

EWA ZMUDA

IMIONA ZAKONNE KARMELITÓW BOSYCH

(od XVII do XX w.)

**IMIONA ZAKONNE
KARMELITÓW BOSYCH**
(od XVII do XX w.)

Uniwersytet Pedagogiczny
im. Komisji Edukacji Narodowej
w Krakowie
Prace Monograficzne 1043

EWA ZMUDA

**IMIONA ZAKONNE
KARMELITÓW BOSYCH
(od XVII do XX w.)**

WYDAWNICTWO NAUKOWE
UNIWERSYTETU PEDAGOGICZNEGO ■ KRAKÓW 2021

Recenzenci

dr hab. Halszka Górny, prof. IJP PAN

dr hab. Adam Siwiec, prof. UMCS

Korekta

Laura Ryndak

Projekt okładki

Janusz Schneider

Zdjęcie na okładce

Marcin Kania

© Copyright by Wydawnictwo Naukowe UP, Kraków 2021

ISSN 2450-7865

ISBN 978-83-8084-603-6

e-ISBN 978-83-8084-604-3

DOI 10.24917/9788380846036

Wydawnictwo Naukowe UP

30-084 Kraków, ul. Podchorążych 2

tel./faks: 12 662-63-83, tel.: 12 662-67-56

e-mail: wydawnictwo@up.krakow.pl

Zapraszamy na stronę internetową:

<http://www.wydawnictwoup.pl>

Spis treści

1. Zagadnienia wstępne	9
1.1. Wprowadzenie	9
1.2. Cel pracy. Metodologia. Źródła	10
1.3. Imię zakonne	11
1.4. Stan badań nad imionami zakonnymi	13
2. Zakon karmelitów bosych	15
2.1. Praktyka zmiany imienia w zakonie karmelitów bosych	20
3. Geneza i motywacja imion zakonnych karmelitów bosych	25
3.1. Imiona mające źródło w Biblii	26
3.1.1. Imiona motywowane przez męskie imiona postaci biblijnych	26
3.1.2. Imiona motywowane przez kobiece imiona postaci biblijnych	32
3.1.3. Imiona motywowane imionami lub nazwami aniołów	33
3.1.4. Imiona motywowane tytułami Jezusa Chrystusa	36
3.1.5. Imiona apokryficzne (związane z dziejami biblijnymi poprzez tradycję)	37
3.2. Imiona odsyłające do świętych lub błogosławionych Kościoła katolickiego	37
3.2.1. Imiona motywowane imionami świętych i błogosławionych z zakonu karmelitańskiego	37
3.2.2. Imiona motywowane imionami pozostałych osób czczonych w Kościele katolickim	41
3.2.3. Imiona motywowane przydomkami lub nazwiskami świętych	64
3.3. Pozostałe imiona	66
3.4. Podsumowanie rozdziału	69

4. Imiona zakonne karmelitów bosych w perspektywie diachronicznej	73
4.1. Imiona karmelitów bosych w XVII wieku	76
4.1.1. Imię pierwsze	77
4.1.2. Imię drugie	81
4.2. Imiona zakonne karmelitów bosych w XVIII w.	82
4.2.1. Imię pierwsze	83
4.2.2. Imię drugie	92
4.3. Imiona karmelitów bosych w XIX w.	94
4.3.1. Imię pierwsze	95
4.3.2. Imię drugie	100
4.4. Imiona zakonne karmelitów bosych w XX w.	100
4.4.1. Imiona zakonne – I połowa XX w.	102
4.4.1.1. Imię pierwsze	102
4.4.1.2. Imię drugie	115
4.4.2. Imiona zakonne II połowa XX w.	116
4.4.2.1. Imię pierwsze	116
4.4.2.2. Imię drugie	125
4.4.2.3. Imię trzecie	128
4.5. Zależności imion zakonnych karmelitów bosych od imion chrzestnych	128
4.5.1. XVII wiek	129
4.5.2. XVIII wiek	131
4.5.3. XIX wiek	133
4.5.4. XX wiek	134
4.6. Predykaty imion zakonnych karmelitów bosych	139
4.6.1. Predykaty odnoszące się do świętych i błogosławionych Kościoła katolickiego	140
4.6.2. Predykaty odnoszące się do treści mariologicznych	142
4.6.3. Predykaty odnoszące się do treści chrystologicznych	145
4.6.4. Predykaty odnoszące się do Ducha Świętego i Boga Ojca	148
4.6.5. Predykaty odnoszące się do symboli i prawd wiary	148
4.6.6. Predykaty odnoszące się do treści trynitologicznych	148
4.6.7. Predykaty odnoszące się do przymiotów Bożych	148
4.6.8. Predykaty odnoszące się do Świętej Rodziny	149
4.6.9. Predykaty odnoszące się do Aniołów	149
4.6.10. Predykaty łączące treści teologiczne z różnych grup znaczeniowych	149
4.6.11. Predykaty odnoszące się do Tradycji Kościoła	150
5. Imiona zakonne karmelitów bosych a imiona zakonne karmelitanek bosych – uwagi porównawcze	155
6. Podsumowanie	165

Słownik imion karmelitów bosych omówionych w książce	181
Wykaz skrótów	233
Bibliografia	235
Netografia	250
Wywiady	251
Aneks	253
Summary	293

1. Zagadnienia wstępne

Imiona osobowe są częścią tradycji prawno-obyczajowej każdego społeczeństwa. Przechowują elementy kultury duchowej i materialnej, odbijają system wartości i przemiany w mentalności jego członków (Malec 2001: 7).

1.1. Wprowadzenie

W 2019 roku nakładem Wydawnictwa Naukowego Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie ukazała się, napisana przeze mnie, monografia *Imiona zakonne karmelitanek bosych (od XVII do pierwszej połowy XX w.)*. Była to pierwsza polska książka onomastyczna traktująca o imionach zakonnych, natomiast niniejsza pozycja stanowi jej kontynuację i uzupełnienie. Również obecna książka wpisuje się w nurt analiz prowadzonych w ramach onomastyki religijnej (zob. Zmuda 2017b: 191; Zmuda 2019a: 10), w publikacji stosując tę samą metodologię badawczą oraz prezentując antroponimy z zakonu karmelitańskiego, tym razem – męskie imiona zakonne. Także ta praca ma charakter interdyscyplinarny¹, takie podejście jest naturalne przy omawianiu onimów funkcjonujących w tak specyficznej grupie społecznej, jaką jest zgromadzenie zakonne.

¹ Obok onomastyki głównie sięgam po narzędzia socjolingwistyki i teolingwistyki. Nie jest to z pewnością podejście nowe w dzisiejszej onomastyce (o potrzebie badań interdyscyplinarnych zob. Taszycki 1963: 1-18; Cieślikowa 1993; Abramowicz 1993; Górny 2013; Mrózek 2007).

1.2. Cel pracy. Metodologia. Źródła

Głównym celem niniejszej publikacji jest opis i analiza imion karmelitów bosych² z klasztorów prowincji polskiej od pierwszej fundacji zakonu karmelitów bosych na ziemiach polskich do wieku XX (do czasu podziału prowincji na krakowską i warszawską, czyli do 1993 roku). Opis ten będzie stanowił uzupełnienie analizy imion żeńskich i razem z poprzednią monografią zaprezentuje kompletny obraz imiennictwa zakonnego tego zgromadzenia (korpus imion żeńskich i męskich z zakonu karmelitańskiego uważam za reprezentatywny dla całego polskiego imiennictwa zakonnego, dzięki zarówno długiej obecności zakonu na ziemiach polskich – co pozwoliło na zgromadzenie dużej ilości jednostek i wskazanie tendencji w ujęciu diachronicznym – jak również ze względu na bogactwo semantyczno-strukturalne analizowanych antroponimów). Jakkolwiek, rzecz jasna, analiza tego korpusu otwiera także pola do dalszych badań, w tym komparatywnych nad imiennictwem zakonnym. Podobnie jak w poprzedniej monografii prezentacja i opis materiału skupione są przede wszystkim na opisie dokumentacyjnym, na analizie diachronicznej antroponimów oraz na opisie motywacji imion (por. Zmuda 2019a: 11).

Jak już wspomniałam, podczas opracowania materiału sięgam po metodologię zastosowaną także do opisu imion żeńskich (zob. Zmuda 2019a: 13), czyli po metodę obiektywno-dokumentacyjną (por. Gajda 1973: 167–196) czy metodę statystyczną. Aby móc ukazać ewolucję systemu, imiennictwo każdego wieku opracowane jest oddzielnie. Konieczne również jest sięgnięcie po narzędzia socjolingwistyczne³, teoling-

² Przyjmuję – za publikacją *Pisownia słownictwa religijnego* – pisownię małą literą nazw członków zakonów oraz potocznych nazw zakonów (Przyczyna i Przybylska 2011: 37–38), natomiast „pełne oficjalne nazwy zakonów należy z kolei zapisywać wielką literą” (Przyczyna i Przybylska 38). Zasady pisowni wyszczególnione w tej publikacji stosuję także do pozostałego słownictwa religijnego (np. nazw soborów itp.) W cytatach z innych źródeł pozostawiam pisownię oryginalną.

³ Na temat zastosowania narzędzi socjolingwistycznych w onomastyce zob.: Kaleta 2005a; Mrózek 2007; Abramowicz 1993.

wistyczne⁴ czy narzędzia lingwistyki kulturowej (głównie w aspekcie wartości występujących w badanych onimach)⁵.

Zebranie pełnego korpusu męskich imion zakonnych ze zgromadzenia karmelitów bosych było nieco łatwiejsze niż w przypadku imion żeńskich, dzięki opracowanej przez o. Kajetana Furmanika OCD *Księgi zmarłych karmelitów bosych w Polsce, na Litwie i Rusi 1607-1998. Cz. I Prowincja Polska pod wezwaniem Ducha Świętego; cz. II-IV Prowincja Litewska. Prowincja Ruska. Prowincja Litewsko-Ruska*. Księga wydana została przez Kurie Krakowskiej Prowincji Karmelitów Bosych w 2002 roku⁶. Korpus antroponimów objętych analizą został więc zaczerpnięty z wyżej opisanej książki oraz z udostępnionego mi przez o. Jerzego Zielińskiego, opiekującego się archiwum zakonu karmelitów bosych, *Spisu ojców i braci prowincji polskiej Karmelitów Bosych od czasu reformy czarneckiej* – spis prowadzony jest obecnie w wersji elektronicznej. Dane, które zostały mi udostępnione, to imię zakonne, imię i nazwisko świeckie, data urodzenia i data profesji⁷.

1.3. Imię zakonne

W publikacji *Imiona zakonne karmelitanek bosych (od XVII do pierwszej poł. XX w.)* umieściłam rozważania terminologiczne dotyczące imienia zakonnego (Zmuda 2019a: 18–23). Zgodnie z poczynionymi tam konstatacjami przyjmuję w niniejszym tekście,

⁴ Na temat teolingwistyki zob. np. J.P. van Noppen 1991, 1996, 2006; Crystal 1997; Wagner 2009; Kucharska-Dreiss 2004; Zmuda 2017a.

⁵ Ponadto sięgam po historycznojęzykową analizę nazw własnych (por. Kaleta 2005a) oraz teorię deskrypcji określonych i składnię grupy imiennej (por. Topolińska 1984; Grodziński 1979) (głównie w części dot. predykatów zakonnych). Nieco szerzej na temat zastosowanej metodologii zob. Zmuda 2019a: 11–14.

⁶ Księga zawierała takie dane, jak imię i nazwisko chrzestne, imię zakonne i rok śmierci.

⁷ Nie przy wszystkich punktach znajdowała się data profesji, wszędzie jednak była data urodzenia, można więc było zrekonstruować i przyjąć przybliżoną datę obłóczyn, a zatem również przyjęcia imienia zakonnego.

iż imię zakonne to typ imienia osobowego⁸ (wtórne⁹), stanowiącego indywidualną nazwę osobową. Imię zakonne występuje w części zgromadzeń zakonnych (nie we wszystkich bowiem następuje rytuał zmiany imienia) i nadawane jest przez władze zakonne (bez porozumienia z osobą nazywaną lub w porozumieniu z nią). Podstawową funkcją imienia zakonnego jest nominacja i identyfikacja, ale pełni ono także bardzo ważną funkcję symboliczno-teologiczną – symbolizuje rozpoczęcie nowego życia, a także wyznacza – lub podkreśla – duchowość kandydata do zakonu.

Imię zakonne staje się znakiem identyfikującym osobę od momentu nadania z wyłączeniem aktów administracyjno-prawnych, w których identyfikacja osoby odbywa się za pomocą chrzestnego imienia i nazwiska (zob. Zmuda 2015a: 138). To rozgraniczenie zostało zniesione w zakonach, w których od mniej więcej połowy XX wieku bardzo często nadaje się ponownie imię chrzestne, a jedynie dołącza do niego drugie imię lub tytułację (ewentualnie jedno i drugie).

Imię zakonne może mieć różną strukturę (zob. Zmuda 2019a: 19–20). Nadawane może być jedno, dwa, a nawet trzy imiona, w niektórych zakonach dołącza się do nich tytułację (czyli tzw. predykat¹⁰ lub wezwanie [Wieczorek 2010: 286], lub przydomek hagiomiczny [por. Malec 2005: 115]), dołączaną do imienia właściwego i stanowiącą integralny element imienia zakonnego, bardzo nośny teologicznie, dopełniający treściowo imię. Tytułacja ma w zakonie po części przejąć także funkcję nazwiska (por. Zmuda 2015a: 146).

Ważnymi cechami imion zakonnych są: stale towarzysząca ich nadaniu motywacja religijna (por. Zmuda 2019a: 21), posia-

⁸ Na temat rozważań terminologicznych dot. imienia zob. np. Malec 2005: 97-98; Malec 2011; Rudnicka-Fira 2013: 20. Na temat rozróżnienia imienia zakonnego od pseudoniumu zob. Zmuda 2019a: 22-23; por. też Zawodzińska-Bukowiec (2014: 85n).

⁹ Noszący utożsamia się z nowym imieniem i nie chce wracać do poprzedniego, ale automatycznie dokonuje się to w przypadku wystąpienia z zakonu. „Dlatego choć większość cech i funkcji przemawia za przynależnością do kategorii onomastycznej imion (w jej obszarze peryferyjnym), to wydaje się zasadne podkreślić, że są to imiona wtórne” (Zmuda 2019: 23). Tego terminu użyła też Sochacka (2003: 245).

¹⁰ Predykat to termin znany w semantyce, definiowany jako „wyrażenie opisujące cechę przedmiotu lub relację między przedmiotami” (SJP: <http://sjp.pl/predykat> (dostęp dnia: 7.10.2020)). Na temat predykatu zob. też Grzegorzewska (2002: 89).

danie znaczenia teologicznego (dotyczy to samych imion i treści, jakie konotują, a także/przed wszystkim tytułacji), brak form hipokorystycznych i wariantowości form (przez co tracą funkcję ekspresywną).

1.4. Stan badań nad imionami zakonnymi

Szczegółowo stan badań nad polskim imiennictwem zakonnym (do r. 2019) został przeze mnie omówiony w monografii *Imiona zakonne karmelitanek bosych (od XVII do pierwszej połowy XX w.)* (2019a: 37–41), której, jak już wspomniałam, obecna publikacja jest kontynuacją. Wskazałam tam opracowania dotyczące żeńskich imion zakonnych (których jest znacznie więcej niż męskich), jak np. publikacje autorstwa: Ł.M. Szewczyk (2000a); E. Wolnicz-Pawłowskiej i M. Borkowskiej (2000); M. Rutkiewicz (2002); S. Sochackiej (2003); M. Czaplickiej-Jedlikowskiej (2008); E. Wieczorek (2010 i 2015a); E. Zmudy (2015a; 2017c); męskich imion zakonnych, o których traktowały opracowania: L. Citko (1999; 2000); S. Sochackiej (2001); E. Wieczorek (2011); M. Paknysa (2016); E. Zmudy (2017); J. Kobylińskiej (2018), a także zagadnień ogólnych dotyczących imiennictwa zakonnego, jak: artykuły S. Sochackiej (2003) czy E. Zmudy (2016a). Wskazałam ponadto opracowania, które zasadniczo dotyczyły innych zagadnień, ale poruszały tematykę imiennictwa zakonnego niekiedy przy okazji innych rozważań, a także prace licencjackie i magisterskie na ten temat, do których udało mi się dotrzeć (zob. Zmuda 2019a: 39–41).

Od czasu wydania monografii *Imiona zakonne karmelitanek bosych* (2019a), zawierającej wspomniany opis stanu badań, opublikowałam jeszcze dwa artykuły wpisujące się w nurt badań nad imiennictwem zakonnym: żeńskich imion zakonnych dotyczy tekst *Imiona krakowskich sióstr dominikanek (XVII-XVIII w.)*, opublikowany w czasopiśmie „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica” (Zmuda 2019b), natomiast anglojęzyczny artykuł *The Reception of Religious Names in Internet Users' Comments* (Zmuda 2019c) ujmuje temat tych antroponomów w aspekcie pragmatyngwistycznym.

2. Zakon karmelitów bosych

Oficjalna nazwa zakonu to Zakon Braci Najświętszej Maryi Panny z Góry Karmel (powszechnie stosowana jest nazwa zakon karmelitański/karmelitów). Zakon ów wywodzi się z Palestyny, z góry Karmel (zob. Wanat 1979: 21), na której liczne groty były zamieszkiwane przez pustelników pragnących naśladować proroka Eliasza. Za historyczny początek zakonu uznaje się wiek XII, czyli okres krucjat, kiedy to do mieszkających na górze Karmel zaczęli przyłączać się niektórzy rycerze-krzyżowcy. Na początku XIII wieku św. Brokard jako przełożony pustelników uzyskał u patriarchy jerozolimskiego Alberta regułę dla pustelników mieszkających na Górze Karmel.

Inwazja turecka na Palestynę spowodowała, że postanowiono, by zakonnicy wracali do swoich krajów pochodzenia i tam zakładali klasztory. „W 1238 r. rozpoczęła się oficjalna emigracja karmelitów z Palestyny do Europy” (Wanat 1979: 23), ci zakonnicy, którzy nie opuścili Palestyny zostali męczennikami. Pierwszymi miejscami, w których osiedlali się zmuszeni do emigracji eremici, były Cypr, Sycylia, Anglia i Francja. Po trudnym okresie adaptacji zakon został oficjalnie zatwierdzony przez Sobór Lyonński II w 1274 roku i zaliczony do zakonów żebrzących (por. Wanat 1979: 24). Przyczyniło się to do rozprzestrzenienia zakonu w całej Europie.

Kilka wieków później, podczas obrad Soboru Trydenckiego (1545–1563) zajęto się m.in. kwestią reformy zakonów (dekret *De regularibus*) – było to efektem obserwowanej w Kościele katolickim potrzeby odnowy życia duchowego. Efektem przyjęcia dekretu była jednolita podstawa prawna dla całego katolickiego życia zakonnego, za którego podstawę uznano regułę i konstytucje, wierność ślubom oraz życiu wspólnemu. Dekret zobowiązywał również przełożonych, by zgodnie z tymi założeniami przeprowadzili w swoich zakonach reformę (por. Gil 2002: 33).

Najważniejszą reformę zakonu karmelitańskiego wiąże się jednak z postacią świętej Teresy z Ávili, która założyła pierwszy klasztor tzw. karmelitanek bosych (1562), następnie – wraz ze świętym Janem od Krzyża, założyła pierwszy klasztor męski (w 1568 roku trzech zakonników odnowiło śluby według pierwotnej reguły – por. Wanat 1979: 46). „Nowy Zakon Braci Bosych Najświętszej Maryi Panny z Góry Karmel (Zakon Karmelitów Bosych – OCD), z żeńską gałęzią mniszek bosych (żyjących w zamkniętych klasztorach klauzurowych), całkowicie oddzielony od starego Zakonu Karmelitańskiego (OCarm), został w roku 1593 zatwierdzony przez Stolicę Apostolską. Tym samym św. Teresa od Jezusa stała się jedyną w dziejach Kościoła założycielką męskiego zakonu”. Teresa w zakładanych przez siebie klasztorach przyjęła „regułę pierwotną”, czyli innocenjańską. Po wielu trudnych przejściach, w tym również konfliktach między dwoma odłamami karmelu, postanowiono – z poparciem króla i papieża – erygować prowincję karmelitów bosych (*breve* z 1580 r.). Od tego czasu mamy dwa zakony: karmelitów trzewickowych (dawnej obserwacji zakonnej) i karmelitów bosych (o zastrzeżonej regule – pierwotnej), jednocześnie rozwijające się w Europie.

Początek działalności karmelitów bosych w Polsce to rok 1605, kiedy Kapituła Generalna zebrana w Rzymie zdecydowała się wysłać zakonników na fundację do Krakowa¹¹ (zob. Wanat 1979: 55). Do Polski przybyło trzech ojców z Hiszpanii i jeden brat z Włoch. Początkowo polscy karmelici należeli do prowincji włoskiej, dopiero w 1617 powstał nowy podział prowincji (wśród nich znalazła się prowincja polska). Pierwsze konwenty, jakie powstały, miały swe lokalizacje w Krakowie (klasztor pw. św. Michała), Lublinie (klasztor pw. Matki Bożej Szkaplerznej) i we Lwowie (klasztor pw. św. Michała Archaniola). Z biegiem lat liczba lokalizacji znacznie się rozszerzała – w pierwszej połowie XVII wieku założyli 14 zakonów (Gil 2005: 14) – aż do czasu zaborów. Kolejne lokacje to Kraków, Poznań, Przemyśl, Wiśnicz Nowy, Wilno, Czerna, Berdyczów, Kamieniec Podolski, Warsza-

¹¹ Była to odpowiedź na prośbę nuncjusza apostolskiego w Polsce Klaudiusza Rangoni, bpa krakowskiego kard. Bernarda Maciejowskiego i metropolity unickiego Hypacego Pocieja, którzy zwrócili się z taką prośbą do generała zakonu w Rzymie i do Stolicy Apostolskiej, gdyż społeczeństwo polskie zafascynowało się życiem, gorliwością i erudycją karmelitów, którzy gościli w Polsce w 1604 r. podczas drogi na misję do Persji (por. Wanat 1979: 55).

wa. W pierwszych wiekach funkcjonowania karmelitów na ziemiach polskich, kilku zakonników wślawiło się m.in. kaznodziejstwem, przekładami pism karmelitańskich, pisаныmi traktatami teologicznymi czy dziełami polemicznymi nie tylko w Polsce, ale też za granicą. W czasach zaborów likwidowano „klaszatory jako ośrodki kultury, wiary i polskości, stojące na przeszkodzie ich celom politycznym” (Wanat 1979: 65). Zamykano poszczególne domy lub zamieniano na budynki użyteczności publicznej (np. w 1787 karmelicy z polecenia oddali swój dom w Krakowie na szpital [św. Łazarza]). Po III rozbiorze prowincja polska rozpadła się na polską i ruską. Prowincja polska przestała istnieć w 1864 r. „Po upadku powstania styczniowego w listopadzie 1864 r. zniesiono konwenty: warszawski, lubelski i zakrzewski. Zakonników wywieziono do klasztoru OO. Karmelitów Trze-wiczkowych w Oborach. I tak po 247 latach od swego założenia prowincja polska przestała istnieć” (Wanat 1979: 70). Po kasacie zachował się jedynie klasztor w Czernej, który jednak również potrzebował odnowy. Wówczas jedyną szansę dla tego klasztoru upatrywano w przyłączeniu go do semiprowincji¹² austriackiej, co dokonało się w 1875 r. (Gil 2005: 31–32). W 1880 r. przeprowadzono w Czernej odnowę życia zakonnego w oparciu o pomoc zakonników z krajów Zachodu. W 1882 r. przeorem tego klasztoru został Rafał Kalinowski, który – jak podkreślają badacze – „stał się filarem i symbolem odnowy życia karmelitańskiego na ziemiach polskich” (Gil 2005: 32).

Za ważny element działań zmierzających do odrodzenia polskiej prowincji można uznać założenie klasztoru w Wadowicach w 1892 roku. Kolejne podejmowane kroki i zakładanie klasztorów przyczyniły się do tego, że „Kapituła Generalna w Rzymie podjęła decyzję wskrzeszenia samoistnej prowincji Ducha Św. Decyzję Kapituły zatwierdził papież Benedykt XV, przez reskrypt Kongregacji do Spraw Zakonnych, z dnia 19 czerwca 1920 roku” (Wanat 1979: 72). W okresie międzywojennym podjęto starania o przywrócenie utraconych zakonów, podejmowano także nowe, liczne zadania, jak np. budowa Kolegium Filozoficzno-Teologicznego we Lwowie czy rozwój działalności Gimnazjum w Wadowicach. Okres międzywojnia to bez wątpienia czas, w którym prowincja polska zaczęła się liczyć na forum ogólnokościelnym (zob. Gil 2002: 354).

¹² Przejściowa jednostka administracyjna.

Ten dynamiczny czas odnowy zakonu przerwał rok 1939 – wybuch II wojny światowej, która przyniosła początkowo migrację (większość zakonników z Krakowa, Czernej, Wadowic dołączyła do fali emigrującej na wschód – Gil 2005: 33), a potem śmierć części zakonników oraz zamykanie tudzież niszczenie kolejnych domów zakonnych (na pewno uniemożliwianie ich normalnego funkcjonowania). Trzeba podkreślić, że w czasie wojny losy poszczególnych klasztorów były różne (por. Gil 2002: 355).

Dopiero po 1945 r. zakon rozpoczął swą odbudowę. Pierwsza kapituła prowincjalna po II wojnie światowej miała miejsce w 1946 r., prowincjałem ponownie został o. Józef Prus. Do polskiej prowincji – w wyniku utraty ziem położonych na wschodzie – nie należały już klasztory w Wilnie, Madziolu, Wiśniowcu i we Lwowie. „Część zakonników z tych klasztorów wyjechała do Polski w ramach akcji wysiedleńczej, kilku zostało zesłanych do obozów pracy w Kazachstanie, inni pracowali na Wileńszczyźnie. Wszyscy wrócili do Polski w latach 1958–1959” (Gil 2005: 34).

Ważnym wydarzeniem w życiu Kościoła katolickiego w okresie powojennym był Sobór Watykański II (1962-1965), jego postanowienia miały również ogromny wpływ na zmiany w zakonie karmelitańskim, który „przeprowadził przystosowaną odnowę życia zakonnego. Zrewidowano dotychczasowe formy strukturalne, dostosowując przepisy do dzisiejszych potrzeb kościoła i współczesnych wymogów życia” (Wanat 1979: 80). U progu wieku XXI dwie polskie prowincje (krakowska i warszawska) liczyły łącznie 40 domów zakonnych i 338 zakonników.

Oдноśnie do pracy duszpasterskiej karmelitów w Polsce, to konstytucje zakonne nakreślały ogólne zasady prowadzenia duszpasterstwa (z założenia głównym celem zakonu nie była działalność misyjna, ale życie kontemplatywne). Na tle całego zakonu prowincja polska i tak należała do bardziej aktywnych duszpastersko. W źródłach odnajdujemy wiele informacji na temat ofiarnych i popularnych spowiedników, „także w okresie epidemii zawsze dwóch lub trzech ojców zostawało w klasztorze w celu służenia chorym. Zdarzało się, że płacili za to życiem” (Gil 2002: 173–174). W XVII w. karmelici prowadzili duszpasterstwo akademickie (*Oratorium pietatis academici*) przejęte od dominikanów. „Specjalnym zadaniem apostołskim, z jakim karmelici udawali się do Polski, miała być pomoc w reformie bazylianów unickich” (Gil 2002: 175), jednakże nie podjęto się tego zadania,

mimo że temat ten wracał wielokrotnie i podejmowano w tym celu różne próby.

Największym i najstynniejszym sanktuarium polskiej prowincji była Ostra Brama w Wilnie. Od XVII w., odkąd karmelici osiedlili się przy Ostrej Bramie, otaczali obraz Pani Ostrobramskiej szczególnie czcią. Wybudowali kościół i klasztor oraz kaplicę nad Ostrą Bramą i tam umieścili obraz, co stało się początkiem wielkiego kultu, jaki zaczął się rozprzestrzeniać. „Na skutek represji popowstaniowych w 1884 r. carat skasował karmelitów bosych, a opiekę nad rozwijającym się prężnie sanktuarium przejęło duchowieństwo diecezjalne”, karmelici wrócili do sanktuarium w 1936 r., ale na krótko, z powodu wybuchu wojny i nowej rzeczywistości powojennej.

Karmelici zakładali i sprawowali opiekę nad bractwami (bractwo szkaplerzne, bractwo św. Józefa czy bractwo Dzieciątka Jezus, w polskiej prowincji pojawiały się również inne bractwa, ale nie były tak popularne i najczęściej istniały przez krótki czas). Po zmiennej historii bractw, ostatecznie zostały one zlikwidowane przez władze komunistyczne, wówczas karmelici podjęli inne inicjatywy duszpasterskie, których celem było pogłębianie życia modlitewnego (np. rekolekcje, założenie Instytutu Duchowości Carmelitanum w Poznaniu czy Karmelitańskiego Instytutu Duchowości w Krakowie).

W okresie powojennym jednym z ważniejszych obszarów działalności duszpasterskiej stała się działalność wydawnicza (wydawano czasopisma oraz popularne książki, których celem było wspieranie życia wewnętrznego – zob. Gil 2002: 442).

Jeżeli chodzi o najważniejsze punkty dotyczące duchowości karmelitańskiej, to należy przede wszystkim wskazać na szczególnie kult Matki Bożej. Wszystkie źródła potwierdzają centralną pozycję Matki Bożej w życiu tego zakonu. „Maryjność” zakonu można odnaleźć w jego nazwie, liturgii, mistyce czy apostołstwie. Stąd liczne uroczystości obchodzone ku czci Matki Bożej¹³. Więk-

¹³ Od XIII w. obchodzono w zakonie takie święta maryjne, jak: Oczyszczenia, Zwiastowania, Wniebowzięcia, Narodzenia; od XIV w.: MB z Góry Karmel; od XVII w.: MB Szkaplerznej, Nawiedzenia, Ofiarowania, MB Śnieżnej; z czasem wprowadzono dodatkowo święta: Imienia Maryi, Maryi od wykupu niewolników, Zaślubin ze św. Józefem, MB Różańcowej, MB Bolesnej, Oczekiwania Narodzenia Chrystusa, Opieki MB, Najświętszego Serca Maryi, Siedmiu Boleści Matki Bożej, Wspomożenia Chrześcijan, Macierzyństwa Bożego, Wigilii Matki Bożej Szkaplerznej, Wigilii Niepokalanego Poczęcia NMP (zob. Wanat: 1979: 27).

szość zakładanych klasztorów otrzymywała Maryję za patronkę (Gil 2002: 24). Kult Maryi ma również swój zewnętrzny wymiar. Instrukcje zakonne nakazują umieszczanie wizerunków Matki Bożej od kaplic i kapitułarzy po cele i sale rekreacyjne. Odbicie tego kultu widać także w heraldyce zakonu. Za zewnętrzny wymiar kultu maryjnego był uważany również noszony przez zakonników szkaplerz. Warto podkreślić, że był to symbol niezwykle popularny, zwłaszcza w XVII i XVIII w., wśród wszystkich stanów społecznych „od króla po chłopą, obok różańca był najbardziej rozpowszechnioną formą kultu maryjnego. Na długo przed osiedleniem się w Polsce karmelitów bosych rozpowszechnili go karmelici trzewickowi” (Gil 2005: 25). Karmelici zakładali przy swoich klasztorach bractwa szkaplerza. W XVII wieku pod opieką karmelitów zaczęły też rozwijać się dwa sanktuaria maryjne: w Wilnie przy Ostrej Bramie i w Berdyczowie (por. Gil 2002: 184).

W XVI i XVII w. pod wpływem św. Teresy i św. Jana od Krzyża popularny wśród karmelitów stał się kult Dzieciątka Jezus. Kult ten widoczny był również wśród polskich karmelitów, zakładali oni nawet bractwa Dzieciątka Jezus. „W klasztorze wileńskim powstał własny ośrodek tego kultu i przetrwał do kasaty klasztoru w XIX w.” (Gil 2002: 179). Ściśle z zakonem karmelitańskim związany jest także kult Praskiego Dzieciątka Jezus (Gil 2002: 428).

Za sprawą św. Teresy również rozwinął się kult św. Józefa. „Pod koniec XVIII w. św. Józef był patronem ponad 200 kościołów Karmelu Terezańskiego” (Gil 2002: 186). Badacze wskazują, że kult ten w Polsce rozslawili właśnie karmelici, to oni prawdopodobnie zbudowali pierwszą kaplicę pod wezwaniem tego świętego w Polsce (zob. Gil 2002: 188), we wszystkich kościołach zakonu istniały ołtarze św. Józefa, staraniem karmelitów święto św. Józefa dostało się do polskiego kalendarza liturgicznego, zakonnicy zakładali również bractwa św. Józefa.

2.1. Praktyka zmiany imienia w zakonie karmelitów bosych

Pisząc o zmianie imienia w zakonie, nie można pominąć faktu, iż źródło tej praktyki wypływa z tekstu Biblii (tak jak było w przypadku zmiany imion podczas chrztu osób dorosłych; por. Malec 2005: 115). W praktyce tej chodzi o zaakcentowanie zmia-

ny życia, nowe imię staje się symbolem i ma charakter rytualny, a także wskazuje na podporządkowanie (por. Zarębski 2005; tak jak w Biblii nowe imię świadczyło wręcz o zawłaszczeniu danej osoby przez Boga – zob. Abramowicz 2007: 115)¹⁴.

Początki tej praktyki, która nie dotyczy wszystkich zakonów i zgromadzeń, wiążą się z chęcią oddania się w opiekę jakiemuś świętemu, a także z pragnieniem podkreślenia, że od teraz rodziną, w której kreowane jest nowe życie, jest zakon. Okres Soboru Trydenckiego to czas rozpowszechnienia tej praktyki; „typowo zakonne imiona zaczynają się pojawiać w wieku XVI” (Tronina 2008: 296; por. też *Dizionario* 1980: 321)¹⁵.

W zakonach, w których ta praktyka się pojawiła, nie była jednolita, „mogła nastąpić (a) zmiana imienia chrzestnego i zastąpienie go zakonnym z równoczesną rezygnacją z używania nazwiska rodzowego; (b) zachowanie imienia chrzestnego, rezygnacja z nazwiska, a w jego miejsce używanie nazwy miejsca pochodzenia bądź działalności zakonnika (np. Mikołaj z Tolentino); (c) zachowanie imienia, do którego dodawano tzw. predykat (np. Jan od Krzyża); (d) rezygnacja z dotychczasowego imienia i nazwiska i wprowadzenia nowego imienia wraz z predykatem” (Zmuda 2019a: 45; por. *Dizionario* 1980: 321-322). Wspólna zaś dla tych wszystkich praktyk była filozofia traktowania imienia zakonnego jako symbolu poświęconego Bogu życia.

W zakonie karmelitańskim zmiana imienia stała się bardzo ważną częścią inicjacji¹⁶ życia w zakonie. Widziano tu również znaczenie wspólnotowe tej praktyki, nie tylko indywidualne. Przykładem tego może być wydarzenie towarzyszące powstaniu pierwszego konwentu terezańskiego: „Trzej zakonnicy, po mszy św. odprawionej przez o. prowincjała Alfonsa Gonzaleza, uklękli przed Najśw. Sakramentem i odnowili swoje śluby

¹⁴ „Nadać imię konkretniej osobie znaczy zadokumentować określoną władzę, która ma swoje źródło w Bogu. Tylko Bóg i człowiek nadają imię. Trzeba sobie ponownie uświadomić głęboką treść w liturgii nadawania imion przy obłóczynach. Liturgia ta unaocznia w sposób ontyczny obowiązek posłuszeństwa Kościołowi świętemu. Nie jest wcale sprawą przypadku, że Chrystus zmienia imię Szymona na Kefas ...” (Nowak 2006: 117).

¹⁵ Choć mamy także wcześniejsze pojedyncze poświęcenia.

¹⁶ W zakonie karmelitańskim dokonywano jej w momencie obłóczyn. Natomiast w ogóle można było spotkać się z tym, iż dokonywano zmiany imienia w momencie wstąpienia lub obłóczyn, lub profesji – zob. *Dizionario*: 321.

uroczyste według pierwotnej reguły, zatwierdzonej przez pap. Innocentego IV. Na zawsze wyrzekli się wszelkich złagodneń. Na znak nowego życia zmienili wezwania swych imion na Jana od Krzyża, Antoniego od Jezusa i Józefa od Chrystusa. Wszyscy trzej tworzyli imię: Jezus Chrystus Ukrzyżowany. Było ono syntezą życia dla nowego zgromadzenia” (Wanat 1979: 46).

Początkowo w zakonie karmelitów bosych nowe imię nadawane było przez przełożonych bez konsultacji i informowania kandydata (pierwszy raz słyszał on swoje nowe imię podczas obrzędu obłóczyn), obecnie nastąpiła duża zmiana, bowiem postulant może sam wybrać sobie imię, a jedynie następuje sprawdzenie jego zgodności z teologią katolicką (czyni to magister nowicjatu, który przesyła je prowincjałowi do akceptacji)¹⁷ (por. Zmuda 2017b: 193).

Po Soborze Watykańskim II nastąpiła jeszcze jedna ważna zmiana – w wyniku położenia nacisku na fundamentalną konsekrację, jaką jest chrzest, zachęca się – także w zakonach, w których utrzymuje się praktyka zmiany imienia – do pozostawienia imienia chrzestnego¹⁸. Również w zakonie karmelitańskim

¹⁷ „W dawniejszych czasach imię zakonne i predykat były nadawane przez przełożonych. Kandydat do zakonu – postulant, nie miał na to wpływu. Wynikało to z jurydycznego podejścia do zakonnika w dawniejszych czasach, jurydycznego podejścia w ogóle do przestrzeni życia zakonnego. Obecnie, gdy duże znaczenia ma podejście personalistyczne, pozwala się (tak jest przynajmniej w moim Zakonie) na wybór predykatu przez mającego przyjąć habit zakonny. Oczywiście nie oznacza to, że pozostawia się wszystko całkowitej dowolności. U nas jest tak, że magister nowicjatu sprawdza, czy predykaty są zgodne z teologią katolicką (...) i przesyła je do zatwierdzenia ojcu Prowincjałowi. On ostatecznie decyduje, które zatwierdzić, a które odrzucić. On też decyduje o ewentualnej modyfikacji predykatu w późniejszym czasie, gdyby zaszła taka potrzeba. Obecnie w Krakowskiej Prowincji Karmelitów Bosych nie ma żadnych pisanych norm dotyczących imion zakonnych: ani w konstytucjach, ani w zwyczajnikach” (Zieliński, wywiad 2016).

¹⁸ W niektórych instytutach pozwolono nawet na powrót do imienia chrzestnego, jeśli nastąpiła zmiana (zob. *Dizionario*: 322). Taki stan rzeczy spotyka się z krytyką niektórych teologów – warto podkreślić, że nie jest to regulowane żadnym prawem ogólnokościelnym – np. A.J. Nowak pisze: „Rezygnację z imienia zakonnego na rzecz doniosłości sakramentu chrztu św. można określić jako teologiczno-dyplomatyczny wybieg, który ma na celu rozwodnienie wartości ślubu posłuszeństwa. Nazwa, imię budziły i nadal budzą uczucie szacunku, ale również i lęku. Nadać imię znaczy, że od tego momentu osoba z określonym imieniem musi się stawić, zgłosić, gdy zostanie zawołana. Nadać imię znaczy zobowiązać danego człowieka do posłuszeństwa. W zakonie w dniu obłóczyn nowicjusz nie powinien podawać, jakie sobie wybrał imię, lecz Matka-Zakon powinna mu nadać imię” (Nowak 2006: 116).

patrzy się na profesję zakonną jako na doskonalszą realizację chrzcielnej konsekracji¹⁹ (por. Zmuda 2019a: 47).

Ojcowie karmelici zwracają jeszcze uwagę na jeden aspekt – życiowy (czyli prawny i społeczno-kulturalny). Jak mówił w wywiadzie o. J. Zieliński: „Dokumenty osobiste, autorstwo książek, oświadczenia, sprawy spadkowe, ubezpieczenia... wszystko to wymaga podawania imion chrzcielnych. Istnienie dwóch imion konkretnego zakonnika, jednego (chrzcielnego) dla oficjalnych dokumentów i drugiego (zakonnego) dla współbraci zaczęło być uciążliwe. Stąd zmiany. W niektórych zakonach żeńskich wciąż zmienia się imiona chrzcielne na zakonne, ale w przestrzeni publicznej muszą posługiwać się chrzcielnymi. Tradycja zmiany imienia jest wiekowa, głęboka w znaczeniu, dlatego wciąż pozostaje żywa, choć dla ekonomek i ekonomów zakonnych wspólnot, którzy zajmują się np. ubezpieczeniami, dość uciążliwa” (Zieliński, wywiad 2016).

¹⁹ Podkreślał to w wywiadzie karmelita, o. Michał Swarzyński: „profesja zakonna nie jest już właściwie traktowana jako *nowe życie* i śmierć dla starego, ale doskonalsza realizacja chrzcielnej konsekracji” (Swarzyński, wywiad 2012).

3. Geneza i motywacja imion zakonnych karmelitów bosych

Prezentowany i analizowany materiał antroponimiczny pochodzi z wieków od XVII do XX, dlatego motywacja staje się kwestią niełatwą do ustalenia, co zawsze ma miejsce, jeśli mówimy o motywacji nazw nadawanych w przeszłości (por. Skulina 1988: 55). Będzie tu zatem zawarta raczej rekonstrukcja możliwych motywów, choć w przypadku imion zakonnych i wiedzy metajęzykowej, jaką dysponujemy na ich temat, możemy w dużym przybliżeniu ową motywację odtworzyć (por. Zmuda 2019a: 53-55).

Z góry należy założyć istnienie motywacji religijnej, pozwala nam na to zarówno wiedza o charakterze wspólnoty, a także wewnętrzne dokumenty zakonne (instrukcje). Niestety diachroniczny charakter pracy nie pozwala na poparcie postawionych w poniższej analizie też dotyczących motywacji żadnymi ankietami, które można by przeprowadzić, czy dokumentami szczegółowymi. Jedyne, na czym można się oprzeć, to wywiady z zakonnikami, z których dowiadujemy się pewnych szczegółów na temat tradycji – w tym tradycji imienniczej – danej wspólnoty zakonnej²⁰. Te jednak pozwalają stwierdzić, już na wstępie badań, że będziemy mieć do czynienia głównie z motywami wychodzącymi od obiektu (wpływającymi na znaczenie konotacyjne i pragmatyczne nazwy) (zob. Cieślikowa 1994: 193)²¹.

W rozdziale tym analizowane imiona zostaną pogrupowane w kategorie według źródła ich zaczerpnięcia. W tym celu zostały

²⁰ „Każdy zakon ma swoje własne tradycje związane z zakonnymi imionami oraz predykatami. Nie ma dokumentów ogólnych w tej kwestii” (Zieliński, wywiad 2016).

²¹ Jak dalej pisze autorka: „Motyw wychodzący od obiektu, to np. przyjmowanie w okresie średniowiecza imion świętych, często ze względu na treści konotacyjne związane z desygnatem” (Cieślikowa 1994: 194).

utworzone trzy główne kategorie: imiona mające źródło w Biblii; imiona odsyłające do świętych i błogosławionych Kościoła katolickiego oraz pozostałe imiona. Niekiedy imię mogłoby się znaleźć w dwóch z tych kategorii, wówczas proponowane jest rozstrzygnięcie – na podstawie wywiadów z zakonnikami – według hierarchii świętych w zakonie (pierwszeństwo motywacji biblijnej, natomiast wśród świętych pierwszeństwo motywacji imionami świętych czczonych szczególnie w karmelu). Na koniec w nawiasie (jeśli było to możliwe do ustalenia) podawane są informacje na temat czasu funkcjonowania danego imienia w polszczyźnie²².

3.1. Imiona mające źródło w Biblii

3.1.1. Imiona motywowane przez męskie imiona postaci biblijnych

Abraham – imię motywowane imieniem postaci biblijnej – patriarchy ST (Rdz 11–25), od którego „Bóg żąda, by opuścił wszystko, w zamian za co udziela mu obietnic, które zgodnie z tym, co później głosić będą prorocy Izraela, rozciągnięte zostaną na wszystkie narody świata” (Fros i Sowa I: 13), życiorys patriarchy Abrahama sprawia, że imię to zyskuje w zakonie szczególną symbolikę²³. [Do Polski przyszło wraz z chrześcijaństwem, notowane jest od XIII w. (w późniejszych wiekach wyszło z użycia u chrześcijan, zawsze popularne u żydów).]

Adam – imię motywowane imieniem biblijnym, nosił je praojciec rodzaju ludzkiego (Rdz 1, 27; 2, 7)²⁴. [W polszczyźnie poświadczane od XII w.]

Andrzej – imię motywowane imieniem postaci biblijnej, świętego Andrzeja Apostoła (również wśród świętych Kościoła wy-

²² Dane te podawane są na podstawie następujących publikacji: Fros i Sowa (2004–2007); Grzenia (2006). Jeśli w tych dwóch nie występowała żadna informacja na ten temat, wówczas odwołuję się do SEMot (lub gdy jest to konieczne do kompletności wywodu), ewentualnie do innych źródeł wskazanych w stosownych miejscach.

²³ Inni czczeni w Kościele katolickim o tym imieniu: A. z Beth-Kiduna, pustelnik; A. bp Harranu z Mezopotamii; A. z Clermont; A. z Kratei, mnich.

²⁴ Imię te nosili również mężowie czczeni w Kościele: A. z Langheim; A. z Ebrach; A. Gautier.

stępuje wielokrotnie to imię, w tym wśród polskich świętych, np. A. Corsini, A. Bobola, jezuita, męczennik; A. Świerad, zakonnik, asceta). W zakonie karmelitańskim św. A. Corsini, biskup karmelitański z XIV w. jest otoczony szczególną czcią. [W polszczyźnie poświęcone od XII w. „Antroponim *Andrzej* do polszczyzny przyszedł wraz z chrześcijaństwem, jego poświęcenia znajdujemy już we wczesnym chrześcijaństwie. Do dziś imię to ma ugruntowane miejsce w polskim onomastykonie” (Horyń, Zmuda 2018: 273).]

Baltazar – imię motywowane imieniem biblijnym. Imię Baltazar nadano prorokowi Danielowi (Dn 1,7), po umieszczeniu go na dworze króla; również zgodnie z tradycją przypisuje się to imię jednemu z magów, którzy przybyli do Jezusa po jego narodzeniu²⁵. [W polszczyźnie poświęcone od staropolszczyzny.]

Barnaba – imię motywowane imieniem postaci biblijnej. Barnaba był żydem, który dołączył do Apostołów (Dz 4,36n)²⁶. [W polszczyźnie poświęcone w XII w.]

Bartłomiej – imię motywowane imieniem postaci biblijnej – Bartłomieja apostoła, o którym NT przekazuje nam właściwie samo tylko imię (Mt 10, 3; Mk 3, 18; Łk 6, 14; Dz 1, 13)²⁷. W zakonie karmelitańskim czcią otoczony jest także błogosławiony B. Fanti (XV w.), włoski karmelita, apostoł szkaplerza (zob. Praškiewicz 2018: 45). [W polszczyźnie poświęcone od staropolszczyzny.]

Beniamin – imię motywowane imieniem postaci biblijnej, Beniamina, ostatniego, dwunastego syna Jakuba patriarchy (zob. Rdz 35, 18; 42–46; 46,21; Lb 26, 38–40)²⁸. [W polszczyźnie pojawiło się wraz z chrześcijaństwem, potem wyszło z użycia (z wyjątkiem polskich żydów). Grzenia wskazuje notację w XIII w. (2006: 71). W SEMot brak tego imienia.]

Chrzciel (pełne imię zakonne: *Jan Chrzciel*) – imię motywowane przydomkiem biblijnej postaci Jana Chrzciela, syna

²⁵ Kościół czci również dwóch świętych o tym imieniu: B. Ravaschieri i B. De Torres, męczennik japoński.

²⁶ Kościół czci również świętego o tym imieniu, Barnabę, eremity z XI w.

²⁷ Egzegeci utożsamiają tę postać z Natanaelem z Ewangelii wg św. Jana (J 1, 45-51; 21, 2).

²⁸ Kościół czci również świętych o tym imieniu: B. męczennik perski; B. męczennik hiszpański.

Zachariasza i Elżbiety (Łk 1, 5–80), proroka poprzedzającego Jezusa Chrystusa (Łk 3, 1n). [W polszczyźnie brak poświadczeń; w SEMot nie jest odnotowane; zob. też pkt 3.2.4.]

Daniel – imię motywowane imieniem postaci biblijnej – proroka Daniela (jako młodzieniec został uprowadzony do Babilonu (zob. Księga Daniela). [W polszczyźnie poświadczone od średniowiecza.]

Dawid – imię motywowane imieniem postaci biblijnej – króla Dawida, twórcy części Psalmów, jednej z najwybitniejszych postaci w dziejach narodu wybranego (zob. np. 1 Sm 16 – 2 Sm 24 oraz 1 Krl 1 – 2, 11). [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]

Efrem – imię motywowane imieniem postaci biblijnej (Efrema, syna Józefa)²⁹. [W polszczyźnie występuje tylko w zakonach (por. Fros i Sowa II: 114). W SEMot nie jest odnotowane.]

Eliasz – imię motywowane biblijnym imieniem teoforycznym – Eliasza proroka, żyjącego w IX w. przed Chr. (1 Krl 17n), postaci bardzo ważnej dla zakonu karmelitańskiego, bowiem stał się on patronem wspólnot mniszych osiadłych na Karmelu³⁰, nazywa się go wręcz protoplastą zakonu³¹. Jest to postać, która oddziałuje na zakon od początku jego istnienia, aż do czasów współczesnych, jak podkreśla jeden z karmelitów: „Prorok Eliasz stał się wzorem życia w obecności Bożej i gorliwości o *chwałę Boga Zastępów* dla pierwszych pustelników osiadłych u źródła nazwanego jego imieniem na górze Karmel i pomimo przemijania wieków, pozostaje on stałym punktem odniesienia także dla współczesnych pokoleń pustelników” (Praškiewicz 2018: 16)³². [Notowane w SEMot.]

²⁹ Dużym kultem w Kościele katolickim uznany jest także E. Syryjczyk, diakon.

³⁰ Kościół katolicki czci także innych świętych o tym imieniu: E. I, patriarcha Jerozolimy; E. i towarzysze, męczennicy z Kordoby; E. z Enna.

³¹ „Ojcowie Kościoła i tradycja karmelitańska uważają, że w chmurze, która na skutek modlitwy Eliasza wzniosła się z morza i przyniosła po latach suszy obfity deszcz dla Izraela (por. 1Krl 18, 42–45), kontemplował on proroczko Matkę Najświętszą, która w Jezusie przyniosła spragnionej odkupienia ludzkości obfity deszcz łaski. Dlatego też Eliasz wznosił na Karmelu pierwszą świątynię dedykowaną Maryi – Dziewicy mającej porodzić (*Virgo pariturans*)” (Praškiewicz 2018: 15).

³² Zwraca się uwagę na wciąż żywy kult św. Eliasza, co również ma odbicie w polskiej onomastyce – patronuje niektórym kościołom karmelitów w Polsce, parafiom prawosławnym; istnieje Elianum – świecki instytut życia konsekro-

Elizeusz – imię motywowane imieniem postaci biblijnej – Elizeusza proroka, żyjącego w IX w. przed Chr., który najpierw był sługą Eliasza, potem przejął po nim sukcesję (1 Krl 19–21 i 2 Krl 2). Wielu świętych zakonu karmelitańskiego – w tym reformatorzy jak św. Teresa czy św. Jan od Krzyża – odwołują się do tego proroka. W licznych polskich kościołach i klasztorach karmelitańskich znajdziemy dużą liczbę dzieł sztuki poświęconych św. Elizeuszowi. Zwraca się uwagę, na żywość kultu, tak jak w przypadku proroka Eliasza (zob. Praškiewicz 2018: 18). [W polszczyźnie poświadczone w XIII w.]

Ezechiel – imię motywowane imieniem biblijnego proroka Ezechiela (zob. Ez). [Notowane w SEMot.]

Filip – imię motywowane imieniem biblijnym – F. apostoła (zob. np. J 1, 43n). [W polszczyźnie poświadczone od średniowiecza (w postaciach *Filip* i *Pilip*).]

Izajasz – imię motywowane imieniem biblijnego proroka Izajasza (por. Iz). [W polszczyźnie rozpowszechnione w kręgach zakonnych; notowane w SEMot.]

Jakub – imię motywowane imieniem jednej z postaci biblijnych (Jakuba patriarchy [Rdz 25 n.]; Jakuba Większego, apostoła, brata Jana Ewangelisty [Mk 1,19 n.]; Jakuba, apostoła, syna Alfeusza [Mk 3, 18]; Jakuba „brata Pańskiego” [Mk 15, 40]). [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]

Jan – imię motywowane imieniem jednej z postaci biblijnych (Jan Chrzciciel [Łk 1, 5-80]; Jan Ewangelista [np. Łk 5,10; J 21, 2]). Liczni są również święci o tym imieniu (Martyrologium Rzymskie wymienia niespełna 60)³³, w zakonie karmelitańskim szczególnie czczony jest św. J. od Krzyża, nazywany doktorem mistycznym, pomocnik św. Teresy w trakcie wielkiej reformy zakonu; jego pisma miały duży wpływ na całą duchowość zgromadzenia (por. Praškiewicz 2018: 55); czczony jest także

wanego (agregowany do karmelitów); działa stowarzyszenie „Wolontariat św. Eliasza”; nazwany jest jego imieniem szczyt górski położony w Beskidzie Sądeckim na granicy polsko-słowackiej, gdzie bierze również początek słowacki potok Eliażówka; w Czernej k. Krakowa, znana jest rzeka Eliażówka, lewy dopływ Krzeszówki i cała jej dolina nazwana jest Doliną Eliażówki (zob. Praškiewicz 2018: 16).

³³ Niekiedy jednoznaczną motywację w postaci odwołania do konkretnego świętego wskazuje imię podwójne zakonnika, jak: *Jan Berchmans*, *Jan Chryzostom*, *Jan Chrzciciel*, *Jan Eudes*, *Jan Ewangelista*, *Jan Kanty*, *Jan Nepomucen*, *Jan Vianney*.

J. Soreth (1394–1471), karmelita, prowincjał prowincji francuskiej, potem generał zakonu, teolog (zob. Praśkiewicz 2018: 47). [W polszczyźnie poświadczony od średniowiecza.]

Janusz – imię motywowane imieniem świętego Jana (zob. *Jan*). Jest to polskie spieszczenie imienia *Jan* (Fros i Sowa III: 277). [W polszczyźnie poświadczony od XII w.]

Jeremiasz – imię motywowane imieniem biblijnego proroka (zob. Jr). [W polszczyźnie poświadczony od XV w.]

Jędrzej – wariant imienia *Andrzej* (por. Grzenia 2006: 171) (motywacja i etymologia zob. *Andrzej*).

Jonasz – imię motywowane imieniem biblijnego proroka (2Krl 14, 25). [W polszczyźnie poświadczony w XIV/XV w.]

Jozafat – imię motywowane imieniem biblijnym, imię to nosił jeden z królów Judy (1Krl 22, 1-51). [Nie jest notowane w SEMot.]

Józef – imię motywowane imieniem biblijnym (J. oblubieniec NMP; J. patriarcha; J. z Arymatei) (liczni są także święci o tym imieniu). Najczęściej imię zakonne karmelity *Józef* motywowane jest imieniem Józefa oblubieńca NMP, co wynika z roli tego świętego, jaką pełnił w duchowości i tradycji zakonu. „Jedną z pierwszych legend karmelitańskich opowiada o odwiedzinach Świętej Rodziny u eremitów karmelitańskich na górze Karmel, co obrazuje fresk namalowany na suficie bazyliki „Stella Maris” na górze Karmel w Ziemi Świętej” (Praśkiewicz 2018: 13). Podkreśla się także, że to właśnie karmelici przywieźli do Europy i rozpropagowali tu kult św. Józefa (dużą rolę w propagowaniu tego kultu odegrała św. Teresa, reformatorka Karmelu – por. Praśkiewicz 2018: 13). Również na ziemiach polskich karmelici szczególnie propagowali ten kult, to właśnie oni wzniesli pierwszy kościół w Polsce pw. św. Józefa (Poznań 1618). [W polszczyźnie poświadczony od średniowiecza.]

Łazarz – imię motywowane imieniem biblijnym, nosił je Ł. z Betanii (J 11, 1–44; 12, 1–11), brat Marii i Marty, przyjaciel Jezusa. [W polszczyźnie poświadczony od XIII w.]

Łukasz – imię motywowane imieniem ewangelisty Łukasza (zob. Kol 4, 14; Dz 16, 10–17) (istnieją także liczni święci noszący to imię). [W polszczyźnie poświadczony od XIV w.]

Maciej – imię motywowane imieniem biblijnego Macieja apostoła (Dz 1, 15–26). [W polszczyźnie poświadczony od średniowiecza.]

- Malachiasz** – imię motywowane imieniem biblijnego proroka Malachiasza (por. Ml). [W polszczyźnie rzadkie. Nie jest odnotowane w SEMot.]
- Marek** – imię motywowane imieniem biblijnego Marka ewangelisty (Dz 12, 12 n). [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]
- Mateusz** – imię motywowane imieniem świętego Mateusza apostoła i ewangelisty (zob. Dz 1. 13; por. Mt). [W polszczyźnie poświadczone od XII w.]
- Nikodem** – imię motywowane imieniem biblijnym, Nikodema z Ewangelii wg św. Jana (J 3, 1.4.9; 7, 50; 19, 39), faryzeusza, który dostrzegł w Jezusie Bożego wysłańca. Kościół czci także kilku świętych o tym imieniu (N. z Mammoli; N. z Tismany; N. Hagioryta). [W polszczyźnie poświadczone od XV w.]
- Paweł** – imię motywowane imieniem św. Pawła, apostoła narodów (zob. Dz). [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]
- Piotr** – imię motywowane imieniem św. Piotra, apostoła (zob. NT). W zakonie karmelitańskim czczony jest także święty Piotr Tomasz, patriarcha Konstantynopola (1305–1366). [W polszczyźnie należy do najwcześniejszych imion chrześcijańskich.]
- Samuel** – imię motywowane imieniem biblijnym Samuela, proroka (1 Sm). [W polszczyźnie często występowało w okresie reformacji; notowane w SEMot.]
- Sylwan** – imię motywowane imieniem postaci biblijnej – ucznia apostołskiego (Dz 15–18; 1Tes 1,1; 2Tes 1,1; 2Kor 1, 19; 1P 5, 12). „Dziś przyjmuje się niemal powszechnie identyczność postaci, która jako Syłas i Sylwan występuje w Dziejach Apostolskich oraz w listach świętych Piotra i Pawła; są to w gruncie rzeczy dwie formy tego samego imienia albo zwyczajowo imię pierwotne oraz imię obrane potem” (Fros i Sowa V: 338–339). [Notowane w SEMot.]
- Symeon** – imię motywowane imieniem biblijnego starca jerozolimskiego Symeona (Łk 2, 25-35). Istnieją także święci o tym imieniu (S. bp Jerozolimy; S. bp Metz; S. Słupnik Starszy). [Notowane w SEMot.]
- Szczepan** – imię motywowane imieniem biblijnego Szczepana, pierwszego męczennika (Dz 6, 1-8). [Do polszczyzny przywołane przed XIII w.]
- Szymon** – imię motywowane imieniem apostoła (Mt 10, 4; Mk 3, 18; Łk 6,15; Dz 1,13). Chyba że drugie imię precyzuje święte-

go, który patronuje imieniu (*Szymon Stock*³⁴ – jego kult w całym zakonie został wprowadzony w 1654 r.) [W polszczyźnie poświadczony od średniowiecza.]

Tadeusz – imię motywowane imieniem biblijnego apostoła Judy Tadeusza (Łk 6, 16). [W polszczyźnie poświadczony od schyłku średniowiecza.]

Tobiasz – imię motywowane imieniem biblijnego Tobiasza (Tb). [W polszczyźnie poświadczony od średniowiecza.]

Tomasz – imię motywowane imieniem biblijnego apostoła Tomasza, ewentualnie świętego. [W polszczyźnie poświadczony od średniowiecza.]

Tymoteusz – imię motywowane imieniem biblijnym – ucznia i współpracownika św. Pawła (Flp 2,19–22; Dz 14, 6–7). [„Łacińskie imię *Timotheus* występuje w źródłach polskich z lat 1455–80, przy czym ich treść odnosi się do początków XI w.” – Grzenia 2006: 311.]

Tytus – imię występuje w Biblii (Tt), Tytus jest adresatem jednego z listów św. Pawła. Imię może być także motywowane imieniem świętego (T. z Krety; T. Cudotwórca). [Notowane w SEMot.]

Urban – imię motywowane imieniem biblijnego Urbana, współpracownika św. Pawła (Rz 16, 9) lub imieniem świętego (U. I, papież; U. bp; U. męczennik; U. opat; U. II, papież; U. V, papież). [Notowane w SEMot.]

Zachariasz – imię motywowane imieniem biblijnym – ojca Jana Chrzciciela (Łk 1, 5–25). [W polszczyźnie poświadczony od średniowiecza.]

3.1.2. Imiona motywowane przez kobiece imiona postaci biblijnych

Maria – imię motywowane imieniem Matki Jezusa. „Carmelus totus marianus est (...) Karmelici związani byli z Matką Najświętszą od początków swego istnienia” (Praśkiewicz 2018: 11). To jedyne imię żeńskie, które w zakonie występuje w funkcji imienia męskiego³⁵, bardzo często, zwłaszcza

³⁴ Święty Szymon Stock żył na przełomie XII i XIII w. w Anglii. Po przybyciu do Anglii karmelitów w 1237 r. przyłączył się do nich. Tradycja przypisuje mu wizję Matki Bożej, dającej mu szkaplerz (zob. Praśkiewicz 2018: 23).

³⁵ Praktyka ta, jak wiadomo, obecna jest także w nazewnictwie świeckim, M. Malec nazywa ją osobliwością imienniczą: „Osobliwością jest też zwyczaj na-

w XX w., nadawane jako drugie imię (w postaci niezmienionej – *Maria*), wiąże się to z wyjątkową rolą Maryi, Matki Chrystusa dla członków zakonu karmelitańskiego: „W maryjnej literaturze zakonu funkcjonuje nawet pojęcie *karmelitańskiej wyobraźni maryjnej*, która jest duchową i historyczną przestrzenią zakonu, w jakiej nastąpiło jego związanie z Matką Jezusa, przybierając różne formy, będące wyrazem coraz to intymniejszych z Nią związków, od *Patronki pierwotnej kaplicy na górze Karmel*, czyli od *Pani miejsca*, poprzez *Matkę i Dziewicę Czystego Serca*, aż do *Siostry*. Oczywiście nie chodzi tutaj o same pojęcia, ale o treści, które one wyrażają. A przyglądając się tym pojęciom w kolejności ich pojawiania się, dostrzegamy, że na płaszczyźnie relacji do Matki Bożej każde kolejne jest doskonalsze od poprzedniego. Uwidacznia się tutaj dążenie karmelitów do coraz to głębszej zażyłości, intymności z Maryją od *Pani i Patronki*, poprzez doświadczenie bardziej rodzinnych z nią relacji jako *synów z Matką*, i – co więcej – poprzez mistyczny charakter przynależności do Niej skupiający uwagę na tajemnicy czystego serca, aż po nazwanie Jej *siostrą*, tj. osobą, z którą obcuje się *per ty*” (Praškiewicz 2018: 12). [W źródłach zaznaczone już w XII w., ale w dawnej Polsce nie było używane ze względu na tabu religijne³⁶; SEMot notuje. Ł.M. Szewczyk podkreśla: „Język polski przejął imię Matki Bożej w formie łacińskiej *Maria*, wraz z przyjęciem chrześcijaństwa. W dawnej Polsce nie było ono jednak używane przez wzgląd na cześć, jaką otaczano Bożą Rodzicielkę” (Szewczyk 1990: 27).]

3.1.3. Imiona motywowane imionami lub nazwami aniołów

Angel – imię motywowane jest nazwaniem anioła, odsyła do treści angelologicznych. Podobnie jak żeńskie zakonne imię *Angela*, imię męskie *Angel* miało wytyczać zakonnikowi drogę poprzez swoje teologiczne znaczenie, „miało zaznaczyć (...)

dawania i używania przez mężczyzn żeńskiego imienia *Maria* (zapewne w zamiarze oddania dziecka pod szczególną opiekę Matki Boskiej), zawsze w drugiej kolejności (...). Zwyczaj ten był też stosowany na Zachodzie. Najstarszy znany mi przykład to *Carl Maria von Weber* (kompozytor urodzony w 1879 r.). Przykład sławnych ludzi mógł też wywołać, obok religijnej motywacji, swoistą modę” (Malec 1996: 32).

³⁶ Por. Krawczyk-Tyrpa 2004: 84; Zmuda 2015a: 140; Szewczyk 1990: 28.

wybraństwo, posłanie przez Boga czy to do innych ludzi, czy do wybranych zadań realizowanych w powołaniu” (Zmuda 2019: 58). [W polszczyźnie notowane w formie łacińskiej *Angelus* – XIV w.]

Anioł – imię odsyła do treści angelologicznych (np. do znaczenia wyrazu *ángelos* ‘posłaniec, zwiastun’ lub może mu patronować Anioł Stróż zakonnika) lub motywowane jest imieniem Anioła karmelity (jeden z eremitów żyjących na górze Karmel w XII w.), który znany jest też jako święty Anioł z Sycylii³⁷, należał do grupy zakonników, którzy udali się do Rzymu, kilka lat po otrzymaniu reguły, aby dać ją do zatwierdzenia papieżowi (por. Praškiewicz 2018: 27). [W polszczyźnie notowane w formie łacińskiej *Angelus* (XIV w.), w XV w. poświędzona jest też forma *Anioł* (por. Fros i Sowa I: 187).]

Archanioł – imię odsyła do treści angelologicznych. Archaniołowie (gr. ἀρχάγγελοι), to postaci biblijne, według SWB są to „główni aniołowie lub aniołowie wysokiej rangi”³⁸. Jak podaje USJP *archanioł* ‘łac. kośc. *archangelus*; w chrześcijaństwie, judaizmie i islamie: anioł przeznaczony przez Boga do szczególnych funkcji posłanniczych wobec ludzi’ (USJP, tom I: 115)³⁹. [W polszczyźnie ogólnej prawie nie występuje⁴⁰.]

Cherubin – imię odsyła do treści angelologicznych lub motywowane jest imieniem świętego Ch. z Avigliany, eremity z XV w. Nazwa *cherubin* to określenie ‘jednego z celniejszych aniołów’ (L I: 239), które do języka polskiego dostało się z gr. *χερούβ*⁴¹ (*cherub*) za pośrednictwem łac. *cherubin*. W Biblii, która jest źródłem tej nazwy, występuje 87 razy⁴². Jak zaznacza Roger

³⁷ Św. Anioł urodził się w rodzinie żydowskiej, która przeszła na chrześcijaństwo. On i jego brat dołączyli do eremitów żyjących na górze Karmel. W 1218 roku został kapłanem, potem zasłynął jako kaznodzieja na Sycylii. Zmarł śmiercią męczeńską w 1225 r. (por. Praškiewicz 2018: 27).

³⁸ W Biblii nie występuje forma liczby mnogiej” (SWB: 31).

³⁹ „W sztuce archaniołowie są ukazywani od V w. jako postaci odziane w białe szaty, z berłem, mieczem i lilią w dłoniach” (Ch: 58).

⁴⁰ Odnotowuje je jedynie Rymut 1995: 34, wskazując na jedno poświęcenie w latach 30. XX wieku.

⁴¹ Słowem *χερούβ* (*cherub*) tłumacze LXX oddali hebr. słowo בורכ (*kerūb*), które natomiast pochodzi od asyryjskiego *karibu* oznaczającego modlącego się.

⁴² Na temat cherubów jako tronu Jahwe zob. T. Brzegowy, „Miasto Boże” w *Psalmach*, Kraków 1989, s. 105–112. Niewęglowski pisze, że cherubini to „powiernicy, wyobrażają wiedzę Boga” (Niewęglowski, 2006: 40).

de Vaux: „cherubini byli przedstawiani jako skrzydlate, czworonożne zwierzęta. Postaci te łączyły w sobie cechy ludzkie ze zwierzęcymi” (2002: 27)⁴³. Ich rolą, według Biblii, jest pilnowanie raju i tworzenie siedziby Boga⁴⁴. [W polszczyźnie rzadkie, „częstsze jedynie w zakonach (...) podobnie jak Serafin” (Fros i Sowa I: 549); SEMot notuje.]

Gabriel – imię motywowane imieniem biblijnym – archanioła Gabriela (Dn 8, 15; Łk 1, 11; Łk 1, 26–38) lub bezpośrednio teologiczną treścią imienia. [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]

Michał – imię motywowane imieniem biblijnym – archanioła Michała (Dn 10, 13 i 21; 12, 1; Ap 12, 7) lub bezpośrednio teologiczną treścią imienia. [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]

Rafał – imię motywowane imieniem biblijnego Rafała archanioła (Tb 12, 15) bądź odsyłające bezpośrednio do znaczenia teologicznego. W XX i XXI w. w zakonie karmelitańskim może być motywowane imieniem błogosławionego Rafała Kalinowskiego, karmelity, pochowanego w Czernej pod Krakowem. [W polszczyźnie poświadczone od średniowiecza.]

Serafin – imię motywowane nazwą biblijnej istoty anielskiej⁴⁵, wówczas odnosiłoby się bezpośrednio do treści angelologicznych. W SMTK czytamy, że jest to: ‘nazwa istot sześciokrzydłych, unoszących się w wizji Izajasza nad tronem Boga; według chrześcijańskich egzegetów serafini byli ognistymi aniołami z najwyższego w hierarchii chóru anielskiego, zwanymi także aniołami miłości’ (SMTK: 1056)⁴⁶. Motywowane może być także imieniem świętego (S. z Montegrano; S. z Sarowa). [W polszczyźnie notowane od XIII w.]

⁴³ Por. SMTK: 148: ‘anioł wyższego rzędu w hierarchii chórów anielskich, zazwyczaj następny po serafinie; istota biblijna, przedstawiana zwykle z wielkimi skrzydłami, ludzką głową i zwierzęcym ciałem, uważana za strażnika miejsc świętych i sługę Boga’. Por. też H. Fros, F. Sowa I: 549: „Cherubin (...) oznaczające anioła wyższego rzędu, wyrażające ‘pełnię mocy’”.

⁴⁴ Por. R. de Vaux 2002: 27.

⁴⁵ W Piśmie Świętym występuje jednak tylko dwukrotnie i to w jednej księdze – Izajasza.

⁴⁶ Refleksję kulturowo-teologiczną na temat serafinów przeprowadza T. Brzegowy, dokonując egzegezy ksiąg prorockich (T. Brzegowy 1999: 71–72).

3.1.4. Imiona motywowane tytułami Jezusa Chrystusa

Chrystian – imię motywowane przydomkiem mesjańskim *Chrystus*. *Chrystian* – tak jak spolszczony wariant *Krystyn* – pochodzi od *Christinus* ‘należący do Chrystusa’, co natomiast jest utworzone od *Christus*. Również święci o tym imieniu są dość liczni, głównie byli to zakonnicy (np. męczennik z XI w.; patriarcha Antiochii). Wariant *Christian* można uznać za typowo zakonne imię. [Polskie warianty poświadczane od XIII w.]

Emanuel – imię motywowane teoforycznym imieniem biblijnym, które pojawia się w przepowiedni Izajasza (Iz 8,8), w świetle NT, prorocтво Izajasza odczytywane jest jako zapowiedź Chrystusa. [W Polsce występuje prawdopodobnie dopiero od XIX w. – Grzenia 2006: 112; Imię nie jest notowane w SEMot.]

Krystian – imię motywowane znaczeniem teologicznym lub imieniem świętego (zob. *Krystyn*). [W polszczyźnie poświadczane od XII w.]

Krystyn – imię motywowane znaczeniem teologicznym, które ma związek ze znaczeniem etymologicznym (*Krystyn* to ‘należący do Chrystusa’⁴⁷) lub imieniem świętego (K. męczennik; K. z Landais; K. bp Prus). [W polszczyźnie poświadczane od XII w.⁴⁸]

Redempt – imię motywowane bezpośrednio znaczeniem teologicznym (*Redemptor* to jeden z tytułów Chrystusa, oznaczający ‘Odkupiciel’, zaś *Redemptus* ‘odkupiony’) lub imieniem świętego karmelitańskiego (R. od Krzyża – żyjący na przełomie XVI i XVII w., jeden z pierwszych dwóch męczenników

⁴⁷ Nazwa *Chrystus* pochodzi od gr. *Christos* i oznacza 1. ‘namaszczoney, pomazany, pomazaniec, mesjasz’ (2. imię własne ‘Chrystus’) i jest to odpowiednik hebrajskiego *mesjasz* (zob. Horyń i Zmuda 2017: 130–131). Oczywiście imiona *Krystyn* czy *Krystian* w polszczyźnie pochodzą bezpośrednio od form łacińskich tych imion.

⁴⁸ Jak podkreśla M. Malec: „w okresie wczesnośredniowiecznym weszła do antroponimii polskiej grupa imion zaczynających się od połączenia fonemów *kr-*, *kř-* < łac. *Chr-*, *Cr-* [...] Imiona te język polski zapożyczył, najprawdopodobniej za pośrednictwem czeskim, z kościelnej łaciny późnego średniowiecza” [Malec 1994: 56]. Jak zaznaczają autorki artykułu *O imieniu Krystyna – szkic onomastyczno-teologiczny* „Wśród tych antroponimów znalazły się również takie, które motywowane są przydomkiem mesjańskim *Chrystus*, w tym imię *Krystyna*” (Horyń, Zmuda 2017: 130).

Karmelu Terezańskiego⁴⁹). [W polszczyźnie poświadczone jako zakonne; SEMot, Grzenia nie notują.]

Salwator – imię motywowane znaczeniem teologicznym imienia (*salvator* ‘Zbawiciel’) lub imieniem świętego (S. bp Belluno; S. z Horty). [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]

3.1.5. Imiona apokryficzne (związane z dziejami biblijnymi poprzez tradycję)

Joachim – imię motywowane imieniem ojca NMP (zob. wybrane apokryfy, np. *Protoewangelia Jakuba*). [W polszczyźnie poświadczone od XIV w.]

Melchior – imię motywowane imieniem – według tradycji – jednego z trzech mędrców, którzy złożyli pokłon nowo narodzonemu Chrystusowi⁵⁰ lub imieniem świętego (M. Sampedro) [W polszczyźnie poświadczone od XIV w.]

3.2. Imiona odsyłające do świętych lub błogosławionych Kościoła katolickiego

3.2.1. Imiona motywowane imionami świętych i błogosławionych z zakonu karmelitańskiego

Albert – imię motywowane imieniem jednego ze świętych Albertów⁵¹. Jednakże szczególnym kultem w zakonie karmelitańskim otoczony jest św. A. Jerozolimski – prawodawca zakonu, żyjący na przełomie XII i XIII w. „Nie znamy daty napisania Reguły karmelitańskiej. Stało się to pomiędzy pierwszym a drugim dziesięcioleciem XIII w. Prawodawca zachęcił pustelników karmelitańskich, by żyli w *postuszeństwie Jezusowi Chrystusowi i Jemu służyli z czystego serca i dobrego sumienia; by realizowali swoje eremickie powołanie w samotności swoich cel,*

⁴⁹ Zginął śmiercią męczeńską w Indiach – został ścięty podczas wyprawy na Sumatrę (Praškiewicz 2018: 63–64).

⁵⁰ Zob. np. informacje zawarte w publikacji *Apokryfy Nowego Testamentu*, red. M. Starowieyskiego, Lublin 1980.

⁵¹ A. Jerozolimski; A. z Louvain; A. z Vercelli; A. Wielki; w Polsce szczególnie kultem otoczony A. Chmielowski.

rozważając Pismo św. i pracując na codzienny chleb. Ten niezmienny rytm modlitwy i pracy winien być umacniany wspólnym celebrowaniem Eucharystii i zebraniem służącymi omawianiu spraw dotyczących życia w dążeniu do świętości” (Praškiewicz 2018: 22). W zakonie karmelitańskim czczony jest także św. Albert z Trapani (ok. 1250-1307), karmelita, kaznodzieja i cudotwórca. [W polszczyźnie poświadczony od XII w.]

Alojzy – imię motywowane imieniem świętego, najbardziej znanym jest A. Gonzaga, święty jezuita, natomiast w zakonie karmelitańskim szczególną czcią otoczony jest bł. A. Rabata – karmelita, wieloletni przeor, męczennik (zob. Praškiewicz 2018: 45–46) (inni święci o tym imieniu, to: A. Scrosoppi; A. Maria Palazzolo; A. Guanella; A. Wiaux; A. Orione). [W polszczyźnie imię to znane od XVIII w. (spopularyzowane kanonizacją Alojzego Gonzagi).]

Awertan – imię motywowane imieniem świętego karmelitańskiego – Awertan wstąpił jako brat zakonny w szeregi karmelitów, którzy wygnani z Ziemi Świętej przybyli m.in. do Francji; potem pracował w klasztorze w Toskanii (Praškiewicz 2018: 25). [SEMot; Rymut 1995; Bubak 1993; Grzenia 2006, Fros i Sowa nie notują.]

Bertold – imię motywowane imieniem świętego z zakonu karmelitańskiego, drugiego generała zakonu karmelitów (zmarł w 1195 r.), który osiedlił się wraz z dziesięcioma towarzyszami na górze Karmel przy źródle św. Eliasza i tam mieszkał do śmierci⁵²; zmarł w opinii świętości. [W polszczyźnie poświadczony od średniowiecza.]

Brokard – imię motywowane imieniem świętego karmelitańskiego, Brokard był eremita z góry Karmel, następnie został ich przełożonym (następca św. Bertolda)⁵³. W 1208 roku, właśnie Brokard otrzymał od Alberta, patriarchy Jerozolimy, regułę, obowiązującą odtąd w zakonie karmelitańskim. „Jego kult zaaprobowała w r. 1564 kapituła generalna zakonu” (Fros i Sowa I: 506; por. Praškiewicz 2018: 19). [Imię nie jest notowane w SEMot⁵⁴.]

⁵² Jego kult zaaprobowała kapituła generalna zakonu z XVI w. Istnieją także inni święci o tym imieniu, np. B. z Parmy; B. z Łotwy; B. z Garsten.

⁵³ Św. Brokard urodził się ok. 1150.

⁵⁴ Nie odnotowuje go także słownik Rymuta (1995).

Corsini – (zob. 3.2.3.)

Dionizy – imię motywowane imieniem świętego karmelitańskiego (D. od Narodzenia Pańskiego z XVII w., jeden z pierwszych męczenników karmelu terezańskiego⁵⁵) bądź innego świętego czy też ważkiej postaci Kościoła (zob. D. Areopagita, pierwszy bp Aten; D. pierwszy bp Paryża; D. Wielki, bp Aleksandrii; D. papież). [W polszczyźnie poświadczony od XIII w.]

Euzebiusz – w XX w. imię może być motywowane imieniem bł. karmelity – E. od Dzieciątka Jezus, męczennika wojny domowej w Hiszpanii (por. Praškiewicz 2018: 129). Poza XX w. imię to wystąpiło 1x, w tej sytuacji można przyjąć, że motywowane jest imieniem innego świętego (E. papież; E. z Vercelli; E. z Samosaty). [W polszczyźnie poświadczony w średniowieczu.]

Franciszek – imię motywowane imieniem świętego (Kościół czci wielu świętych o tym imieniu, najbardziej znani, to: F. z Asyżu; F. z Paoli; F. Ksawery; F. Borgiasz; F. Salezy, bp i doktor Kościoła). W zakonie karmelitańskim szczególną czcią otoczony jest Franciszek ze Sieny (1211–1291) – był policjantem, który podczas akcji został zraniony i stracił wzrok. Po tym wydarzeniu odbył pielgrzymkę do Santiago de Compostella, aby przy grobie św. Jakuba prosić o uzdrowienie, które otrzymał wraz z łaską nawrócenia, po tym fakcie przez 5 lat żył jako pustelnik, potem wstąpił do karmelitów (Praškiewicz 2018: 29). [W polszczyźnie poświadczony od XIII w.]

Franek – imię najprawdopodobniej motywowane imieniem świętego Franciszka (to jedyne odnotowane zdrobnienie w funkcji imienia drugiego) [zob. *Franciszek*.]

Jakobin – imię motywowane imieniem błogosławionego karmelitańskiego – Jakobina z Vercelli (pochodził z Włoch, żył na przełomie XV i XVI wieku). Wstąpił do zakonu karmelitańskiego, w którym zaraz po ślubach został kwestarzem. [W polszczyźnie poświadczony głównie w zakonach. SEMot wymienia wśród wariantów imienia *Jakub*.]

Jan od Krzyża – samo imię Jan może mieć motywację biblijną (zob. *Jan*), natomiast *Jan od Krzyża* (1542–1591) wyraźnie wskazuje na karmelitę, który nazywany jest doktorem mistycznym

⁵⁵ Podczas misji do Indii uwięziony, nie chciał wyrzec się wiary, skazany na śmierć w 1638 r.; beatyfikowany przez Leona XIII w 1900 r.

i którego pisma wywarły ogromny wpływ na duchowość karmelitańską, a nawet szerzej na duchowość katolicką; był on pomocnikiem św. Teresy Wielkiej w czasie przeprowadzanej przez nią reformy⁵⁶. Imię więc motywowane jest innym imieniem zakonnym (złożonym z imienia właściwego i predykatu). [Poświadczony w zakonach.]

Noniusz – imię motywowane imieniem świętego karmelitańskiego N. Alvaresa Pereiry (1360–1431), założyciela klasztoru karmelitańskiego w Lizbonie (zob. Praśkiewicz 2018: 39). [Imię nie jest notowane w SEMot⁵⁷.]

Romeusz – imię motywowane imieniem błogosławionego karmelitańskiego – Romeusza z Lukki, żyjącego w XIII w. Najpierw przyjął on szkaplerz, a potem wstąpił do zakonu (pochowany został w tym samym grobie, co św. Awertan) (por. Praśkiewicz 2018: 25–26). [Ten zaadaptowany fonetycznie łaciński wariant⁵⁸ w polszczyźnie jest rzadki, od średniowiecza poświadczony wariant szeroko przyjęty w polszczyźnie – *Roman*.]

Stock – (zob. 3.2.3.)

Terezjusz – imię motywowane imieniem św. Teresy z Ávili, reformatorki zakonu karmelitańskiego, w 1562 r. założyła pierwszy klasztor reformowany (klasztor św. Józefa w Ávili), w późniejszych latach założyła 15 kolejnych klasztorów reformowanych (karmelitanek bosych). „Pozyskując do swego dzieła św. Jana od Krzyża, w 1568 roku doprowadziła także do reformy męskiej gałęzi zakonu” (Praśkiewicz 2018: 53). Imię najprawdopodobniej utworzone przez władze zakonne (derywacja afiksalna) na gruncie języka łacińskiego (*Teresius* < *Teresia*), a następnie poddane w polszczyźnie procesom adaptacyjnym. [W polszczyźnie imię nie jest notowane⁵⁹.]

⁵⁶ Na temat św. Jana od Krzyża zob. np.: Praśkiewicz 2018: 55; Kalita 2019; <https://www.karmel.pl/madros-c-jana-od-krzyza/> (dostęp dnia 22.10.2020); <https://deon.pl/wiara/sw-jan-od-krzyza-od-ciemnosci-ku-swiatlu,2781> (dostęp dnia 22.10.2020).

⁵⁷ Nie odnotowuje go także słownik Rymuta (1995). Bubak odnotowuje żeńskie imię Nonna, wyprowadzone od łac. ap. *nonus* ‘dziewiąty’, poświadczony od XV w. (Bubak 1993: 242).

⁵⁸ Por. <https://www.behindthename.com/name/romeo> (dostęp dnia: 29.10.2020).

⁵⁹ Także u Rymuta (1995).

3.2.2. Imiona motywowane imionami pozostałych osób czczonych w Kościele katolickim

Achacjusz – imię motywowane imieniem jednego ze świętych; najbardziej znani to: A. męczennik konstantynopoliński z IV w.; A. z góry Arrat; A. mnich. [Imię to w Polsce nigdy nie było popularne, choć spotykamy je w XIV w. SEMot notuje polski wariant *Achacy*.]

Achacy – imię motywowane imieniem jednego ze świętych; najbardziej znani to: A. męczennik konstantynopoliński z IV w.; A. z góry Arrat; A. mnich. [Spotykamy to imię w XIV w.]

Achilles – imię motywowane imieniem męczennika rzymskiego, istnieją potwierdzenie odnośnie do wczesnego kultu Achilleusa i Nereusza, żołnierzy, którzy po przyjęciu chrztu zostali umęczeni, nie ma jednak pewności co do daty męczeństwa (zob. Fros i Sowa I: 23)⁶⁰. [SEMot notuje. W Polsce imię to nie zyskało popularności (zob. Fros i Sowa I: 23).]

Adeodat – imię motywowane imieniem świętego Adeodata I papieża, żyjącego w VII w. [W polszczyźnie poświęcone od XIII w.]

Adolf – imię motywowane imieniem świętego Adolfa, biskupa Osnabrück. [W Polsce imię to jest poświęcone od XII/XIII w. Zawsze należało do rzadkich (Fros i Sowa I: 41; por. Grzenia 2006: 37).]

Adrian – imię motywowane imieniem jednego ze świętych, najbardziej znani w Kościele katolickim to: A. męczennik z Nikomedii; A. z Canterbury, A. III, papież, A. Fortescue. [Imię notowane w SEMot.]

Agataniol – imię motywowane imieniem męczennika (A. męczennik z IV w.; A. z Vendôme, męczennik z XVII w.) [„Wydaje się, że pierwotnie było epitetem szlachetnego człowieka – szczególnie często w tej funkcji występuje we wczesnochrześcijańskich napisach epitafijnych. W Polsce nigdy nie zyskało popularności” – Fros i Sowa I: 53. Imię nie jest notowane w SEMot.]

Alan – imię motywowane imieniem świętego. Święci o tym imieniu czczeni przez Kościół katolicki są dość liczni i należeli do

⁶⁰ Inni męczennicy o tym imieniu: A. Kiwanuka (męczennik z Ugandy) oraz A. męczennik z Valence, jednakże opisy dotyczące tego ostatniego, jak podkreślają badacze, nie przedstawiają żadnej wartości historycznej.

wybitnych postaci średniowiecza, np. A. z Auxerre; A. z Lille; A. z La Roche; A. de Solminihac. [W polszczyźnie imię to pojawiło się współcześnie, prawdopodobnie pod wpływem mediów (Grzenia 2006: 41). W zakonie karmelitańskim występuje już w XVIII w.⁶¹]

Albin – imię motywowane imieniem świętego, najbardziej znanym jest A. bp Angers. [W polszczyźnie imię to poświadczono jest od XIV w.]

Aleksander – imię motywowane imieniem jednego z licznych świętych Aleksandrów (A. I; A. męczennik z Lyonu; A. męczennik z Apamei; A. bp. Jerozolimy; A. bp. Aleksandrii; A. bp. Konstantynopola; A. z Hales; A. Newski; A. Briant; A. Crove; A. Blake; A. Sauli; A. Rawlins). [W polszczyźnie imię to poświadczono jest od XII w., w XV w. było już popularne.]

Aleksy – imię motywowane imieniem świętego, najbardziej znanym jest Aleksy Wyznawca, żyjący w V w. (inni święci, np. A. metropolita Rusi czy A. „Falconieri”). [W polszczyźnie imię to poświadczono jest od XIII w.]

Alfons – imię motywowane imieniem świętego, jednego z licznych czczonych przez Kościół katolicki, najbardziej znany to: A. Maria di Liguori, doktor Kościoła (inni święci o tym imieniu: A. Pacheco; A. d’Orozco; A. z Navarette; A. Rodriguez; A. z Meny). [SEMot nie notuje. W polszczyźnie imię to spopularyzowane w XVIII w. (przez redemptorystów), popularność jego spadła po komedii A. Dumasa *Monsieur Alphonse* i apetywizacji tego imienia w polszczyźnie. W zakonie karmelitańskim występuje we wszystkich badanych okresach.]

Alfred – imię motywowane imieniem Alfreda Wielkiego, czczonego jako świętego (por. Fros i Sowa I: 110). [SEMot nie notuje. W polszczyźnie imię to znane od XIX w.]

Amadeusz – imię motywowane imieniem zakonnym noszonym przez świętych Kościoła katolickiego: A. z Clermont; A. z Lozanny; A. IX Sabaudzki; A. Portugalski. [W Polsce imię to nie było używane.]

Ambroży – imię motywowane imieniem świętego (istnieje spora grupa świętych o tym imieniu, najbardziej znani, to: A. diakon

⁶¹ W XVII w. występuje też jako imię zakonne w zakonie oo. dominikanów (zob. Kobylińska 2018: 147), być może imię to w polszczyźnie pojawiło się najpierw w imiennictwie zakonnym, a dopiero później w imiennictwie ogólnym.

z Aleksandrii; A. bp Mediolanu i doktor Kościoła). [W Polsce imię to poświęcone jest od XV w.]

Anaklet – imię motywowane imieniem świętego, który w dawnych martyrologiach występuje jako *Klet* lub *Anaklet* (por. Fros i Sowa III: 498), był papieżem w I w., drugim następcą św. Piotra. [SEMot nie notuje. „Zabytki staropolskie dostarczają jednego przykładu użycia tego imienia w postaci *Kletusz* z XIV w.” – Fros i Sowa III: 498.]

Anastazy – imię motywowane imieniem świętego, najbardziej znani są święci z okresu starochrześcijańskiego: A. I, papież; A. II, papież; A. I, patriarcha antiocheński. [W Polsce imię to poświęcone jest w średniowieczu.]

Anatol – imię motywowane imieniem świętego A. biskupa Laodycei lub A. patriarchy konstantynopolitańskiego. [W Polsce imię to – nigdy nie było popularne – występowało głównie na kresach. Nie jest notowane w SEMot.]

Antoni – imię motywowane imieniem świętego; święci o tym imieniu są bardzo liczni, do najbardziej znanych należą: A. Pustelnik; A. z Padwy, doktor Kościoła. [W polszczyźnie imię poświęcone jest od XIII w.]

Antonin – imię motywowane imieniem jednego ze świętych⁶², np. A. męczennik z Piacenzy; A. z Sorrento; A. Pierozzi. [W polszczyźnie imię poświęcone jest w XV w.]

Anzelm – imię motywowane imieniem jednego ze świętych, najbardziej znanym i otoczonym szczególną czcią w Kościele katolickim jest A. arcybiskup Canterbury i doktor Kościoła. [W polszczyźnie imię poświęcone jest w XIII w. Początkowo imię to nosili wyłącznie duchowni jako imię świeckie poświęcone w XV w. (Fros i Sowa I: 238).]

Apolinary – imię motywowane imieniem jednego ze świętych: A. bp Rawenny i męczennik; A. Sydoniusz, bp. Clermont; A. bp. Valence; A. z Posat. [Imię notowane w SEMot.]

Apoloniusz – imię motywowane imieniem świętego A., męczennika rzymskiego. [Notowane w SEMot.]

Arkadiusz – imię motywowane imieniem jednego z sześciu świętych, np.: A. męczennika z Cezarei Mauretańskiej; A. męczennika afrykańskiego; A bpa Bourges. [SEMot nie notuje;

⁶² W literaturze hagiograficznej niejednokrotnie imię to występuje zamiennie z imieniem *Antoni*.

„w języku polskim pojawiło się jako zapożyczenie z łaciny, prawdopodobnie dopiero z XVIII w.” Grzenia 2006: 59–60.]

Arnold – imię motywowane imieniem jednego ze świętych Arnoldów (np. A. Wyznawca; A. z Hiltensweiler). [W polszczyźnie notowane od XVI w.]

Arseniusz – imię motywowane imieniem świętego Arseniusza (A. Pustelnik; A. abp Serbii; A. bp Tweru). [Imię częste w chrześcijaństwie wschodnim. Nie jest notowane w SEMot.]

Artur – imię motywowane imieniem świętego (A. Bell, męczennik angielski i A. Ayala, męczennik Hiszpański). [W polszczyźnie notowane od średniowiecza. SEMot nie notuje; „imię na popularności zyskało i niejako chrześcijańskim stało się przede wszystkim dzięki królowi Arturowi (...) on stał się centralną postacią kręgu rycerzy Okrągłego Stołu” (Fros i Sowa I: 276).]

Atanazy – imię motywowane imieniem świętego (A. Wielki; A. bp Neapolu; A. Atonita). [Do polszczyzny dostało się za pośrednictwem łaciny w średniowieczu.]

August – imię motywowane imieniem świętego A., pustelnika z Bourges. [Imię *Augustyn* poświadczone było w polszczyźnie już w XIII w., natomiast było rzadkie (nosił je jako drugie król Zygmunt II August i dwaj Sasowie na tronie Polski: August II i August III).]

Augustyn – imię motywowane imieniem jednego z licznych świętych o tym imieniu, najbardziej znanym i otoczonym szczególnym kultem w Kościele katolickim jest św. A. bp Hippony i doktor Kościoła. [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]

Aureliusz – imię motywowane imieniem świętego A. męczennika lub A. bpa z Armenii. [SEMot nie notuje⁶³; imię rzadko spotykane dopiero od XVII w. (Bubak 1993: 49).]

Bazyli – imię motywowane imieniem jednego ze świętych (B. Wielki, bp Cezarei i doktor Kościoła; B. Młodszy i in.) [Zanim poświadczone w polszczyźnie, zadomowiło się na Rusi jako *Wasyl*. Imię notowane w SEMot.]

Benedykt – imię motywowane imieniem świętego, najbardziej popularnym świętym noszącym imię *Benedykt* jest Benedykt z Nursji (inni święci, np. B. II, papież; B. Biscop; B. z Ania-

⁶³ Odnotowuje imię to natomiast *Słownik imion współcześnie w Polsce używanych* (Rymut 1995: 43), wskazując 580 poświadczeń (od lat 20. do 90. XX wieku).

nu; B. towarzysz A. Świerada; B. XI, papież; B. XII, papież).
[W polszczyźnie poświadczone od XII w.]

Benignus – imię motywowane imieniem jednego ze świętych: B. z Armagh; B. męczennik z Dijon; B. opat Vallombrosy. [W polszczyźnie poświadczone od XIII w., głównie w kręgach zakonnych (por. Fros i Sowa I: 412).]

Benon – imię motywowane imieniem świętego B. z Miśni. [W polszczyźnie poświadczone od XIII w., ale w formie *Beno*, wtórnie zmienione na *Benon*. W SEMot nie jest notowane.]

Bernard – imię motywowane imieniem świętego, najbardziej znanym jest B. z Clairvaux (inni to np. B. Carinoli; B. z Aosty; B. z Parmy; B. Tolomei). [Imię notowane w SEMot.]

Bernardyn – imię motywowane imieniem świętego (B. Sieneński; B. z Feltre; B. Realino). [W polszczyźnie poświadczone od drugiej połowy XV w.]

Błażej – imię motywowane imieniem świętego (B. biskup Sebaście; B. z Armorionu). [Notowane w SEMot.]

Bogumił – imię motywowane imieniem błogosławionego B. z Dobrowa (imię także mogło zostać nadane ze względu na znaczenie etymologiczne). [Imię zachowane w źródłach staropolskich (Karplukówna 1973: 18).]

Bonawentura – imię motywowane imieniem świętego, najbardziej znanym jest B. biskup i doktor Kościoła z XIII w. [W polszczyźnie rzadkie. Nie jest notowane w SEMot.]

Bonifacy – imię motywowane imieniem świętego Bonifacego (B. męczennik z Tarsu; B. I, papież; B.-Winfrid, apostoł Niemiec; B. abp Canterbury). [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]

Bronisław – imieniu może patronować błogosławiona Bronisława, mniszka. [Imię zachowane w źródłach staropolskich (Karplukówna 1973: 18).]

Bruno, Brunon – imię motywowane imieniem świętego (B. I, abp Kolonii; B. z Kwerfurtu; B. Kartuz; B. z Segni). [W polszczyźnie poświadczone od XIV w.]

Cecyliusz – imię motywowane imieniem świętego C. męczennika. [W polszczyźnie występuje tylko w onimii zakonnej (Por. Fros i Sowa I: 527); SEMot notuje jedynie wariant fem. *Cecylia*].

Celestyn – imię motywowane imieniem jednego z papieży, czczonych w Kościele katolickim jako świętych (C. I, papież

z V w.; C. V, papież z XIII w.) [W polszczyźnie rzadkie. Imię nie jest notowane w SEMot.]

Cezariusz – imieniu patronuje któryś ze świętych Cezarych (zob. *Cezary*).

Cezary – imię motywowane imieniem jednego ze świętych Cezarych (C. z Nazjanzu; C. z Arles; C. de Bus). [W polszczyźnie poświadczone od XIV w.]

Cyprian – imię motywowane imieniem świętego (C. bp Kartaginy; C. z Antiochii; C. bp Tulonu). [W polszczyźnie poświadczone od XII w.]

Cyryl – imię motywowane imieniem świętego (C. Jerozolimski, doktor Kościoła; C. patriarcha Aleksandrii, doktor Kościoła). [W polszczyźnie poświadczone od średniowiecza.]

Czesław – imię motywowane imieniem św. Cz. z XIII w. [W polszczyźnie poświadczone od XIV w.]

Damazy – imię motywowane imieniem świętego, papieża z IV w. [W dawnej Polsce nie było używane, pojawiło się na początku XIX wieku. Jako imię zakonne karmelity pojawia się w XX w.]

Damian – imię motywowane imieniem świętego, najbardziej znani święci o tym imieniu to D. brat/towarzysz Kosmy, męczennik z Syrii (zob. Fros i Sowa III: 527) oraz D., bp Pawii (zob. Fros i Sowa II: 7). [W polszczyźnie poświadczone od średniowiecza.]

Dariusz – imię może być motywowane imieniem świętego, który widnieje w Martyrologium Rzymskim⁶⁴. [Nie jest notowane w SEMot.]

Demetriusz – imię motywowane imieniem świętego (D. bp Aleksandrii; D. z Tesaloniki). [W polszczyźnie od średniowiecza poświadczony wariant *Dymitr*. („W Polsce w odniesieniu do Greków starożytnych używany w postaci *Demetriusz*, a w odniesieniu do osób z czasów bizantyjskich i ruskich – *Dymitr*” – Fros i Sowa II: 84).]

⁶⁴ „Dariusz, który w Martyrologium Rzymskim widnieje pod dniem 19 grudnia, może służyć za przykład tych błędów przepisywaczy, które tu i ówdzie zmałyły kult świętych i dały powód do utrwalonych nieporozumień. Imię przejęto z niektórych rękopisów Martyrologium Hieronimiańskiego, ale analiza porównawcza bogatszego materiału rękopiśmiennego wykazuje niezbić, że chodziło o zniekształcone imię żeńskie, a więc o Darię, czczoną razem z Chryzantem. Nic też nie wiadomo o towarzyszach Dariusza, rzekomych męczennikach z Nikomedii: Zozymie, Pawle i Sekundusie” (Fros i Sowa II: 14).

- Dezyderiusz** – imię motywowane imieniem świętego (D. bp Besançon; D. bp Auxerre). [W polszczyźnie poświadczone od XIII w. (początkowo noszą je tylko duchowni). SEMot notuje *Dezyderz* i łac. *Desiderius*].
- Dominik** – imię motywowane imieniem świętego (świętych Dominików jest ponad 20, najbardziej znani to: D., opat z Sory; D. Guzman założyciel Zakonu Kaznodziejskiego; D. Savio). [W polszczyźnie poświadczone od XIV w.]
- Doroteusz** – imię motywowane imieniem świętego (D. z Gazy lub D. z Tyru) bądź odsyłające do św. Doroty (D. męczennica; D. z Mątowów). [SEMot notuje *Dorot* jako przejęte od łac. *Dorotheus*.]
- Dozyteusz** – imię motywowane imieniem mnicha – D. Palestyńskiego. [W polszczyźnie brak poświadczeń; poświadczone jest w Kościele Wschodnim, mogło występować częściej w zakonach.]
- Dydak** – imię motywowane imieniem jednego z błogosławionych D. (D z Azevedo; D. z Alkali; D. Carvalho). [W polszczyźnie znane w zakonach. Nie jest notowane w SEMot.]
- Edmund** – imię motywowane imieniem jednego ze świętych brytyjskich (E. król Anglów Wschodnich; E. król Anglii; E. Abingdon; E. Champion; E. męczennik angielski). [W polszczyźnie poświadczone w XIV w.]
- Edward** – imię motywowane imieniem świętego (E. Męczennik lub E. Wyznawca). [W dawnej polszczyźnie nie było znane, nie notowane w SEMot, pojawia się pod wpływem angielskim.]
- Edwin** – imię motywowane imieniem świętego E., króla Nortumbrii z VII w. [W dawnej polszczyźnie nie było znane (SEMot nie notuje), pojawia się pod wpływem angielskim na początku XIX w.]
- Eligiusz** – imię motywowane imieniem świętego E., bpa Noyon-Tournai lub znaczeniem etymologiczno-teologicznym (< *eligo, elegii, electum* ‘wybrać’). [W polszczyźnie spotykane głównie w zakonach; imię nie jest notowane w SEMot.]
- Emeryk** – imię motywowane imieniem świętego (E. syn św. Stefana, Króla Węgier). [W polszczyźnie poświadczone w XIV-XV w.]
- Emil** – imię motywowane imieniem świętego E. z Kordoby (męczennika z IX w.) [Upowszechnione w polszczyźnie w XVIII w. dzięki J.J. Rousseau; w SEMot odnotowane ż. *Emilia*].

- Emilian** – imię motywowane imieniem świętego E. z Durostorum (męczennika z IV w.) lub E. de la Cogolla, ascety hiszpańskiego. [W dawnej Polsce imię nie było znane, występowało zaś na Rusi Czerwonej w formie *Omeljan*.]
- Epifaniusz** – imię motywowane imieniem świętego Epifaniusza, bpa Salaminy lub znaczeniem teologicznym imienia (gr. *epipháneia* ‘objawienie, ukazanie się bóstwa’). [Imię nie jest notowane w SEMot.]
- Erazm** – imię motywowane imieniem świętego E. bpa Formino. [Notowane w SEMot.]
- Ernest** – imię motywowane imieniem świętego E. z Zwiefalten lub E. z Pardubic. [W Polsce używane od średniowiecza.]
- Eufrazjusz** – imię motywowane imieniem świętego E. z Cuevas. [SEMot notuje żeńskie *Eufrazyja*.]
- Eugeniusz** – imię motywowane imieniem jednego ze świętych o tym imieniu (E. bp Kartaginy; E. z Toledo; E. I, papież; E. III, papież). [Imię notowane w SEMot. W dawnej Polsce rzadkie, częściej dopiero w XIX w.]
- Eustachy** – imię motywowane imieniem jednego ze świętych Eustachych (E. męczennik rzymski; E. opat z St.-Germer; E. White, męczennik angielski). [W polszczyźnie poświadczone od średniowiecza.]
- Ewald** – imię motywowane imieniem świętych towarzyszy – E. Białego i E. Czarnego (przełom VII i VIII w.) [Nie notowane w SEMot.]
- Ewaryst** – imię motywowane imieniem świętego (E. papież; E. z Konstantynopola). [W polszczyźnie od XVII w.]
- Fabian** – imię motywowane imieniem papieża Fabiana, męczennika z III w. [Notowane w SEMot.]
- Faustyn** – imię może być motywowane imieniem męczennika z Brescji (ponieważ jednak nadane jest tylko w XX wieku, może być także motywowane imieniem polskiej mistyczki s. Faustyny Kowalskiej). [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]
- Felicjan** – imię motywowane imieniem jednego ze świętych (F. bp Foligno, męczennik; F. męczennik afrykański). [Znane w polszczyźnie od średniowiecza. W XV w. zaczyna się używać kalki polskiej – *Szczęsny*].
- Feliks** – imię motywowane imieniem jednego ze świętych Feliksów (F. z Noli; F. III, papież; F. zwany Walezjuszem; F. z Cantalice; F. z Nikozji). [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]

- Ferdynand** – imię motywowane imieniem świętego (F. III, król Kastylii i Leónu). [Imię nie jest notowane w SEMot. W Polsce pojawia się częściej dopiero pod koniec XVIII w.]
- Fidelis** – imię motywowane imieniem św. F., męczennika z Como, lub znaczeniem imienia. [„W Polsce u ludzi świeckich jest bardzo rzadkie, występuje w społecznościach zakonnych w formie męskiej *Fidelis* i żeńskiej *Fidelisa*. Poświadczony jest z r. 1342 w formie *Fidelis*” (Fros i Sowa II: 298).]
- Flawiusz** – imię motywowane imieniem św. F., bpa Chalon. [Imię nie jest notowane w SEMot⁶⁵.]
- Florencjusz** – imię motywowane imieniem św. F., bpa Strasburga. [W polszczyźnie poświadczony jako imię zakonników już w XII w., brak poświadczeń wśród świeckich (Fros i Sowa II: 337). SEMot notuje *Florentius*.]
- Florian** – imię motywowane imieniem świętego Floriana, patrona Krakowa. [W polszczyźnie poświadczony od XII w. (pojawiało się wraz z kultem Floriana).]
- Florus** – imię motywowane imieniem św. F., bpa Lodeve. [SEMot notuje *Flor* od łac. *Florus*.]
- Fortunat** – imię motywowane imieniem św. F., bpa Todi. [W polszczyźnie poświadczony jako imię zakonne. SEMot notuje *Fortunatus*.]
- Frank** – imię motywowane imieniem św. F. z Assergi. [SEMot wskazuje *Frank* jako wariant pochodzenia germańskiego imienia *Franciszek*.]
- Fryderyk** – imię motywowane imieniem świętego (F. bp Utrechtu; F. bp Liege; F. z Hallum; F. z Ratzbony; F. Albert). [W polszczyźnie poświadczony od XIII w.]
- Fulgencjusz** – imię motywowane imieniem świętego (F., bp Ruspe). [W polszczyźnie poświadczony jako imię zakonne.]
- Fulgenty** – Imię motywowane imieniem świętego (F., bp Ruspe). [W polszczyźnie poświadczony jako imię zakonne. Imię nie notowane w SEMot.]
- Gaudenty** – imię motywowane imieniem świętego (G. z Rimini; G. bp. Brescji; G.-Radzym, pierwszy bp gnieźnieński). [W polszczyźnie poświadczony jako częste wśród duchowieństwa

⁶⁵ Na pewno poświadczony w XVII w. (Rudnicka-Fira 2013: 221). Imię widnieje w *Słowniku imion współcześnie w Polsce używanych* (Rymut 1995: 135); 22 poświadczenia (na przestrzeni całego XX wieku).

zakonnego (nosił je pierwszy abp gnieźniński). Notowane w SEMot.]

Gerard – imię motywowane imieniem świętego (G. z Roussillon; G. z Brogne; G. bp; G. z Jerozolimy, założyciel szpitalników). [Notowane w SEMot.]

Gerwazy – imię motywowane imieniem Gerwazego męczennika, patrona – wraz z Protazym – miasta Mediolan. [SEMot notuje *G(i)erwasz*; *Gerwazy* poświęcone w dobie średniopolskiej.]

Godfryd – imię motywowane imieniem świętego (G. bp Amiens; G. z Cappenbergu). [W polszczyźnie poświęcone w średniowieczu.]

Gracjan – imię motywowane imieniem męczennika spod Amiens. [SEMot nie notuje⁶⁶.]

Grzegorz – imię motywowane imieniem jednego ze świętych Grzegorzów (np. G. Cudotwórca; G. apostoł Armenii; G. z Nazjanzu, zwany Teologiem; G. z Nyssy; G. Z Tours; G. I, papież, zwany Wielkim; G. papież III). [W polszczyźnie poświęcone od średniowiecza.]

Gustaw – imię motywowane imieniem świętego, średniowiecznego eremity, który towarzyszył św. Oskarowi w podróżach misyjnych (być może był pierwszą ochrzczonej osobą w Szwecji)⁶⁷. [Nienotowane w SEMot. W polszczyźnie poświęcone w XIX w., spopularyzowane przez literaturę.]

Gwidon – imię motywowane imieniem świętego (G. bp Auxerre; G. z Anderlecht; G. z Pomposy; G. z Arezzo; G. z Mediolanu; G. z Cortony). [W polszczyźnie poświęcone od XIII w.]

Hadrian – imię motywowane imieniem jednego ze świętych Adrianów, najbardziej znani w Kościele katolickim to: A. męczennik z Nikomedii; A. z Canterbury, A. III, papież, A. Fortescue. [SEMot notuje *Adryjan*.]

Henryk – imię motywowane imieniem jednego ze świętych (H., bp Uppsali; H. z Marcy; H. z Bolzano; H. Suzo). W wieku XX może być także motywowane imieniem świętego karmelitańskiego – H. de Ossó (1840–1896). [W polszczyźnie poświęcone od XV w.]

⁶⁶ „W śr. źr. pol. nie poświęcone, w Polsce pojawia się później, dziś rzadkie” (Bubak 1993: 124). Współcześnie imię nie rzadkie (Rymut 1995: 153) – 2733 poświęceń na przestrzeni całego XX wieku.

⁶⁷ Por. [https://pl.wikipedia.org/wiki/Gustaw_\(%C5%9Bwi%C4%99ty\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Gustaw_(%C5%9Bwi%C4%99ty)) (dostęp dnia 22.10.2020).

- Herman** – imię motywowane imieniem jednego ze świętych (H. Kaleka; H. z Schedy; H. Józef; H. towarzysz św. Jacka). [W polszczyźnie poświadczone od XI w.]
- Hermengild** – imię motywowane imieniem świętego H. króla Wizygotów. [W polszczyźnie poświadczone rzadko (XVIII w.). Nie jest notowane w SEMot.]
- Hieronim** – imię motywowane imieniem świętego Hieronima, doktora Kościoła. [W polszczyźnie poświadczone od średniowiecza.]
- Hilarion** – imię motywowane imieniem jednego ze świętych (H. z Gazy; H. Gruzin). [W polszczyźnie poświadczone głównie na ziemiach wschodnich.]
- Hilary** – imię motywowane imieniem jednego ze świętych (H. bp Poitiers; H. z Arles; H. papież). [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]
- Hipolit** – imię motywowane imieniem świętego H. kapłana rzymskiego i pisarza. [W polszczyźnie poświadczone od XI w.]
- Honorat** – imię motywowane imieniem jednego ze świętych (H. z Arles; H. z Marsylii; H. bp Mediolanu⁶⁸) [„W Polsce imię to wśród ludzi świeckich nie występuje. Jego zasięg ograniczony jest do zakonów, w których utrzymuje się zwyczaj zmiany imienia przy wstępowaniu do zakonu” (Fros i Sowa III: 88).]
- Honoriusz** – imię motywowane imieniem św. H. bpa Canterbury. [W polszczyźnie poświadczone od XIV w.]
- Hubert** – imię motywowane imieniem św. H. bpa Tongern-Maastricht I Leodium. [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]
- Idzi** – imię motywowane imieniem świętego I. pustelnika i opata lub I. z Asyżu. [W polszczyźnie obecne od przyścia chrześcijaństwa.]
- Ignacy** – imię motywowane imieniem jednego ze świętych (I. Loyola; I. Antiocheński, męczennik; I. patriarcha konstantynopolitański). [W polszczyźnie poświadczone od XIV w., ale wzrost popularności to czas, kiedy jezuici przynieśli z sobą kult Ignacego Loyoli].
- Igor** – imię motywowane imieniem św. Igora, przez krótki czas władcy Wielkiego Księstwa Litewskiego, potem mnicha, męczennika (z XII w.) [W polszczyźnie rzadkie, w dawnej Polsce niepoświadczone (por. Fros i Sowa III: 128). Nie jest notowane w SEMot.]

⁶⁸ W XX w. imię mogło być motywowane imieniem H. Koźmińskiego.

- Ildefons** – imię motywowane imieniem św. I. z Toledo, pisarza i teologa. [W polszczyźnie poświadczone w XVIII w.]
- Innocenty** – imię motywowane imieniem świętego (I., bp Tortony; I. I papież; I. V papież; I. IX papież). [Notowane w SEMot.]
- Ireneusz** – imię motywowane imieniem świętego (I. bp Lyonu; I. bp Sirmium). [Nienotowane w SEMot. W polszczyźnie rozpowszechnione w XIX w.]
- Izydor** – imię motywowane imieniem świętego (I. z Chios; I. z Peluzjum; I. z Sewilli; I. Oracz). [Do Polski imię dostało się z łaciny chrześcijańskiej (używane głównie przez duchownych). Notowane w SEMot.]
- Jacek** – imię motywowane imieniem świętego Jacka, dominikanina z XIII w. [W polszczyźnie poświadczone od średniowiecza.]
- January** – imię motywowane imieniem świętego (J. bp Benewentu; J. męczennik). [Nie jest notowane w SEMot. W polszczyźnie spotykane w XIX w.]
- Jarosław** – motywacja nie jest jasna, można jednak przyjąć, iż imię zakonne *Jarosław* motywowane jest imieniem świętego czczonego w Kościele wschodnim, J. księcia muromskiego, prawnuka św. Wielkiego księcia Włodzimierza⁶⁹ [Imię zachowane w źródłach staropolskich (Karplukówna 1973: 18).]
- Jerzy** – imię motywowane imieniem jednego ze świętych (np. J. męczennik z Liddy; J. I, patriarcha konstantynopolitański; J. bp Amastris; J. bp Antiochii; J. Betlejemita, męczennik z Kordoby; J. męczennik z Sofii). [W polszczyźnie poświadczone od średniowiecza]
- Julian** – imię motywowane imieniem świętego (np. J. i Bazylissa; J. z Toledo; J. z Konchy). Częste od XIX w.]
- Juliusz** – imię motywowane imieniem świętego (J. męczennik; J. I papież). [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]
- Justyn** – imię motywowane imieniem świętego (J. męczennik). [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]
- Justynian** – imię motywowane imieniem świętego J. bpa Vercelli. [Imię nie jest notowane w SEMot⁷⁰; w śr. źr. nie jest poświadczone (Bubak 1993: 165).]

⁶⁹ http://sklep.cerkiew.pl/product_info.php?products_id=534 (dostęp dnia 22.10.2020).

⁷⁰ Imię na pewno poświadczone w XVIII w. (Rudnicka-Fira 2013: 224), jak zaznacza autorka „wyłącznie w zestawieniu imion podwójnych na drugiej pozycji” (tamże). Współcześnie poświadczone 9 razy, na przestrzeni lat od 50. do 90. XX w. (Rymut 1995: 209).

- Kajetan** – imię motywowane imieniem świętego Kajetana z Thieny. [Imię nie jest notowane w SEMot. W polszczyźnie poświadczane od XVIII w.]
- Kalikst** – imię motywowane imieniem świętego (K. I, papież; K. męczennik z Samary; K. Caravario). [W polszczyźnie poświadczane od XIII w.]
- Kamil** – imię motywowane imieniem świętego Kamila de Lellis. [Imię nie jest notowane w SEMot. W polszczyźnie poświadczane od XV w.]
- Kandyd** – imię motywowane imieniem świętego (K. bp Maastricht). [„W polskich źródłach pojawiło się w XV w.” (Kobylińska 2018: 161). W SEMot notowane ż. *Kandyda*⁷¹.]
- Karol** – imię motywowane imieniem świętego (np. K. Wielki; K. Boromeusz; K. Garnier; K. z Sezze). [Zdaniem sławistów imię zapożyczone w IX/X w. Notowane w SEMot.]
- Kasjan** – imię motywowane imieniem świętego (K. męczennik z Tangeru; K. męczennik z Imoli; K. bp Autun; K. z Nantes). [W SEMot notowane *Kasyjan*.]
- Kasper** – imię motywowane imieniem świętego (K. Bertoni) lub imieniem – według tradycji – jednego z trzech mędrców, którzy złożyli pokłon nowo narodzonemu Chrystusowi⁷². [W polszczyźnie poświadczane od XIV w.]
- Kazimierz** – imię motywowane imieniem św. Kazimierza królewicza. [W polszczyźnie początkowo imię dynastyczne].
- Klaudiusz** – imię motywowane imieniem świętego (K. męczennik; K. bp; K. La Colombière). [Nie jest notowane w SEMot⁷³.]
- Klemens** – imię motywowane imieniem świętego (K. I papież; K. bp Metz; K. z Ochrydy). [W polszczyźnie poświadczane od XIII w.]
- Kolumban** – imię motywowane imieniem świętego (K. opat). [Notowane w SEMot.]

⁷¹ Również w *Słowniku imion współcześnie w Polsce używanych* widnieje tylko jedno poświadczenie, w latach 20. XX w. (Rymut 1995: 213).

⁷² Zob. np. informacje zawarte w publikacji *Apokryfy Nowego Testamentu*, red. M. Starowieyskiego, Lublin 1980.

⁷³ Imię notowane na pewno w dobie średniopolskiej (zob. Szulowska 2004: 38). „W Polsce imię b. rzadkie, pojawia się w XVIII i XIX w., podobnie jak żeńskie imiona *Klaudia* i *Klaudyna* (Bubak 1993: 176). Współcześnie 4286 poświadczeń na przestrzeni całego XX w. (Rymut 1995: 219–220).

- Konrad** – imię motywowane imieniem świętego (K. bp Konstancji; K. z Offidy; K. z Piacenzy). [W polszczyźnie poświadczone od średniowiecza.]
- Konstanty** – imię motywowane imieniem świętego (K. Wielki; K. Szkocki). [W polszczyźnie poświadczone od XV w.]
- Kornelian** – imię motywowane imieniem św. Korneliusza lub św. Kornelii. [W SEMot *Kornel*, łac. *Cornelius*⁷⁴.]
- Korneliusz** – imię motywowane imieniem św. K. papieża. [W polszczyźnie poświadczone od XV w.]
- Kosma** – imię motywowane imieniem św. Kosmy, męczennika, brata Damiana. [W polszczyźnie poświadczone od XII w.]
- Kryspin** – imię motywowane imieniem świętego (K. męczennik; K. z Viterbo). [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]
- Krzysztof** – imię motywowane imieniem świętego (K. męczennik z V w.; K. mnich i męczennik z VIII w.). [W polszczyźnie poświadczone od staropolszczyzny.]
- Kwintyn** – imię motywowane imieniem świętego K. męczennika z Vermand. [W polszczyźnie niepoświadczone.]
- Lambert** – imię motywowane imieniem świętego (L. z Maastricht; L. męczennik z Saragossy; L. bp Vence). [W polszczyźnie poświadczone od XI w. SEMot notuje.]
- Leon** – imię motywowane imieniem świętego (L. Wielki; L. II papież; L. Cudotwórca; L. III papież; L. IV papież; L. IX papież). [W polszczyźnie poświadczone od średniowiecza.]
- Leonard** – imię motywowane imieniem świętego (L. z Nobiliacum). [W polszczyźnie poświadczone od średniowiecza.]
- Leopold** – imię motywowane imieniem świętego (L. III, margrabia Austrii; L. z Gaiche; L. Mandić). [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]
- Liberiusz** – imię motywowane imieniem św. L. papieża. [Imię nie jest notowane w SEMot⁷⁵.]
- Longin** – imię motywowane imieniem św. L. męczennika z Cezarei Kapadockiej. [Imię nie jest notowane w SEMot⁷⁶, poświadczony w średniowieczu jako *Longinus* i *Longus* (Bubak 1993: 197).]

⁷⁴ W słownikach pojawiają się imiona *Kornel*, *Korneli*, *Korneliusz* (por. Bubak 1993: 182). Jedyne Rymut odnotowuje jedno poświadczenie w latach 50. XX w. (Rymut 1995: 223).

⁷⁵ M. Malec odnotowuje łaciński wariant *Liborius* (Malec 1994: 270), Bubak wskazuje, że imię b. rzadkie (Bubak 1993: 196).

⁷⁶ Imię notowane przez Rymuta (1995: 247) na przestrzeni całego XX wieku.

- Lucjan** – imię motywowane imieniem świętego (L. męczennik z Nikomedii; L. z Beauvais; L. z Antiochii). [W polszczyźnie poświadczane od średniowiecza.]
- Lucjusz** – imię motywowane imieniem świętego (L. z Cyreny; L I, papież; L. męczennik z Cypru). [W polszczyźnie poświadczane sporadycznie. Nie jest notowane w SEMot.]
- Ludwik** – imię motywowane imieniem świętego (L. IX, król Francji; L. Aragoński, bp Tuluzji; L. Beltram). [W polszczyźnie poświadczane od XIII w.]
- Makary** – imię motywowane imieniem świętego (M. męczennik; M I, bp Jerozolimy; M. Aleksandryjski; M. Wielki). [Nie jest notowane w SEMot⁷⁷; poświadczane w średniowieczu jako *Makarz*, *Makariusz*, *Makar* (Bubak 1993: 210).]
- Maksymilian** – imię motywowane imieniem świętego (M. bp z Celei; M. z Theveste; M. Maria Kolbe). [Nie jest notowane w SEMot⁷⁸; do Polski przejęte w XVI w. (Bubak 1993: 211).]
- Marceli** – imię motywowane imieniem świętego (M. męczennik; M. I papież; M. biskup). [W polszczyźnie poświadczane od XI w.]
- Marcelin** – imię motywowane imieniem świętego (M. męczennik; M. papież; M. biskup Rawenny; M. z Kartaginy). [W polszczyźnie poświadczane od XI w. (mieszane bywa z *Marcelim*)].
- Marcin** – imię motywowane imieniem świętego (najbardziej znani to: M. z Tours; M. I, papież). [W polszczyźnie poświadczane od XII w.]
- Marcjan** – imię motywowane imieniem świętego (M. męczennik z Konstancy; M. bp Syrakuz; M. męczennik konstantynopoliński; M. pustelnik syryjski). [W polszczyźnie poświadczane od XV w.]
- Marian** – imię motywowane imieniem świętego (M. męczennik; M. Szkot). [W polszczyźnie poświadczane od XIV w. (w formie *Marzyjan*), od XVI w. (w formie *Marian*)].
- Mariusz** – imię motywowane imieniem świętego (M. męczennik perski; M. bp Avenches). [W polszczyźnie poświadczane w XIII w.]

⁷⁷ Poświadczane w dobie średniopolskiej (Rudnicka-Fira 2016: 226). Imię notowane przez Rymuta (1995: 260) na przestrzeni całego XX wieku.

⁷⁸ Poświadczane w dobie średniopolskiej (zob. Rudnicka-Fira 2016: 226; Szulowska 2004: 41). Współcześnie imię popularne; u Rymuta 11177 poświadczeń (1995: 261) w ciągu całego XX wieku.

- Maur** – imię motywowane imieniem świętego (M. męczennik rzymski; M. bp Parenzo; M. uczeń św. Benedykta; M. eremita). [W SEMot *Maurus*⁷⁹.]
- Maurycy** – imię motywowane imieniem świętego (M. męczennik; M. opat). [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]
- Medard** – imię motywowane imieniem świętego M. bpa Noyonu (VI w.). [W polszczyźnie poświadczone od XV w.]
- Metody** – imię motywowane imieniem świętego (najbardziej znanym świętym jest M. z Tesaloniki, który wraz ze starszym bratem podjął się misji na Morawach i Panonii). [W krajach słowiańskich imię znane od misji Cyryla i Metodego.]
- Mikołaj** – imię motywowane imieniem świętego (M. bp i wyznawca; M. męczennik; M. I papież; M. Studyta; M. I Mistyk, patriarcha konstantynopolitański; M. z Tolentino). [W polszczyźnie poświadczone od średniowiecza].
- Modest** – imię motywowane imieniem świętego (M. bp Trewiru; M. z Jerozolimy). [Z okresu staropolskiego brak poświadczeń. Imię nie jest notowane w SEMot.]
- Narcyz** – imię motywowane imieniem świętego (N. bp Jerozolimy; N. i Krescencjo; N. bp Genomy). [W polszczyźnie poświadczone w XV w. Notowane w SEMot.]
- Natalis** – imię motywowane imieniem świętego (N. bp Mediolanu; N. z Casale Monferrato). [W chrześcijaństwie tym imieniem nazywano dziecko urodzone w dzień Bożego Narodzenia. W SEMot jedynie fem. *Natalia*.]
- Nazariusz** – Imię motywowane imieniem świętego (N. męczennik; N. bp). [W polszczyźnie poświadczone od XV w. sporadycznie. W SEMot wariant *Nazar*.]
- Norbert** – imię motywowane imieniem św. N. z Xanten. [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]
- Oktawian** – imię motywowane imieniem świętego (O. męczennik; O. pustelnik; O. bp Savony). [W polszczyźnie brak potwierdzeń z okresu staropolskiego].
- Oktawiusz** – imię motywowane imieniem świętego (O. męczennik wraz z Salvatorem i Adwentorem). [W polszczyźnie poświadczone od XIX w.]
- Onufry** – imię motywowane imieniem św. O. pustelnika. [W polszczyźnie poświadczone od XV w.]

⁷⁹ Por. też Malec 1994: 282.

- Otto** – imię motywowane imieniem świętego (O. z Bambergu; O. bp Freisingu; O. z Ariano). [W polszczyźnie poświęcone w XI w.]
- Pachomi** – imię motywowane imieniem świętego Pachomiusza (zob. *Pachomiusz*). [Imię nie jest notowane w SEMot⁸⁰.]
- Pachomiusz** – imię motywowane imieniem świętego (P. Starszy; P. Młodszy). [Imię nie jest notowane w SEMot⁸¹.]
- Pacyfik** – imię motywowane imieniem świętego (P. z Lisciano; P. z Nowary; P. z San Severino). [W polszczyźnie poświęcone w zakonach (popularne zwłaszcza w zakonie franciszkańskim). Imię nie jest notowane w SEMot⁸².]
- Pafnucy** – imię motywowane imieniem świętego (P. z Denderah; P. bp Tebaidy; P. opat; P. Egipski). [W SEMot wariant *Pachucy*.]
- Pankracy** – imię motywowane imieniem świętego (P. męczennik; P. bp Taorminy). [W polszczyźnie poświęcone od XIII w.]
- Pantaleon** – imię motywowane imieniem świętego P., męczennika z Nikomedii⁸³. [SEMot notuje wariant *Panteleon*.]
- Paschalis** – imię motywowane imieniem świętego (P. I, papież; P. Baylon) lub znaczeniem teologicznym (łac. *paschalis* ‘wielkanocny’; pascha z aram. *pescha* ‘przejście’, w związku z wyjściem żydów z niewoli egipskiej – zob. Malec 1994: 303; *pascha* to święto żydowskie obchodzone 14 dnia miesiąca nissan; „hebrajska nazwa tego święta, *Pesach*, pochodzi od czasownika, który oznacza ‘ochraniać, współczuć, pominąć’ i jest użyty na opisanie działania Boga w Księdze Wyjścia” – SWB: 583⁸⁴. „U chrześcijan obchodzi się święto Paschy na pamiątkę zmartwychwstania Jezusa (...) ponadto Pascha chrześcijańska jest uczczeniem pamięci o ofierze Jezusa i antycypacją święta eschatologicznego” SNT: 467). [W polszczyźnie poświęcone od XIV w.]

⁸⁰ Imię nie notowane też współcześnie, w słowniku Rymuta znajdujemy jedynie imiona *Pachom* (jedno poświęcenie w latach dwudziestych XX w. i *Pachomir* jedno poświęcenie w latach trzydziestych XX w. (1995: 314).

⁸¹ Zob. przypis 80.

⁸² Współcześnie Rymut odnotowuje jedno poświęcenie w latach pięćdziesiątych XX w. (1995: 314).

⁸³ Zob. https://pl.wikipedia.org/wiki/%C5%9Awi%C4%99ty_Pantaleon (dostęp dnia 31.08.2020).

⁸⁴ Por. „gr. *pascha*, hebr. *Pesah*, aram. *Pasha* (etymologia niepewna: ‘uspokojenie, uderzenie’ wymierzone w nowo narodzonych, „wyskakiwać ponad” domostwa Hebrajczyków). Pascha oznacza zarówno święto, jak i ofiarowanego przy tej okazji baranka” (SNT: 466).

- Patrycjusz** – imię motywowane imieniem świętego Patryka (zob. *Patryk*). [Poświadczone od średniowiecza (zob. Malec 1994: 303). W polszczyźnie częściej poświadczone jako *Patrycy*, współcześnie *Patryk*.]
- Patryk** – imię motywowane imieniem świętego (P. męczennik; P., apostoł Irlandii; P. biskup). [Notowane w SEMot. W polszczyźnie dawniej poświadczone też jako *Patrycy*.]
- Paulin** – imię motywowane imieniem świętego (P. męczennik z Lukki; P. męczennik z Kolonii; P. bp Trewiru; P. z Noli). [W polszczyźnie poświadczone od XIII w.]
- Petroniusz** – imię motywowane imieniem świętego (P. bp Bolonii; P. bp Werony). [Nie jest notowane w SEMot⁸⁵; Bubak wskazuje, że imię nie jest poświadczone w polszczyźnie średniowiecznej, są zaś od XIII w. notowane żeńskie odpowiedniki (Bubak 1993: 253).]
- Pius** – imię motywowane imieniem świętego (P. I papież; P. V; P X; P. z Pietrelciny – o. Pio). [W polszczyźnie poświadczone w nowszych czasach].
- Placyd** – imię motywowane imieniem świętego (P., uczeń św. Benedykta; P. kapłan z Autun; P. z Abruzzów). [Nie zostało poświadczone z polskich źródeł średniowiecznych, bardzo rzadko używane (zob. Kobylińska 2018: 169); sporadycznie pojawia się w XIX w. (Bubak 1993: 255); Nie jest notowane w SEMot⁸⁶. Poświadczone natomiast w innych zakonach (zob. Kobylińska 2018: 169).]
- Polikarp** – imię motywowane imieniem świętego (P. ze Smyrny; P. męczennik rzymski; P. męczennik antiocheński). [SEMot notuje wariant *Polikart*.]
- Prosper** – imię motywowane imieniem świętego (P. z Akwitanii; P. biskup). [Notowane w SEMot.]
- Protazy** – imię motywowane imieniem świętego (P., biskup Mediolanu). [Notowane w SEMot. W polszczyźnie rzadkie.]
- Prudencjusz** – imię motywowane imieniem świętego (P. męczennik; P. bp Tarazony; P. z Troyes). [„w śr. źr. pol. nie poświadczone, choć imię w Polsce znane, jednak b. rzadko występujące (Bubak 1993: 258)⁸⁷.]

⁸⁵ Współcześnie imię odnotowane 16 razy (Rymut 1995: 321).

⁸⁶ W XX w. sześć poświadczeń (Rymut 1995: 322).

⁸⁷ Również nie notowane w XX w. (Rymut 1995).

- Rajmund** – imię motywowane imieniem świętego (R. Gayrard; R. bp; R. opat; R. Palmerio). [W polszczyźnie poświęcone od XIII w.]
- Rajnald** – imię motywowane imieniem świętego (R. arcybiskup Rawenny; R. bp Nocera Umbra). [W polszczyźnie poświęcone od XIV w.]
- Reginald** – imię motywowane imieniem świętego (R. pustelnik; R. z Orleanu). [W polszczyźnie poświęcone od XVI w.]
- Remigian** – imię motywowane imieniem świętego (zob. *Remigiusz*). [W SEMot wariant *Remigius*.]
- Remigiusz** – imię motywowane imieniem świętego (R. z Remis; R. bp Rouen; R. bp Strasburga; R. bp Lyonu; R. bp Lincoln). [W SEMot wariant *Remigius*.]
- Robert** – imię motywowane imieniem świętego (R. z Molesmes; R. opat; R. z Brugii; R. z Sala). [W polszczyźnie poświęcone od wczesnego średniowiecza.]
- Rodryg** – imię motywowane imieniem świętego (R. męczennik; R. opat). [Imię nie jest notowane w SEMot⁸⁸.]
- Roman** – imię motywowane imieniem świętego (R. męczennik rzymski; R. męczennik antiocheński; R. pustelnik; R. bp). [W polszczyźnie poświęcone od średniowiecza.]
- Romuald** – imię motywowane imieniem świętego (R. mnich-eremita). [Imię nie jest notowane w SEMot. W polszczyźnie przed XIX w. bardzo rzadkie.]
- Rudolf** – imię motywowane imieniem świętego (R. Sherwin; R. Acquaviva; R. Corby). [W SEMot nie jest notowane. W polszczyźnie przed XIX w. bardzo rzadkie].
- Rupert** – imię motywowane imieniem świętego (R. z Salzburga; R. z Bingen). [W polszczyźnie poświęcone w XV w. W SEMot nie jest notowane.]
- Ryszard** – imię motywowane imieniem świętego (R. pielgrzym; R. z Saint-Vanne; R. opat; R. bp). [W polszczyźnie poświęcone od XIII w.]
- Sebastian** – imię motywowane imieniem świętego (S. męczennik; S. Maggi; S. Aparicio; S. Kimura). [W polszczyźnie obecne od średniowiecza.]

⁸⁸ Wariant *Rodryk* notowany w XVI w. (Szulowska 2004: 47). W XX wieku 28 poświęceń (Rymut 1995: 341).

- Serapion** – imię motywowane imieniem świętego (S. bp Antiochii; S. męczennik; S. Syndonita). [W polszczyźnie często mylone z imieniem Serafin. Nie jest notowane w SEMot.]
- Sergiusz** – imię motywowane imieniem świętego (S. męczennik; S. męczennik z Cezarei Kapadockiej; s. I papież). [W SEMot nie jest notowane; „w śr. źr. pol. nie poświadczony, w Polsce rzadkie, dziś uważane za i. rosyjskie (Bubak 1993: 278).]
- Seweryn** – imię motywowane imieniem świętego (S. bp Neapolu; S. męczennik; S. bp Kolonii; S. eremita). [„W dawnych polskich źródłach imię to występuje najpierw w formie łacińskiej *Severinus* (1389), a później jako *Siewierzyn* (1403) i *Seweryn* (1495)” (Grzenia 2006: 294).]
- Spiridion** – imię motywowane imieniem świętego S. bpa Tremintu. [W SEMot nie jest notowane⁸⁹.]
- Stanisław** – imię motywowane imieniem świętego. (Jest trzech szczególnie w Polsce popularnych świętych o tym imieniu: S. bp i męczennik; S. Kazimierczyk i S. Kostka). W zakonie karmelitańskim kultem otoczony jest błogosławiony Stanisław z Bydgoszczy (XV w.), karmelita, kaznodzieja i męczennik za wiarę. [W polszczyźnie poświadczony od XI w.]
- Stefan** – imię motywowane imieniem świętego (m.in. S. I, papież; S. patriarcha Antiochii; S. bp Lyonu; S. opat; S. Młodszy). [W polszczyźnie poświadczony od X w.]
- Sulpicjusz** – imię motywowane imieniem świętego (S. męczennik; S. Sewer; S. bp). [W Polsce imię to prawie nie jest znane⁹⁰.]
- Sykstus** – imię motywowane imieniem świętego (S. I papież; S. bp; S. II papież; S. III papież). [W SEMot *Sykst*. W polszczyźnie poświadczony w zakonach.]
- Sylweryusz** – imię motywowane imieniem świętego (S. papież). [„W Polsce pojawiło się prawdopodobnie na przełomie XIX i XX w.” (Grzenia 2006: 300).]
- Sylwester** – imię motywowane imieniem świętego (S. I, papież; S. opat; S. bp). [W polszczyźnie poświadczony od średniowiecza.]
- Symforian** – imię motywowane imieniem świętego S. męczennika. [Notowane w SEMot.]

⁸⁹ Rymut notuje 4 poświadczenia tego imienia w latach 30. i 40. (Rymut 1995: 367).

⁹⁰ Rymut odnotowuje jedynie 3 poświadczenia w latach 30. XX w. (Rymut 1995: 370).

- Symplicjusz** – imię motywowane imieniem świętego (S. męczennik; S. bp; S. papież). [W polszczyźnie występuje sporadycznie⁹¹; „w śr. źr. pol. nie poświadczony, pojawia się chyba dopiero w XVII w.” (Bubak 1993: 290)⁹².]
- Szymon z Lipnicy** – imię złożone, jako drugi człon wystąpił przydomek świętego Szymona z Lipnicy (ok. 1438–1482), kapłana, zakonnika z zakonu oo. Bernardynów.
- Tarzcjusz** – imię motywowane imieniem świętego T. męczennika. [W SEMot nie jest notowane⁹³.]
- Telesfor** – imię motywowane imieniem świętego T. papieża. [W polszczyźnie poświadczony od XV w.]
- Teodor** – imię motywowane imieniem świętego (T. męczennik; T. bp; T. mansjonariusz; T. opat; T. patriarcha aleksandryjski). [W polszczyźnie poświadczony od średniowiecza.]
- Teodozjusz** – imię motywowane imieniem świętego (T. ihumen z Rozos; T. bp Auxerre; T. Cenobiarcha; T. Pieczerski; T. z Tyrnowa). [W polszczyźnie poświadczony od schyłku średniowiecza (rzadkie).]
- Teofan** – imię motywowane imieniem świętego (T. męczennik konstantynopoliński; T. pustelnik) bądź odnoszące się do znaczenia teologicznego, związanego ze znaczeniem etymologicznym. [W polszczyźnie poświadczony od XIV w.]
- Teofil** – imię motywowane imieniem świętego (T. bp Antiochii; T. bp z Cezarei Palestyńskiej; T. męczennik; T. zwany Pokutnikiem) bądź odnoszące się do znaczenia teologicznego, związanego ze znaczeniem etymologicznym. [Notowane w SEMot.]
- Tomasz z Akwinu** – imię złożone, jako drugi człon wystąpił przydomek świętego Tomasza z Akwinu (ur. ok. 1225 – zm. 1274), filozofa scholastycznego, teologa, członka zakonu dominikanów, jednego z najwybitniejszych myślicieli chrześcijańskich.
- Tyburcjusz** – imię motywowane imieniem świętego (T. męczennik). [W SEMot wariant łac. *Tiburcius* oraz *Tyburcy*.]

⁹¹ Również w XX w.; jedynie 10 poświadczeń (Rymut 1995: 374).

⁹² Bubak wskazuje także, że łac. *Simplicius* do polszczyzny zostało przyswojone w dwóch postaciach: *Symplicjusz* i *Symplicy* (Bubak 1993: 290).

⁹³ Rymut odnotowuje 4 użycia w latach 60., 70. i 90. (Rymut 1995: 382); pozostałe słowniki nie notują.

- Ubald** – imię motywowane imieniem świętego z XI w. U. z Gubbio. [W polszczyźnie w zasadzie nie jest notowane⁹⁴.]
- Waclaw** – imię motywowane imieniem świętego Waclawa, króla Czech. [W polszczyźnie poświadczona od XII w. jest forma *Więcesław*, forma czeska upowszechniła się prawdopodobnie od czasu panowania Waclawa II (1271–1305), który koronował się na króla polskiego.]
- Walenty** – imię motywowane imieniem jednego ze świętych (W. męczennikrzymski; W. męczennik z Viterbo; W. bp). [W polszczyźnie musiało być znane od końca średniowiecza, w XVI w. już jest popularne.]
- Walerian** – imię motywowane imieniem świętego (W. męczennik; W. z Auxerre; W. bp Akwilei). [W polszczyźnie poświadczane od XIII w.]
- Waleriusz** – imię motywowane imieniem świętego (W. bp; W. pustelnik). [W polszczyźnie poświadczane od XVI w., zwykle w formie *Walery* (Bywa mieszane z Walerianem).]
- Wawrzyniec** – imię motywowane imieniem jednego z licznych świętych o tym imieniu (m.in.: W. diakon, męczennik rzymski; W. bp Mediolanu; W. bp Canterbury). [W polszczyźnie poświadczane od średniowiecza.]
- Wenancjusz** – imię motywowane imieniem świętego (W. z Delminium; W. z Camerino; W. mnich; W. opat). [W polszczyźnie przyswojone w formach *Wenancjusz* i *Wenanty*. Imię rzadkie. W SEMot nie jest notowane.]
- Wiktor** – imię motywowane imieniem świętego (W. I, papież; W. męczennik afrykański; W. męczennik; W. bp). [W polszczyźnie poświadczane w XIII w. Grzenia 2006: 324.]
- Wiktoryn** – imię motywowane imieniem świętego (W. męczennika z Asyżu; W. bp). [W polszczyźnie często mieszane z imieniem *Wiktor*.]
- Wilhelm** – imię motywowane imieniem jednego z wielu świętych czczonych w Kościele (m.in. W. z Roskilde; W. z Vercelli). [W polszczyźnie poświadczane od XIV w.]
- Wincenty** – imię motywowane imieniem świętego (W. męczennik rzymski; W. męczennik z Saragossy; W. Madelgariusz; W. de Paul). W ostatnich wiekach nadanie tego imienia w za-

⁹⁴ Znajdujemy 3 poświadczenia w XX w. (Rymut 1995: 393); pozostałe słowniki i oprac. nie notują.

konie może być motywowane imieniem świętego karmelitańskiego – W. Pallotti, tercjarza karmelitańskiego (1795-1850). [W polszczyźnie poświadczony od średniowiecza.]

Wirgiliusz – imię motywowane imieniem świętego (W. z Arles; W. z Salzburga). [W SEMot nie jest notowane. W polszczyźnie bardzo rzadkie.]

Wit – imię motywowane imieniem świętego (W. męczennik sycylijski; W. bp litewski). [W polszczyźnie poświadczony od średniowiecza.]

Witalis – imię motywowane imieniem świętego (W. męczennik; W. z Gazy; W. eremita; W. z Salzburga). [W polszczyźnie poświadczony od średniowiecza. Imię rzadkie.]

Władysław – imię motywowane imieniem świętego (W. Węgierski; W. z Gielniowa; W. męczennik). [W polszczyźnie poświadczony od XI w.]

Włodzimierz – imię motywowane imieniem świętego (W. I Wielki; W. książę Zety). [W polszczyźnie poświadczony od XII w.]

Wojciech – imię motywowane imieniem świętego Wojciecha, męczennika i patrona Polski. [W polszczyźnie poświadczony od XI w. Imię zachowane w źródłach staropolskich (Karplukówna 1973: 22).]

Zdenek – jest to czeski wariant imienia *Zdzisław* (zob. *Zdzisław*).

Zdzisław – imię być może motywowane imieniem świętej Zdzisławy Czeskiej. [W polszczyźnie poświadczony od XII w.]

Zefiryn – imię motywowane imieniem świętego Z. papieża z przełomu II i III w. [W SEMot nie jest notowane. Jak podkreśla Grzenia: „ze średniowiecza mamy tylko jeden zapis” z 1391 r. (2006: 335).]

Zenon – imię motywowane imieniem świętego (Z. męczennik; Z. z Werony; Z. bp; Z. eremita). [W polszczyźnie poświadczony od XIV w.]

Zygmunt – imię motywowane imieniem świętego (np. Z. król Burgundów). [W polszczyźnie upowszechnione od czasu Jagiellonów.]

3.2.3. Imiona motywowane przydomkami lub nazwiskami świętych

Nepomucen – imię motywowane przydomkiem świętego Jana Nepomucena (1348–1393), męczennika pochodzącego z Pomuku (późniejsza nazwa *Nepomuk*)⁹⁵ koło czeskiej Pragi. Imię powstało w wyniku transonimizacji. To jedyny przydomek, który funkcjonuje zarówno jako drugi człon imienia podwójnego, jak i jako zakonne imię pierwsze, wszystkie pozostałe formacje od przydomków mają zastosowanie jako imiona podwójne i stoją po imieniu właściwym, doprecyzowując motywację i patrona, ale na co dzień nie pełniąc funkcji nominatywnej).

Jako imiona drugie wystąpiły następujące onimy pochodzące od przydomków hagianimicznych⁹⁶ (najczęściej w badanym materiale wystąpiły jako element imienia podwójnego, ale pełnią funkcję imienia drugiego)⁹⁷:

Apostoł – imię zakonne motywowane bezpośrednio wtórnym przydomkiem św. Pawła (św. Paweł nie należał do grona dwunastu apostołów, ale już sam broni „swego apostołskiego autorytetu” – zob. SWB: 27; z czasem uzyskał przydomek Apostoła Narodów⁹⁸).

⁹⁵ „Nazwa miejscowa pochodzi prawdopodobnie od przezwiskowej nazwy osobowej o tym samym brzmieniu, a związanej etymologicznie z wyrazem *mu-kati* ‘nieśmiało odzywać się, bąkać’. Hagianimiczny przydomek odmiejscowy został zlatynizowany w postaci *Nepomucenus*” (Malec 1997: 185).

⁹⁶ Termin za Malec 1997.

⁹⁷ Za traktowaniem ich jako osobne jednostki przemawia jednak potencjalna możliwość usamodzielnienia się. O występowaniu przydomków hagianimicznych w funkcji samodzielnych imion osobowych pisała M. Malec (1997: 182).

Takie usamodzielnianie się potwierdziły badania nad żeńskimi imionami zakonnymi, wśród których jako niezależne jednostki wystąpiły, np. *Salezja*, *Ksawera*, *Nepomucena*, *Alkantara*; również w zbiorach imion z innych zakonów występują te imiona niejednokrotnie samodzielnie. Jako pełne imię podwójne potraktowano jedynie te imiona, których przydomki ze względu na swą strukturę nie mogą występować samodzielnie, czyli *Tomasz z Akwinu*, *Szymon z Lipnicy* oraz przejęte w całości imię zakonne *Jan od Krzyża*.

⁹⁸ Zob. https://pl.wikipedia.org/wiki/Pawe%C5%82_z_Tarsu (dostęp dnia 15.01.2021).

- Berchmans** – imię motywowane nazwiskiem św. Jana Berchmansa (1599–1621), jezuita⁹⁹.
- Bobola** – imię zakonne motywowane nazwiskiem św. Andrzeja Boboli (1591–1657), jezuita, kaznodziei, męczennika.
- Chryzolog** – imię zakonne motywowane przydomkiem biskupa i doktora Kościoła żyjącego na przełomie IV i V wieku.
- Chryzostom** – imię motywowane przydomkiem św. Jana Chryzostoma (zm. 407), biskupa Konstantynopola, pisarza chrześcijańskiego, doktora Kościoła
- Chrzyciel** – imię motywowane przydomkiem biblijnej postaci Jana Chrzyciela, syna Zachariasza i Elżbiety (Łk 1, 5–80), proroka poprzedzającego Jezusa Chrystusa (Łk 3, 1n).
- Corsini** – imię zakonne motywowane przydomkiem św. Andrzeja Corsiniego (1302–1374) karmelity, tokańskiego prowincjała, biskupa. [zob. też 3.2.1.]
- Eudes** – imię motywowane nazwiskiem św. Jana Eudesa (1601–1680), założyciela zakonu Jezusa i Maryi (*Congrégation de Jésus et Marie*).
- Ewangelista** – imię motywowane przydomkiem św. Jana Ewangelisty, według tradycji autor czwartej ewangelii, Apokalipsy i 3 listów w NT.
- Kalasanty** – imię motywowane przydomkiem świętego *Józefa Kalasantego* (*José de Calasanza*); przydomek ów pochodzi od nazwy miejscowości *Calasanza*. Józef Kalasanty żył na przełomie XVII i XVIII w. i był założycielem zakonu pijarów.
- Kanty** – imię motywowane przydomkiem świętego Jana Kanteo (Jana z Kęt) (1390–1479), prezbitera, kaznodziei.
- Kostka** – imię motywowane nazwą rodową świętego Stanisława Kostki (1550–1568).
- Ksawery** – imię motywowane imieniem św. Franciszka Ksawerego (1506–1552), misjonarza, jednego z założycieli zakonu jezuitów.
- Salezcy** – imię motywowane przydomkiem świętego Franciszka Salezego (1567–1622), sabaudzkiego doktora Kościoła, biskupa Genewy.

⁹⁹ Zob. <http://web.archive.org/web/20121126131703/http://www.jezuici.pl/wb//pages/swieci-i-bogoslawieni/swieci---zyciorysy1.php> (dostęp dnia 15.01.2021).

Savio – imię motywowane nazwiskiem świętego Dominika Savio (1842–1857).

Stock – imię motywowane przydomkiem św. Szymona Stocka (ur. 1164 lub 1175 zm. 1265), eremity, mistyka, pierwszego generała zakonu karmelitów. [zob. też 3.2.1.]

Vianney – imię motywowane nazwiskiem św. Jana Vianneya (1786–1859), proboszcza z Ars.

3.3. Pozostałe imiona

Bogdan – brak świętych o tym imieniu, imię przyjęte jako zakonne najprawdopodobniej ze względu na znaczenie etymologiczne¹⁰⁰ ('dany przez Boga') [Imię zachowane w źródłach staropolskich (Karplukówna 1973: 18).]

Bogusław – brak świętych o tym imieniu, imię przyjęte jako zakonne najprawdopodobniej ze względu na znaczenie etymologiczne¹⁰¹ ('ten, kto ma słać Boga'). [Imię zachowane w źródłach staropolskich (Karplukówna 1973: 18).]

Bolesław – motywacja niejasna, trudna do ustalenia [Imię zachowane w źródłach staropolskich (Karplukówna 1973: 19). W polszczyźnie poświadczony od Bolesława Chrobrego; po raz pierwszy poświadczony nadanie nie w rodzie książęcym – XIV w.]

Kordian – motywacja trudna do ustalenia, jest to bowiem polskie imię literackie, utworzone przez J. Słowackiego (Fros i Sowa III: 522). [W polszczyźnie od XIX w.]

Leszek – motywacja trudna do ustalenia, święci o tym imieniu nie istnieją. („Wprowadził St. Józef Duńczewski, profesor Akademii Zamojskiej (+ 1767), wprowadził do wydawanych przez siebie kalendarzy książąt piastowskich Leszka Białego oraz Leszka Czarnego i opatrzywszy ich nazwą pobożnych, postawił w licz-

¹⁰⁰ „Nie znamy ani świętych, ani błogosławionych tego imienia. Znamy natomiast kilku wybitnych serbskich i chorwackich biskupów, którzy je nosili” (Fros i Sowa I: 471).

¹⁰¹ „Święci, którzy by patronowali temu słowiańskiemu imieniu nie istnieją. W epoce sarmatyzmu zaczęto błogosławionymi nazywać dwóch Bolesławów, mianowicie świątobliwego dominikanina, który był spowiednikiem Bolesława Wstydlivego, oraz franciszkanina, który w r. 1498 zginął w Samborze z rąk Tatarów” (Fros i Sowa I: 477).

nym gronie świętych, błogosławionych i wielebnych, ale zabieg ten należy raczej uznać za wyraz sarmatyzmu, bo nie jest on ani wyrazem jakiegokolwiek istniejącego kultu, ani też udaną próbą jego rozbudzenia” (Fros i Sowa III: 610).

Mieczysław – motywacja trudna do ustalenia, brak świętych o tym imieniu. [Imię *Miecisław* zachowane w źródłach staropolskich (Karplukówna 1973: 20).]

Milan – imię przeniesione z imienia chrzestnego, motywacja jako imienia zakonnego nie jest jasna (nosiciel był obcokrajowcem) [W polszczyźnie poświęcone w XV w. Popularne w językach słowiańskich, zwłaszcza w czeskim, serbskim, słowackim i chorwackim.]

Miłosław – imię przeniesione z imienia chrzestnego, motywacja jako imienia zakonnego nie jest jasna. [Imię zachowane w źródłach staropolskich (Karplukówna 1973: 20).]

Miłosz – imię przeniesione z imienia chrzestnego, motywacja jako imienia zakonnego nie jest jasna. [W polszczyźnie poświęcone od XII w.]

Mirosław – imię przeniesione z imienia chrzestnego, motywacja jako imienia zakonnego nie jest jasna. [Imię zachowane w źródłach staropolskich (Karplukówna 1973: 20). Poświęcone od XIII w.]

Oleg – imię przeniesione z imienia chrzestnego, motywacja jako imienia zakonnego nie jest jasna.

Przemysław – motywacja nie jest jasna („Według Pruszcza i Jaroszewicza świątobliwym był Przemysław I, książę wielkopolski” (Fros i Sowa IV: 727); brak jednak poświęceń kultu. [W polszczyźnie poświęcone od XIII w.]

Radosław – imię przeniesione z imienia chrzestnego (motywacja jako imienia zakonnego nie jest jednoznaczna). [Imię zachowane w źródłach staropolskich (Karplukówna 1973: 21).]

Sławomir – motywacja nadania tego imienia jako zakonnego nie jest jasna. W niektórych przypadkach imię przeniesione jest z imienia chrzestnego. Brak w Kościele katolickim świętych o tym imieniu, jest natomiast czczony w Kościele prawosławnym. [Imię zachowane w źródłach staropolskich (Karplukówna 1973: 21). Poświęcone od XII w.]

Świętosław – motywacja nie jest jasna, o wyborze tego imienia mogło zadecydować znaczenie etymologiczne. Brak świę-

tych czy błogosławionych o tym imieniu¹⁰². [Imię zachowane w źródłach staropolskich (Karplukówna 1973: 21). Poświadczony od XII w.]

Waldemar – motywacja imienia nie jest jasna, brak świętych o tym imieniu (W dwóch przypadkach jest to imię przeniesione z imienia chrzestnego, w jednym jednak jest to imię nadane w zakonie jako nowe). [W polszczyźnie upowszechniło się w XIX w.]

Wiesław – motywacja nie jasna, brak świętych i błogosławionych o tym imieniu¹⁰³. [Imię zachowane w źródłach staropolskich (Karplukówna 1973: 22).]

Witold – motywacja nadania tego imienia jako zakonnego nie jest jasna. [W polszczyźnie poświadczony od XIV w.]

Zbigniew – motywacja nadania tego imienia jako zakonnego nie jest jasna. W kalendarzach świętych św. Zbigniew nie figuruje¹⁰⁴, natomiast jest miejscowy – również w Polsce – kult Zbigniewa, który był opatem cysterskim zamordowanym przez Tatarów w 1241 r. Obraz świętego Zbigniewa (z podpisem S. Zbignievus martyr in Polonia) znajduje się w mieście Łąd nad Wartą¹⁰⁵. [Imię *Zbygniew* zachowane w źródłach staropolskich (Karplukówna 1973: 22). Poświadczony od XII w. Dzisiejsza forma *Zbigniew* zamiast starszej *Zbygniew* powstała w XIX w. wskutek nieprawidłowego odczytania zapisów średniowiecza].

¹⁰² „Święci, którzy by nosili to słowiańskie imię nie widnieją w martyrologiach i innych wykazach hagiograficznych. Próbowano jednak wyeksponować (Jan z Trzciany) jakiegoś Świętosława z Krakowa, którego nazwano Milczącym (*Silentiosus*) i błogosławionym. Nic bliższego o nim nie wiemy” (Fros i Sowa V: 397).

¹⁰³ „Święci lub błogosławieni, którzy by nosili to imię, w wykazach hagiograficznych się nie pojawiają. Mimo to Krzysztof Warszawicki odnalazł rzekomego ucznia św. Jacka, który razem ze swoimi braćmi Wisławem i Władysławem miał umrzeć zaraz po odprawieniu mszy św. Prymicyjnej. Za Warszawickim powtórzył to w swojej książce *Matka świętych Polska* Jaroszewicz; on też za Warszawickim zwie ich błogosławionymi” (Fros i Sowa VI: 98).

¹⁰⁴ Od 2015 r. jest bł. Zbigniew Strzałkowski, polski duchowny żyjący w drugiej połowie XX w., ale jego imię ze względów chronologicznych nie mogło stanowić motywacji nadania imienia zakonnego.

¹⁰⁵ <http://wielodzietni.org/discussion/15696/czy-istnieje-%C5%9Bw-zbigniew> (dostęp dnia 6.10.2020).

3.4. Podsumowanie rozdziału

Analiza potwierdziła istnienie motywacji religijnej jako prymarnej w zakonie karmelitańskim. W obrębie tej motywacji można wskazać kilka punktów, będących wytycznymi nadawania poszczególnych imion. Przede wszystkim wiedząc, iż imię zakonne staje się symbolem religijnym, który ma wyznaczać kierunek postępowania, w tym np. wskazywać wzór do naśladowania, wiemy, iż imiona zakonne są głównie wybierane¹⁰⁶ i przenoszone z innych korpusów imienniczych. Są nimi przede wszystkim: onomastykon biblijny; zbiór imion świętych i błogosławionych Kościoła – tu szczególne miejsce zajmują te imiona, które nosiły ważne dla danego zakonu postacie (czy to dla historii zgromadzenia, czy dla jego duchowości) bądź postacie znaczące dla historii całego Kościoła katolickiego. Pozostałe jednostki stanowią swoiste uzupełnienie.

Wszystkie imiona składające się na korpus imion zakonnych karmelitów bosych można podzielić pod względem motywacji i genezy na trzy duże grupy: mające źródło w Biblii, w Martyrologium Rzymskim oraz pozostałe imiona (z motywacją hipotetyczną, trudną do ustalenia).

W grupie imion mających źródło w Biblii znalazły się imiona motywowane przez męskie imiona postaci biblijnych (13% wszystkich jednostek); imiona motywowane przez żeńskie imiona postaci biblijnych – tu znalazło się tylko jedno imię *Maria*, ale wystąpiło ono z dużą liczbą poświadczeń (jako imię drugie), aż 115 razy; 8 jednostek (2,2%) znalazło się w podgrupie imion motywowanych imionami lub nazwami aniołów; zaś 6 jednostek (1,7%) w podgrupie imion motywowanych tytułami Jezusa Chrystusa; 2 imiona (0,6%) nawiązują do Biblii poprzez tradycję (*Joachim*, *Melchior*). Wszystkie imiona zaczerpnięte z Pisma Świętego stanowią 17% jednostek użytych w całym korpusie imion zakonnych.

¹⁰⁶ A. Cieślíkowa pisze o wyborze (obok kreacji; z tym że wybór może mieć pragmatyczny element kreacji) jako jednym z dwóch głównych zabiegów wprowadzających nazwę w komunikację. „Pisząc o wyborze, pośrednio stwierdzamy, że istnieją zastane zbiory nazw, z których można wybierać. Przy wyborze zmienia się obiekt często przy nie zmienionej lub mało zmienionej postaci nazwy. Można tu obserwować różną aktywność zbiorów motywujących” (Cieślíkowa 1994: 194).

W następnej grupie, imion odsyłających do świętych lub błogosławionych Kościoła katolickiego znalazł się największy procent jednostek (cała grupa to aż 78%). Wewnątrz tego grona wyodrębniono: imiona motywowane imionami świętych i błogosławionych z zakonu karmelitańskiego (4%); imiona motywowane imionami pozostałych osób czczonych w Kościele katolickim (69%) oraz imiona motywowane przydomkami lub nazwiskami świętych (5%). Tę ostatnią podgrupę należy uznać za charakterystyczną dla nazewnictwa zakonnego. Najczęściej imię zakonne zawierające jako jeden z elementów antroponim odprzydomkowy/odnazwiskowy zbudowane jest według schematu: imię pierwsze = imię świętego; imię drugie = przydomek/nazwisko oraz predykat, np. *Jan Chrzyciel od...*; *Andrzej Corsini od...* Zdarza się jednak także usamodzielnienie (oderwanie od imienia) członu drugiego i połączenie go z predykatem, np. *Nepomucen od...*¹⁰⁷

Niemalą grupę stanowią także imiona, których motywację religijną bardzo trudno ustalić (3.3. Pozostałe imiona); cała grupa to 5% użytych jednostek. Jednakże są wśród nich onimy, które mogły znaleźć się w korpusie imion zakonnych ze względu na swą etymologię (którą można powiązać z motywacją religijną), np. *Bogdan*, *Bogusław*, *Świętosław*. Część z tych imion pojawiła się z kolei poprzez przeniesienie z imienia chrzestnego (zasiliły zbiór imion zakonnych głównie w XX wieku, kiedy nastąpiła tendencja przenoszenia imion chrzestnych do zakonnych).

Analizując poszczególne jednostki, można wskazać wśród nich także takie, których funkcjonowanie w polszczyźnie ograniczone jest jedynie lub głównie do wspólnot zakonnych, do takich antroponimów w analizowanym materiale można zaliczyć np. takie imiona, jak: *Amadeusz*, *Anaklet*, *Anioł*, *Archanioł*, *Awertan*, *Benignus*, *Bonaventura*, *Cecyliusz*, *Cherubin*, *Chrystian*, *Dydak*, *Efrem*, *Eligiusz*, *Emanuel*, *Fidelis*, *Florencjusz*, *Honorat*, *Jan od Krzyża*, *Kwintyn*, *Pachomi*, *Pachomiusz*, *Prudencjusz*, *Redempt*, *Salwator*, *Serafin*, *Serapion*, *Spiridion*, *Sulpicjusz*, *Tarzcjusz* czy też wspomniane już imiona powstałe od przydomków.

Niemal wszystkie imiona motywowane imionami innych postaci czy to biblijnych, czy zaczerpniętych z żywotów świętych są motywowane imionami mężczyzn. Wyjątek stanowi przede

¹⁰⁷ Dlatego też jednostki odprzydomkowe/odnazwiskowe zostały potraktowane jako oddzielne jednostki.

wszystkim imię *Maria* ze względu na swą doniosłą rolę nominacji Matki Zbawiciela oraz imię *Terezjusz*, motywowane imieniem św. Teresy, reformatorki karmelu. Nieco częściej imiona kobiece będą pojawiać się w predykatach.

Podsumowując, należy także jeszcze raz podkreślić, że niektóre imiona mogą mieć podwójną motywację, a także fakt, iż nadrzędny motyw wyboru danych imion – religijno-symboliczny – jest motywem stałym¹⁰⁸.

¹⁰⁸ W nazewnictwie świeckim zwraca się uwagę na zmienność motywów wyboru (por. Kopertowska 1994).

4. Imiona zakonne karmelitów bosych w perspektywie diachronicznej

Do roku 1617 karmelici polscy należeli do prowincji włoskiej, dopiero we wskazanym roku podzielono całą Kongregację Włoską św. Eliasza na 6 prowincji: genueńską, rzymską, polską, longobardzką, francuską i belgijską (zob. Wanat 1979: 56).

Prowincja polska w dobie swej erekcji posiadała następujące konwenty: klasztor Niepokalanego Poczęcia NMP w Krakowie – jako nowicjat, klasztor pod wezwaniem Matki Bożej z Góry Karmel w Lublinie – jako dom studiów, klasztor pod wezwaniem Michała Archanioła we Lwowie – jako dom profesów. Posiadała również jeden klasztor ss. Karmelitanek bosych: pod wezwaniem św. Marcina w Krakowie, przy ul. Grodzkiej. Z biegiem lat prowincja szybko powiększała się o nowe fundacje. Większość z nich znajdowała się na wschodnich rubieżach Polski: na Ukrainie, Wołyniu, Podolu i Litwie. W początkach XVIII w. polska prowincja karmelitańska posiada już 17 klasztorów męskich i 8 żeńskich (Wanat 1979: 57–58).

Ponieważ odległości między konwentami były dość spore, prowincjał miał wiele trudnień, sprawując swój urząd. Dlatego doszło do podzielenia prowincji, utworzono semiprowincję litewską w 1724 r. W 1734 roku prowincja litewska została oficjalnie erygowana i przyłączono do niej konwenty w Poznaniu i Warszawie wraz z klasztorami ss. karmelitanek bosych. Trzy lata później przeprowadzono zamianę klasztorów: klasztor warszawski wraz z klasztorem ss. karmelitanek przywrócono prowincji Ducha Świętego, zaś do prowincji litewskiej przyłączono klasztor lubelski pod wezwaniem Matki Bożej Szkaplerznej i konwent ss. karmelitanek bosych pod wezwaniem św. Józefa. Klasztory w Poznaniu i Lublinie należały do prowincji litewskiej

do 1761 roku (w tym roku przyjęto apelację o. Benignusa od św. Teresy, prowincjała polskiego)¹⁰⁹.

Po III rozbiore prowinca polska rozpadła się na prowincję polską i ruską (wołyńską). Jak podkreśla B. Wanat, nie da się udokumentować, czy prowincja ruska była w ogóle urzędowo erygowana (1979: 69). Prowincja polska wówczas obejmowała klasztor warszawski, poznański, zakrzewski i lubelski na terenach Królestwa Kongresowego oraz w Galicji klasztory w Czernej i Zagórze.

Prowincja polska przestała istnieć po upadku powstania styczniowego; zniesiono wówczas konwenty: warszawski, lubelski i zakrzewski, a zakonników wywieziono do klasztoru oo. karmelitów trzewickowych w Oborach.

Z kwitających konwentów obu prowincji pozostał tylko jeden klasztor w Czernej. Uniknął nieszczęśliwego losu dzięki temu, że znajdował się na terenie Wolnego Miasta Krakowa. Oderwany od centrum zakonu, prowadził życie na swój sposób (Wanat 1979: 70).

W celu uratowania tego klasztoru przyłączono go w 1879 roku do prowincji austriackiej. Ostatecznie to właśnie konwent czerneński był kolebką odnowy i ratunku życia karmelitańskiego w Polsce (kolejno zaczęły powstawać nowe zakony, w Wadowicach, w Krakowie przy ul. Rakowickiej). W 1911 erygowano semiprowincję polską, a w 1920 roku – po rewindykacji domów lubelskiego i berdyczowskiego – wskrzeszono samoistną prowincję Ducha Świętego.

W okresie międzywojennym karmelici rozpoczęli starania o rewindykację klasztorów skasowanych przez zaborców (owocem tego było objęcie domu w Miadziole, w Wilnie i w Wiśniow-

¹⁰⁹ „Do największego rozkwitu obu prowincji doszło w drugiej połowie XVIII w. Polska prowincja Karmelu reformowanego liczyła wówczas 17 klasztorów męskich i 7 żeńskich. Litewska zaś posiadała 11 klasztorów karmelitów i 1 ss. karmelitanek. Prowincja polska posiadała w ciągu swojego istnienia następujące instytucje wychowawczo-kulturalne: nowicjat w klasztorze Niepokalanego Poczęcia w Krakowie, okresowo również w klasztorze w Wiśniczu, Przemyślu i Poznaniu, domy studiów filozoficzno-teologicznych w klasztorze warszawskim, krakowskim i lubelskim. Prowincja posiadała również erem, czyli pustelnię w Czernej k. Krzeszowic, do którego udawali się zakonnicy w celu pogłębienia życia duchowego. Rezydencja prowincjała znajdowała się w XVII w. w klasztorze św. Michała w Krakowie, a od połowy XVIII w. w klasztorze w Berdyczowie. Ten ostatni sławny był z kultu maryjnego; posiadał również drukarnię *fortecy Najświętszej Maryi Panny*, gdzie od 1758 do 1844 r. wydali karmelici 714 pozycje książkowych” (Wanat 1979: 64).

cu, trwały też starania o zwrot klasztorów w Poznaniu i Głębokiem oraz domu w Warszawie). Był to okres dynamicznego rozwoju i odnowy prowincji, który przerwany został wybuchem II wojny światowej. Część klasztorów przejęło wojsko lub straż graniczna, inne zostały spalone bądź ograbione, tylko nieliczne się utrzymały; część zakonników trafiła do obozów pracy¹¹⁰. Za duży sukces można uznać założenie nowej fundacji w Warszawie w okresie okupacji, dom ten jednak uległ zniszczeniu podczas powstania warszawskiego.

W wyniku nowego podziału granic po zakończeniu wojny zniesione zostały klasztory na wschodnich ziemiach Polski przedwojennej. Zakonnicy ze Lwowa i z Wilna powrócili – w 1946 r. – w ramach repatriacji.

W miejsce utraconych klasztorów na wschodzie prowincja przyjęła ruiny dawnego klasztoru w Poznaniu, założyła nowe fundacje w Łodzi (1945 r.), Przemyślu (1946), Wrocławiu (1946) i Zawoi (1949) (Wanat 1979: 77).

Należy jednak podkreślić, że okres PRL-u uważany jest za czas kryzysu życia zakonnego.

Najistotniejsze zmiany w życiu Kościoła dokonały się pod wpływem postanowień Soboru Watykańskiego II. Również zakon karmelitański w myśl postanowień soborowych oraz listu apostolskiego *Ecclesiae Sanctae*¹¹¹ przeprowadził przystosowaną odnowę życia zakonnego, m.in. dokonano rewizji struktury zakonu, dostosowując przepisy do aktualnych potrzeb Kościoła i zmieniających się wymogów życia.

Obecnie polska prowincja Karmelitów liczy 12 klasztorów: w Krakowie, Pilźnie, Oborach, Trutowie, Woli Gułowskiej, Gdańsku, Lublinie, Lipinach, Chyżnem, Baborowie, Włodzimierzu Wołyńskim i Sąsiadowicach. Głównym domem Karmelitów był i jest – od sześciuset lat – macierzysty klasztor w Krakowie na Piasku¹¹².

¹¹⁰ Niektórzy ponieśli śmierć, jak np. karmelici w Wiśniowcu, którzy zginęli wraz z pięćdziesięcioma innymi Polakami z rąk faszystów w 1944 r.

¹¹¹ *Ecclesiae Sancte, Pauli VI Litterae Apostolicae motu proprio datae ad quaedam exsequenda Concilii Vaticani II decretal.* AAS 58 (1966), s. 757–787.

¹¹² <http://www.karmelici.pl/historia-15016/karmelici-w-polsce-15018> (dostęp dnia 17.11.2020).

4.1. Imiona karmelitów bosych w XVII wieku¹¹³

Wiek XVII to początek dziejów karmelitów bosych na ziemiach polskich. Pierwsza fundacja – która miała też służyć za hospicjum dla misjonarzy zdążających do Persji – została utworzona w Krakowie (Klasztor Niepokalanego Poczęcia NMP w Krakowie przy ul. Kopernika [obecnie szpital]). W XVII wieku utworzono także dwadzieścia jeden innych klasztorów, z większych należy wymienić m.in.: pw. Matki Bożej Szkaplerznej w Lublinie; pw. św. Michała Archanioła we Lwowie; pw. św. św. Michała i Józefa w Krakowie; pw. św. Józefa w Poznaniu; pw. św. Teresy w Przemyślu; pw. Zbawiciela w Wiśniczu Nowym; pw. św. Teresy w Wilnie; pw. św. Eliasza w Czernej; pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Berdyczowie; pw. Matki Bożej Zwycięskiej w Kamieńcu Podolskim.

Jak widać, wiek XVII to złoty czas zakonu, liczba klasztorów, jak i liczba zakonników stale rośnie. Ten stan będzie się utrzymywał do początku XVIII w.

W niniejszym podrozdziale zaprezentowane zostaną imiona zakonne nadane karmelitom bosym w XVII wieku. Dzięki temu będzie można ujrzeć kanon imion zakonnych karmelitów bosych nadany w tym okresie oraz ukazane zostaną imiona wówczas najpopularniejsze. Predykaty imion zostaną szczegółowo omówione w osobnym rozdziale.

Analizowany materiał zawiera 130 imion zakonnych¹¹⁴ karmelitów bosych z XVII w. Zdecydowana większość antroponimów z tego okresu ma strukturę – imię pierwsze + predykat (124 imiona zakonne), jedynie 6 imion zakonnych ma strukturę (imię pierwsze + imię drugie + predykat) (w ogóle nie pojawiła się jednostka z trzema imionami i predykatem). Żadne imię zakonne nie powtórzyło się dwa razy (jeśli imię pierwsze się powtarzało, to z innym predykatem; jeśli powtórzył się predykat – to dołączony do innego imienia).

¹¹³ Poszczególne grupy imion w kolejnych wiekach zostaną zaprezentowane według tego samego wzorca, co – mimo iż wymusza schematyczność – spowodowane jest chęcią przejrzystości wyводу i uporządkowania materiału.

¹¹⁴ Jako imię zakonne rozumiem tu pełną nazwę – imię/imiona + predykat.

4.1.1. Imię pierwsze

Na 130 imion zakonnych karmelitów bosych można wyodrębnić 92 jednostki, które zostały użyte jako pierwsze imiona. Poniżej zestaw alfabetyczny siedemnastowiecznych imion pierwszych wraz z liczbą ich użycia:

Abraham (1)	Eustachy (1)
Achacy (1)	Fabian (2)
Adam (1)	Felicjan (1)
Adrian (1)	Fulgenty (1)
Agataniół (1)	Gabriel (1)
Albert (2)	Gerard (3)
Aleksander (2)	Gracjan (1)
Aleksy (1)	Hieronim (2)
Alfons (1)	Hilarion (2)
Amadeusz (1)	Hipolit (1)
Anastazy (1)	Ignacy (1)
Andrzej (2)	Innocenty (1)
Antoni (1)	Izydor (1)
Archanioł (1)	Jacek (2)
Arnold (1)	Jakub (1)
Arseniusz (1)	Jan (5)
Augustyn (1)	Jeremiasz (1)
Barnaba (1)	Jerzy (1)
Bartłomiej (1)	Joachim (1)
Benedykt (1)	Jozafat (1)
Benignus (1)	Józef (1)
Bernard (1)	Julian (2)
Bernardyn (1)	Karol (2)
Bonawentura (1)	Kasper (1)
Bonifacy (1)	Kazimierz (2)
Cezary (1)	Klemens (3)
Cherubin (1)	Konstanty (1)
Damian (2)	Ludwik (1)
Dionizy (1)	Maciej (1)
Dominik (3)	Makary (3)
Edmund (1)	Marcin (4)
Emeryk (1)	Michał (2)
Erazm (1)	Mikołaj (2)

Onufry (1)	Stanisław (3)
Pachomi (1)	Stefan (1)
Paweł (1)	Sykstus (1)
Petroniusz (1)	Sylwester (2)
Piotr (3)	Symeon (1)
Prosper (1)	Szymon (3)
Rafał (1)	Tadeusz (2)
Remigian (1)	Tomasz (1)
Remigiusz (1)	Tyburcjusz (2)
Rudolf (2)	Tymoteusz (1)
Ryszard (1)	Wacław (1)
Sebastian (1)	Wincenty (1)
Serafin (1)	Zefiryn (1)

Lista rangowa przedstawiona poniżej prezentuje pierwsze imiona karmelitów bosych z XVII w. według zmniejszającej się liczby użyc:

Lp.	Imię	Ranga	Liczba użyc imienia w XVII w. jako imienia pierwszego
1.	Jan	1.	5
2.	Marcin	2.	4
3.	Dominik	3.	3
4.	Gerard	3.	3
5.	Klemens	3.	3
6.	Makary	3.	3
7.	Piotr	3.	3
8.	Stanisław	3.	3
9.	Szymon	3.	3
10.	Albert	4.	2
11.	Aleksander	4.	2
12.	Andrzej	4.	2
13.	Damian	4.	2
14.	Fabian	4.	2
15.	Hieronim	4.	2
16.	Hilarion	4.	2

17.	Jacek	4.	2
18.	Julian	4.	2
19.	Karol	4.	2
20.	Kazimierz	4.	2
21.	Michał	4.	2
22.	Mikołaj	4.	2
23.	Rudolf	4.	2
24.	Sylwester	4.	2
25.	Tadeusz	4.	2
26.	Tyburcjusz	4.	2
27.	Abraham	5.	1
28.	Achacy	5.	1
29.	Adam	5.	1
30.	Adrian	5.	1
31.	Agataniół	5.	1
32.	Aleksy	5.	1
33.	Alfons	5.	1
34.	Amadeusz	5.	1
35.	Anastazy	5.	1
36.	Antoni	5.	1
37.	Archanioł	5.	1
38.	Arnold	5.	1
39.	Arseniusz	5.	1
40.	Augustyn	5.	1
41.	Barnaba	5.	1
42.	Bartłomiej	5.	1
43.	Benedykt	5.	1
44.	Benignus	5.	1
45.	Bernard	5.	1
46.	Bernardyn	5.	1
47.	Bonawentura	5.	1
48.	Bonifacy	5.	1
49.	Cezary	5.	1
50.	Cherubin	5.	1

51.	Dionizy	5.	1
52.	Edmund	5.	1
53.	Emeryk	5.	1
54.	Erazm	5.	1
55.	Eustachy	5.	1
56.	Felicjan	5.	1
57.	Fulgenty	5.	1
58.	Gabriel	5.	1
59.	Gracjan	5.	1
60.	Hipolit	5.	1
61.	Ignacy	5.	1
62.	Innocenty	5.	1
63.	Izydor	5.	1
64.	Jakub	5.	1
65.	Jeremiasz	5.	1
66.	Jerzy	5.	1
67.	Joachim	5.	1
68.	Jozafat	5.	1
69.	Józef	5.	1
70.	Kasper	5.	1
71.	Konstanty	5.	1
72.	Ludwik	5.	1
73.	Maciej	5.	1
74.	Onufry	5.	1
75.	Pachomi	5.	1
76.	Paweł	5.	1
77.	Petroniusz	5.	1
78.	Prosper	5.	1
79.	Rafał	5.	1
80.	Remigian	5.	1
81.	Remigiusz	5.	1
82.	Ryszard	5.	1
83.	Sebastian	5.	1
84.	Serafin	5.	1

85.	Stefan	5.	1
86.	Sykstus	5.	1
87.	Symeon	5.	1
88.	Tomasz	5.	1
89.	Tymoteusz	5.	1
90.	Wacław	5.	1
91.	Wincenty	5.	1
92.	Zefiryń	5.	1

Tab. 1. Opracowanie własne.

Wśród siedemnastowiecznych imion pierwszych wszystkie imiona są zaczerpnięte ze spisu imion chrześcijańskich, przede wszystkim są to imiona świętych, ale również imiona biblijne (w tej drugiej grupie także takie, które nawiązują do treści angelologicznych). Jedno z imion wiąże się z Biblią poprzez tradycję, zaczerpnięte jest z apokryfów (*Joachim*). Warto podkreślić, że zdecydowana większość tych imion była już także rozpowszechniona w nazewnictwie świeckim.

Patrząc na liczbę użyc i rozkład listy rangowej, widać, że wykazywano dużą dbałość o niepowtarzalność imion w poszczególnych klasztorach. Zdecydowana większość jednostek plasuje się w piątej randze (1 użycie) – to aż 66 imion. Po dwa użycia (4 ranga) zanotowało 17 antroponimów, a po trzy użycia – 7. Dwie najwyższe rangi odnotowały po jednym imieniu. Ranga pierwsza to imię *Jan*, które wystąpiło 5 razy, a ranga druga – imię *Marcin* – 4 wystąpienia. Nie można więc wskazać szczególnie popularnego imienia w zakonie w wieku XVII, bowiem różnice między rangami są minimalne, a liczba użyc – nawet pierwszej rangi – nie jest duża. Odnotować można jedynie, iż imię *Jan*, uplasowało się na pierwszej pozycji być może ze względu na motywację (odniesienie do św. Jana od Krzyża – doktora mistycznego, którego pisma wywarły ogromny wpływ na duchowość karmelitańską, pomocnika św. Teresy Wielkiej w czasie przeprowadzanej przez nią reformy karmelu).

4.1.2. Imię drugie

Imię zakonne o strukturze imię pierwsze + imię drugie + predykat w XVII w. otrzymało jedynie sześciu zakonników, zosta-

to nadanych zatem 6 antroponimów jako imiona drugie, żadna z jednostek w tej grupie się nie powtarza.

Następujące onimy wystąpiły jako drugie imiona zakonne w XVII w. Poniżej wykaz alfabetyczny wraz z liczbą użyc:

Damian (1)	Kanty (1)
Franciszek (1)	Ludwik (1)
Jakub (1)	Maria (1)

Imiona drugie to również głównie imiona świętych (w tym jedno pochodzące od przydomka – *Kanty*) oraz dwa imiona motywowane imionami biblijnymi. Wśród tych drugich antroponimów zwraca uwagę imię żeńskie, zastosowane w funkcji imienia męskiego. O znaczeniu i motywacji nadania imienia *Maria* szerzej było napisane w punkcie 3.1.2. Wszystkie te imiona wystąpiły w wieku XVII po 1^x, a zatem znajdują się w jednej randze.

4.2. Imiona zakonne karmelitów bosych w XVIII w.

Liczba zakonników na początku XVIII w. jest znacząca, a prowincja polska należała do prowincji o średniej wielkości (zob. Gil 1997: 57). W kolejnych dekadach liczba zakonników zacznie spadać, czego przyczyną była wojna północna i towarzysząca jej epidemia. Po tym kryzysie prowincja polska ponownie zacznie się rozwijać, a liczba zakonników znacznie wzrastać i ten stan rzeczy przerwą rozbiory (tuż przed pierwszym rozbiorem Polski liczba zakonników polskiej prowincji osiągnęła 324, co było najprawdopodobniej najwyższą liczbą w okresie przedrozbiorowym)¹¹⁵.

W wieku XVIII powstało kilka kolejnych fundacji, jak np. w Zagórzcu (klasztór Zwiastowania NMP); w Kownie (klasztór św. Eliaza i św. Krzyża); w Kupinie (klasztór św. Trójcy); w Milatynie (klasztór św. Krzyża; wprowadzono tu karmelitów do eremu po kamedułach); w Zakrzewie (klasztór świętych Stanisława i Anny), w Miadziolu (klasztór Matki Bożej Szkaplerznej); w Gudohajach

¹¹⁵ Jak podkreśla H. Gil: „Dzięki zachowanej księdze profesji najwięcej szczegółowych danych o profesach prowincji polskiej mamy z lat 1679-1789. W całym tym ponad stuletnim okresie nie było ani jednego roku bez profesji (...) Okres najgłębszego spadku liczby profesji zaczął się z pierwszym rozbiorem i trwał do likwidacji prowincji” (Gil 1997: 57–58).

(klasztory Nawiedzenia NMP) oraz domy w Leśniowie, Pińsku, Wilnie, Narodyczach i Antoleptach (zob. Gil 1997; Wanat 1979).

W celu ułatwienia zarządzania klasztorami na obszarze Rzeczypospolitej w r. 1731 doszło do podziału prowincji polskiej na dwie: polską i litewską. Po trzecim rozbiórce prowincja polska rozpadła się z konieczności na polską i ruską – obie pod wezwaniem Ducha Świętego. Prowincja ruska posiadała klasztory w Kamieńcu Podolskim, Berdyczowie, Wiśniowcu i Kupinie (Gil 1997: 55).

Z XVIII w. zostało przeanalizowanych 287 imion zakonnych nadanych w tym okresie. Zdecydowana większość – tak jak było w wieku XVII – imion z tego okresu ma strukturę – imię pierwsze + predykat (269 antroponimów), jedynie 30 imion ma strukturę (imię pierwsze + imię drugie + predykat) (w ogóle nie pojawiła się jednostka z trzema imionami i predykatem). Żadne imię zakonne nie powtórzyło się dwa razy (jeśli imię pierwsze się powtarzało, to z innym predykatem; jeśli powtórzył się predykat to dołączony do innego imienia).

4.2.1. Imię pierwsze

Na 287 imion zakonnych karmelitów bosych w XVIII w. można wyodrębnić 174 onimy, które zostały użyte jako pierwsze imiona. Poniżej zestaw alfabetyczny osiemnastowiecznych imion pierwszych wraz z liczbą ich użyc:

Achacjusz (1)	Angel (1)
Adam (1)	Anioł (2)
Adeodat (1)	Antoni (2)
Adrian (3)	Anzelm (1)
Alan (1)	Apolinary (1)
Aleksander (2)	Archanioł (3)
Aleksy (2)	Arnold (1)
Alfons (1)	Arseniusz (3)
Alojzy (1)	Atanazy (1)
Amadeusz (1)	August (1)
Ambroży (2)	Augustyn (1)
Anastazy (2)	Aureliusz (1)
Andrzej (1)	Awertan (2)

Baltazar (4)	Florian (2)
Barnaba (3)	Florus (1)
Bartłomiej (2)	Franciszek (2)
Bazyli (2)	Fulgencjusz (2)
Benedykt (1)	Gabriel (1)
Benignus (2)	Gaudenty (1)
Bernard (1)	Gracjan (1)
Bernardyn (2)	Grzegorz (1)
Bertold (3)	Henryk (1)
Bogusław (1)	Hermenegild (1)
Bonawentura (3)	Hieronim (1)
Bonifacy (1)	Hilarion (1)
Brokard (2)	Hipolit (1)
Bruno (1)	Honoriusz (2)
Brunon (1)	Idzi (1)
Celestyn (1)	Ignacy (2)
Cherubin (2)	Ildefons (1)
Chrystian (1)	Izydor (1)
Cyprian (1)	Jacek (3)
Cyryl (2)	Jakub (1)
Damian (2)	Jan (11)
Dawid (1)	Jan od Krzyża (1)
Demetriusz (1)	Jeremiasz (2)
Dionizy (1)	Jerzy (1)
Dominik (2)	Jozafat (1)
Efrem (1)	Józef (3)
Eliasz (2)	Julian (2)
Elizeusz (2)	Justyn (2)
Emanuel (1)	Justynian (1)
Erazm (2)	Kajetan (1)
Eugeniusz (3)	Kandyd (2)
Eustachy (3)	Karol (3)
Euzebiusz (1)	Kasjan (1)
Fabian (2)	Kasper (1)
Faustyn (2)	Kazimierz (2)
Felicjan (2)	Kolumban (2)
Feliks (2)	Konrad (1)
Ferdynand (3)	Konstanty (1)
Filip (1)	Korneliusz (2)
Florencjusz (1)	Kosma (1)

Kwintyn (1)	Reginald (1)
Leonard (1)	Remigiusz (1)
Leopold (1)	Robert (1)
Ludwik (2)	Rodryg (2)
Maciej (3)	Roman (1)
Maksymilian (1)	Rudolf (1)
Marcelin (1)	Ryszard (1)
Marcin (2)	Samuel (3)
Marcjan (1)	Sebastian (1)
Marek (1)	Serafin (1)
Marian (2)	Serapion (1)
Mateusz (2)	Stanisław (1)
Maur (1)	Stefan (1)
Maurycy (3)	Sylwester (1)
Melchior (1)	Symforian (1)
Michał (4)	Szymon (3)
Mikołaj (1)	Tadeusz (3)
Modest (1)	Telesfor (1)
Narcyz (1)	Teodozjusz (1)
Nepomucen (2)	Teofil (2)
Nikodem (1)	Terezjusz (1)
Norbert (2)	Tobiasz (1)
Onufry (2)	Tomasz (2)
Pafnucy (3)	Urban (1)
Pankracy (2)	Wacław (1)
Pantaleon (1)	Wawrzyniec (1)
Patrycjusz (1)	Wiktor (1)
Paulin (1)	Wiktoryn (4)
Paweł (3)	Wilhelm (2)
Petroniusz (1)	Wincenty (2)
Piotr (4)	Władysław (2)
Placyd (2)	Wojciech (3)
Rafał (1)	Zefiryn (1)
Rajmund (2)	Zygmunt (1)

Lista rangowa przedstawiona poniżej prezentuje pierwsze imiona karmelitów bosych z XVIII w. według zmniejszającej się liczby użyć:

Lp.	Imię	Ranga	Liczba użyc imienia w XVIII w. jako imienia pierwszego
1.	Jan	1.	11
2.	Baltazar	2.	4
3.	Michał	2.	4
4.	Piotr	2.	4
5.	Wiktoryn	2.	4
6.	Adrian	3.	3
7.	Archanioł	3.	3
8.	Arseniusz	3.	3
9.	Barnaba	3.	3
10.	Bertold	3.	3
11.	Bonawentura	3.	3
12.	Eugeniusz	3.	3
13.	Eustachy	3.	3
14.	Ferdynand	3.	3
15.	Jacek	3.	3
16.	Józef	3.	3
17.	Karol	3.	3
18.	Maciej	3.	3
19.	Maurycy	3.	3
20.	Pafnucy	3.	3
21.	Paweł	3.	3
22.	Samuel	3.	3
23.	Szymon	3.	3
24.	Tadeusz	3.	3
25.	Wojciech	3.	3
26.	Aleksander	4.	2
27.	Aleksy	4.	2
28.	Ambroży	4.	2
29.	Anastazy	4.	2
30.	Anioł	4.	2
31.	Antoni	4.	2

32.	Awertan	4.	2
33.	Bartłomiej	4.	2
34.	Bazyli	4.	2
35.	Benignus	4.	2
36.	Bernardyn	4.	2
37.	Brokard	4.	2
38.	Cherubin	4.	2
39.	Cyryl	4.	2
40.	Damian	4.	2
41.	Dominik	4.	2
42.	Eliasz	4.	2
43.	Elizeusz	4.	2
44.	Erazm	4.	2
45.	Fabian	4.	2
46.	Faustyn	4.	2
47.	Felicjan	4.	2
48.	Feliks	4.	2
49.	Florian	4.	2
50.	Franciszek	4.	2
51.	Fulgencjusz	4.	2
52.	Honoriusz	4.	2
53.	Ignacy	4.	2
54.	Jeremiasz	4.	2
55.	Julian	4.	2
56.	Justyn	4.	2
57.	Kandyd	4.	2
58.	Kazimierz	4.	2
59.	Kolumban	4.	2
60.	Korneliusz	4.	2
61.	Ludwik	4.	2
62.	Marcin	4.	2
63.	Marian	4.	2
64.	Mateusz	4.	2
65.	Nepomucen	4.	2

66.	Norbert	4.	2
67.	Onufry	4.	2
68.	Pankracy	4.	2
69.	Placyd	4.	2
70.	Rajmund	4.	2
71.	Rodryg	4.	2
72.	Teofil	4.	2
73.	Tomasz	4.	2
74.	Wilhelm	4.	2
75.	Wincenty	4.	2
76.	Władysław	4.	2
77.	Achacjusz	5.	1
78.	Adam	5.	1
79.	Adeodat	5.	1
80.	Alan	5.	1
81.	Alfons	5.	1
82.	Alojzy	5.	1
83.	Amadeusz	5.	1
84.	Andrzej	5.	1
85.	Angel	5.	1
86.	Anzelm	5.	1
87.	Apolinary	5.	1
88.	Arnold	5.	1
89.	Atanazy	5.	1
90.	August	5.	1
91.	Augustyn	5.	1
92.	Aureliusz	5.	1
93.	Benedykt	5.	1
94.	Bernard	5.	1
95.	Bogusław	5.	1
96.	Bonifacy	5.	1
97.	Bruno	5.	1
98.	Brunon	5.	1
99.	Celestyn	5.	1

100.	Chrystian	5.	1
101.	Cyprian	5.	1
102.	Dawid	5.	1
103.	Demetriusz	5.	1
104.	Dionizy	5.	1
105.	Efrem	5.	1
106.	Emanuel	5.	1
107.	Euzebiusz	5.	1
108.	Filip	5.	1
109.	Florencjusz	5.	1
110.	Florus	5.	1
111.	Gabriel	5.	1
112.	Gaudenty	5.	1
113.	Gracjan	5.	1
114.	Grzegorz	5.	1
115.	Henryk	5.	1
116.	Hermenegild	5.	1
117.	Hieronim	5.	1
118.	Hilarion	5.	1
119.	Hipolit	5.	1
120.	Idzi	5.	1
121.	Ildefons	5.	1
122.	Izydor	5.	1
123.	Jakub	5.	1
124.	Jan od Krzyża	5.	1
125.	Jerzy	5.	1
126.	Jozafat	5.	1
127.	Justynian	5.	1
128.	Kajetan	5.	1
129.	Kasjan	5.	1
130.	Kasper	5.	1
131.	Konrad	5.	1
132.	Konstanty	5.	1
133.	Kosma	5.	1

134.	Kwintyn	5.	1
135.	Leonard	5.	1
136.	Leopold	5.	1
137.	Maksymilian	5.	1
138.	Marcelin	5.	1
139.	Marcjan	5.	1
140.	Marek	5.	1
141.	Maur	5.	1
142.	Melchior	5.	1
143.	Mikołaj	5.	1
144.	Modest	5.	1
145.	Narcyz	5.	1
146.	Nikodem	5.	1
147.	Pantaleon	5.	1
148.	Patrycjusz	5.	1
149.	Paulin	5.	1
150.	Petroniusz	5.	1
151.	Rafał	5.	1
152.	Reginald	5.	1
153.	Remigiusz	5.	1
154.	Robert	5.	1
155.	Roman	5.	1
156.	Rudolf	5.	1
157.	Ryszard	5.	1
158.	Sebastian	5.	1
159.	Serafin	5.	1
160.	Serapion	5.	1
161.	Stanisław	5.	1
162.	Stefan	5.	1
163.	Sylwester	5.	1
164.	Symforian	5.	1
165.	Telesfor	5.	1
166.	Teodozjusz	5.	1
167.	Terezjusz	5.	1

168.	Tobiasz	5.	1
169.	Urban	5.	1
170.	Wacław	5.	1
171.	Wawrzyniec	5.	1
172.	Wiktor	5.	1
173.	Zefiryn	5.	1
174.	Zygmunt	5.	1

Tab. 2. Opracowanie własne.

Wśród osiemnastowiecznych imion karmelitów bosych – choć uzyskanych jednostek jest tu niemal dwukrotnie więcej niż w wieku poprzednim, co związane jest z rozwojem zakonu – znów niemal wszystkie imiona zaczerpnięte zostały ze zbioru imion chrześcijańskich. Zdecydowana większość motywowana jest imionami świętych i błogosławionych (pochodzące z różnych języków i różnych regionów). Nieco mniej znalazło się tu imion motywowanych imionami postaci biblijnych, w tym odwołujących się do treści angelologicznych (*Angel, Anioł, Archanioł, Cherubin, Gabriel, Michał, Rafał, Serafin*) oraz jedno imię związane z Biblią poprzez tradycję (*Melchior*). Kilka antroponimów szczególnie zwraca uwagę, są to imiona utworzone od przydomków Chrystusa, które nie występowały w w. XVII – *Chrystian* i *Emanuel*, imię utworzone od przydomku świętego – *Nepomucen* (w XVII w. nie wystąpiło jako pierwsze żadne imię odprzydomkowe, można wskazać tylko jedną jednostkę – *Kanty* – ale zastosowaną jako imię drugie), a także zakonne imię złożone utworzone od imienia również zakonnego (powstałe w wyniku konwersji, imię i predykat przeszło łącznie do kategorii imienia) – *Jan od Krzyża*.

W zbiorze zakonnych imion osiemnastowiecznych znalazły się także imiona słowiańskie: *Kazimierz, Stanisław, Władysław, Wojciech*, ale włączone – poprzez istnienie świętych o danym imieniu – do imion chrześcijańskich, jedynie imię *Bogusław* nie posiada w Kościele katolickim patrona, ale znaczenie etymologiczne tego imienia ‘ten, kto ma słać Boga’ (Grzenia 2006: 79) – czytelne nawet współcześnie – mogło zdecydować o nadaniu go jako imienia zakonnego.

Najpopularniejszym imieniem pierwszym w XVIII w. jest – podobnie jak w wieku poprzednim – *Jan* (ranga 1. – 11 wystąpień), w tym wieku jednak różnica w stosunku do niższych rang jest już widoczna i bardziej znacząca, bowiem imiona, które znalazły

się w randze drugiej – *Baltazar, Michał, Piotr, Wiktoryn* – mają po 4 wystąpienia. Pozostałe imiona zanotowały od 3 wystąpień do 1 poświadczenia, przy czym najwięcej, bo aż 98 jednostek, wystąpiło w wieku XVIII jedynie raz, a zatem ciągle bardzo widoczna jest tendencja dążenia do niepowtarzania imion zakonnych.

Warto także podkreślić, że wiek XVIII przyniósł sporą grupę imion nowych, które w poprzednim wieku nie znalazły jeszcze zastosowania. Imiona, które wystąpiły w XVIII w., a nie wystąpiły w wieku poprzednim, to: *Achacjusz, Adeodat, Alan, Alojzy, Ambroży, Anastazy, Angel, Anioł, Anzelm, Apolinary, Atanazy, August, Aureliusz, Awertan, Baltazar, Bazyli, Bertold, Bogusław, Bonifacy, Brokard, Bruno, Brunon, Celestyn, Chrystian, Cyprian, Cyryl, Dawid, Demetriusz, Efrem, Eliasz, Elizeusz, Emanuel, Eugeniusz, Euzebiusz, Faustyn, Feliks, Ferdynand, Filip, Florencjusz, Florian, Florus, Franciszek, Fulgencjusz, Gaudenty, Grzegorz, Henryk, Hermenegild, Honoriusz, Idzi, Ildefons, Jan od Krzyża, Justyn, Justynian, Kajetan, Kandyd, Kasjan, Kolumban, Konrad, Korneliusz, Kosma, Kwintyn, Leonard, Leopold, Maksymilian, Marcelin, Marcjan, Marek, Marian, Mateusz, Maur, Maurycy, Melchior, Modest, Narcyz, Nepomucen, Nikodem, Norbert, Pafnucy, Pankracy, Pantaleon, Patrycjusz, Paulin, Placyd, Rajmund, Reginald, Robert, Rodryg, Roman, Samuel, Serapion, Symforian, Telesfor, Teodozjusz, Teofil, Terezjusz, Tobiasz, Wawrzyniec, Wiktor, Wiktoryn, Wilhelm, Władysław, Wojciech, Zygmunt.*

4.2.2. Imię drugie

Imię zakonne o strukturze imię pierwsze + imię drugie + predykat w XVIII w. otrzymało trzydziestu zakonników, w tym jako imiona drugie wystąpiły 24 jednostki. Po 3^x jako drugie imię zostały nadane dwa imiona: *Franciszek* i przydomek *Kanty*; po 2^x przydomek *Chryzostom* oraz żeńskie imię *Maria*; pozostałe imiona wystąpiły jako drugie imię po 1^x. Poniżej lista imion drugich ułożona alfabetycznie wraz z liczbą uzyć:

Alojzy (1)	Cyprian (1)
Antonin (1)	Cyryl (1)
Aureliusz (1)	Daniel (1)
Benedykt (1)	Eliasz (1)
Chryzostom (2)	Emilian (1)
Chrzyciel (1)	Franciszek (3)

Franek (1)	Ludwik (1)
Fulgenty (1)	Maria (2)
Gabriel (1)	Nepomucen (1)
Józef (1)	Placyd (1)
Justynian (1)	Rajmund (1)
Kanty (3)	Salezy (1)

Lista rangowa przedstawiona poniżej prezentuje drugie imiona karmelitów bosych z XVIII w. według zmniejszającej się liczby użyć:

Lp.	Imię drugie	Ranga	Liczba użyć jako imienia drugiego w XVIII w.
1.	Franciszek	1.	3
2.	Kanty	1.	3
3.	Chryzostom	2.	2
4.	Maria	2.	2
5.	Alojzy	3.	1
6.	Antonin	3.	1
7.	Aureliusz	3.	1
8.	Benedykt	3.	1
9.	Chrzyciel	3.	1
10.	Cyprian	3.	1
11.	Cyryl	3.	1
12.	Danel	3.	1
13.	Eliasz	3.	1
14.	Emilian	3.	1
15.	Franek	3.	1
16.	Fulgenty	3.	1
17.	Gabriel	3.	1
18.	Józef	3.	1
19.	Justynian	3.	1
20.	Ludwik	3.	1
21.	Nepomucen	3.	1
22.	Placyd	3.	1
23.	Rajmund	3.	1
24.	Salezy	3.	1

Tab. 3. Opracowanie własne.

Imiona drugie w XVIII w. to również głównie imiona motywowane imionami świętych, ponadto znalazły się w tej grupie także cztery imiona motywowane imionami męskich postaci biblijnych, jak również imiona motywowane przydomkami osób czczonych w Kościele katolickim: *Chryzostom*, *Kanty*, *Nepomucen* oraz przydomek postaci biblijnej *Chrzyciel*. Dwukrotnie zostało także zastosowane imię żeńskie w funkcji imienia męskiego, motywowane imieniem Matki Bożej – *Maria* (o znaczeniu i motywacji nadania imienia *Maria* więcej w punkcie 3.1.2.) Warto podkreślić, że w zbiorze imion drugich zastosowanych w XVIII wieku odnotowano jedyne zdrobnienie jako podstawową formę imienia w całym korpusie męskich imion karmelitańskich (*Franek*).

Odnosnie do popularności imion drugich, widać, że większość z nich znalazła się w randze trzeciej z jednym wystąpieniem w wieku XVIII, jedynie cztery imiona odnotowały więcej użycie: po 3^x – *Franciszek* i *Kanty* (ranga 1.) i po 2^x – *Chryzostom* i *Maria* (ranga 2.) Zwraca też uwagę, że aż trzy antroponimy z tych czterech wystąpiły także w poprzednim wieku jako imiona drugie, są to: *Franciszek*, *Kanty* i *Maria* (w XVII w. wystąpiło także imię *Ludwik*, które znalazło się również w XVIII w.), co pozwala już wnioskować o ich szczególnej roli jako drugich imion zakonnych.

4.3. Imiona karmelitów bosych w XIX w.

Okres zaborów to – obok okupacji – najtrudniejszy czas w historii zakonu. Wiek XIX jest więc czasem, w którym mamy do czynienia z powolnym obumieraniem życia zakonnego. W 1864 roku w wyniku „ostatniej serii kasat klasztorów katolickich na ziemiach polskich przez władze rosyjskie” (Gil 1997: 68) polska prowincja karmelitów bosych przestała istnieć. Ważnym punktem na mapie klasztornej stała się Czerna, bowiem tam ocalał jedyne klasztor karmelitański (do ocalenia tego klasztoru przyczyniło się przyłączenie go w 1875 roku do prowincji austro-węgierskiej; jeszcze w 1880 r. przywrócono w Czernej pełną obserwację zakonną), w którym przeprowadzono reformę, i dzięki któremu doszło w późniejszym czasie do odrodzenia zakonu karmelitańskiego w Polsce.

Z XIX w. zostało przeanalizowanych 119 imion zakonnych. Zdecydowana większość – tak jak było w poprzednich wiekach –

imion z tego okresu ma strukturę – imię pierwsze + predykat (106 antropimów), jedynie 13 imion ma strukturę (imię pierwsze + imię drugie + predykat) (w ogóle nie pojawiła się jednostka z trzema imionami i predykatem). W tym wieku – co jest *novum* w stosunku do poprzednich – powtórzyło się jedno imię: *Albert od Nawiedzenia NMP* (w innych przypadkach, jeśli powtarza się imię pierwsze, otrzymuje inny predykat, natomiast jeśli powtarza się predykat, to jest dołączany do innego imienia pierwszego).

4.3.1. Imię pierwsze

Na 119 imion zakonnych karmelitów bosych w XIX w. można wyodrębnić 74 onimy, które zostały użyte jako pierwsze imiona. Poniżej zestaw alfabetyczny dziewiętnastowiecznych imion pierwszych wraz z liczbą ich użyczeń:

Adrian (1)	Edmund (2)
Albert (4)	Edward (1)
Alfons (1)	Eliasz (4)
Alojzy (2)	Faustyn (1)
Ambroży (1)	Feliks (1)
Andrzej (3)	Filip (1)
Anioł (1)	Florian (1)
Anzelm (2)	Franciszek (3)
Augustyn (1)	Gabriel (3)
Aureliusz (1)	Hieronim (1)
Awertan (1)	Hilarion (2)
Bartłomiej (1)	Ignacy (1)
Benedykt (2)	Izydor (2)
Benon (1)	Jacek (1)
Bernardyn (2)	Jakub (1)
Bertold (2)	Jan (7)
Bogumił (1)	Jozafat (3)
Bogusław (1)	Józef (3)
Bonawentura (2)	Julian (2)
Brokard (2)	Justyn (1)
Bronisław (1)	Justynian (1)
Cherubin (1)	Karol (2)
Czesław (2)	Kazimierz (1)
Dominik (2)	Konstanty (1)

Korneliusz (1)	Piotr (2)
Lambert (1)	Rafał (2)
Leopold (2)	Romuald (1)
Ludwik (2)	Stanisław (3)
Łukasz (1)	Stefan (1)
Marceli (1)	Tadeusz (1)
Marian (1)	Terezjusz (3)
Maurycy (1)	Tomasz (1)
Metody (1)	Ubald (1)
Mieczysław (1)	Wacław (2)
Mikołaj (1)	Walenty (1)
Nazariusz (1)	Wiktoryn (1)
Onufry (1)	Wincenty (2)

Lista rangowa przedstawiona poniżej prezentuje pierwsze imiona karmelitów bosych z XIX w. według zmniejszającej się liczby uzyć:

Lp.	Imię	Ranga	Liczba uzyć imienia w XIX w. jako imienia pierwszego
1.	Jan	1.	7
2.	Albert	2.	4
3.	Eliasz	2.	4
4.	Andrzej	3.	3
5.	Franciszek	3.	3
6.	Gabriel	3.	3
7.	Jozafat	3.	3
8.	Józef	3.	3
9.	Stanisław	3.	3
10.	Terezjusz	3.	3
11.	Alojzy	4.	2
12.	Anzelm	4.	2
13.	Benedykt	4.	2
14.	Bernardyn	4.	2
15.	Bertold	4.	2
16.	Bonawentura	4.	2

17.	Brokard	4.	2
18.	Czesław	4.	2
19.	Dominik	4.	2
20.	Edmund	4.	2
21.	Hilarion	4.	2
22.	Izydor	4.	2
23.	Julian	4.	2
24.	Karol	4.	2
25.	Leopold	4.	2
26.	Ludwik	4.	2
27.	Piotr	4.	2
28.	Rafał	4.	2
29.	Wacław	4.	2
30.	Wincenty	4.	2
31.	Adrian	5.	1
32.	Alfons	5.	1
33.	Ambroży	5.	1
34.	Anioł	5.	1
35.	Augustyn	5.	1
36.	Aureliusz	5.	1
37.	Awertan	5.	1
38.	Bartłomiej	5.	1
39.	Benon	5.	1
40.	Bogumił	5.	1
41.	Bogusław	5.	1
42.	Bronisław	5.	1
43.	Cherubin	5.	1
44.	Edward	5.	1
45.	Faustyn	5.	1
46.	Feliks	5.	1
47.	Filip	5.	1
48.	Florian	5.	1
49.	Hieronim	5.	1
50.	Ignacy	5.	1

51.	Jacek	5.	1
52.	Jakub	5.	1
53.	Justyn	5.	1
54.	Justynian	5.	1
55.	Kazimierz	5.	1
56.	Konstanty	5.	1
57.	Korneliusz	5.	1
58.	Lambert	5.	1
59.	Łukasz	5.	1
60.	Marceli	5.	1
61.	Marian	5.	1
62.	Maurycy	5.	1
63.	Metody	5.	1
64.	Mieczysław	5.	1
65.	Mikołaj	5.	1
66.	Nazariusz	5.	1
67.	Onufry	5.	1
68.	Romuald	5.	1
69.	Stefan	5.	1
70.	Tadeusz	5.	1
71.	Tomasz	5.	1
72.	Ubald	5.	1
73.	Walenty	5.	1
74.	Wiktoryn	5.	1

Tab. 4. Opracowanie własne.

Jak wspomniano w pierwszym akapicie tego podrozdziału, XIX w. to czas obumierania życia zakonnego, jedna z najtrudniejszych kart historii zakonu karmelitańskiego, przekłada się to przede wszystkim na liczbę zakonników w tym wieku, a więc także na liczbę nadanych imion zakonnych. Przez cały wiek nadano 119 imion, na które złożyły się 74 jednostki zastosowane jako imiona pierwsze.

Imiona te zostały zaczerpnięte przede wszystkim ze zbioru imion chrześcijańskich. Zdecydowana większość – tak jak w XVII i XVIII w. – to imiona motywowane imionami świętych lub bło-

gosiawionych czczonych w Kościele katolickim (nie ma wśród tych imion ani jednego utworzonego od przydomka świętego). Kolejną grupę stanowią imiona biblijne oraz motywowane treściami angelologicznymi.

Podobnie jak miało to miejsce w poprzednim wieku, znalazły się tu także imiona słowiańskie, ale już schryistianizowane: *Bogumił*, *Bronisław*¹¹⁶, *Kazimierz*, *Stanisław* oraz imię *Bogusław*, które nie posiada w Kościele katolickim patrona, ale o jego nadaniu mogło zadecydować znaczenie etymologiczne ('ten, kto ma słać Boga' – Grzenia 2006: 79). Natomiast imienia *Mieczysław* nie ma w Martyrologium Rzymskim, ale w Polsce można odnaleźć kult osoby o tym imieniu (mający związek z historycznym znaczeniem postaci). *Żywot świętobliwego Mieczysława, księcia polskiego* zamieszczony jest w *Żywotach Świętych Pańskich na wszystkie dnie roku*¹¹⁷.

Zwraca uwagę imię *Terezjusz* (3 ranga, 3 poświadczenia), które najprawdopodobniej motywowane jest imieniem św. Teresy od Jezusa, reformatorki zakonu. Można to imię uznać za jedyną formację funkcjonującą w zbiorze imion zakonnych karmelitów bosych.

Kolejne stulecie z rzędu najpopularniejszym imieniem pierwszym wśród imion zakonnych karmelitów jest imię *Jan* – jest to jedyne imię w randze pierwszej mające 7 wystąpień w XIX w. W randze drugiej znalazły się dwa imiona: *Albert* i *Eliasz*. Wszystkie te trzy imiona są motywowane imionami świętych szczególnie czczonych w zakonie karmelitów bosych (*Jan* – reformator zakonu; *Albert* – prawodawca zakonu; *Eliasz* – protoplasta zakonu, patron mnichów osiadłych na Karmelu). Pozostałe imiona zanotowały od 3 wystąpień do 1 poświadczenia, przy czym zdecydowana większość to poświadczenia pojedyncze (44 na 74 jednostki). W XIX w. w zasadzie nadawane były imiona, które już

¹¹⁶ Najprawdopodobniej temu imieniu patronuje kobieta – błogosławiona Bronisława, mniszka, która zajmuje ważne miejsce wśród polskich świętych.

¹¹⁷ Na karcie tytułowej widnieje: *Żywoty świętych Pańskich na wszystkie dnie roku*, opracowane podług ks. Piotra Skargi T.J., ojca Prokopa, kapucyna, ojca Bitschnaua, benedyktyna i innych wybitnych autorów, wyd. 6., Mikołów-Warszawa, Nakładem Karola Miarki, 1910.

Tekst *Żywota świętobliwego Mieczysława, księcia polskiego* dostępny online: https://pl.wikisource.org/wiki/%C5%BBywot_%C5%9Bwi%C4%99tobliwego_Mieczys%C5%82awa,_ksi%C4%99cia_polskiego (dostęp dnia: 26.11.2020) i traktuje o pierwszym z monarchów polskich, któremu ojciec Ziemomysł, według autora żywota, zmienił imię z *Mieszko* na *Mieczysław*, po tym, jak syn cudownie odzyskał wzrok.

funkcjonowały w zakonie karmelitów, jednak wystąpiło także 14 nowych imion, które nie były w zakonie nadawane w poprzednich dwóch wiekach: *Benon, Bogumił, Bronisław, Czesław, Edward, Lambert, Łukasz, Marcelli, Metody, Mieczysław, Nazariusz, Romuald, Ubald, Walenty*.

4.3.2. Imię drugie

Imię zakonne o strukturze imię pierwsze + imię drugie + predykat w XIX w. otrzymało trzynastu zakonników, w tym jako imiona drugie wystąpiło 10 jednostek.

Poniżej lista imion drugich ułożona alfabetycznie wraz z liczbą użyczeń.

Chryzostom (2)	Kostka (1)
Chrzyciel (1)	Ksawery (2)
Corsini (2)	Nepomucen (1)
Kalasanty (1)	Onufry (1)
Kanty (1)	Stanisław (1)

Jak widać, zdecydowana większość imion drugich w analizowanym wieku to imiona powstałe od przydomków świętych. Głównym celem ich użycia jako imienia zakonnego było doprecyzowanie patrona nadanego nowicjuszowi.

W wieku XIX wystąpiło kilka nowych imion drugich, których w tej pozycji nie odnotowano w wiekach poprzednich, są to: *Corsini, Kalasanty, Kostka, Ksawery, Onufry* i *Stanisław*.

Po 2^x razy jako drugie imię zostały nadane imiona: *Chryzostom, Corsini* i *Ksawery*, pozostałe imiona wystąpiły jako drugie imię po 1^x. Trudno przy tych wartościach wskazywać jakieś tendencje popularności, należy jedynie podkreślić, że imię drugie w tym wieku miało przede wszystkim doprecyzować osobę patronującą zakonnikowi przybierającemu imię zakonne (stąd duża ilość antroponimów odprzydomkowych).

4.4. Imiona zakonne karmelitów bosych w XX w.

Początek XX wieku, to dla historii zakonu ważny czas, bowiem doszło wówczas (1911) do ponownego utworzenia semipro-

wincji polskiej. Okres międzywojenny to czas odzyskiwania dawnych klasztorów oraz powstania nowych, co pozwoliło na zmianę semiprowincji w prowincję (1920). W tym czasie otwarto gimnazjum, rozpoczęto intensywną pracę duszpasterską, tworzono bractwa i stowarzyszenia. Ten intensywny okres odnowy został przerwany wybuchem wojny. Natomiast po zakończeniu wojny konieczna była zmiana struktury i organizacji choćby z powodu zmiany układu granic Polski.

Kolejne wyzwania stanęły przed prowincją po Soborze Watykańskim II, aby dostosować funkcjonowanie zakonu do postanowień soborowych. Właśnie czas soboru w kontekście badań nad imiennictwem zakonnym wydaje się najważniejszą cezurą w historii zakonu, bowiem wyraźnie w drugiej połowie XX wieku, na fali przemian posoborowych widać zmiany w praktyce nadawania imion zakonnych (zob. 2.1.)

Warto odnotować także, że w 1993 r. Prowincja Polska została podzielona na dwie prowincje: krakowską i warszawską. Jak podkreśla H. Gil:

Jest to niewątpliwie wielkie i ważne wydarzenie w dziejach zakonu na ziemiach polskich. Podział ma usprawnić administrację, a przede wszystkim wyzwolić nowe energie w służbie nowej ewangelizacji (Gil 1997: 74).

Ze względu właśnie na te zmiany, jakie zaszły w zakonach – w tym w praktyce nadawania imion zakonnych w wieku XX – okres ten w niniejszej monografii został podzielony na dwie części. Pierwsza połowa XX wieku bowiem jest tożsama z poprzednimi okresami, jeśli chodzi o zwyczaj, sposób i dobór imion zakonnych, natomiast wyraźne zmiany w tym zakresie zaszły w drugiej połowie XX w. Nie ma jasno sformułowanych i spisanych przyczyn tego stanu rzeczy, jednakże wiadomym jest, iż na fali zmian posoborowych¹¹⁸ dokonały się także zmiany w funkcjonowaniu niektórych aspektów życia zakonnego.

¹¹⁸ Sobór Watykański II odbywał się od 11 października 1962 r. do 8 grudnia 1965 r. (odbyły się wówczas cztery sesje soborowe), jednakże pewne tendencje i zmiany w funkcjonowaniu niektórych rozwiązań w Kościele katolickim dokonywały się już dekadę, dwie przed soborem, a sobór jedynie je zatwierdził lub zawarł w swoich dokumentach (dotyczy to także pewnych kwestii w funkcjonowaniu zgromadzeń zakonnych).

4.4.1. Imiona zakonne – I połowa XX w.

Imiona zakonne, które wystąpiły w tym okresie, są wybierane i nadawane według tych samych zasad, co w poprzednich wiekach, choć zauważyć już można pewne nowe tendencje, które wyraźnie ukształtują się w drugiej połowie tego wieku.

4.4.1.1. Imię pierwsze

W pierwszej połowie XX w. zostało nadanych 592 imiona zakonne, na to składa się 269 jednostek stanowiących imię pierwsze. Poniżej zestaw alfabetyczny imion pierwszych – z 1. poł. XX w. – wraz z liczbą ich użycia:

Achilles (1)	Atanazy (2)
Adam (3)	Augustyn (1)
Adeodat (2)	Aureliusz (2)
Adolf (1)	Awertan (1)
Alan (2)	Barnaba (1)
Albert (5)	Bartłomiej (5)
Albin (1)	Bazyli (1)
Aleksander (6)	Benedykt (2)
Aleksy (2)	Beniamin (1)
Alfons (4)	Benignus (2)
Alfred (1)	Bernard (2)
Alojzy (5)	Bernardyn (1)
Ambroży (2)	Bertold (3)
Anaklet (1)	Błażej (2)
Anastazy (2)	Bogdan (2)
Anatol (4)	Bogumił (1)
Andrzej (4)	Bogusław (2)
Anioł (5)	Bolesław (3)
Antoni (4)	Bonawentura (2)
Antonin (1)	Bonifacy (2)
Apolinary (3)	Brokard (2)
Apoloniusz (1)	Bronisław (2)
Arkadiusz (2)	Brunon (2)
Arnold (1)	Cecyliusz (3)
Arseniusz (1)	Celestyn (2)
Artur (1)	Cherubin (1)

Chrystian (1)	Flawiusz (1)
Cyprian (4)	Florencjusz (1)
Cyryl (3)	Florian (2)
Czesław (2)	Fortunat (1)
Damazy (2)	Franciszek (8)
Damian (3)	Frank (1)
Daniel (2)	Fryderyk (3)
Dariusz (1)	Fulgencjusz (1)
Dezyderiusz (1)	Gabriel (1)
Dionizy (4)	Gerard (2)
Dominik (5)	Gerwazy (1)
Doroteusz (2)	Gracjan (4)
Dozyteusz (1)	Grzegorz (2)
Dydak (1)	Hadrian (1)
Edmund (3)	Henryk (2)
Edward (3)	Herman (2)
Edwin (2)	Hermenegild (1)
Efrem (2)	Hieronim (1)
Eliasz (5)	Hilarion (2)
Eligiusz (2)	Hilary (1)
Elizeusz (2)	Hipolit (1)
Emanuel (2)	Honorat (3)
Emeryk (1)	Honoriusz (1)
Emil (1)	Hubert (1)
Emilian (1)	Idzi (1)
Epifaniusz (1)	Ignacy (2)
Erazm (1)	Ildefons (1)
Eufrazjusz (2)	Innocenty (4)
Eugeniusz (4)	Ireneusz (2)
Eustachy (2)	Izydor (4)
Euzebiusz (1)	Jacek (1)
Ewaryst (1)	Jakobin (1)
Ezechiel (4)	Jakub (3)
Fabian (3)	Jan (14)
Faustyn (3)	January (1)
Felicjan (1)	Janusz (1)
Feliks (3)	Jarosław (1)
Ferdynand (1)	Jeremiasz (1)
Fidelis (3)	Jerzy (4)
Filip (2)	Joachim (3)

Jozafat (3)	Marian (2)
Józef (4)	Mariusz (2)
Julian (6)	Mateusz (2)
Juliusz (1)	Maurycy (1)
Justyn (4)	Medard (1)
Kajetan (2)	Melchior (2)
Kalikst (2)	Metody (3)
Kamil (4)	Michał (3)
Kandyd (1)	Mieczysław (1)
Karol (1)	Mikołaj (2)
Kasjan (2)	Mirosław (1)
Kasper (2)	Modest (2)
Kazimierz (6)	Natalis (1)
Klaudiusz (3)	Nikodem (2)
Klemens (4)	Noniusz (1)
Kolumban (1)	Norbert (2)
Konrad (1)	Oktawiusz (1)
Konstanty (2)	Onufry (1)
Kordian (1)	Otto (1)
Korneliusz (3)	Paschalis (2)
Kosma (1)	Patrycjusz (2)
Kryspin (2)	Paulin (1)
Krzysztof (2)	Paweł (3)
Lambert (2)	Petroniusz (1)
Leon (2)	Piotr (8)
Leonard (1)	Pius (2)
Leopold (3)	Placyd (1)
Liberiusz (2)	Polikarp (1)
Longin (1)	Prosper (1)
Lucjan (2)	Protazy (1)
Lucjusz (1)	Prudencjusz (1)
Ludwik (6)	Przemysław (1)
Łukasz (1)	Rafał (3)
Maciej (4)	Rajmund (1)
Makary (1)	Rajnald (1)
Maksymilian (1)	Redempt (1)
Marceli (3)	Remigiusz (1)
Marcelin (1)	Robert (1)
Marcin (4)	Rodryg (3)
Marek (2)	Roman (3)

Romeusz (1)	Teodozjusz (1)
Romuald (7)	Teofan (2)
Rudolf (1)	Teofil (3)
Rupert (1)	Terezjusz (3)
Ryszard (4)	Tomasz (3)
Salwator (1)	Tymoteusz (3)
Samuel (1)	Tytus (2)
Sebastian (3)	Urban (3)
Serafin (3)	Wacław (1)
Serapion (4)	Walenty (1)
Sergiusz (1)	Walerian (1)
Seweryn (1)	Waleriusz (1)
Spiridion (1)	Wawrzyniec (2)
Stanisław (4)	Wenancjusz (3)
Stefan (4)	Wiesław (2)
Sulpicjusz (1)	Wiktor (7)
Sykstus (1)	Wilhelm (2)
Sylweryusz (2)	Wincenty (3)
Sylwester (2)	Wirgiliusz (1)
Symeon (1)	Witalis (1)
Symforian (2)	Witold (2)
Symplicjusz (2)	Władysław (4)
Szczepan (4)	Włodzimierz (3)
Szymon (4)	Wojciech (4)
Świętosław (1)	Zbigniew (2)
Tadeusz (5)	Zdzisław (1)
Tarzycjusz (4)	Zenon (2)
Telesfor (2)	Zygmunt (2)
Teodor (3)	

Lista rangowa przedstawiona poniżej prezentuje pierwsze imiona karmelitów bosych z 1. połowy XX w. według zmniejszającej się liczby użyc:

Lp.	Imię	Ranga	Liczba użyc imienia w 1. poł. XX w. jako imienia pierwszego
1.	Jan	1.	14
2.	Franciszek	2.	8
3.	Piotr	2.	8

4.	Romuald	3.	7
5.	Wiktor	3.	7
6.	Aleksander	4.	6
7.	Julian	4.	6
8.	Kazimierz	4.	6
9.	Ludwik	4.	6
10.	Albert	5.	5
11.	Alojzy	5.	5
12.	Anioł	5.	5
13.	Bartłomiej	5.	5
14.	Dominik	5.	5
15.	Eliasz	5.	5
16.	Tadeusz	5.	5
17.	Alfons	6.	4
18.	Anatol	6.	4
19.	Andrzej	6.	4
20.	Antoni	6.	4
21.	Cyprian	6.	4
22.	Dionizy	6.	4
23.	Eugeniusz	6.	4
24.	Ezechiel	6.	4
25.	Gracjan	6.	4
26.	Innocenty	6.	4
27.	Izydor	6.	4
28.	Jerzy	6.	4
29.	Józef	6.	4
30.	Justyn	6.	4
31.	Kamil	6.	4
32.	Klemens	6.	4
33.	Maciej	6.	4
34.	Marcin	6.	4
35.	Ryszard	6.	4
36.	Serapion	6.	4
37.	Stanisław	6.	4

38.	Stefan	6.	4
39.	Szczepan	6.	4
40.	Szymon	6.	4
41.	Tarzcjusz	6.	4
42.	Władysław	6.	4
43.	Wojciech	6.	4
44.	Adam	7.	3
45.	Apolinary	7.	3
46.	Bertold	7.	3
47.	Bolesław	7.	3
48.	Cecyliusz	7.	3
49.	Cyryl	7.	3
50.	Damian	7.	3
51.	Edmund	7.	3
52.	Edward	7.	3
53.	Fabian	7.	3
54.	Faustyn	7.	3
55.	Feliks	7.	3
56.	Fidelis	7.	3
57.	Fryderyk	7.	3
58.	Honorat	7.	3
59.	Jakub	7.	3
60.	Joachim	7.	3
61.	Jozafat	7.	3
62.	Klaudiusz	7.	3
63.	Korneliusz	7.	3
64.	Leopold	7.	3
65.	Marceli	7.	3
66.	Metody	7.	3
67.	Michał	7.	3
68.	Paweł	7.	3
69.	Rafał	7.	3
70.	Rodryg	7.	3
71.	Roman	7.	3

72.	Sebastian	7.	3
73.	Serafin	7.	3
74.	Teodor	7.	3
75.	Teofil	7.	3
76.	Terezjusz	7.	3
77.	Tomasz	7.	3
78.	Tymoteusz	7.	3
79.	Urban	7.	3
80.	Wenancjusz	7.	3
81.	Wincenty	7.	3
82.	Włodzimierz	7.	3
83.	Adeodat	8.	2
84.	Alan	8.	2
85.	Aleksy	8.	2
86.	Ambroży	8.	2
87.	Anastazy	8.	2
88.	Arkadiusz	8.	2
89.	Atanazy	8.	2
90.	Aureliusz	8.	2
91.	Benedykt	8.	2
92.	Benignus	8.	2
93.	Bernard	8.	2
94.	Błażej	8.	2
95.	Bogdan	8.	2
96.	Bogusław	8.	2
97.	Bonawentura	8.	2
98.	Bonifacy	8.	2
99.	Brokard	8.	2
100.	Bronisław	8.	2
101.	Brunon	8.	2
102.	Celestyn	8.	2
103.	Czesław	8.	2
104.	Damazy	8.	2
105.	Daniel	8.	2

106.	Doroteusz	8.	2
107.	Edwin	8.	2
108.	Efrem	8.	2
109.	Eligiusz	8.	2
110.	Elizeusz	8.	2
111.	Emanuel	8.	2
112.	Eufrazjusz	8.	2
113.	Eustachy	8.	2
114.	Filip	8.	2
115.	Florian	8.	2
116.	Gerard	8.	2
117.	Grzegorz	8.	2
118.	Henryk	8.	2
119.	Herman	8.	2
120.	Hilarion	8.	2
121.	Ignacy	8.	2
122.	Ireneusz	8.	2
123.	Kajetan	8.	2
124.	Kalikst	8.	2
125.	Kasjan	8.	2
126.	Kasper	8.	2
127.	Konstanty	8.	2
128.	Kryspin	8.	2
129.	Krzysztof	8.	2
130.	Lambert	8.	2
131.	Leon	8.	2
132.	Liberiusz	8.	2
133.	Lucjan	8.	2
134.	Marek	8.	2
135.	Marian	8.	2
136.	Mariusz	8.	2
137.	Mateusz	8.	2
138.	Melchior	8.	2
139.	Mikołaj	8.	2

140.	Modest	8.	2
141.	Nikodem	8.	2
142.	Norbert	8.	2
143.	Paschalis	8.	2
144.	Patrycjusz	8.	2
145.	Pius	8.	2
146.	Sylweryusz	8.	2
147.	Sylwester	8.	2
148.	Symforian	8.	2
149.	Symplicjusz	8.	2
150.	Telesfor	8.	2
151.	Teofan	8.	2
152.	Tytus	8.	2
153.	Wawrzyniec	8.	2
154.	Wiesław	8.	2
155.	Wilhelm	8.	2
156.	Witold	8.	2
157.	Zbigniew	8.	2
158.	Zenon	8.	2
159.	Zygmunt	8.	2
160.	Achilles	9.	1
161.	Adolf	9.	1
162.	Albin	9.	1
163.	Alfred	9.	1
164.	Anaklet	9.	1
165.	Antonin	9.	1
166.	Apoloniusz	9.	1
167.	Arnold	9.	1
168.	Arseniusz	9.	1
169.	Artur	9.	1
170.	Augustyn	9.	1
171.	Awertan	9.	1
172.	Barnaba	9.	1
173.	Bazyli	9.	1

174.	Beniamin	9.	1
175.	Bernardyn	9.	1
176.	Bogumił	9.	1
177.	Cherubin	9.	1
178.	Chrystian	9.	1
179.	Dariusz	9.	1
180.	Dezyderiusz	9.	1
181.	Dozyteusz	9.	1
182.	Dydak	9.	1
183.	Emeryk	9.	1
184.	Emil	9.	1
185.	Emilian	9.	1
186.	Epifaniusz	9.	1
187.	Erazm	9.	1
188.	Euzebiusz	9.	1
189.	Ewaryst	9.	1
190.	Felicjan	9.	1
191.	Ferdynand	9.	1
192.	Flawiusz	9.	1
193.	Florencjusz	9.	1
194.	Fortunat	9.	1
195.	Frank	9.	1
196.	Fulgencjusz	9.	1
197.	Gabriel	9.	1
198.	Gerwazy	9.	1
199.	Hadrian	9.	1
200.	Hermenegild	9.	1
201.	Hieronim	9.	1
202.	Hilary	9.	1
203.	Hipolit	9.	1
204.	Honoriusz	9.	1
205.	Hubert	9.	1
206.	Idzi	9.	1
207.	Ildefons	9.	1

208.	Jacek	9.	1
209.	Jakobin	9.	1
210.	January	9.	1
211.	Janusz	9.	1
212.	Jarosław	9.	1
213.	Jeremiasz	9.	1
214.	Juliusz	9.	1
215.	Kandyd	9.	1
216.	Karol	9.	1
217.	Kolumban	9.	1
218.	Konrad	9.	1
219.	Kordian	9.	1
220.	Kosma	9.	1
221.	Leonard	9.	1
222.	Longin	9.	1
223.	Lucjusz	9.	1
224.	Łukasz	9.	1
225.	Makary	9.	1
226.	Maksymilian	9.	1
227.	Marcelin	9.	1
228.	Maurycy	9.	1
229.	Medard	9.	1
230.	Mieczysław	9.	1
231.	Mirośław	9.	1
232.	Natalis	9.	1
233.	Noniusz	9.	1
234.	Oktawiusz	9.	1
235.	Onufry	9.	1
236.	Otto	9.	1
237.	Paulin	9.	1
238.	Petroniusz	9.	1
239.	Placyd	9.	1
240.	Polikarp	9.	1
241.	Prosper	9.	1

242.	Protazy	9.	1
243.	Prudencjusz	9.	1
244.	Przemysław	9.	1
245.	Rajmund	9.	1
246.	Rajnald	9.	1
247.	Redempt	9.	1
248.	Remigiusz	9.	1
249.	Robert	9.	1
250.	Romeusz	9.	1
251.	Rudolf	9.	1
252.	Rupert	9.	1
253.	Salwator	9.	1
254.	Samuel	9.	1
255.	Sergiusz	9.	1
256.	Seweryn	9.	1
257.	Spiridion	9.	1
258.	Sulpicjusz	9.	1
259.	Sykstus	9.	1
260.	Symeon	9.	1
261.	Świętosław	9.	1
262.	Teodozjusz	9.	1
263.	Wacław	9.	1
264.	Walenty	9.	1
265.	Walerian	9.	1
266.	Waleriusz	9.	1
267.	Wirgiliusz	9.	1
268.	Witalis	9.	1
269.	Zdzisław	9.	1

Tab. 5. Opracowanie własne.

Spoglądając, zarówno na historię Polski, jak i historię samego zakonu, pierwsza połowa XX wieku to czas niezwykle złożony: dwie wojny światowe, będące czasem bardzo trudnym dla zakonów w ogóle, przedzielone okresem dwudziestolecia, w czasie którego odzyskiwano dawne klasztory i próbowano odbudować życie zakonne, aż po czas PRL-u.

W pierwszej połowie XX wieku w zakonie karmelitów bosych nadano 592 imiona zakonne (w tym zawartych jest 269 jednostek, które stanowią imię pierwsze).

Większość tendencji z poprzednich wieków została utrzymana, zdecydowana większość imion zaczerpnięta jest ze zbioru imion chrześcijańskich: największą grupę stanowią imiona świętych i błogosławionych Kościoła katolickiego, imiona biblijne, można znaleźć tu także imiona nawiązujące do treści angelologicznych (*Anioł, Cherubin, Gabriel, Michał, Rafał, Serafin*); kilka jednostek to imiona pochodzące od tytułów chrystologicznych (jak np. *Christian, Emanuel*, być może także *Redempt* i *Salwator*¹¹⁹). Poza wymienionymi motywacjami można wskazać jeszcze niewielką grupę imion, które nie mieszczą się w tych wskazanych kategoriach. Są to imiona słowiańskie, które nie zostały schryścianizowane, jednakże niektóre z nich poprzez swe znaczenie etymologiczne są interpretowane jako teologiczne, np. *Bogdan, Bogusław, Świętosław*, dla innych trudno jednak wskazać motywację nadania jako imienia zakonnego, widać tu jednak dwie znaczące tendencje – pierwsza, która, rzecz można, zdominuje imiennictwo zakonne karmelitów bosych w drugiej połowie XX w. dotyczy przenoszenia imienia z imienia chrzestnego (np. *Bolesław, Jarosław*) do imienia zakonnego i druga, która również będzie kontynuowana w kolejnych dekadach XX wieku, to dołączanie do imienia, dla którego brak motywacji chrześcijańskiej, imienia drugiego – chrześcijańskiego, najczęściej imienia *Maria*, niejednokrotnie podkreślanie nierozdzielności tych dwóch imion pisownią z dywizem (*Kordian-Maria, Przemysław-Maria, Wiesław-Maria, Zbigniew-Maria*).

Ponownie wystąpiło – tak jak w poprzednim wieku imię *Terezjusz* (3 ranga, 3 poświęcenia), które najprawdopodobniej motywowane jest imieniem św. Teresy Wielkiej, będące formacją od tego imienia.

Tak jak w poprzednich stuleciach najpopularniejszym imieniem pierwszym wśród imion zakonnych karmelitów jest imię *Jan* – jest to jedyne imię w randze pierwszej mające 14 wystąpień w XIX w. W randze drugiej znalazły się dwa imiona: *Franciszek* i *Piotr*. Znaczenie imienia *Jan* dla zakonu zostało już wielokrotnie podkreślone, imię *Franciszek* motywowane również imieniem szczególnie czczo-

¹¹⁹ W przypadku tych dwóch imion sprawa nie jest jednoznaczna, ponieważ istnieją także święci o tych imionach.

nego w zakonie karmelitańskim św. Franciszka ze Sieny, natomiast biblijne imię *Piotr* motywowane jest jedną z najważniejszych postaci Kościoła katolickiego – Apostoła, pierwszego papieża.

W 1. połowie XX w. w dużej części nadawane były imiona, które już funkcjonowały w zakonie karmelitów, jednak wystąpiło także aż 95 nowych imion, które nie były w zakonie nadawane w poprzednich trzech wiekach: *Achilles, Adolf, Albin, Alfred, Anaklet, Antonin, Apoloniusz, Artur, Benjamin, Błażej, Bogdan, Bolesław, Cecyliusz, Damazy, Daniel, Dariusz, Dezyderiusz, Doroteusz, Dozyteusz, Dydak, Edwin, Eligiusz, Emil, Emilian, Epifaniusz, Eufrazjusz, Ewaryst, Ezechiel, Fidelis, Flawiusz, Fortunat, Frank, Fryderyk, Gerwazy, Hadrian, Herman, Hilary, Honorat, Hubert, Jakobin, January, Janusz, Jarosław, Juliusz, Kalikst, Kamil, Klaudiusz, Kordian, Kryspin, Krzysztof, Leon, Liberiusz, Longin, Lucjan, Lucjusz, Mariusz, Medard, Mirosław, Natalis, Noniusz, Oktawiusz, Otto, Paschalis, Pius, Polikarp, Protazy, Prudencjusz, Przemysław, Rajnald, Redempt, Romeusz, Salwator, Sergiusz, Seweryn, Spiridion, Sulpicjusz, Sylwesteriusz, Symplicjusz, Szczepan, Świętosław, Tarzycjusz, Teodor, Teofan, Tytus, Walerian, Waleriusz, Wenancjusz, Wiesław, Wirgiliusz, Witalis, Witold, Włodzimierz, Zbigniew, Zdzisław, Zenon.*

4.4.1.2. Imię drugie

Imię zakonne o strukturze imię pierwsze + imię drugie + predykat w pierwszej połowie XX w. otrzymało 31 zakonników, w tym jako imiona drugie wystąpiło 8 jednostek.

Zdecydowanie najczęściej jako drugie imię było nadawane imię *Maria* (żeńskie imię w funkcji imienia męskiego) – 23 x. Natomiast 2x nadane zostało imię *Tomasz*, pozostałe imiona mają pojedyncze poświadczenie.

Lista imion drugich nadanych w pierwszej połowie XX w. (układ alfabetyczny z podaną w nawiasie liczbą użyć):

Chryzolog (1)	Maria (23)
Chryzostom (1)	Szymon (1)
Chrzyciel (1)	Tomasz (2)
Józef (1)	Zachariasz (1)

Można tu wskazać tendencję – która stanowi *novum* w stosunku do poprzednich analizowanych okresów – częstego nadawa-

nia imienia Matki Chrystusa i patronki zgromadzenia – *Maria* jako imienia drugiego. Ponadto jako imiona drugie wystąpiły imiona biblijne oraz imiona utworzone od przydomków świętych.

4.4.2. Imiona zakonne – II połowa XX w.

Druga połowa wieku XX to dla imiennictwa zakonnego czas zdecydowanie różny od poprzednich. Jak już wspomniano, w okresie powojennym, ale przede wszystkim na fali przemian posoborowych, zmieniło się zasadniczo podstawowe kryterium doboru imienia zakonnego, zwłaszcza imienia pierwszego, bowiem systemowo zaczęto jako imię pierwsze zostawiać imiona chrzestne, a jedynie dołączać do nich drugie imię i predykat lub sam predykat. Dlatego poniżej, dla porządku i kompletności wywodu, a także aby prezentacja zgromadzonego materiału miała charakter całościowy, zostaną zaprezentowane imiona pierwsze, które złożyły się na imiona zakonne w drugiej połowie XX wieku, jednak interpretacja tych danych językowych musi być sprowadzona do stwierdzenia faktu przeniesienia większości tych imion z imion chrzestnych¹²⁰ i nadanie im motywacji religijnej w sposób wtórny.

4.4.2.1. Imię pierwsze

W drugiej połowie XX w. zostało nadanych 624 imiona zakonne, na to składa się 192 jednostek stanowiących imię pierwsze. Poniżej zestaw alfabetyczny imion pierwszych – z 2. poł. XX w. – wraz z liczbą ich użycia:

Achilles (1)	Alojzy (2)
Adam (7)	Andrzej (16)
Adrian (2)	Anioł (1)
Albert (1)	Antoni (5)
Albin (1)	Anzelm (4)
Aleksander (3)	Apolinary (2)
Aleksy (1)	Arkadiusz (6)
Alfons (1)	Artur (5)
Alfred (1)	Augustyn (4)

¹²⁰ Dokładna analiza zależności imiona zakonne a imiona chrzestne zostanie zaprezentowana w rozdziale 4.5.

Barnaba (1)	Filip (2)
Bartłomiej (2)	Florian (1)
Bazyli (3)	Franciszek (5)
Benedykt (4)	Fryderyk (1)
Beniamin (2)	Gabriel (2)
Bernard (3)	Gerard (2)
Bertold (1)	Godfryd (1)
Błażej (1)	Grzegorz (16)
Bogdan (7)	Gustaw (1)
Bogumił (2)	Gwidon (1)
Bogusław (3)	Hadrian (1)
Bolesław (1)	Henryk (5)
Bonawentura (1)	Hieronim (3)
Bronisław (3)	Hubert (2)
Brunon (1)	Idzi (1)
Celestyn (2)	Ignacy (2)
Cezariusz (1)	Igor (2)
Cyryl (3)	Ireneusz (3)
Czesław (4)	Izajasz (1)
Damian (3)	Izydor (1)
Daniel (3)	Jacek (10)
Dariusz (10)	Jakobin (1)
Dawid (2)	Jakub (2)
Dominik (3)	Jan (22)
Edward (3)	January (1)
Edwin (1)	Janusz (5)
Eliasz (2)	Jarosław (5)
Elizeusz (1)	Jeremiasz (2)
Emanuel (2)	Jerzy (4)
Emil (2)	Jędrzej (1)
Emilian (1)	Joachim (3)
Erazm (1)	Jonasz (1)
Eugeniusz (1)	Jozafat (1)
Euzebiusz (1)	Józef (7)
Ewald (1)	Julian (2)
Ezechiel (1)	Kajetan (1)
Fabian (2)	Kalikst (2)
Faustyn (1)	Kamil (3)
Feliks (1)	Karol (3)
Ferdynand (1)	Kasper (1)

Kazimierz (6)	Paschalis (1)
Klemens (2)	Patryk (1)
Konrad (4)	Paulin (1)
Kornelian (1)	Paweł (17)
Krystian (1)	Piotr (28)
Krystyn (1)	Przemysław (2)
Krzysztof (12)	Radosław (1)
Leonard (3)	Rafał (12)
Leopold (2)	Rajmund (2)
Leszek (3)	Redempt (2)
Liberiusz (1)	Remigiusz (1)
Lucjan (4)	Robert (10)
Ludwik (3)	Roman (4)
Łazarz (1)	Romuald (2)
Łukasz (5)	Rudolf (1)
Maciej (4)	Ryszard (9)
Maksymilian (5)	Samuel (3)
Malachiasz (1)	Sebastian (2)
Marceli (1)	Serafin (2)
Marcin (8)	Sergiusz (2)
Marek (16)	Seweryn (2)
Marian (6)	Sławomir (6)
Mariusz (5)	Stanisław (10)
Mateusz (4)	Stefan (4)
Maurycy (1)	Sylwan (1)
Metody (2)	Sylwester (6)
Michał (6)	Symeon (1)
Mieczysław (2)	Symforian (1)
Mikołaj (1)	Szczepan (1)
Milan (1)	Szymon z Lipnicy (1)
Miłosław (1)	Tadeusz (8)
Miłosz (1)	Teodor (1)
Mirosław (9)	Terezjusz (1)
Nazariusz (1)	Tobiasz (1)
Nikodem (2)	Tomasz (9)
Norbert (4)	Tomasz z Akwinu (2)
Oktawian (1)	Urban (3)
Oleg (1)	Wacław (3)
Pachomiusz (1)	Waldemar (3)
Pacyfik (1)	Walerian (2)

Wiesław (5)	Włodzimierz (2)
Wiktor (2)	Wojciech (9)
Wilhelm (1)	Zachariasz (1)
Wincenty (2)	Zbigniew (5)
Wit (1)	Zdenek (1)
Witold (2)	Zdzisław (2)
Władysław (4)	Zenon (3)

Lista rangowa przedstawiona poniżej prezentuje pierwsze imiona karmelitów bosych z II poł. XX w. według zmniejszającej się liczby użyc:

Lp.	Imię	Ranga	Liczba użyc imienia w 2. poł. XX w. jako imienia pierwszego
1.	Piotr	1.	28
2.	Jan	2.	22
3.	Paweł	3.	17
4.	Andrzej	4.	16
5.	Grzegorz	4.	16
6.	Marek	4.	16
7.	Krzysztof	5.	12
8.	Rafał	5.	12
9.	Dariusz	6.	10
10.	Jacek	6.	10
11.	Robert	6.	10
12.	Stanisław	6.	10
13.	Tomasz	7.	9
14.	Mirosław	7.	9
15.	Ryszard	7.	9
16.	Wojciech	7.	9
17.	Marcin	8.	8
18.	Tadeusz	8.	8
19.	Adam	9.	7
20.	Bogdan	9.	7
21.	Józef	9.	7
22.	Arkadiusz	10.	6.

23.	Kazimierz	10.	6
24.	Marian	10.	6
25.	Michał	10.	6
26.	Sławomir	10.	6
27.	Sylwester	10.	6
28.	Antoni	11.	5
29.	Artur	11.	5
30.	Franciszek	11.	5
31.	Henryk	11.	5
32.	Janusz	11.	5
33.	Jarosław	11.	5
34.	Łukasz	11.	5
35.	Maksymilian	11.	5
36.	Mariusz	11.	5
37.	Wiesław	11.	5
38.	Zbigniew	11.	5
39.	Anzelm	12.	4
40.	Augustyn	12.	4
41.	Benedykt	12.	4
42.	Czesław	12.	4
43.	Jerzy	12.	4
44.	Konrad	12.	4
45.	Lucjan	12.	4
46.	Maciej	12.	4
47.	Mateusz	12.	4
48.	Norbert	12.	4
49.	Roman	12.	4
50.	Stefan	12.	4
51.	Władysław	12.	4
52.	Aleksander	13.	3
53.	Bazyli	13.	3
54.	Bernard	13.	3
55.	Bogusław	13.	3
56.	Bronisław	13.	3

57.	Cyryl	13.	3
58.	Damian	13.	3
59.	Daniel	13.	3
60.	Dominik	13.	3
61.	Edward	13.	3
62.	Hieronim	13.	3
63.	Ireneusz	13.	3
64.	Joachim	13.	3
65.	Kamil	13.	3
66.	Karol	13.	3
67.	Leonard	13.	3
68.	Leszek	13.	3
69.	Ludwik	13.	3
70.	Samuel	13.	3
71.	Urban	13.	3
72.	Wacław	13.	3
73.	Waldemar	13.	3
74.	Zenon	13.	3
75.	Adrian	14.	2
76.	Alojzy	14.	2
77.	Apolinary	14.	2
78.	Bartłomiej	14.	2
79.	Beniamin	14.	2
80.	Bogumił	14.	2
81.	Celestyn	14.	2
82.	Dawid	14.	2
83.	Eliasz	14.	2
84.	Emanuel	14.	2
85.	Emil	14.	2
86.	Fabian	14.	2
87.	Filip	14.	2
88.	Gabriel	14.	2
89.	Gerard	14.	2
90.	Hubert	14.	2

91.	Ignacy	14.	2
92.	Igor	14.	2
93.	Jakub	14.	2
94.	Jeremiasz	14.	2
95.	Julian	14.	2
96.	Kalikst	14.	2
97.	Klemens	14.	2
98.	Leopold	14.	2
99.	Metody	14.	2
100.	Mieczysław	14.	2
101.	Nikodem	14.	2
102.	Przemysław	14.	2
103.	Rajmund	14.	2
104.	Redempt	14.	2
105.	Romuald	14.	2
106.	Sebastian	14.	2
107.	Serafin	14.	2
108.	Sergiusz	14.	2
109.	Seweryn	14.	2
110.	Tomasz z Akwinu	14.	2
111.	Walerian	14.	2
112.	Wiktor	14.	2
113.	Wincenty	14.	2
114.	Witold	14.	2
115.	Włodzimierz	14.	2
116.	Zdzisław	14.	2
117.	Achilles	15.	1
118.	Albert	15.	1
119.	Albin	15.	1
120.	Aleksy	15.	1
121.	Alfons	15.	1
122.	Alfred	15.	1
123.	Anioł	15.	1
124.	Barnaba	15.	1

125.	Bertold	15.	1
126.	Błażej	15.	1
127.	Bolesław	15.	1
128.	Bonawentura	15.	1
129.	Brunon	15.	1
130.	Cezariusz	15.	1
131.	Edwin	15.	1
132.	Elizeusz	15.	1
133.	Emilian	15.	1
134.	Erazm	15.	1
135.	Eugeniusz	15.	1
136.	Euzebiusz	15.	1
137.	Ewald	15.	1
138.	Ezechiel	15.	1
139.	Faustyn	15.	1
140.	Feliks	15.	1
141.	Ferdynand	15.	1
142.	Florian	15.	1
143.	Fryderyk	15.	1
144.	Godfryd	15.	1
145.	Gustaw	15.	1
146.	Gwidon	15.	1
147.	Hadrian	15.	1
148.	Idzi	15.	1
149.	Izajasz	15.	1
150.	Izydor	15.	1
151.	Jakobin	15.	1
152.	January	15	1
153.	Jędrzej	15.	1
154.	Jonasz	15.	1
155.	Jozafat	15.	1
156.	Kajetan	15.	1
157.	Kasper	15.	1
158.	Kornelian	15.	1

159.	Krystian	15.	1
160.	Krystyn	15.	1
161.	Liberiusz	15.	1
162.	Łazarz	15.	1
163.	Malachiasz	15.	1
164.	Marceli	15.	1
165.	Maurycy	15.	1
166.	Mikołaj	15.	1
167.	Milan	15.	1
168.	Miłosław	15.	1
169.	Miłosz	15.	1
170.	Nazariusz	15.	1
171.	Oktawian	15.	1
172.	Oleg	15.	1
173.	Pachomiusz	15.	1
174.	Pacyfik	15.	1
175.	Paschalis	15.	1
176.	Patryk	15.	1
177.	Paulin	15.	1
178.	Radosław	15.	1
179.	Remigiusz	15.	1
180.	Rudolf	15.	1
181.	Sylwan	15.	1
182.	Symeon	15.	1
183.	Symforian	15.	1
184.	Szczepan	15.	1
185.	Szymon z Lipnicy	15.	1
186.	Teodor	15.	1
187.	Terezjusz	15.	1
188.	Tobiasz	15.	1
189.	Wilhelm	15.	1
190.	Wit	15.	1
191.	Zachariasz	15.	1
192.	Zdenek	15.	1

Tab. 6. Opracowanie własne.

Jak już zostało wspomniane, większość imion pierwszych w tym okresie zostało przeniesionych z imienia chrzestnego. Sobór Watykański II zdecydowanie podkreślił rolę chrztu jako podstawowej konsekracji, to w wielu zakonach – w tym zakonie karmelitańskim – przełożyło się na fakt, iż lekko zarysowana tendencja przed soborem polegająca na pozostawianiu imienia chrzestnego jako część imienia zakonnego, stała się regułą stosowaną na początku coraz częściej, a następnie niemal bezwyjątkowo. Nie zmieniło to faktu, iż zdecydowana większość tych imion, to imiona chrześcijańskie (z tych samych grup, co w poprzednich wiekach), jednak częściej – ze względu na zależność od imion chrzestnych – zdarzają się imiona, dla których trudno wskazać motywację religijną (najczęściej otrzymują one dodatkowe imię, a zawsze predykat). Jako nową tendencję można uznać także nadawanie imienia złożonego (np.: *Tomasz z Akwinu, Szymon z Lipnicy*), są to imiona przeniesione do imion zakonnych z nominacji świętych. Owe onimy odprzydomkowe nie są typowymi imionami drugimi – dlatego też zaliczono te imiona do imion pierwszych złożonych – choćby ze względu na swą strukturę. Jest to nowa tendencja, która nie wystąpiła w poprzednich badanych okresach.

W drugiej połowie XX w. korpus imion zakonnych karmelitów bosych został także zasilony o nowe jednostki. Po raz pierwszy wystąpiły takie imiona, jak: *Cezariusz, Ewald, Godfryd, Gustaw, Gwidon, Igor, Izajasz, Jędrzej, Jonasz, Kornelian, Krystian, Krystyn, Leszek, Łazarz, Malachiasz, Milan, Miłostaw, Miłosz, Oktawian, Oleg, Pachomiusz, Pacyfik, Patryk, Radosław, Sylwan, Waldemar, Wit, Zachariasz, Zdenek*.

4.4.2.2. Imię drugie

Imię zakonne o strukturze imię pierwsze + imię drugie + predykat w drugiej połowie XX w. otrzymało 140 zakonników, w tym jako imiona drugie wystąpiło 36 jednostek.

Wyraźną przewagę w liczbie użyczeń wśród onimów zakonnych wybieranych jako drugie imię ma imię *Maria* (żeńskie imię w funkcji imienia męskiego) – 89^x.

Spis alfabetyczny imion drugich wraz z liczbą ich użyczeń:

Albert (1)

Amadeusz (1)

Apostoł (1)

Arkadiusz (1)

Berchmans (2)	Marek (3)
Chryzostom (1)	Maria (89)
Corsini (1)	Marian (1)
Dawid (1)	Michał (1)
Eudes (1)	Nepomucen (1)
Ewangelista (1)	Paweł (2)
Franciszek (1)	Piotr (4)
Gabriel (1)	Robert (1)
Jacek (2)	Salezy (1)
Jan (4)	Savio (1)
Józef (2)	Szczepan (1)
Kamil (1)	Tadeusz (1)
Kazimierz (1)	Tomasz (4)
Kostka (2)	Vianney (1)
Krzysztof (1)	Wiesław (1)
Ksawery (1)	Władysław (1)

Lista rangowa przedstawiona poniżej prezentuje drugie imiona karmelitów bosych z drugiej połowy XX wieku według zmniejszającej się liczby użyc:

Lp.	Imię drugie	Ranga	Liczba użyc jako imienia drugiego w II poł. XX w.
1.	Maria	1.	89
2.	Jan	2.	4
3.	Piotr	2.	4
4.	Tomasz	2.	4
5.	Marek	3.	3
6.	Berchmans	4.	2
7.	Jacek	4.	2
8.	Józef	4.	2
9.	Kostka	4.	2
10.	Paweł	4.	2
11.	Albert	5.	1
12.	Amadeusz	5.	1
13.	Apostoł	5.	1
14.	Arkadiusz	5.	1

15.	Chryzostom	5.	1
16.	Corsini	5.	1
17.	Dawid	5.	1
18.	Eudes	5.	1
19.	Ewangelista	5.	1
20.	Franciszek	5.	1
21.	Gabriel	5.	1
22.	Kamil	5.	1
23.	Kazimierz	5.	1
24.	Krzysztof	5.	1
25.	Ksawery	5.	1
26.	Marian	5.	1
27.	Michał	5.	1
28.	Nepomucen	5.	1
29.	Robert	5.	1
30.	Salezy	5.	1
31.	Savio	5.	1
32.	Szczepan	5.	1
33.	Tadeusz	5.	1
34.	Vianney	5.	1
35.	Wiesław	5.	1
36.	Władysław	5.	1

Tab. 7. Opracowanie własne.

Struktura imienia zakonnego złożona z imienia pierwszego, drugiego i predykatu w analizowanym okresie wystąpiła nieporównywalnie częściej niż w poprzednich badanych przedziałach czasowych. Jest to oczywiście wynikiem zasadniczej zmiany, polegającej na pozostawianiu nowicjuszom imienia chrzestnego, a jedynie dołączaniu do niego predykatu i/lub właśnie imienia drugiego.

Rzuca się w oczy, iż pewną normą stało się – to, co było już zarysowaną tendencją w pierwszej połowie XX wieku – nadawanie imienia *Maria* jako imienia drugiego. Imię Matki Zbawiciela i patronki zakonu znalazło się w pierwszej randze, znacznie ilościowo wyróżniając się na tle innych imion drugich, bowiem *Maria* zostało nadane aż 88^x. Ranga druga to zaledwie 4 użycia.

Dużą grupę jednostek – choć poświędzanych raczej jednostkowo lub dwukrotnie – stanowią imiona utworzone od przydomków lub nazwisk świętych (*Berchmans, Chryzostom, Corsini, Eudes, Ewangelista, Kostka, Ksawery, Nepomucen, Salezy, Savio, Vianney*). Podstawową funkcją tych drugich imion jest dokładne doprecyzowanie świętego, który ma patronować danemu zakonnikowi.

4.4.2.3. Imię trzecie

W drugiej połowie XX wieku po raz pierwszy w zakonie karmelitów bosych wystąpiła struktura imienia zakonnego złożona z trzech imion i predykatu. Ma to ścisły związek z omówioną już powyżej zmianą w nadawaniu imion zakonnych, polegającą na przenoszeniu imienia chrzestnego do imienia zakonnego.

Pięciokrotnie pojawiła się w analizowanym materiale struktura imienia zakonnego: imię pierwsze + imię drugie + imię trzecie + predykat. Wystąpiła w następujących imionach: *Paweł Wiesław Kazimierz od Matki Bożej, Paschalis Maria Ernest od Eucharystii, Ludwik Maria Andrzej od Krzyża, Ignacy Maria Bartłomiej od Krzyża, Jan Maria Vianney od Królowej Karmelu*.

Aż w czterech z nich jedno z imion przeniesione zostało z imienia chrzestnego (imię drugie – *Wiesław* lub imiona trzecie – *Ernest, Andrzej, Bartłomiej*), jedynie imię *Jan Maria Vianney od Królowej Karmelu* pozostało całkowicie niezależne od imienia chrzestnego.

4.5. Zależności imion zakonnych karmelitów bosych od imion chrzestnych¹²¹

W początkowym okresie życia zakonnego w Polsce kwestia nadania imienia postuladowi leżała tylko i wyłącznie w gestii przeło-

¹²¹ Ten podrozdział opiera się na treści opublikowanego przeze mnie w 2017 roku w czasopiśmie „Socjolingwistyka” artykułu (*Nie*)zależność imion zakonnych od chrzestnych (na przykładzie imion karmelitów bosych) (Zmuda 2017b), dane zostały uzupełnione i zweryfikowane w świetle dodatkowej kwerendy przeprowadzonej przeze mnie (przede wszystkim uzupełniono analizę o jednostki, które nie zostały ujęte w artykule, jak i zweryfikowano – dzięki wglądowi do archiwum oo. karmelitów, za co dziękuję o. J. Zielińskiemu – niektóre daty obłóczyn, przez co nastąpiły nieznaczne przesunięcia imion między wiekami w stosunku do artykułu z 2017 roku – wnioski jednak pozostają tożsame.

zonego¹²² (dotyczy to oczywiście zakonów, które w ogóle przyjęły taki zwyczaj). Taki stan rzeczy wynikał z jurydycznego podejścia do zakonnika¹²³. Współcześnie – gdy duże znaczenie ma już podejście personalistyczne – w każdym zakonie obyczaj zmiany imienia wygląda inaczej i zależy od różnych czynników. Właśnie w zakonach męskich daje się zauważyć w XX wieku większa liberalizacja tego zwyczaju (wiele żeńskich zakonów nie tylko pozostało przy zmianie imienia, a nawet dopiero je wprowadziło).

W niniejszym podrozdziale zostanie przeanalizowana zależność pomiędzy imionami zakonnymi a chrzestnymi w zakonie karmelitów bosych. Rozpatrzenie materiału imienniczego z całego okresu funkcjonowania zakonu w Polsce pozwoli na analizę tego problemu w ujęciu diachronicznym i zaobserwowanie zmian w zakresie (nie)zależności imion zakonnych od chrzestnych¹²⁴.

4.5.1. XVII wiek

Z wieku XVII odnotowano 130 imiona zakonne karmelitów bosych. 124 imiona o strukturze imię pierwsze + predykat i 6 imion zakonnych złożonych z dwóch imion oraz predykatu. 16 z siedemnastowiecznych IZ¹²⁵ wykazuje zależność od ICh¹²⁶. Spośród tych 16 trzy imiona podwójne przyjęte przez ich nosicieli na chrzcie częściowo przeszły do IZ, stały się pierwszym imieniem karmelity.

Imię chrzestne podwójne	Imię zakonne
Jan Baptysta	Jan od Wniebowzięcia NMP
Jan Chrzyciel	Jan Maria od św. Józefa
Józef Franciszek	Józef od św. Eliasza

Tab. 8. Opracowanie własne.

¹²² Por. np. Borkowska 1996: 30 (potwierdzają to również zakonnicy w wywiadach).

¹²³ O. Jerzy Zieliński podkreśla, że to jurydyczne podejście obecne było w ogóle w przestrzeni życia zakonnego.

¹²⁴ Tym samym podrozdział ów wpisuje się również w badania nad ewolucją polskiego nazewnictwa osobowego. O kulturowych przyczynach zmian w polskim imiennictwie osobowym pisała M. Malec w czasopiśmie „Onomastica” (2015: 123-136).

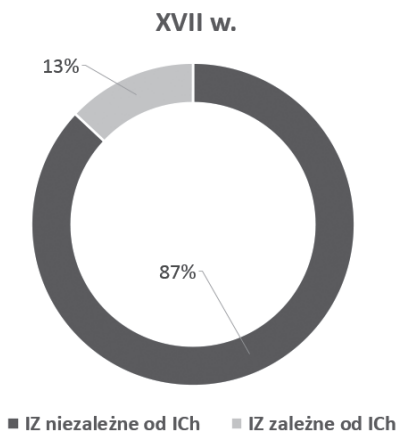
¹²⁵ W dalszej części tego podrozdziału termin *imię zakonne* zostanie zastąpiony skrótem IZ.

¹²⁶ W dalszej części tego podrozdziału termin *imię chrzestne* zostanie zastąpiony skrótem ICh.

Jedenaście ICh pojedynczych zostało przeniesionych jako pierwsze imiona zakonne, zaś dwa ICh stały się częścią IZ, wchodząc do predykatu.

Imię chrzestne pojedyncze	Imię zakonne
Aleksander	Aleksander od św. Józefa
Marcin	Marcin od św. Teresy
Andrzej	Andrzej od św. Teresy
Maciej	Maciej od Narodzenia Pańskiego
Paweł	Paweł Szymon od Jezusa-Marii
Andrzej	Andrzej od Krzyża
Michał	Michał od Zwiastowania N.M.P.
Remigian	Remigian od Ducha Świętego
Stanisław	Stanisław od Ofiarowania NMP
Marcin	Marcin od św. Błażeja
Klemens	Klemens od Wniebowstąpienia Pańskiego

Tab. 9. Opracowanie własne.

Ryc. 1. Opracowanie własne.

Imię chrzestne	Imię zakonne (część predykatu)
Bartłomiej	Michał od św. Bartłomieja
Andrzej	Józef od św. Andrzeja

Tab. 10. Opracowanie własne.

Jak wykazała analiza, zdecydowana większość, bo aż 69 IZ, nie wykazuje żadnego związku z imieniem chrzestnym. Jak duża jest to różnica procentowa, obrazuje ryc. 1.

4.5.2. XVIII wiek

W badanym materiale znalazło się 287 IZ z wieku XVIII. Podobnie jak w wieku XVII, zdecydowana większość jest niezależna od ICh, nie wykazuje z nimi żadnego związku; jest to 268 antropimów. Zależność pomiędzy IZ a ICh widoczna jest w 19 oni-mach. W dziewięciu przypadkach IZ (pierwsze imię) jest równe ICh, dołączony jest tylko predykat.

Imię zakonne	Imię chrzestne pojedyncze
Michał od św. Macieja	Michał
Michał od Nawrócenia św. Pawła	Michał
Michał od Jezusa	Michał
Dawid od św. Tadeusza	Dawid
Adam od Najśw. Sakramen.	Adam
Stanisław od Przemienienia Pańskiego	Stanisław
Tomasz od św. NM Teresy	Tomasz
Józef od NMP	Józef
Jan od św. Dominika	Jan

Tab. 11. Opracowanie własne.

W przypadku takich imion zakonnych, jak: *Franciszek Salezy od Jezusa* (ICh *Franciszek*); *Jan Chrzyciel od św. Elizeusza* (ICh *Jan*); *Jan od Krzyża od św. Andrzeja Corsini* (ICh *Andrzej*) imiona chrzestne przeszły do IZ i zostały rozbudowane o nazwisko/przydomek/pełne IZ świętego, a więc został tu wyraźnie określony patron, czyli wzór życia dla zakonnika. Taka zależność w XVIII wieku wystąpiła 3 razy.

Imię chrzestne	Imię zakonne
Franciszek	Franciszek Salezy od Jezusa
Jan	Jan Chrzciel od św. Elizeusza
Jan	Jan od Krzyża od św. Andrzeja Corsini

Tab. 12. Opracowanie własne.

W dwóch przypadkach ICh weszło do IZ jako imię drugie:

Imię chrzestne	Imię zakonne
Józef	Samuel Józef od Zmartwychwstania Pańskiego
Franciszek	Dominik Franciszek od Narodzenia NMP

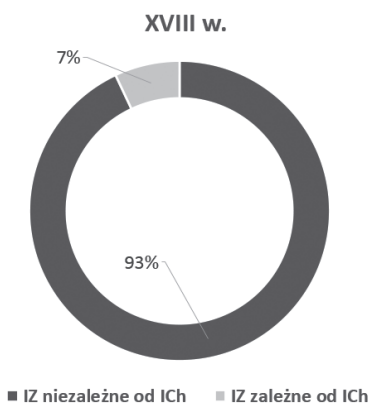
Tab. 13. Opracowanie własne.

Jako część predykatu można odnaleźć cztery imiona chrzestne. W jednym przypadku imię w predykacie zostaje dookreślone przez przydomek świętego; w kolejnym przykładzie do patrona z imienia chrzestnego zostaje dołączony inny święty, a więc w predykacie znajdują się dwa imiona. W następnym przypadku imię chrzestne przechodzi do predykatu, w ostatnim zaś pierwszy człon imienia podwójnego znalazł się w predykacie.

Imię chrzestne	Imię zakonne (część predykatu)
Jan	Edward od św. Jana Ewangelisty
Paweł	Emilian od świętych Piotra i Pawła
Wawrzyniec	Roman od św. Wawrzyńca
Józef Oktawian	Fryderyk od św. Józefa

Tab. 14. Opracowanie własne.

Na koniec warto zwrócić uwagę, że jedno ICh (*Jacek Bartłomiej*) zostało zaadaptowane zarówno jako pierwsze IZ, jak i część predykatu (*Bartłomiej od św. Jacka*).

Ryc. 2. Opracowanie własne.

4.5.3. XIX wiek

W wieku XIX widać najmniej jakichkolwiek zależności pomiędzy IZ a ICh. Na 119 imiona z tego okresu aż 112 IZ jest zupełnie różnych od ICh. Tylko 6 wykazuje zależność: cztery ICh mają odbicie w predykcji IZ, zaś dwa otrzymały dookreślenia (*Nepomucen*; *Ksawery*), przez jednoznaczne wskazanie na patrona, stając się IZ.

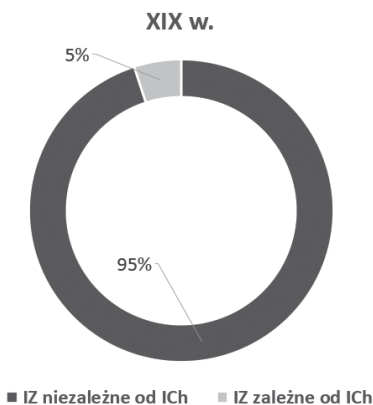
Imię zakonne	Imię chrzestne
Św. Rafał od św. Józefa	Józef
Maurycy od św. Pawła	Paweł
Marian od św. Józefa	Józef
Jan Kanty od św. Jakuba	Jakub

Tab. 15. Opracowanie własne.

Imię zakonne	Imię chrzestne
Jan Nepomucen od św. Eliasza	Jan
Franciszek Ksawery od św. M.N. Teresy	Franciszek

Tab. 16. Opracowanie własne.

Widać wyraźnie, że w wieku XIX szczególnie dbano o to, by IZ były niezależne od ICh. Zmiana imienia w zakonie w tym wieku była konsekwentna i szczególnie symboliczna.

Ryc. 3. Opracowanie własne.

4.5.4. XX wiek

Radykalna zmiana imienia po wstąpieniu do zakonu konsekwentnie realizowana w XIX w., utrzymała się także w pierwszej połowie XX wieku. W drugiej połowie wieku XX następuje w tej kwestii zasadnicza zmiana, widać wyraźny zwrot pozostawiania ICh jako IZ, a dołączania jedynie – jako nowego elementu – predykatu.

Szukając przyczyn zaistniałego faktu, należy wskazać znaczący fakt w historii Kościoła: Sobór Watykański II (1962–1965)¹²⁷. I choć w dokumentach soborowych nie ma żadnych informacji na temat zmiany imienia w zakonach, to jednak na fali przemian posoborowych dokonały się również zmiany w tym zakresie¹²⁸. Również w tym czasie nastąpił większy udział osób zakonnych – zwłaszcza zakonników – w życiu kulturalnym i społecznym, przez co posiadanie dwóch imion utrudniało funkcjonowanie (inne zakonne, inne chrzestne tożsame z danymi w dokumentach) (por. Pelliccia i Rocca 1980: 322).

Jak już zostało wspomniane, było to również powodem podziału analizy imion zakonnych odnotowanych w XX w. na osobne rozpatrzenie pierwszej i drugiej połowy tego stulecia. W tej części analizy

¹²⁷ Daty widniejące przy imionach potwierdzają taki stan rzeczy, bowiem odwrotna do dotychczasowej tendencja (czyli pozostawianie przy imionach chrzestnych) pojawiła się kilka lat po zakończeniu SWII.

¹²⁸ Choćby z tego powodu, że SWII bardzo dowartościował rolę chrztu (fundamentalna konsekracja) w życiu chrześcijanina, co pociągnęło za sobą dowartościowanie imienia chrzestnego.

(w podrozdziale 4.5.4.) zostanie postawiona wyraźna cezura, wyznaczona datą zakończenia Soboru Watykańskiego II (1965), co bardziej precyzyjnie pozwoli określić wpływ tego wydarzenia na (nie) zależność imion zakonnych od imion chrzestnych¹²⁹.

Przed SWII odnotowano 686 IZ, z czego 676 jest zupełnie różnych od ICh. Tylko 10 antroponimów wykazuje zależność od ICh. Siedem z nich to tożsamość ICh z IZ, do którego zostaje jedynie dołączony predykat.

Imię zakonne	Imię chrzestne
Bernard od MB. Z Góry Karmel	Bernard
Leopold od św. Jana od Krzyża	Leopold
Adam od Przebicia Serca św. MN Teresy	Adam
Marcin od Najświętszego Serca Jezusa Eucharystycznego	Marcin
Edwin od Dzieciątka Jezus	Edwin
Roman od Ran Chrystusowych	Roman
Bogdan od M.B. z Góry Karmel	Bogdan

Tab. 17. Opracowanie własne.

W dwóch przypadkach kandydat do przyjęcia habitu posiadał dwa ICh i jedno z nich (w obydwu przypadkach pierwsze) stało się IZ.

Imię zakonne	Imię chrzestne
Józef od MB Ostrobramskiej	Józef Stanisław
Jan od Krzyża	Jan Adam

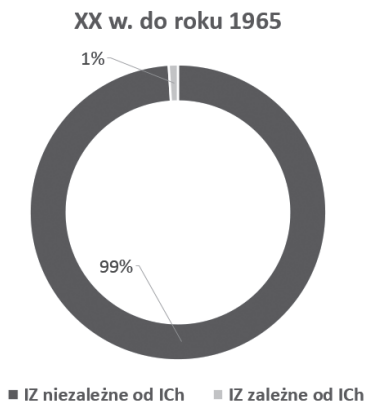
Tab. 18. Opracowanie własne.

Jedno IZ powstaje przez rozbudowanie ICh o drugi człon, którym jest przydomek świętego – patrona imienia.

Imię zakonne	Imię chrzestne
Stanisław Kostka od Dzieciątka Jezus	Stanisław

Tab. 19. Opracowanie własne.

¹²⁹ W rozdziale 4.4. widnieje podział na pierwszą połowę i drugą połowę XX w., tu wydawało się zasadne sprawdzenie dokładnej cezurę soborowej, stąd to piętnastoletnie przesunięcie, które będzie miało odbicie w różnicy danych liczbowych.

Ryc. 4. Opracowanie własne.

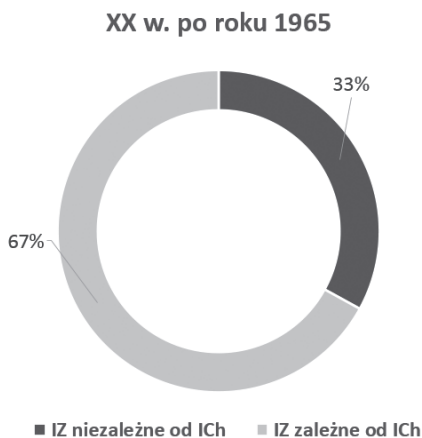
Sytuacja zmienia się znacząco po roku 1965. Prezentacja wszystkich zależności w okresie po SWII nie jest możliwa ze względu na liczbę antroponimów, które należałoby zaprezentować. Ograniczę się więc do wybranych przykładów i wartości liczbowych.

Ostatnie półwiecze prezentuje przewagę IZ tożsamyh z ICh. Na 530 antroponimów 356 pierwszych IZ = ICh. Całkowicie różne pozostaje jedynie 174 IZ. Przy czym warto zwrócić uwagę, że wszystkie one są w czasie do 20/25 lat po SWII¹³⁰ – można więc wnioskować, że odchodzenie od zmiany ICh podczas obłóczyn stanowiło kilkudziesięcioletni proces, na który równocześnie mogły wpływać także inne czynniki¹³¹. Od lat 90. nie widać już w ogóle zmian, chyba że ICh jest obcojęzyczne (ICh *Gaspard*, IZ *Jan Franciszek*)¹³².

¹³⁰ Niestety w źródłach nie we wszystkich przypadkach widoczna jest data obłóczyn, co powoduje, że nie mogą dokładnie określić czasu przyjęcia nowego imienia, ale we wszystkich przypadkach dysponują datą urodzenia, co pozwala obliczyć przynajmniej w przybliżeniu czas obłóczyn.

¹³¹ Zakonnicy podkreślali na przykład, że uciążliwe było posiadanie innego imienia zakonnego, kiedy w dokumentach pozostawało imię chrzestne.

¹³² Nie wszystkie takie jednostki ulegają zmianie, np. ICh *Oleg*, IZ *Oleg od Trójcy Przenajświętszej*, niektóre zaś są jedynie adaptowane fonetycznie i fleksyjnie, np. ICh *Pawel*, IZ *Paweł od NSP*; ICh *Irenej*, IZ *Ireneusz od Eucharystii*; ICh *Peter*, IZ *Piotr od Miłości Chrystusowej*.

Ryc. 5. Opracowanie własne.

W grupie IZ wykazujących zależność od ICh, można wskazać następujące grupy:

- zakonnik nosił jedno ICh i stało się ono jego IZ, a jedynie dołączony został predykat (np. ICh: *Mariusz*, IZ: *Mariusz od Matki Bożej Nieustającej Pomocy*) [typ1: IZ = ICh + predykat];

- zakonnik nosił jedno ICh i stało się ono jego IZ, ale dołączone zostało drugie imię oraz predykat (np. ICh: *Jan*, IZ: *Jan Dawid od M.B. Szkaplerznej*; ICh: *Zbigniew*, IZ: *Zbigniew Jan od Niepokalanego Serca Maryi*) [typ: IZ = ICh + nowe imię (NI) + predykat];

- zakonnik nosił jedno ICh i stało się ono jego IZ, ale dołączone zostało drugie imię *Maria* oraz predykat (np. ICh: *Leszek*, IZ: *Leszek-Maria od Najświętszego Sakramentu*; ICh: *Joachim*, IZ: *Joachim Maria od Ducha Świętego*). IZ ma w tych przypadkach dwojaką postać. Zapisywane są dwa imiona jako osobne, np. *Jan Maria*, *Włodzimierz Maria*, lub z dywizem: *Radostaw-Maria*, *Robert-Maria* [typ IZ = ICh + *Maria* + predykat];

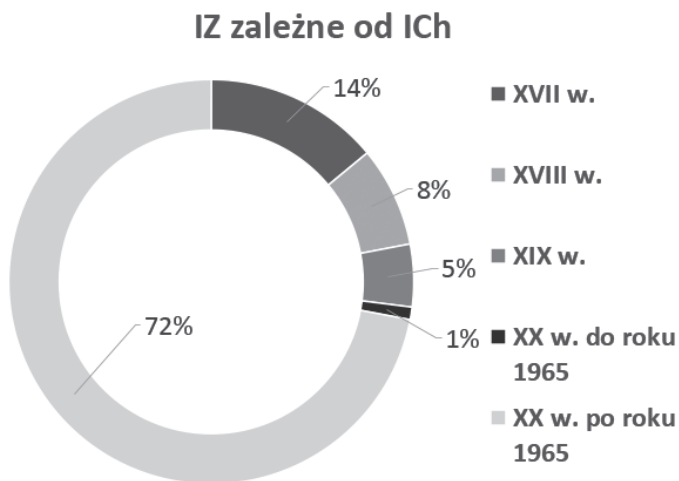
- zakonnik nosił dwa ICh i obydwa przeszły do IZ, został do nich dołączony predykat (np. ICh: *Jan Marek*, IZ: *Jan Marek od NSP*; ICh: *Ryszard Kazimierz*, IZ: *Ryszard Kazimierz od M.B. Szkaplerznej*) [typ1];

- zakonnik nosił dwa ICh i jedno (pierwsze albo drugie) z nich stało się jego IZ, do którego dołączono predykat (np. ICh: *Tadeusz Edwin*, IZ: *Edwin od Krzyża*; ICh: *Daniel Piotr*, IZ: *Daniel od św. Józefa*; ICh: *Jan Janusz*, IZ: *Janusz od św. Teresy od Dzieciątka Jezus*) [typ: IZ = 1z2ICh + predykat];

- ICh zakonnika, stając się IZ zostało rozbudowane o przydomek świętego, który patronuje temu imieniu (np. ICh: *Stanisław*, IZ: *Stanisław Kostka od Dz. Jezus*; ICh: *Szymon Tadeusz*, IZ: *Szymon z Lipnicy od Matki Boskiej*; ICh: *Jan*, IZ: *Jan Ewangelista od Niepokalanego Serca Maryi*) [typ: IZ = ICh + przydomek świętego + predykat];

- ICh zostało włączone do IZ jako trzecie imię (np. ICh: *Ernest*, IZ: *Paschalis-Maria Ernest od Eucharystii*; ICh: *Szczepan*, IZ: *Kaliks-Maria Szczepan od Bożego Miłosierdzia*) [typ: IZ = NI + Maria + ICh + predykat].

Termin *imię zakonne* zwykle kojarzymy z imieniem nowym, nadanym w zakonie, nie jest to jednak, jak się okazuje do końca zgodne ze współczesnym statusem wszystkich imion zakonnych, przynajmniej jeśli mówimy o imiennictwie karmelitów bosych. Przykład tego zakonu pokazuje, że imiennictwo zakonne w ostatnich dziesięcioleciach uległo dużym zmianom przynajmniej jeśli chodzi o ich zależność od imion chrzestnych¹³³.

Ryc. 6. Opracowanie własne.

Poszczególne wieki od XVII w. do pierwszej połowy XX w. przedstawiają raczej zbliżony obraz imiennictwa zakonnego karmelitów bosych pod względem ich zależności od imion chrzest-

¹³³ Warto byłoby zbadać ten aspekt również w innych zakonach męskich.

nych. Był to czas, kiedy imię zakonne było nadawane w tym zakonie odgórnie przez przełożonych i większość tych imion różni się od imion chrzestnych. Biorąc jednak pod uwagę fakt, że nie ma żadnych zapisów w prawie zakonnym dotyczących nadawania nowych imion zakonnikom, można przypuszczać, że istniejące różnice wynikają raczej ze stosunku aktualnych przełożonych do tej kwestii. Zmiana, jaka następuje w drugiej połowie XX wieku – niezależnie, czy jako jej przyczynę przyjmiemy falę przemian pobożnych w Kościele, czy czynniki pragmatyczne – wraz z coraz częstszym pozostawianiem imion chrzestnych jako zakonnych przynosi również nowe typy strukturalne imion zakonnych. Warto jednocześnie podkreślić, że predykaty to element imienia zakonnego, który nie uległ zmianie na przestrzeni czasu. Owszem ewolucji podlegał ich aspekt semantyczno-teologiczny¹³⁴, ale strukturalnie jest to w zakonie karmelitańskim element stały, który nie został zredukowany nawet w momencie, gdy przestano zmieniać imiona, a nawet wracać do używania nazwisk.

4.6. Predykaty imion zakonnych karmelitów bosych

W strukturze imion zakonnych karmelitów bosych można, obok imienia pierwszego (ewentualnie drugiego czy też trzeciego) wyodrębnić predykat (tytulację/tytulaturę, wezwanie, przydomek hagiomiczny)¹³⁵, który pełni funkcję deskrypcji jednostkowej, a także w samym zgromadzeniu zastępuje nazwisko.

Strukturalnie predykaty składają się z przyimka *od* oraz nazwy prostej lub złożonej (w dopełniaczu) wskazującej na szczególny przedmiot pobożności (Zmuda 2019a: 131).

Należy podkreślić, że jest to element stały. Nawet obecnie, kiedy najczęściej nowicjuszowi pozostawia się imię chrzestne, to zawsze dołącza się do niego predykat, można więc powiedzieć, że obecnie to właśnie predykat pełni główną funkcję teologiczno-symboliczną imienia zakonnego (por. Zmuda 2019a: 131). Tę funkcję pełnił przez wszystkie wieki, bowiem to symboliczno-teologiczne znaczenie

¹³⁴ Mamy bowiem np. w XX w. nowe predykaty, których wcześniej nie było.

¹³⁵ Zob. rozdział 1.3.

imienia jest szczególnie ważne dla społeczności zakonnej. Karmelici bosci to zakon kontemplacyjny i ów predykat jest rozumiany przez zakonników jako pomoc w kontemplacji (ukierunkowanie na treści duchowe, wzory postępowania, prawdy teologiczne).

Ze względu na funkcję predykatów, ich analiza będzie semantyczno-teologiczną, czemu posłuży stworzenie określonych zbiorów motywacyjnych (obok przykładów w każdej grupie w nawiasie podaję ogólną liczbę wystąpień danego wezwania). Poniżej predykaty zostaną uporządkowane w grupy według ilości ich użyc w imionach zakonnych (rozpoczynając od tych najczęściej stosowanych).

4.6.1. Predykaty odnoszące się do świętych i błogosławionych Kościoła katolickiego

Grupa ta – bardzo zróżnicowana wewnętrznie – zawiera i najwięcej zastosowań w imionach zakonnych, i najwięcej zastosowanych jednostek. Znajdują się tu:

- A. Odesłania do świętych z Pisma Świętego oraz związanych z Biblią poprzez tradycję: *od św. Adama (1); od św. Andrzeja (1); od św. Bartłomieja (5); od św. Bernarda (1); od św. Błażeja (2); od św. Bonawentury (2); od św. Dawida (1); od św. Eliasza (26); od św. Elizeusza (10); od św. Jakuba (7); od św. Jana Apostoła (1); od św. Jana Chrzcziciela (13); od św. Jana Ewangelisty (3); od św. Jana Kantego (5); od św. Jerzego (1); od św. Joachima (1); od św. Jozafata (4); od św. Józefa (89); od św. Józefa Rzemieślnika (1); od św. Łukasza (1); od św. Macieja (7); od św. Mateusza (8); od św. Pawła (8); od św. Piotra (3); od św. Samuela (1); od św. Szczepana (1); od św. Szymona (1); od św. Tadeusza (1); od św. Jakuba (1); od Apostołów (1).*
- B. Odesłania do świętych i błogosławionych mężczyzn czczonych w Kościele katolickim: *od św. Alberta (6); od św. Aleksego (1); od św. Alfonsa (1); od św. Ambrożego (1); od św. Anastazego (1); od św. Andrzeja Boboli (2); od św. Andrzeja Corsini (5); od św. Anioła (1); od św. Antoniego (4); od św. Anzelma (4); od św. Archanioła (1); od św. Atanazego (1); od św. Augustyna (5); od św. Aweranta (3); od św. Bazylego (1); od św. Benedykta (3); od św. Cypriana (2); od św. Cyryla (4); od św. Damazego (1); od św. Dominika (3); od św. Erazma (1); od św. Feniksa (1); od św. Floriana (1); od św. Franciszka (8); od św. Franciszka Borgiasza (1); od św. Franciszka Serafickiego*

(1); *od św. Franciszka z Asyżu* (1); *od św. Gerarda* (2); *od św. Gerwazego* (1); *od św. Grzegorza* (1); *od św. Hieronima* (3); *od św. Idziego* (2); *od św. Ignacego* (3); *od św. Innocentego* (1); *od św. Jacka* (5); *od św. Jacka Męczennika* (1); *od św. Jana Bosco* (2); *od św. Jana od Krzyża* (43); *od św. Kajetana* (1); *od św. Karola* (1); *od św. Kazimierza* (11); *od św. Ludwika* (2); *od św. Maksymiliana* (1); *od św. Marcina* (5); *od św. Mikołaja* (2); *od św. Nikodema* (1); *od św. Onufrego* (1); *od św. Pankracego* (2); *od św. Rafała Kalinowskiego* (7); *od św. Roberta* (1); *od św. Romualda* (2); *od św. Sebastiana* (1); *od św. Stanisława* (10); *od św. Stanisława Biskupa* (2); *od św. Stanisława Kostki* (5); *od św. Stefana* (1); *od św. Sylwestra* (2); *od św. Szymona Stocka* (2); *od św. Telesfora* (1); *od św. Tomasza z Akwinu* (5); *od św. Walentego* (2); *od św. Waleriana* (1); *od św. Wawrzyńca* (6); *od św. Wincentego* (1); *od św. Wincentego Ferreriusza* (1); *od św. Wojciecha* (8); *od bł. Czesława* (1); *od bł. Franka* (1); *od bł. Maksymiliana Kolbe* (!) (1); *od bł. Władysława z Gielniowa* (1).

- C. Odesłania do świętych lub błogosławionych kobiet czczone w Kościele katolickim: *od św. Agnieszki* (6); *od św. Anny* (9); *od św. Apolonii* (1); *od św. Barbary* (5); *od św. Bernadety* (1); *od św. Cecylii* (2); *od św. Doroty* (1); *od św. Faustyny* (3); *od św. Heleny* (1); *od św. Jadwigi* (1); *od św. Jadwigi Królowej* (1); *od św. Katarzyny* (4); *od św. Katarzyny Sieneńskiej* (1); *od św. Klary* (3); *od św. od św. Teresy* (18)/*M.N. Teresy* (60); *od św. Małgorzaty* (1); *od św. Marii Magdaleny* (1); *od św. Rozalii* (1); *od św. Tekli* (3); *od św. Teresy Benedykty od Krzyża* (1); *od św. Urszuli* (1); *od św. Teresy od Dzieciątka Jezus* (45); *od bł. Elżbiety od Trójcy świętej* (1).
- D. Odesłania wskazujące na więcej niż jednego świętego: *od św. Korneliusza i Cypriana* (1); *od św. św. Apostołów Piotra i Pawła* (4); *od św. św. Szymona i Judy* (1); *od św. św. Józefa i Teresy* (1); *od Świętych Męczenników* (1); *od Świętych Młodzianków* (1); *od Wszystkich Świętych* (19); *od Wszystkich Świętych Naszego Zakonu* (1); *od świętych Rodziców Karmelu* (1).
- E. Odesłania do wydarzeń z życia świętych: *od Przebicia Serca św. M.N. Teresy* (7); *od ścięcia św. Jana Chrzcziciela* (1); *od Nawrócenia św. Pawła* (3); *od Opieki św. Józefa* (9)

Ze wszystkich przeanalizowanych predykatów w tej grupie znalazło się 635, czyli 36% imion zakonnych zawiera tytułacje odnoszące się do świętych i błogosławionych Kościoła katolickiego.

Najpopularniejszymi wezwaniami należącymi do tej grupy są odniesienia do:

- św. Józefa, opiekuna Jezusa i towarzysza NMP, a także patrona zakonu karmelitańskiego – *od św. Józefa* (89), *od św. Józefa Rzemieślnika* (1), łącznie 90 predykatów;

- świętej Teresy Wielkiej, reformatorki Karmelu – *od św. M.N. Teresy* (60)/*od św. Teresy* (18), łącznie 68 predykatów;

- św. Teresy od Dzieciątka Jezus, karmelitanki, tzw. małej Tereski, której spisane *Dzieje duszy* stały się przewodnikiem po życiu duchowym dla karmelitów – *od św. Teresy od Dzieciątka Jezus* (45);

- św. Jana od Krzyża, karmelity, który nazywany jest doktorem mistycznym i którego pisma wywarły ogromny wpływ na duchowość karmelitańską, był wraz z Teresą Wielką reformatorem Karmelu – *od św. Jana od Krzyża* (43).

Jak więc widać, znacząca ilość predykatów z tej grupy nawiązuje do czterech postaci związanych ściśle z historią i duchowością zakonu karmelitańskiego (w sumie to aż 233 predykaty).

4.6.2. Predykaty odnoszące się do treści mariologicznych

Grupa ta tworzy drugi zbiór pod względem liczby zastosowanych predykatów. Liczebność i zróżnicowanie tytułacji odsyłające do treści mariologicznych bez wątplenia wynika z faktu, iż zakon karmelitański jest zakonem Maryjnym (Matka Boża uważana jest za szczególną patronkę zgromadzenia, por. *Encyklopedia katolicka* 2000: 835). W grupie tej można wyróżnić:

A. Predykaty odsyłające do Matki Bożej (w sposób ogólny, bez dodatkowych treści czy konotacji). Są to następujące wezwania: *od Maryi* (3); *od Najświętszej Maryi Panny/od NMP* (38); *od Matki Bożej* (51). Znalazło się w tej grupie imię własne oraz dwie jednostkowe deskrypcje określone, jedna odsyłająca do macierzyństwa Maryi¹³⁶ i druga – będąca teologicznym tytułem, który występuje we

¹³⁶ Według M. Kucali: „Najpowszechniejszą, najczęstszą nazwą Matki Boskiej w całej historii języka polskiego, od średniowiecza do dziś, jest *matka*, występująca zwykle z przydawkami *boża*, *boska*, *najświętsza* i innymi. Wyrazu *matka* używano w odniesieniu do Maryi w najstarszych polskich tekstach (Kucala 1988: 134).

wszystkich nazwach świąt i w tekstach liturgicznych – stanowiąca trójczłonowe zestawienie, często stosowane w formie skrótu NMP¹³⁷. „Obydwie przedstawione deskrypcje jednostkowe mają w polszczyźnie charakter neutralnego nazwania Maryi” (Zmuda 2019a: 132).

- B. Predykaty wskazujące na konkretne wydarzenia z życia NMP: *od Narodzenia NMP* (24); *od Nawiedzenia NMP* (15); *od Oczyszczenia NMP* (11); *od Ofiarowania NMP* (11); *od Niepokalanego Poczęcia NMP* (35); *od Opieki NMP* (2); *od Zaślubin NMP* (1); *od Zwiastowania NMP* (18); *od Wniebowzięcia NMP* (34). Do tej grupy można zaliczyć także jednoelementowe predykaty *od Niepokalanej* (5) i *od Wniebowziętej* (2). W pierwszej wskazanej jednoelementowej jednostkowej deskrypcji zawarte jest odniesienie do wydarzenia, jakim było Niepokalane Poczęcie NMP. Warto podkreślić, że właśnie to wydarzenie z życia Maryi jest najczęściej przywoływane w predykatkach (w sumie 40 razy) i jest to wydarzenie potwierdzone dogmatem z 1854 r. Natomiast druga z tych jednoelementowych deskrypcji również odnosi się do potwierdzonej dogmatem prawdy z życia NMP – jej wniebowzięcia¹³⁸. Natomiast wszystkie te wydarzenia znane są z Biblii lub z Tradycji i utrwalone w nauczaniu Kościoła.
- C. Predykaty zawierające maryjne tytuły, które na przestrzeni wieków były nadawane Matce Boskiej przez Kościół i utrwalane w wielu modlitwach i tekstach (jako tytuły maryjne zostały uznane także – rozpowszechnione przez *Litanie loretańską* – wezwania-tytulacje Matki Bożej), a także mają odzwierciedlenie w licznych świętach ku jej czci. Znajdą się w tej podgrupie również lokalne określenia Matki Bożej mające odbicie w duchowości np. karmelitańskiej czy polskiej, a nawiązujące do miejsc kultu. W grupie tej znalazły się następujące predykaty:

¹³⁷ Zob. Kucala 1988: 139.

¹³⁸ „Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny jest przedmiotem dogmatu Kościoła katolickiego, ogłoszonego przez papieża Piusa XII 1 listopada 1950 roku w konstytucji apostolskiej *Munificentissimus Deus* (*Najszczodroblivszy Bóg*). Dogmat ten stwierdza, że po zakończeniu swojego ziemskiego życia Najświętsza Maryja Panna została z ciałem i duszą wzięta do wiecznej chwały” (https://pl.wikipedia.org/wiki/Wniebowzi%C4%99cie_Naj%C5%9Bwi%C4%99tszej_Maryi_Panny – dostęp dnia 17.12.2020).

od Matki Bożej Różańcowej (8); od Matki Bożej Szkaplerznej (9); od Matki Bożej Zawierzenia (1); od Matki Bożej Zwycięskiej (1); od Matki Bożej Świętogórskiej (1); od Matki Bożej Wniebowziętej (1); od Matki Bożej Wszechpośredniczki Łask (1); od Matki Bożej Anielskiej (2); od Matki Bożej Bolesnej (20); od Matki Bożej Miłosierdzia (17); od Matki Miłosierdzia Ostrobramskiej (1); od Matki Bożej Śnieżnej (2); od Matki Bożej z Góry Karmel (47)/ od NMP z Góry Karmel (4); od Matki Bożej Berdyczowskiej (3); od Matki Bożej Czerneńskiej (3); od Matki Bożej Jasnogórskiej (3); od Matki Bożej Loretańskiej (9); od Matki Bożej Nieustającej Pomocy (10); od Matki Bożej Ostrobramskiej (7); od Matki Bożej Piekarskiej (2); od Matki Bożej Pocieszenia (1); od Matki Kościoła (1); od Matki Pięknej Miłości (3); od Matki Stworzyciela (1); od NMP Królowej (1); od NMP Królowej nieba i ziemi (1); od NMP Wspomożycielki Wiernych (1); od Maryi Gwiazdy Morza (1); od Maryi Matki Kościoła (3); od Maryi Matki Najmilszej (1); od Maryi Matki Zbawiciela (1); od Maryi Pokornej Służebnicy Pańskiej (1); od Róży Duchownej (1); od Bolesnej Królowej Polski (1); od Dziewicy Niepokalanej (1); od Królowej Aniołów (2); od Królowej Karmelu (6); od Królowej Nieba i Ziemi (1); od Królowej Podhala (3); od Królowej Pokoju (2); od Królowej Polski (13); od Królowej Różańca św. (1); od Królowej Tatr (1); od Królowej Męczenników (1).

Jak widać, grupa ta jest bardzo zróżnicowana, zawarte w niej jednostkowe deskrypcje określone budowane są wokół ogólnych nominacji maryjnych: odwołującego się do macierzyństwa nazwania *Matka Boża/Matka*, zestawienia NMP, imienia *Maryja* (zob. pkt A.), a także bardziej już nacechowanego określenia godności – *Królowa*. Poza tym schematem budowy są tylko dwa predykaty z tej grupy: *od Róży Duchownej* – będący wezwaniem zaczerpniętym z litanii loretańskiej oraz *od Dziewicy Niepokalanej*.

D. Predykaty nawiązujące do kultu Serca NMP¹³⁹: *od Bolesnego Serca Maryi* (1); *od Niepokalanego Serca Maryi* (1); *od Najśłodszego Serca Maryi* (6); *od Najświętszego Serca Maryi/Matki Bożej* (3); *od Niepokalanego Serca Maryi* (14).

E. Predykaty wskazujące na kult Imienia NMP¹⁴⁰: *od Imienia Ma-*

¹³⁹ Na temat kultu Serca NMP zob. <https://brewiarz.pl/czytelnia/nsnmp.php3> (dostęp dnia 17.12.2020 r.)

¹⁴⁰ Na temat kultu Imienia NMP zob. <https://brewiarz.pl/czytelnia/swieci/09->

ryi (4); *od Najświętszego Imienia Maryi* (1).

Ze wszystkich przeanalizowanych predykatów 481 znalazło się w omówionej grupie, a więc odsyła do treści mariologicznych, czyli wskazuje w jakiś sposób na osobę Matki Bożej. Jest to w sumie 27% imion zakonnych.

Najpopularniejszymi predykatami w tej grupie są dwa, które w sposób ogólny wskazują na osobę Matki Chrystusa, czyli: *od Matki Bożej* (51 poświadczeń) – odsyłający do macierzyństwa Maryi, oraz *od Najświętszej Maryi Panny* (38 poświadczeń, zapisywany albo skrótem NMP, albo pełnym zwrotem) – zawierający powszechnie stosowane określenie Maryi, w którym zawarte jest odesłanie do panieństwa Matki Bożej, ale ze względu na powszechność i neutralność zestawienia treść ta jest mniej czytelna.

W grupie popularnych tytułacji maryjnych znalazły się także wezwania odsyłające do wydarzeń z życia Matki Bożej: *od Niepokalanego Poczęcia NMP* (35 poświadczeń) oraz *od Wniebowzięcia NMP* (34 poświadczenia). Poza tym bardzo częstą tytułacją jest także wskazanie na Matkę Bożą jako szczególną patronkę Karmelu, zawarte w predykaty: *od Matki Bożej z Góry Karmel* (47 poświadczeń).

4.6.3. Predykaty odnoszące się do treści chrystologicznych

Trzecią grupą semantyczną pod względem liczby zastosowanych w imionach zakonnych predykatów są predykaty odnoszące się do treści chrystologicznych. Wszystkich zastosowanych tytułacji w tej grupie jest 328, a składają się na nie następujące treści teologiczno-znaczeniowe:

- A. Predykaty wskazujące na osobę Jezusa Chrystusa w sposób ogólny: *od Jezusa* (69). W grupie tej znalazł się jeden predykat, ale użyty aż 69 razy, którego główny człon stanowi imię własne *Jezus*.
- B. Predykaty odsyłające do zbawczych wydarzeń: *od Jezusa Ukrzyżowanego* (10); *od Jezusa w Ogrójcu* (2); *od Jezusa Zmartwychwstałego* (1); *od Chrystusa Ukrzyżowanego* (2); *od Chrystusa Zmartwychwstałego* (4); *od Najświętszego Odkupiciela* (1); *od Najświętszego Zbawiciela* (1); *od Ukrzyżowanego* (2);

od Ukrzyżowanego Przyjaciela (1); od Ukrzyżowania Pańskiego (1); od Wniebowstąpienia Pańskiego (14); od Zbawiciela (3); od Zmartwychwstałego (2); od Zmartwychwstania Pańskiego (15); od Przemienienia Pańskiego (7).

W grupie tej można wyróżnić także predykaty wskazujące na cielesność Jezusa w perspektywie zbawczych wydarzeń: od Najświętszych Ran Pana Jezusa (1); od Pięciu Ran Chrystusa (2); od Ran Chrystusowych (5); od Ran Zbawiciela (1); od Krwi Chrystusa (1); od Najdroższej Krwi Chrystusa (3).

Większość predykatów z tej grupy zbudowana jest wokół imienia własnego lub jednostkowej deskrypcji określonej w sposób jednoznaczny wskazującej na Jezusa Chrystusa, a zawierającej przydawki określające udział Jezusa w poszczególnych zbawczych wydarzeniach (głównymi członami tych deskrypcji są najczęściej: *Jezus, Chrystus, Zbawiciel*). Inne zawierają nazwy owych zbawczych wydarzeń, jak np. *ukrzyżowanie, zmartwychwstanie, wniebowstąpienie*.

- C. Predykaty opisujące wydarzenie narodzin Jezusa na ziemi (i jego ziemskiego dzieciństwa i młodości): od Boskiego Dzieciątka (1); od Dzieciątka Jezus (65); od Praskiego Dzieciątka Jezus (1); od Narodzenia Pańskiego (12); od Jezusa Nazaretańskiego (1). Najwięcej poświadczeń z tej grupy otrzymała tytułacja od Dzieciątka Jezus, predykat użyty aż 65 razy.
- D. Predykaty odsyłające do kultu Najświętszego Serca Pana Jezusa oraz kultu imienia Jezus: od Najświętszego Serca (Pana) Jezusa (55); od Najświętszego Serca Jezusa Eucharystycznego (1). Tytułacje te odsyłają do treści teologicznych kultu Serca Jezusa, który w Kościele rozwinął się w XVII w.¹⁴¹ lub kultu imienia Jezus¹⁴².

¹⁴¹ Kult NSPJ powstał na kanwie objawień francuskiej mistyczki Małgorzaty Marii Alacoque (zob. LM: 2-3; por. też <https://brewiarz.pl/czytelnia/nspj.php3> - dostęp dnia 18.12.2020 r.).

¹⁴² „Imię Jezus pochodzi od hebr. *Jeszua(h)*, które jest imieniem teoforycznym oznaczającym 'Jahwe jest zbawieniem'. (...) Święto ku czci Imienia Jezus ustanowione zostało w XVI w., a rozciągnięte na cały Kościół w wieku XVIII” (Zmuda 2019a: 135). Na temat kultu imienia Jezus zob. też <https://brewiarz.katolik.pl/czytelnia/swieci/01-03a.php3> (dostęp dnia 18.12.2020 r.).

- E. Predykaty odsyłające do obecności Chrystusa w Eucharystii (do wiary w obecność ciała i krwi Chrystusa w Eucharystii): *od Jezusa Eucharystycznego* (1); *od Jezusa Hostii* / *od Jezusa-Hostii* (2); *od Chrystusa Eucharystycznego* (1); *od Krwi Chrystusa* (1); *od Najdroższej Krwi Chrystusa* (3), a także ogólne predykaty: *od Eucharystii* (3); *od Najświętszej Eucharystii* (2); *od Najświętszego Sakramentu* (1).
- F. Predykaty wskazujące na tytuły mesjańskie Chrystusa oraz zawierające nominacje z członami określającymi przymioty Jezusa Chrystusa: *od Jezusa Mesjasza* (1); *od Jezusa Miłosiernego* (5); *od Chrystusa Króla* (9); *od Chrystusa Najwyższego Kapłana* (1); *od Chrystusa Wiecznego Kapłana* (1); *od Chrystusa Sługi* (3); *od Jezusa Boskiego Mistrza* (1); *od Chrystusa Boskiego Mistrza* (1); *od Chrystusa Fraszobliwego* (2).
- W grupie tej znalazły się wezwania zbudowane wokół tytułów mesjańskich *Mesjasz* i *Chrystus* oraz funkcji kapłańskiej i królewskiej Jezusa, a także nauczycielskiej: *kapłan*, *król*, *mistrz*.
- G. Predykaty odsyłające do nazwań metaforycznych Jezusa: *od Bożego Baranka* (1); *od Chrystusa Dobrego Pasterza* (1); *od Jezusa Dobrego Pasterza* (1) / *od Dobrego Pasterza* (3); *od Jezusa Płomienia Miłości* (1)

Predykaty zawierające treści chrystologiczne stanowią 19% wszystkich predykatów, odnotowano bowiem 328 poświadczeń takich tytułacji.

Najpopularniejszym wezwaniem w tej grupie jest zastosowanie imienia własnego, czyli ogólny predykat *od Jezusa* (69 poświadczeń). Również często wystąpiły dwa predykaty: odsyłający do teologicznych treści dotyczących Wcielenia Chrystusa *od Dzieciątka Jezus* (65) (warto również nadmienić, iż popularność tego predykatu prawdopodobnie wynika z faktu, iż był on członem imienia jednej z bardziej popularnych świętych karmelitańskich św. Teresy od Dzieciątka Jezusa) oraz nawiązujący do kultu Serca Jezusa – *Od Najświętszego Serca (Pana) Jezusa* (55 poświadczeń).

4.6.4. Predykaty odnoszące się do Ducha Świętego i Boga Ojca

od Ducha Świętego (73); *od Zestania Ducha Świętego* (1); *od Boga* (1).

W tej grupie znalazły się jedynie trzy tytułacje, ale mające w sumie 75 poświadczeń w imionach zakonnych. Warto jednak podkreślić, że tylko w jednym z imion znalazło się wezwanie odsyłające w sposób ogólny do pierwszej osoby Trójcy Świętej, pozostałe odsyłają do Ducha Świętego¹⁴³.

Predykat *od Ducha Świętego* w ogóle należy do jednego z częściej zastosowanych w imionach zakonnych karmelitów.

4.6.5. Predykaty odnoszące się do symboli i prawd wiary

od Krzyża (43); *od Znalezienia Krzyża świętego* (1); *od Męki Pańskiej* (13).

Wszystkie predykaty z tej grupy odsyłają do zbawczych wydarzeń z Golgoty.

Tytułacja *od Krzyża*, pojawiająca się we wszystkich analizowanych okresach, należy do jednego z popularniejszych wezwań.

4.6.6. Predykaty odnoszące się do treści trynitologicznych

od św. Trójcy/Trójcy Świętej/Trójcy Przenajświętszej (50).

W tej grupie znalazł się właściwie jeden predykat, ale w trzech wariantach (zmienny szyk przydawki oraz różny stopień przymiotnika), mający w sumie 50 poświadczeń, a zatem będący popularnym wezwaniem. *Trójca Święta* to nazwa Trój-jedynego Boga chrześcijan, której źródłem są rozważania katolickich teologów (pośrednio wyprowadzona jest z Biblii) (por. Zmuda 2012: 323n).

4.6.7. Predykaty odnoszące się do przymiotów Bożych

od Bożego Miłosierdzia/Miłosierdzia Bożego (25); *od Bożej Mądrości/Mądrości Bożej* (2); *od Bożej Miłości/Miłości Bożej* (4); *od Miłości* (2); *od Miłości Chrystusowej* (1); *od Miłości Miłosiernej* (1); *od Miłości Najmiłosierniejszej* (1); *od Miłości Pańskiej* (1); *od Miłości Ukrzyżowanej* (1); *od Miłości Wcielonej* (1); *od Bożej Radości* (1); *od Opatrzności Bożej* (3)

¹⁴³ Szerzej o nominacji trzeciej osoby Trójcy Świętej zob. Zmuda 2012: 303n.

Predykaty z tej grupy odsyłają do takich przymiotów, jak: miłosierdzie¹⁴⁴, mądrość, miłość, radość i Boża Opatrzność. Nazwania przymiotów łączą się z przydawkami (odsyłają one albo do Boga Ojca, albo do treści chrystologicznych).

Najczęściej przywoływanym przymiotem Bożym w wezwaniach imion zakonnych jest miłosierdzie.

4.6.8. Predykaty odnoszące się do Świętej Rodziny

od św. Rodziny (20); od Jezusa, Maryi i Józefa (2).

W tej grupie znalazły się dwa predykaty, jeden ogólny, mający 20 poświadczeń i dwukrotnie użyty predykat wymieniający członków św. Rodziny.

4.6.9. Predykaty odnoszące się do Aniołów

od Aniołów (12); od Anioła Stróża (1); od Archaniołów (1); od św. Michała (9); od św. Michała Archanioła (3); od św. Gabriela (1); od św. Rafała (1).

Najliczniejszy z tej grupy jest predykat ogólny odsyłający do istot anielskich. „Aniołowie zgodnie z przekazem biblijnym uważani są za Bożych posłańców (gr. *ángelos* ‘posłaniec, zwiastun, anioł’) i opiekunów, pomocników ludzi” (Zmuda 2019a: 137). Pojedyncze poświadczenia mają predykaty, które doprecyzowują treści angelologiczne, wskazując na konkretne grupy istot anielskich oraz na konkretne postaci archaniołów. Z wyjątkiem św. Michała Archanioła, do którego osoby odwołano się w tytułacjach 12 razy.

4.6.10. Predykaty łączące treści teologiczne z różnych grup znaczeniowych

od Najświętszych Serc Jezusa i Maryi (9); od Jezusa i Maryi (18).

Jedynie dwa predykaty łączą w sobie treści chrystologiczne i mariologiczne.

¹⁴⁴ D. Bieńkowska, w artykule poświęconym miłosierdziu, zamieszczonym w tomie *Nazwy wartości*, pisze: „Miłosierdzie może pochodzić (...) od Jezusa Chrystusa, przez którego czy też w którym miłosierdzie ukazuje się jako przymiot Boga” (Bieńkowska 1993: 68).

4.6.11. Predykaty odnoszące się do Tradycji Kościoła

od *(świętego) Różańca* (3); od *Trzech Królów* (2); od *Dusz Czyścicowych* (1).

Trzykrotnie wystąpił predykat *od (świętego) Różańca* (rózaniec to nazwa modlitwy znanej od średniowiecza, pierwotnie znany pod nazwą *Psalterza NMP*¹⁴⁵, zaś dwukrotnie wystąpiła tytułacja *od Trzech Króli*, która odsyła do „tradycyjnie uważanych za świętych, trzech króli, którzy zgodnie z tradycją mieli przybyć, prowadzeni przez gwiazdę, do miejsca narodzin Chrystusa i ofiarować mu dary” (Zmuda 2019a: 138). W grupie tej znalazła się również tytułacja odsyłająca do tzw. Kościoła pokutującego, czyli wezwanie *od Dusz Czyścicowych*.

W przeanalizowanych 1757 imionach zakonnych karmelitów bosych zastosowano 288 różnych predykatów.

Jak pokazała powyższa analiza, trzy grupy predykatów odznaczają się największym zróżnicowaniem wewnętrznym (duża ilość różnych tytułacji, duża ilość podgrup znaczeniowych), są to: predykaty odnoszące się do świętych i błogosławionych Kościoła katolickiego, predykaty odnoszące się do treści mariologicznych oraz predykaty odnoszące się do treści chrystologicznych. Te trzy grupy reprezentuje duża różnorodność predykatów, a ich poświadczenia w imionach zakonnych liczone są w setkach: predykatów odsyłających do świętych jest 139, a ich poświadczeń w imionach zakonnych 635; predykatów odsyłających do treści mariologicznych jest 66, a ich poświadczeń 481; predykatów odsyłających do treści chrystologicznych jest 50, a ich poświadczeń w imionach zakonnych 328.

Można także wskazać, że wszystkie predykaty układają się według schematu od tych najbardziej w zakonie popularnych (które zostały omówione w każdej grupie powyżej), których liczba poświadczeń jest bardzo duża, a treściowo/teologicznie związane są z historią lub duchowością zakonu, do tych, dość licznych co do ilości jednostek, które na przestrzeni wieków uzyskały tylko jedno poświadczenie (a zatem zostały nadane tylko jednemu ojcu/bratu).

¹⁴⁵ Na temat znaczenia i historii tej modlitwy zob. Laszczak 2006.

Przy diachronicznym spojrzeniu na analizowany materiał, należy przede wszystkim wskazać grupę predykatów, które wystąpiły we wszystkich badanych okresach. Jest to pewnego rodzaju trzon tytułacji, z których wybierane są predykaty do poszczególnych imion zakonnych (por. Zmuda 2019a: 143). Jest to niewielka grupa wezwań – 25 – które należą do różnych grup znaczeniowych. Są to: *od Jezusa, od Ducha Świętego, od Dzieciątka Jezus, od Krzyża, od Matki Bożej, od NMP, od Matki Bożej z Góry Karmel, od Najświętszego Sakramentu, od Narodzenia Pańskiego, od Nawiedzenia NMP, od Oczyszczenia NMP, od św. Augustyna, od św. Eliasza, od św. Franciszka, od św. Jana Chrzyciela, od św. Jana od Krzyża, od św. Józefa, od św. M.N. Teresy, od św. Pawła, od św. Stanisława, od św. Wojciecha, od Trójcy Świętej (Przenajświętszej), od Wniebowstąpienia Pańskiego, od Wniebowzięcia NMP, od Zwiastowania NMP.*

Przede wszystkim da się zauważyć, że należą tu tzw. predykaty ogólne: *od Jezusa, od Ducha Świętego, od Matki Bożej, od NMP, od Trójcy Świętej, od Krzyża*, wskazujące bądź to na istotę duchową, bądź na symbol wiary. Ponadto można zauważyć w tych predykatkach wskazanie ważniejszych wydarzeń historii zbawienia, jak: *od Narodzenia Pańskiego, od Dzieciątka Jezus, od Nawiedzenia NMP, od Oczyszczenia NMP, od Wniebowstąpienia Pańskiego, od Wniebowzięcia NMP, od Zwiastowania NMP, od Krzyża, od Najświętszego Sakramentu.* Wśród predykatów odsyłających do świętych znajdują się w tej grupie postaci szczególnie ważne dla zakonu karmelitańskiego *od św. Eliasza, od św. Jana od Krzyża, od św. Józefa, od św. M.N. Teresy* bądź wybitne postaci Kościoła (z czasów biblijnych bądź późniejszych): *od św. Augustyna, od św. Franciszka, od św. Jana Chrzyciela, od św. Pawła*, w tym także znaczące w historii Kościoła w Polsce: *od św. Stanisława, od św. Wojciecha.*

Spoglądając na poszczególne okresy, można także wyodrębnić grupę predykatów, które są właściwe tylko jednemu z badanych przedziałów czasowych (czyli nie wystąpiły w pozostałych). Najczęściej są to predykaty z pojedynczym, ewentualnie większym niż 1, ale wciąż niewielkim, poświadczeniem.

W wieku XVII było to 10 predykatów, wszystkie z grupy tytułacji odsyłającej do świętych i błogosławionych Kościoła katolickiego: *od bł. Franka, od św. Archaniola, od św. Atanazego, od św. Bernarda, od św. Damazego, od św. Hieronima, od św. Joachima, od św. Łukasza, od św. Onufrego, od św. Szymona.* Podkreślić w tym miejscu należy, że dla wieku XVII właśnie kategoria semantyczno-teologiczna pre-

dykatów odsyłających do świętych jest podstawową grupą (głównie z niej wybierane były tytułacje do imion zakonnych).

XVIII wiek posiada już nieco więcej jednostek właściwych tylko temu okresowi – 23 – należą do nich: *od Jezusa Nazaretańskiego, od Nawrócenia św. Pawła, od św. Aleksego, od św. Apolonii, od św. Erazma, od św. Feniksa, od św. Floriana, od św. Franciszka Borgiasza, od św. Franciszka Serafickiego, od św. Grzegorza, od św. Heleny, od św. Idziego, od św. Innocentego, od św. Jacka Męczennika, od św. Jerzego, od św. Karola, od św. Korneliusza i Cypriana, od św. Małgorzaty, od św. Nikodema, od św. Szymona i Judy, od św. Tadeusza, od św. Urszuli, od św. Wawrzyńca*. Również tutaj te unikatowe predykaty pochodzą głównie z kategorii semantyczno-teologicznej odsyłających do świętych Kościoła katolickiego, spoza tej kategorii jest tylko jedna tytułacja. Warto wskazać także, że wystąpiły tu predykaty podwójne, wskazujące na więcej niż jednego świętego.

Jedynie 14 predykatów wystąpiło tylko w wieku XIX, są to: *od św. Adama, od św. Ambrożego, od św. Dawida, od św. Gabriela, od św. Gerwazego, od św. Kajetana, od św. Romualda, od św. Rozalii, od św. Samuela, od św. Szczepana, od św. Telesfora, od św. Waleriana, od św. Wincentego, od Wszystkich Świętych Naszego Zakonu*. Podobnie jak w poprzednich wiekach predykaty te należą do kategorii odnoszących się do świętych, wskazują więc kolejne wzory parenetyczne dla nowicjuszy.

Wiek XX przynosi znaczną liczbę nowych i właściwych tylko sobie predykatów – najczęściej z pojedynczymi poświadczeniami – ponieważ, podczas analizy imion, podzielony został ten okres na dwie części, ten podział został zastosowany również tutaj. W pierwszej połowie XX wieku wystąpiło 17 predykatów właściwych tylko dla tego okresu (liczbowo podobna wartość do poprzednich wieków). Należą do nich: *od Apostołów, od bł. Władysława z Gielniowa, od Boskiego Dzieciątka, od Królowej Aniołów, od Matki Boskiej Anielskie, od Matki Boskiej Wszechpośredniczki Łask, od św. Alfonsa, od św. Anastazego, od św. Awertana, od św. Bazylego, od św. Doroty, od św. Marii Magdaleny, od św. Pankracego, od św. Roberta, od św. Sebastiana, od św. Sylwestra, od Świętych Męczenników*. Część z tych predykatów odsyła do świętych Kościoła, ale można zaobserwować również nową tendencję, czyli tworzenie bardziej szczegółowych teologicznie predykatów, jak np. tytułacje odsyłające do Matki Boskiej (*od Królowej Aniołów, od Matki Boskiej Anielskie, od Matki Boskiej Wszechpośredniczki Łask*).

Zarysowana w pierwszej połowie XX wieku tendencja, rozwinęła się dość mocno w II połowie XX wieku. W czasie, kiedy – jak już zostało to omówione – imię chrzestne przenoszono do imienia zakonnego koncentrowano się na dokładaniu nowych i niejednokrotnie uszczegółowionych teologicznie predykatów. Zdecydowanie II połowa XX wieku różni się od poprzednich okresów. Tytułacji, które są właściwe tylko dla tego czasu jest bardzo dużo i większość z nich nie należy już do grupy predykatów odsyłających do świętych (choć takowe też się tu znalazły), ale należą do innych grup i niosą z sobą bogate, acz szczegółowe treści teologiczne.

Tylko w II połowie XX wieku wystąpiły takie predykaty, jak:

- odsyłające do treści mariologicznych: *od Maryi Gwiazdy Morza, od Maryi Matki Najmilszej, od Maryi Matki Zbawiciela, od Maryi Pokornej służebnicy Pańskiej, od Matki Pięknej Miłości, od Matki Bożej Zwycięskiej, od Matki Bożej Zawierzenia, od Matki Bożej Świętogórskiej, od Matki Bożej Piekarskiej, od Matki Bożej Loretańskiej, od Dziewicy Niepokalanej, od Królowej Nieba i Ziemi, od Królowej Podhala, od Królowej Pokoju, od Królowej Różańca Świętego, od Matki Bożej Królowej Tatr, od Matki Bożej Miłosierdzia, od Matki Bożej Śnieżnej, od Matki Bożej Czerneńskiej, od Matki Bożej Jasnogórskiej, od Bolesnego Serca Maryi, od Bolesnej Królowej Polski, od Oblubienicy Ducha Świętego;*

- odsyłające do treści chrystologicznych: *od Jezusa Boskiego Mistrza, od Jezusa Dobrego Pasterza, od Jezusa Mesjasza, od Jezusa Miłosiernego, od Jezusa Płomienia Miłości, od Jezusa w Ogrójcu, od Krwi Chrystusa, od Chrystusa Boskiego Mistrza, od Chrystusa Dobrego Pasterza, od Chrystusa Eucharystycznego, od Chrystusa Frasnobliewego, od Chrystusa Najwyższego Kapłana, od Chrystusa Sługi, od Chrystusa Ukrzyżowanego, od Chrystusa Wiecznego Kapłana, od Chrystusa Zmartwychwstałego, od Bożego Baranka, od Praskiego Dzieciątka Jezus;*

- odsyłające do świętych lub błogosławionych Kościoła katolickiego: *od bł. Czesława, od bł. Elżbiety od Trójcy Świętej, od św. Andrzeja Boboli, od św. Anioła, od św. Bernadetty, od św. Faustyny (Kowalskiej), od św. Jana Bosco, od św. Maksymiliana, od św. Rafała Kalinowskiego, od świętych Rodziców Karmelu, od świętych Józefa i Teresy, od Świętych Młodzianków, od Ukrzyżowanego, od Ukrzyżowanego Przyjaciela, od Ukrzyżowania Pańskiego;*

- odsyłające do przymiotów Bożych: *od Bożego Miłosierdzia, od Bożej Miłości, od Bożej Radości, od Miłości, od Miłości Bożej, od Miłości Chrystusowej, od Miłości Miłosiernej/Najmiłosierniejszej, od Miłości Pańskiej, od Miłości Ukrzyżowanej, od Miłości Wcielonej*

- odsyłające do treści angelologicznych: *od Anioła Stróża, od Archaniołów*;

- odsyłające do Boga Ojca: *od Boga*.

Jak widać, unikatowość predykatów w tym czasie to nie jest już tylko wskazanie konkretnego wzoru świętego, który nie powielił się w innych wiekach, ale wielokrotnie jest to poszukiwanie nowych odcieni znaczeń teologicznych dla prawd wiary kontemplowanych w zakonie. W czasie, kiedy wybierając imię, często pozostawano przy chrzestnym, dowartościowując konsekrację chrztu, nowego znaczenia teologicznego zaczęły nabierać predykaty, stając się niekiedy „małym traktatem” do kontemplacji przez nowicjusza przyjmującego imię zakonne podczas obłóczyn.

5. Imiona zakonne karmelitów bosych a imiona zakonne karmelitanek bosych – uwagi porównawcze¹⁴⁶

Materiałem porównawczym do przedstawionego w niniejszej monografii jest ten zawarty w książce o imionach karmelitanek bosych (Zmuda 2019a). Już na wstępie widać, że statystycznie liczba zarówno imion zakonnych, jak i jednostek użytych do ich utworzenia jest znacząco większa w zakonie męskim. W okresie od XVII do 1. poł. XX wieku nadano 800 imion karmelitankom, zaś karmelitom od pierwszej fundacji do końca XX w. 1757¹⁴⁷. Jednakże należy podkreślić, że liczba zakonników i zakonnice w wiekach od XVII do XIX jest zbliżona (w XVII w. jest nawet znacznie więcej siostr karmelitanek niż ojców), dopiero wiek XX przynosi dużą dysproporcję na rzecz ojców¹⁴⁸.

Przeanalizowanych jednostek w zakonie żeńskim jest 153, zaś w zakonie męskim 356 (a więc ponad dwukrotnie więcej, i znów znaczny przyrost tych jednostek to właśnie wiek XX, w tym wieku wystąpiło wiele imion, które nie występowały w poprzednich stuleciach).

Zdecydowana większość ma zbliżoną genezę i motywację. W jednym i drugim zbiorze onimów dominują te imiona zakonne, które motywowane są antroponimami świętych i błogosławionych Kościoła katolickiego. Wśród nich daje się wyodrębnić podgrupa imion motywowanych imionami świętych karmelitańskich (takich,

¹⁴⁶ Porównanie zostanie dokonane na podstawie analiz przeprowadzonych w niniejszej monografii oraz wniosków sformułowanych w książce: E. Zmuda, *Imiona zakonne karmelitanek bosych (od XVII do pierwszej połowy XX wieku)*, Kraków 2019. Obydwie publikacje stanowią kompletny opis imiennictwa zakonnego karmelitów bosych.

¹⁴⁷ Dane imion męskich obejmują także drugą połowę XX wieku.

¹⁴⁸ Również dlatego, że nie we wszystkich domach zakonnych karmelitanek udzielono dostępu do imion siostr żyjących obecnie bądź przyjmujących profesję we współczesności, wówczas tych jednostek byłoby nieco więcej.

którzy wywarli znaczący wpływ na historię bądź duchowość zakonu). W obydwu zbiorach obok imion motywowanych imionami świętych znajdują się także imiona motywowane przydomkami lub nazwiskami świętych (w części są to ci sami święci, których przydomki/nazwiska dają podstawę do tworzenia imion zakonnych, dość porównać takie imiona, jak: *Nepomucen/Napomucena; Ksawery/Ksawera; Salezy/Salezja*). Istnieją też imiona odprzydomkowe właściwe tylko dla żeńskiego (*Alkantara; Egipcjanka*) lub męskiego imiennictwa zakonnego (*Bobola; Corsini; Berchmans; Chryzostom; Chrzyciel; Eudes; Ewangelista; Kanty; Vianney; Kostka; Stock*). Jak widać, grupa ta jest zdecydowanie liczniejsza wśród męskich imion zakonnych (i znacznie została rozszerzona w wieku XX).

Kolejną znaczącą grupę imion stanowią – zarówno wśród antroponimów męskich, jak i żeńskich – motywowane imionami biblijnymi, w tym również tożsama jest grupa imion motywowanych imionami lub nazwami aniołów.

W obydwu zbiorach onimów można także wskazać imiona, których motywacja nie jest jasna. Wśród imion żeńskich są to cztery jednostki, znacznie więcej jest ich wśród imion męskich – osiemnaście jednostek. Wynika to z pewnością ze zmiany, jaka dokonała się w drugiej połowie XX wieku w nadawaniu imion zakonnych (czyli częstego pozostawiania, zwłaszcza właśnie w zakonie męskim, przy imieniu chrzestnym, a dołączaniu imienia drugiego i/lub predykatu), widać bowiem wyraźnie, że część tych imion z niejasną motywacją to imiona przeniesione z nominacji chrzestnych.

Również do wspólnych cech analizowanych zbiorów imion należy włączyć fakt, iż niektóre jednostki mogą mieć podwójną motywację.

Jeśli zaś chodzi o różnice pomiędzy zbiorem męskich imion zakonnych a żeńskich w omawianym aspekcie motywacji i genezy, to najbardziej znaczącą jest fakt, iż wśród imion męskich brak w ogóle imion odapelatywnych. Jak podkreślała A. Cieślíkowa, opisując motywację nazw, dwoma głównymi zabiegami są „wybór (ze zbioru onimów) lub kreacja (ze zbioru apelatywów), z tym że wybór może mieć pragmatyczne elementy kreacji” (Cieślíkowa 1994: 194). Większość imion zakonnych powstała poprzez wybór ze zbioru antroponimów funkcjonujących w imiennictwie ogólnym i ich przeniesienie do imiennictwa zakonnego. Wspólne dla obydwu grup jest także tworzenie od innych nazw własnych (przydomków, nazwisk, nazw miejscowych). Wśród imion żeńskich jednak niewielką

grupę (4%) – ale niezwykle znaczącą – stanowią także te utworzone od apelatywów. „Imiona pochodzące od apelatywów stanowią grupę zdecydowanie mniejszą od grupy imion powstałych od nazw własnych. Jednak należy podkreślić, że jest to grupa typowa dla nazewnictwa zakonnego, wyróżniająca to nazewnictwo na tle innych grup” (Zmuda 2019a: 81). Są to np. takie imiona, jak: *Ancilla*, *Anuncjata*, *Elekta*, *Immaculata*, *Konsolata*, *Wiktyma*. Takie odapelatywne jednostki nie występują wśród męskich imion zakonnych karmelitów bosych. Również typowe dla żeńskiego imiennictwa zakonnego jest tworzenie formacji pochodnych od istniejących imion (np. *Mariancilla*, *Terezyta*, *Teresitta*). Wśród imion męskich można odnaleźć tylko jedno imię, które najprawdopodobniej jest formacją od imienia *Teresa* – imię *Terezjusz*.

Większość męskich imion zakonnych motywowanych jest imionami mężczyzn (wyjątkiem jest imię *Maria* oraz być może imiona: *Bronisław*, *Zdzisław* czy *Terezjusz*, poza tymi imionami wszystkie motywacje odnoszą się do męskich postaci). Imiona zakonne kobiece mogą być motywowane zarówno imionami świętych kobiet, jak i mężczyzn (wówczas najczęściej imię zakonne żeńskie tworzone było za pomocą procesu derywacji paradygmatycznej). Odwołując się do badań statystycznych, więcej w korpusie żeńskich imion zakonnych znajdziemy imion motywowanych imionami kobiet, bowiem przełożeni starali się stawiać za wzór życie świętych kobiet¹⁴⁹, jednakże tych motywowanych imionami mężczyzn jest również dość dużo.

Nie jest jednak zaskakujące, że zarówno wśród imion męskich, jak i żeńskich potwierdziło się założenie dot. motywacji religijnej. Imię w zakonie staje się dla jego nosiciela symbolem, niezwykle ważnym, bo wytyczającym drogę postępowania i kontemplacji. „W zdecydowanej większości symbolika imienia zakonnego nie jest związana ze znaczeniem imienia (taką zależność można zobaczyć przy niewielkiej grupie imion odapelatywnych czy imion nadanych ze względu na ich znaczenie teologiczne), ale z odniesieniem do świętego patrona” (Zmuda 2019a: 81)¹⁵⁰. Warto także podkreślić stałość tej motywacji (co stoi w opozycji zwykłej zmien-

¹⁴⁹ Podkreślała to s. Małgorzata podczas wywiadu (wywiad: 25.05.2015).

¹⁵⁰ Taka motywacja cechowała w ogóle przyjmowanie imion chrześcijańskich. „Imię świętego stawało się symbolem cnót godnych naśladowania” (Abramowicz 2007: 116). Jednakże współcześnie w nazewnictwie świeckim spotykana już niezwykle rzadko, znacząco wyparta została przez motywację estetyczną.

ności motywów wyboru – por. Kopertowska 1994), „nadrzędny motyw – religijno-symboliczny – był stały, zmieniały się jedynie czynniki (np. zwiększający się zasób imion, których nosicielami są święci Kościoła czy popularność danego imienia w określonym domu zakonnym) wpływające na wybór jednostki ze zbioru w obrębie stałej motywacji” (Zmuda 2019a: 82).

Należy także zaznaczyć, że w obydwu korpusach znajdują się imiona, które możemy określić jako imiona typowo zakonne (wśród męskich imion zakonnych są to np. *Efrem, Archanioł, Anioł, Cherubin, Serafin, Chrystian, Emanuel, Awertan, Amadeusz, Anaklet, Dydak, Florencjusz, Bonawentura, Berchmans, Bernardyn, Chryzolog, Chryzostom, Ewangelista, Nepomucen, Pachomi, Pachomiusz, Redempt, Salwator, Salezy, Spiridion, Sulpicjusz, Tarzycjusz* czy imiona złożone typu: *Jan od Krzyża, Tomasz z Akwinu, Szymon z Lipnicy*). Jak widać, są tu także imiona, które mogą wystąpić w nazewnictwie ogólnym, ale dzieje się to bardzo sporadycznie; onimy, które są nazwami aniołów czy tytułami chrystologicznymi; antroponimy odprzydomkowe, złożone imiona – przeniesione z nazwy konkretnego świętego. Natomiast wśród żeńskich nominacji to na pewno wszystkie powstałe wskutek onimizacji (czyli odapelatywne: *Ancilla, Anuncjata, Elekta, Immaculata, Konsolata, Wiktyma*), derywowane od innych imion: *Mariancilla, Terezyta, Teresitta*, czy – jak w przypadku imion męskich – imiona odprzydomkowe, jak: *Egipcjanka, Alkantara, Nepomucena, Salezja*. Są także imiona, które sporadycznie mogą występować w nazewnictwie świeckim, ale kojarzone są głównie z imiennictwem zakonnym, jak: *Serafina, Cherubina, Alfonsa, Arsenia, Augustyna, Bernardyna, Bilhilda, Eliasza, Joachima, Miriam, Redempta*. Można także znaleźć imię złożone – *Magdalena de Pazii*.

Za typowo zakonne – spoglądając na obydwa korpusy – można więc uznać tworzone imiona od przydomków czy nazwisk świętych, imiona motywowane nazwami lub imionami aniołów, imiona odapelatywne, imiona złożone przenoszone z nazwy świętego oraz imiona derywowane od imion świętych.

Genetycznie wszystkie imiona męskie wywodzą się od nazw własnych, natomiast imiona zakonne żeńskie posiadają – co już zostało wspomniane – bardzo charakterystyczną grupę imion odapelatywnych (należy podkreślić, że wszystkie te jednostki wywodzą się od łacińskich apelatywów). Jednocześnie należy podkreślić, że procesy słowotwórcze częściej występują w żeńskim imiennictwie zakonnym. Imiona żeńskie bywają nie tylko

przenoszone z imiennictwa ogólnego, ale także powstają za pomocą m.in. derywacji paradygmatycznej, afiksalnej, fonetycznej czy wskutek wspomnianej onimizacji, natomiast zakonne imiona męskie w badanym zakonie są przenoszone z nazewnictwa ogólnego lub powstają wskutek transonimizacji¹⁵¹.

Męskie i żeńskie imiona karmelitańskie są podobne w swej strukturze, jednakże również nie do końca. Złożoną strukturę imion, która wystąpiła w obydwu korpusach, należy uznać za cechę imiennictwa zakonnego w ogóle. Męskie imiona karmelitańskie mają głównie strukturę imię pierwsze + predykat (takich jednostek jest najwięcej i w wiekach od XVII do końca XIX jest to struktura dominująca – 87% wszystkich nadanych imion). W początkowych wiekach funkcjonowania zakonu można sporadycznie spotkać także strukturę imię pierwsze + imię drugie + predykat, ten schemat częściej zaczyna występować w XX wieku (w sumie imion takich jest 13%). W drugiej połowie XX wieku u karmelitów bosych wystąpiła również struktura imię pierwsze + imię drugie + imię trzecie + predykat, jednakże jedynie 5 razy (co stanowi 0,3% wszystkich imion).

Te same schematy strukturalne można wyszczególnić wśród żeńskich imion zakonnych karmelitanek, jednakże w tym korpusie bardziej złożone struktury występują dużo częściej niż w korpusie imion męskich. Nie dominują tu już imiona o strukturze imię + predykat, lecz najczęściej występuje schemat: imię 1. + imię 2. + predykat (ta struktura wyraźnie ugruntowała się jako prymarna wśród imion karmelitanek bosych). Wśród imion żeńskich wystąpiła także struktura czteroelementowa (imię 1. + imię 2. + imię 3. + predykat), podobnie jak wśród imion męskich jest ona najrzadsza, jednakże i tak częstsza niż tam i wystąpiła w każdym analizowanym okresie (od XVII do XX w.) nie tylko w wieku XX, jak w przypadku imion męskich (co ciekawe, w korpusie imion żeńskich w tym wieku nawet jest ich najmniej, a w korpusie imion męskich wystąpiła tylko w tym wieku). Wydaje się jednak, że w karmelitańskim imiennictwie zakonnym imiona zakonne czteroskładnikowe nadawane były okazjonalnie, a motywowane jakimiś dodatkowymi czynnikami religijnymi.

¹⁵¹ Transonimizację rozumiem tu za U. Bijak: „Przez transonimizację rozumie tworzenie onimów motywowanych innymi nazwami własnymi, zarówno bez udziału wykładników formalnych, jak i z ich użyciem, któremu towarzyszy zmiana denotatu. Może się to odbywać w obrębie jednej klasy onimizacji, ale nie w obrębie jednego referenta” (Bijak 2017: 3–4).

Cechą charakterystyczną dla imiennictwa zakonnego karmelu jest obecność w tej strukturze predykatów. Są to elementy stałe na przestrzeni wieków i bezwyjątkowe. Ten element imienia cechuje tylko niektóre zakony, ale kojarzony jest głównie właśnie z zakonem karmelitańskim. Analizując diachronicznie zarówno męskie, jak i żeńskie imiona zakonne karmelitańskie, widać, że nastąpiła pewna ewolucja w predykatach odnośnie do ich aspektu semantyczno-teologicznego. W początkowych okresach predykat przede wszystkim wskazywał świętego, który miał być wzorem życia i postępowania dla zakonnika lub zakonnicy, z czasem jednak predykaty nabierały coraz to nowych znaczeń teologicznych, by w wieku XX stać się niemal „małymi traktatami teologicznymi”. W obydwu korpusach imion pod względem różnorodności predykatów wyróżnić można trzy grupy: odnoszące się do świętych Kościoła katolickiego, do treści mariologicznych i do treści chrystologicznych. Pozostałe grupy reprezentowane są przez dużo mniejszą liczbę jednostek niż każda z tych trzech (zarówno w zakonie męskim, jak i żeńskim wygląda to tak samo). Ponadto dla obydwu korpusów można wskazać tytułacje właściwe dla wszystkich analizowanych okresów (dla męskich imion zakonnych jest to 25 tytułacji, dla żeńskich – 12). Porównując te predykaty, widać, że część z nich jest nie tylko właściwa dla wszystkich przedziałów czasowych, ale jest też wspólna dla obydwu korpusów, można te dziewięć tytułacji uznać za trzon predykatów zakonu karmelitańskiego. Należą do nich: *od Jezusa, od Dzieciątka Jezus, od Ducha Świętego, od Krzyża, od Najświętszego Sakramentu, od Matki Bożej, od św. Jana od Krzyża, od św. Teresy, od św. Józefa*. Widać, że znajdują się tu odniesienia do trzech najważniejszych w zakonie świętych oraz podstawowe wezwania chrystologiczne, maryjne i pneumologiczne, a także wskazania na najważniejsze symbole wiary katolickiej.

Jako ważną cechę wspólną korpusu imion zakonnych męskich i żeńskich w zakonie karmelitańskim należy wskazać zmiany, jakie zaszły w wieku XX. Można wiek XX określić mianem okresu przebudowy imiennictwa zakonnego. Badania nad zależnością imion zakonnych od chrzestnych pokazały, że ta zależność w tym wieku jest już bardzo duża w obydwu zakonach. Patrząc na kształt predykatów, widać z kolei, że nastąpił zwrot od wskazania coraz to nowych wzorów osobowych do kontemplacji prawd wiary (chrystocentryzm, teocentryzm oraz maryjocentryzm).

W obydwu korpusach imiona występujące mają podobne źródła etymologiczne¹⁵² (dominują imiona pochodzenia łacińskiego, obok tych, których źródło znajduje się w języku greckim, językach semickich, germańskich czy słowiańskich (pojedynczymi antroponi-mami reprezentowane są także języki celt., lit., arab., egip., hiszp., wł.), można także wskazać imiona o niejasnej etymologii. Jednakże odnośnie do etymologii badanych imion to dla obydwu korpusów ma zastosowanie konstatacja, która została zawarta w podsumowa-niu analizy imion żeńskich: „Język pochodzenia nie ma w zasadzie żadnego wpływu na wybór onimu w zakonie. Wyrażna dominacja języka łacińskiego, greckiego i języków semickich (zwłaszcza hebrajskiego) – odbija jednak źródła pochodzenia imion zakonnych, którymi są przede wszystkim Biblia oraz święci okresu starochrześ-cijańskiego (jak wiadomo, pierwotny Kościół rozwijał się w świecie języków łacińskiego i greckiego)” (Zmuda 2019a: 172–173).

Na koniec warto przyrzeć się także kwestii popularności pew-nych imion (czy w imiennictwie zakonnym można wskazać jakieś mody imiennicze czy preferencje wyboru zależne np. od danego okresu). Spoglądając na procentowe użycia imion, można spróbo-wać wskazać najpopularniejsze imiona zakonne (do wycień brano sumę ogólną, bez rozbijania na poszczególne okresy występowania):

Najpopularniejsze imiona zakonne karmelitanek bosych	Najpopularniejsze imiona zakonne karmelitów bosych
Teresa 153 (11%)	Maria 115 (7%)
Maria 124 (9%)	Jan 63 (4%)
Anna 71 (5%)	Andrzej 27(2%)
Józefa 69 (5%)	Tomasz 24 (1,4%)
Magdalena 41 (3%)	Franciszek 23 (1,3%)
Barbara 40 (2%)	Józef 22 (1,3%)
Agnieszka 38 (3%)	Marek 22 (1,3%)
Katarzyna 35 (2%)	Stanisław 22 (1,3%)
Konstancja 29 (2%)	Tadeusz 20 (1,1%)

Tab. 20. Opracowanie własne.

¹⁵² W obydwu publikacjach etymologie poszczególnych imion zostały za-warte w słownikach.

Do najpopularniejszych, znacznie odróżniających się liczbą użyc od innych imion, antroponimów w obydwu zakonach należą imiona reformatorów karmelu – *Teresa* w zakonie żeńskim i *Jan* w zakonie męskim oraz imię patronki zgromadzenia – *Maria*.

Jeśli lista powyższa uwzględniałaby jedynie imiona pierwsze, to *Teresa* i *Jan* znalazłyby się na pierwszych pozycjach. Fakt ten, jak i powyższe procenty, świadczy o znaczeniu i wpływie duchowości zakonu na wybór imienia, a także na utożsamianiu się kandydatów z pewnego rodzaju myślą teologiczną – powrotem do źródła powstania zgromadzenia.

Imię *Maria* zyskało wyjątkową rangę w obydwu zakonach, przy czym, w zakonie żeńskim było to zarówno imię pierwsze, jak i drugie, w zakonie męskim tylko drugie (ale za to jego znaczenie w zakonie męskim poświadcza przeniesienie tego imienia jako jedyne z grupy imion żeńskich).

Pozostałe imiona na tej liście reprezentuje dużo mniejsza liczba poświadczeń, a procenty między nimi są znacznie zbliżone. Należy jedynie wskazać, iż najpopularniejsze imiona to takie, które były noszone przez ważne dla społeczności zakonnej osoby (bezpośrednio związane z historią zakonu czy też ważne w dziejach historii Kościoła katolickiego), co jest cechą imiennictwa zakonnego w ogóle. Z tych imion warto jeszcze wskazać występujące w obydwu zakonach imię motywowane imieniem św. Józefa Oblubieńca NMP, którego kult w zakonie karmelitańskim jest bardzo duży – *Józef* i *Józefa*. Pozostałe imiona w obydwu zakonach utworzyły niezależne listy popularności.

Podsumowując uwagi dotyczące porównania męskich i żeńskich imion zakonnych karmelitańskich, warto odnieść się do ogólnych cech imiennictwa zakonnego¹⁵³. Specyfika imion zakonnych widoczna jest już w samym fakcie, iż są to imiona nadawane dorosłym osobom (w przełomowym momencie ich życia)¹⁵⁴ i sama zmiana praktyki, która nastąpiła w XX wieku nie ma na to wpływu. Podobnie, jak na fakt, iż zawsze imiona zakonne „świadczą o kulturze duchowej, umysłowej i religijnej. Pod względem ideowym są zorientowane na kulturę chrześcijańską. Kumulują

¹⁵³ Najważniejsze cechy sformułowane zostały w monografii *Imiona zakonne karmelitanek bosych (od XVII do pierwszej połowy XX wieku)* (Zmuda 2019a: 178–184).

¹⁵⁴ Duży wpływ na kształt imienia zakonnego ma nazywający (czyli przełożony zakonnej), zob. Zmuda 2019a: 182.

w sobie najwyższe wartości chrześcijańskie (kult Boga i świętych), personifikują zasady wiary” (Sochacka 2003: 253)¹⁵⁵. Zatem badając poszczególne korpusy imion zakonnych – tak jak w przypadku imiennictwa karmelitańskiego – można zrekonstruować, jakie najważniejsze elementy historii i duchowości danego zakonu odbijają owe zbiory antroponimów. Wiąże się z tym również fakt, iż najważniejszą funkcją imion zakonnych jest funkcja symboliczno-teologiczna. Imiona zakonne można więc zaliczyć do nazw, które wyrażają wartości (por. Rzetelska-Feleszko 2004: 134). Imiennictwo zakonne cechuje również stałość tendencji motywacyjnych oraz różnorodność strukturalna (w samym zakonie karmelitańskim ta różnorodność jest już uwidoczniła).

W każdym zakonie można dostrzec imiona właściwe dla danej wspólnoty, jak i imiona wybierane ze zbioru imion chrześcijańskich zaadaptowanych już do polszczyzny (najczęściej w staro- lub średniopolszczyźnie). Wśród tych imion można także wskazywać antroponimy, które da się określić mianem typowo zakonnych, czyli charakterystycznych właśnie dla imiennictwa zakonnego i z nim kojarzonych. To właśnie te imiona świadczą o specyfice imiennictwa zakonnego¹⁵⁶, jak również świadczy o niej otwartość leksykalna i morfologiczna tego systemu.

¹⁵⁵ Taka konstatacja potwierdza punkt widzenia lingwistyki kulturowej: „Onomastyka danego języka jest źródłem wiedzy o kulturze danej społeczności, o najważniejszych wartościach przyjętych i uznanych przez społeczeństwo, co wyrażało się najczęściej w magiczno-symbolicznych sposobach zatrzymania tych wartości przy potomstwie poprzez nadawanie odpowiednich imion, nazwisk, nazw, przezwisk itp. owe wartości oznaczających” (Anusiewicz 1994: 61).

¹⁵⁶ „W społecznym postrzeganiu imion zakonnych (określanych często jako *dziwne, dziwaczne, pokrecone, ciekawe, cudaczne, wymyślne, nietypowe, nietradycyjne, niecodzienne*, w opozycji do imion *zwykłych, tradycyjnych, normalnych, powszechnie znanych, często występujących w nazewnictwie ogólnym* – Zmuda 2019c) dominuje charakteryzowanie ich poprzez pryzmat tych rzadkich imion (do których należą imiona odapelatywne, typu *Caritas, Elekta, Fides*, w tym również tworzone od symboli *Krucyfiksa*, transonimizowane od nazw miejsc *Karmela, Awila*) czy od przydomków hagiomicznych (*Nepomucena, Kolbe, Vianneya*); derywowane od istniejących imion żeńskich (typu *Terezyta*) czy męskich (tu najczęściej podawane są imiona powstałe wskutek derywacji paradygmatycznej od imion męskich, których żeńskie odpowiedniki nie występują w nazewnictwie ogólnym lub występują niezwykle rzadko, typu *Dariusza, Marcina, Mariusza*) czy też imiona wybierane ze zbioru istniejących onimów, ale bardzo rzadko występujące jako imiona chrzestne” (Zmuda 2019a: 180).

6. Podsumowanie

Przeprowadzone w niniejszej monografii analizy nad męskimi imionami karmelitańskimi wraz z książką *Imiona zakonne karmelitanek bosych (od XVII do pierwszej połowy XX wieku)* i przedstawionymi tam badaniami stanowią kompletny opis imiennictwa karmelitańskiego z uwzględnieniem wielu kontekstowych informacji dotyczących imiennictwa zakonnego w ogóle. Zasób imion zakonnych karmelitańskich wykazuje wiele cech świadczących o jego wyjątkowości na tle innych systemów antroponomicznych. Pełny opis imiennictwa zakonnego konkretnego zgromadzenia to w polskiej onomastyce wypełniona luka badawcza, która otwiera pola do dalszych analiz.

W prezentowanej monografii zaprezentowano i przeanalizowano 1757 męskich imion zakonnych pochodzących z wieków od XVII do końca XX. Wybrany do analizy przedział czasowy był uwarunkowany historią zakonu (od pierwszych fundacji do podziału na dwie prowincje w Polsce pod koniec XX wieku).

Analiza wykazała, że choć system imiennictwa zakonnego rozwijał się równolegle do imiennictwa świeckiego, to w niemałej mierze imiona nadawane jako zakonne czerpane były z zasobu imion chrześcijańskich włączonych do polskiego onomastykonu; jednakże należy uznać system imiennictwa zakonnego za niezależny.

Perspektywa diachroniczna przyjęta w opisie onimów pokazała otwartość na imiona rzadkie i unikatowe (obok imion popularnych w nazewnictwie świeckim), ale schrystianizowane poprzez obecność świętych w historii Kościoła o danym imieniu. Ponadto ujęcie takie uwidocznilo i zmienność repertuaru imion w poszczególnych wiekach, i otwartość na nowe onimy (głównie zbiór zasilany przez wybór ewentualnie adaptacje, w zasadzie

brak procesów derywacyjnych wśród imion męskich¹⁵⁷). Obrazuje to poniższa tabela:

Lp.	Imię zakonne	XVII w.	XVIII w.	XIX w.	XX w.
1	Abraham	+	-	-	-
2	Achacjusz	-	+	-	-
3	Achacy	+	-	-	-
4	Achilles	-	-	-	+
5	Adam	+	+	-	+
6	Adeodat	-	+	-	+
7	Adolf	-	-	-	+
8	Adrian	+	+	+	+
9	Agataniół	+	-	-	-
10	Alan	-	+	-	+
11	Albert	+	-	+	+
12	Albin	-	-	-	+
13	Aleksander	+	+	-	+
14	Aleksy	+	+	-	+
15	Alfons	+	+	+	+
16	Alfred	-	-	-	+
17	Alojzy	-	+	+	+
18	Amadeusz	-	+	-	+
19	Ambroży	-	+	+	+
20	Anaklet	-	-	-	+
21	Anastazy	+	+	-	+
22	Anatol	-	-	-	+
23	Andrzej	+	+	+	+
24	Angel	-	+	-	-
25	Anioł	-	+	+	+
26	Antoni	+	+	-	+
27	Antonin	-	-	-	+
28	Anzelm	-	+	+	+
29	Apolinary	-	+	-	+

¹⁵⁷ Wyjątek może stanowić imię *Terezjusz*.

30	Apoloniusz	-	-	-	+
31	Apostoł	-	-	-	+
32	Archanioł	+	+	-	-
33	Arkadiusz	-	-	-	+
34	Arnold	+	+	-	+
35	Arseniusz	+	+	-	+
36	Artur	-	-	-	+
37	Atanazy	-	+	-	+
38	August	-	+	-	-
39	Augustyn	+	+	+	+
40	Aureliusz	-	+	+	+
41	Awertan	-	+	+	+
42	Baltazar	-	+	-	-
43	Barnaba	+	+	-	+
44	Bartłomiej	+	+	+	+
45	Bazyli	-	+	-	+
46	Benedykt	+	+	+	+
47	Beniamin	-	-	-	+
48	Benignus	+	+	-	+
49	Benon	-	-	+	-
50	Berchmans	-	-	-	+
51	Bernard	+	+	-	+
52	Bernardyn	+	+	+	+
53	Bertold	-	+	+	+
54	Błażej	-	-	-	+
55	Bogdan	-	-	-	+
56	Bogumił	-	-	+	+
57	Bogusław	+	+	-	+
58	Bolesław	-	-	-	+
59	Bonawentura	+	+	+	+
60	Bonifacy	+	+	-	+
61	Brokard	-	+	+	+
62	Bronisław	-	-	+	+
63	Bruno; Brunon	-	+	-	+

64	Cecyliusz	-	-	-	+
65	Celestyn	-	+	-	+
66	Cezariusz	-	-	-	+
67	Cezary	+	-	-	-
68	Cherubin	+	+	+	+
69	Chrystian	-	+	-	+
70	Chryzolog	-	-	-	+
71	Chryzostom	-	+	+	+
72	Chrzciel	-	+	+	+
73	Corsini	-	-	+	+
74	Cyprian	-	+	-	+
75	Cyryl	-	+	-	+
76	Czesław	-	-	+	+
77	Damazy	-	-	-	+
78	Damian	+	+	-	+
79	Daniel	-	+	-	+
80	Dariusz	-	-	-	+
81	Dawid	-	+	-	+
82	Demetriusz	-	+	-	-
83	Dezyderiusz	-	-	-	+
84	Dionizy	+	+	-	+
85	Dominik	+	+	+	+
86	Doroteusz	-	-	-	+
87	Dozyteusz	-	-	-	+
88	Dydak	-	-	-	+
89	Edmund	+	-	+	+
90	Edward	-	-	+	+
91	Edwin	-	-	-	+
92	Efrem	-	+	-	+
93	Eliasz	-	+	+	+
94	Eligiusz	-	-	-	+
95	Elizeusz	-	+	-	+
96	Emanuel	-	+	-	+
97	Emeryk	+	-	-	+

98	Emil	-	-	-	+
99	Emilian	-	+	-	+
100	Epifaniusz	-	-	-	+
101	Erazm	+	+	-	+
102	Ernest	-	-	-	+
103	Eudes	-	-	-	+
104	Eufrazjusz	-	-	-	+
105	Eugeniusz	-	+	-	+
106	Eustachy	+	+	-	+
107	Euzebiusz	-	+	-	+
108	Ewald	-	-	-	+
109	Ewangelista	-	-	-	+
110	Ewaryst	-	-	-	+
111	Ezechiel	-	-	-	+
112	Fabian	+	+	-	+
113	Faustyn	-	+	+	+
114	Felicjan	+	+	-	+
115	Feliks	-	+	+	+
116	Ferdynand	-	+	-	+
117	Fidelis	-	-	-	+
118	Filip	-	+	+	+
119	Flawiusz	-	-	-	+
120	Florencjusz	-	+	-	+
121	Florian	-	+	+	+
122	Florus	-	+	-	-
123	Fortunat	-	-	-	+
124	Franciszek	+	+	+	+
125	Franek	-	+	-	-
126	Frank	-	-	-	+
127	Fryderyk	-	-	-	+
128	Fulgencjusz	-	+	-	+
129	Fulgenty	+	+	-	-
130	Gabriel	+	+	+	+
131	Gaudenty	-	+	-	-

132	Gerard	+	-	-	+
133	Gerwazy	-	-	-	+
134	Godfryd	-	-	-	+
135	Gracjan	+	+	-	+
136	Grzegorz	-	+	-	+
137	Gustaw	-	-	-	+
138	Gwidon	-	-	-	+
139	Hadrian	-	-	-	+
140	Henryk	-	+	-	+
141	Herman	-	-	-	+
142	Hermenegild	-	+	-	+
143	Hieronim	+	+	+	+
144	Hilarion	+	+	+	+
145	Hilary	-	-	-	+
146	Hipolit	+	+	-	+
147	Honorat	-	-	-	+
148	Honoriusz	-	+	-	+
149	Hubert	-	-	-	+
150	Idzi	-	+	-	+
151	Ignacy	+	+	+	+
152	Igor	-	-	-	+
153	Ildefons	-	+	-	+
154	Innocenty	+	-	-	+
155	Ireneusz	-	-	-	+
156	Izajasz	-	-	-	+
157	Izydor	+	+	+	+
158	Jacek	+	+	+	+
159	Jakobin	-	-	-	+
160	Jakub	+	+	+	+
161	Jan	+	+	+	+
162	Jan od Krzyża	-	+	-	-
163	January	-	-	-	+
164	Janusz	-	-	-	+
165	Jarosław	-	-	-	+

166	Jeremiasz	+	+	-	+
167	Jerzy	+	+	-	+
168	Jędrzej	-	-	-	+
169	Joachim	+	-	-	+
170	Jonasz	-	-	-	+
171	Jozafat	+	+	+	+
172	Józef	+	+	+	+
173	Julian	+	+	+	+
174	Juliusz	-	-	-	+
175	Justyn	-	+	+	+
176	Justynian	-	+	+	-
177	Kajetan	-	+	-	+
178	Kalasanty	-	-	+	-
179	Kalikst	-	-	-	+
180	Kamil	-	-	-	+
181	Kandyd	-	+	-	+
182	Kanty	+	+	-	+
183	Karol	+	+	+	+
184	Kasjan	-	+	-	+
185	Kasper	+	+	-	+
186	Kazimierz	+	+	+	+
187	Klaudiusz	-	-	-	+
188	Klemens	+	-	-	+
189	Kolumban	-	+	-	+
190	Konrad	-	+	-	+
191	Konstanty	+	+	+	+
192	Kordian	-	-	-	+
193	Kornelian	-	-	-	+
194	Korneliusz	-	+	+	+
195	Kosma	-	+	-	+
196	Kostka	-	-	+	+
197	Kryspin	-	-	-	+
198	Krystian	-	-	-	+
199	Krystyn	-	-	-	+

200	Krzysztof	-	-	-	+
201	Ksawery	-	-	+	+
202	Kwintyn	-	+	-	-
203	Lambert	-	-	+	+
204	Leon	-	-	-	+
205	Leonard	-	+	-	+
206	Leopold	-	+	+	+
207	Leszek	-	-	-	+
208	Liberiusz	-	-	-	+
209	Longin	-	-	-	+
210	Lucjan	-	-	-	+
211	Lucjusz	-	-	-	+
212	Ludwik	+	+	+	+
213	Łazarz	-	-	+	+
214	Łukasz	-	-	+	+
215	Maciej	+	+	-	+
216	Makary	+	-	-	+
217	Maksymilian	-	+	-	+
218	Malachiasz	-	-	-	+
219	Marceli	-	-	+	+
220	Marcelin	-	+	-	+
221	Marcin	+	+	-	+
222	Marcjan	-	+	-	-
223	Marek	-	+	-	+
224	Maria	+	+	-	+
225	Marian	-	+	+	+
226	Mariusz	-	-	-	+
227	Mateusz	-	+	-	+
228	Maur	-	+	-	-
229	Maurycy	-	+	+	+
230	Medard	-	-	-	+
231	Melchior	-	+	-	+
232	Metody	-	-	+	+
233	Michał	+	+	-	+

234	Mieczysław	-	-	+	+
235	Mikołaj	+	+	+	+
236	Milan	-	-	-	+
237	Miłosław	-	-	-	+
238	Miłosz	-	-	-	+
239	Mirosław	-	-	-	+
240	Modest	-	+	-	+
241	Narcyz	-	+	-	-
242	Natalis	-	-	-	+
243	Nazariusz	-	-	+	+
244	Nepomucen	-	+	+	+
245	Nikodem	-	+	-	+
246	Noniusz	-	-	-	+
247	Norbert	-	+	-	+
248	Oktawian	-	-	-	+
249	Oktawiusz	-	-	-	+
250	Oleg	-	-	-	+
251	Onufry	+	+	+	+
252	Otto	-	-	-	+
253	Pachomi	+	-	-	-
254	Pachomiusz	-	-	-	+
255	Pacyfik	-	-	-	+
256	Pafnucy	-	+	-	-
257	Pankracy	-	+	-	-
258	Pantaleon	-	+	-	-
259	Paschalis	-	-	-	+
260	Patrycjusz	-	+	-	+
261	Patryk	-	-	-	+
262	Paulin	-	+	-	+
263	Paweł	+	+	-	+
264	Petroniusz	+	+	-	+
265	Piotr	+	+	+	+
266	Pius	-	-	-	+
267	Placyd	-	+	-	+

268	Polikarp	-	-	-	+
269	Prosper	+	-	-	+
270	Protazy	-	-	-	+
271	Prudencjusz	-	-	-	+
272	Przemysław	-	-	-	+
273	Radosław	-	-	-	+
274	Rafał	+	+	+	+
275	Rajmund	-	+	-	+
276	Rajnald	-	-	-	+
277	Redempt	-	-	-	+
278	Reginald	-	+	-	-
279	Remigian	+	-	-	-
280	Remigiusz	+	+	-	+
281	Robert	-	+	-	+
282	Rodryg	-	+	-	+
283	Roman	-	+	-	+
284	Romeusz	-	-	-	+
285	Romuald	-	-	+	+
286	Rudolf	+	+	-	+
287	Rupert	-	-	-	+
288	Ryszard	+	+	-	+
289	Salezy	-	+	-	+
290	Salwator	-	-	-	+
291	Samuel	-	+	-	+
292	Savio	-	-	-	+
293	Sebastian	+	+	-	+
294	Serafin	+	+	-	+
295	Serapion	-	+	-	+
296	Sergiusz	-	-	-	+
297	Seweryn	-	-	-	+
298	Sławomir	-	-	-	+
299	Spiridion	-	-	-	+
300	Stanisław	+	+	+	+
301	Stefan	+	+	+	+

302	Sulpicjusz	-	-	-	+
303	Sykstus	+	-	-	+
304	Sylwan	-	-	-	+
305	Sylweryusz	-	-	-	+
306	Sylwester	+	+	-	+
307	Symeon	+	-	-	+
308	Symforian	-	+	-	+
309	Symplicjusz	-	-	-	+
310	Szczepan	-	-	-	+
311	Szymon	+	+	-	+
312	Szymon z Lipnicy	-	-	-	+
313	Świętosław	-	-	-	+
314	Tadeusz	+	+	+	+
315	Tarzycjusz	-	-	-	+
316	Telesfor	-	+	-	+
317	Teodor	-	-	-	+
318	Teodozjusz	-	+	-	+
319	Teofan	-	-	-	+
320	Teofil	-	+	-	+
321	Terezjusz	-	+	+	+
322	Tobiasz	-	+	-	+
323	Tomasz	+	+	+	+
324	Tomasz z Akwinu	-	-	-	+
325	Tyburcjusz	+	-	-	-
326	Tymoteusz	+	-	-	+
327	Tytus	-	-	-	+
328	Ubald	-	-	+	-
329	Urban	-	+	-	+
330	Vianney	-	-	-	+
331	Wacław	+	+	+	+
332	Waldemar	-	-	-	+
333	Walenty	-	-	+	+
334	Walerian	-	-	-	+
335	Waleriusz	-	-	-	+

336	Wawrzyniec	-	+	-	+
337	Wenancjusz	-	-	-	+
338	Wiesław	-	-	-	+
339	Wiktor	-	+	-	+
340	Wiktoryn	-	+	+	-
341	Wilhelm	-	+	-	+
342	Wincenty	+	+	+	+
343	Wirgiliusz	-	-	-	+
344	Wit	-	-	-	+
345	Witalis	-	-	-	+
346	Witold	-	-	-	+
347	Władysław	-	+	-	+
348	Włodzimierz	-	-	-	+
349	Wojciech	-	+	-	+
350	Zachariasz	-	-	-	+
351	Zbigniew	-	-	-	+
352	Zdenek	-	-	-	+
353	Zdzisław	-	-	-	+
354	Zefiryn	+	+	-	-
355	Zenon	-	-	-	+
356	Zygmunt	-	+	-	+

Tab. 21. Opracowanie własne.

Jak już podkreślano bardzo duża grupa imion zakonnych omówionych w książce jest wspólna z antroponimią pozazakonną poszczególnych okresów, wynika to przede wszystkim z motywacji wyboru imion spośród repertuaru świętych Kościoła katolickiego (która była, jak wiadomo, także żywa poza zakonem). Największą grupę wśród badanych antroponimów zajmują właśnie imiona zakonne motywowane imionami świętych lub błogosławionych. Warto jednak ponownie podkreślić stałą – niezmienną od początku istnienia zakonu do dziś – motywację religijną wyboru antroponimów w karmelu. Owa motywacja religijna wiąże się w zgromadzeniu także z funkcją symboliczno-teologiczną tych jednostek. Imiona zakonne to bez wątpienia dla ich nosicieli nie tylko nominacja, ale też (albo przede wszystkim) symbol. Według Z. Abra-

mowicz, „symbol nie istnieje konwencjonalnie jako znak, posiada pewną konieczność, która ma cechę przechodniości i tworzy ciągi różnych tradycji” (Abramowicz 2007: 114; za Głuchowski 1995:7). W procesie tworzenia imion zakonnych symbol jest czynnikiem aktywnym, determinującym powstawanie tradycji nazewniczych. „W zdecydowanej większości symbolika imienia zakonnego nie jest związana ze znaczeniem imienia (...), ale z odniesieniem do świętego patrona” (Zmuda 2019a: 81). Należy podkreślić, że język pochodzenia antroponimu nie ma żadnego wpływu na wybór imienia w zakonie, ale odbija jedynie źródła pochodzenia imion.

Odnosnie do popularności poszczególnych jednostek w onomastykonie zakonnym, ciekawym zjawiskiem jest fakt, iż wśród męskich imion zakonnych pierwszą rangę (nie rozgraniczając na pozycję imienia, wyliczenia łączne imion pierwszych, drugich i trzecich w całym badanym przedziale czasowym) stanowi imię żeńskie (jedyne imię żeńskie występujące w zakonie w funkcji imienia męskiego), czyli imię *Maria* (trzeba jednak zaznaczyć, że – tak jak jest to spotykane w nazewnictwie świeckim – nie wystąpiło ono jako imię pierwsze). Drugą – również wyjątkową, patrząc na liczbę użyc pozostałych imion – pozycję zajęło imię *Jan* (występujące głównie jako imię pierwsze). Obydwa te imiona motywowane są postaciami niezwykle ważnymi dla zakonu karmelitańskiego. Liczba użyc dwóch pierwszych imion na tej liście rangowej zaświadcza o ich wyjątkowej randze w zakonie. Pozostałe imiona, które na przestrzeni wieków uzyskały liczbę użyc 20 lub więcej to albo imiona ważne dla zakonu, albo imiona w ogóle bardzo popularnych i ważnych świętych w Kościele katolickim.

Poniższa tabela prezentuje listę rangową imion, które najczęściej wystąpiły na przestrzeni wieków w zakonie karmelitańskim (uwzględniono imiona, które uzyskały dwadzieścia lub więcej poświadczeń).

Lp.	Imię	Ranga	Liczba użyc
1.	Maria	1.	115
2.	Jan	2.	63
3.	Andrzej	3.	27
4.	Tomasz	4.	24
5.	Franciszek	5.	23

6.	Józef	6.	22
7.	Marek	6.	22
8.	Stanisław	6.	22
9.	Tadeusz	7.	20

Tab. 22. Opracowanie własne.

Tę tabelę rangową, pokazującą liczbę użyc w aspekcie imion w zakonie ważnych i popularnych, uzupełnia informacja, o imionach, które wystąpiły we wszystkich badanych wiekach. Takich jednostek jest tylko 34 (niezależnie od pozycji antroponimu) na 356 jednostek nadanych w zakonie karmelitańskim (które posłużyły do utworzenia 1757 imion zakonnych), czyli jedynie 2% wszystkich imion, a 10% występujących jednostek. Są to takie imiona, jak (układ alfabetyczny): *Adrian, Alfons, Andrzej, Augustyn, Bartłomiej, Benedykt, Bernardyn, Bonawentura, Cherubin, Dominik, Franciszek, Gabriel, Hieronim, Hilarion, Ignacy, Izidor, Jacek, Jakub, Jan, Jozafat, Józef, Karol, Kazimierz, Konstanty, Ludwik, Mikołaj, Piotr, Rafał, Stanisław, Stefan, Tadeusz, Tomasz, Wacław, Wincenty*.

Widać, że znalazły się tu wszystkie imiona z listy rangowej z wyjątkiem imion – *Maria* i *Marek*. Imię *Maria*, najczęstsze pod względem użyc, zostało użyte w wiekach XVII, XVIII i XX, ale dopiero w wieku XX są to wartości znaczące. W całym XX wieku zostało użyte aż 112 razy, z czego aż 89 razy w drugiej połowie tego wieku, to zatem ten okres zadecydował o randze tego imienia (ma to zatem bezpośredni związek ze zmianą – omówioną już wcześniej – w całej praktyce zmiany imienia w zakonie karmelitańskim).

Szczególą cechą przeanalizowanych antroponimów jest także ich złożona struktura, imię zakonne karmelitów bosych składa się bowiem z jednego, dwóch lub – sporadycznie – trzech imion właściwych oraz dołączonej do nich tytułacji. W przypadku imiennictwa karmelitańskiego – nie tylko męskich imion zakonnych, ale także żeńskich – predykaty wyróżniają je nie tylko ze zbioru onimów w ogóle, ale także ze zbioru imion zakonnych (tylko wybrane zakony mają ten element imienia). Jak zaznaczałam podczas badań nad imionami karmelitanek bosych:

Ważne wydaje się wskazanie podwójnej funkcji predykatów: 1. Indywidualnie ukazują zakonnicę [w tym przypadku zakonnikowi – dop. E.Z.] najważniejsze wartości, którymi ma się kierować w swym

zakonnym życiu oraz wskazują jej kierunki kontemplacji; 2. Kolektywnie – opisują historię zbawienia i wyznaczają drogę/granicę kontemplacji dla całego zakonu (Zmuda 2019a: 172).

Warto także jeszcze raz wspomnieć, że sama praktyka zmiany imienia w zakonie karmelitańskim ewoluowała w XX wieku, zwłaszcza w jego drugiej połowie (pod wpływem takich czynników, jak: postanowienia Soboru Watykańskiego II, w tym zaakcentowanie podstawowej konsekracji, jaką jest chrzest, czy czynniki pragmatyczno-społeczne), w zakonie karmelitańskim nastąpiła zasadnicza zmiana. Przełożony obecnie, nadając imię, bardzo często pozostawia już imię chrzestne, a dołącza jedynie imię drugie (czasem też trzecie) i predykat lub sam predykat – tak powstaje imię zakonne (wcześniej imiona nadawane przez przełożonych – zwykle bez porozumienia z nowicjuszem – były radykalną zmianą, rzadko pozostawały w związku z imieniem chrzestnym).

Słownik imion karmelitów bosych omówionych w książce

Słownik prezentuje omówione w monografii imiona karmelitów bosych (wszystkie jednostki, które wystąpiły jako pierwsze, drugie lub trzecie imię). W słowniku przyjęto następujące zasady redakcji: wszystkie hasła zostały uporządkowane alfabetycznie; po hasła następują – (1): ogólna liczba wystąpień imienia w zakonie karmelitańskim na przestrzeni wieków [jeżeli imię występowało nie tylko jako imię pierwsze ogólna liczba wystąpień zapisana jest w nawiasie kwadratowym] (liczba wystąpień w poszczególnych wiekach) jako imienia pierwszego (liczba wystąpień w poszczególnych wiekach) jako imienia drugiego i ewentualnie trzeciego, (2): motywacja nadania imienia (ponieważ szczegółowa motywacja została podana w rozdziale 3., tu jedynie następuje wskazanie grupy, w jakiej należy owej motywacji szukać, z dokładnym określeniem podrozdziału). (3) Etymologia imienia (podstawowymi źródłami do ustalania etymologii były słowniki imion: Grzenia 2006; Fros i Sowa I-VI 2004-2007; SEMot cz. 2. oprac. przez M. Małec; korzystanie z innych źródeł zostało zaznaczone w przypisie).

Abraham

1 (XVII) jako imię pierwsze; imię motywowane imieniem postaci biblijnej (zob. 3.1.1.); imię biblijne pochodzące od akadyjskiego *Aba-am-ra-am* 'kochaj ojca'; według etymologii biblijnej znaczące – *Abram* 'ojciec mój jest wzniosły' i *Abraham* 'ojciec mnóstwa' (Fros i Sowa I: 11).

Achacjusz

1 (XVIII) jako imię pierwsze; imię motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); imię męskie najprawdopodobniej pochodzenia greckiego (gr. *achátēs* 'agat') (Fros i Sowa I: 19).

(*Achacjusz* to spolszczona wersja łacińskiego *Achacius*, w polszczyźnie raczej *Achacy* zob. Malec 1994: 176) [por. imię *Achacy*].

Achacy

1 (XVII) jako imię pierwsze; imię motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); imię męskie najprawdopodobniej pochodzenia greckiego (gr. *achátēs* ‘agat’) (Fros i Sowa I: 19).

Achilles

2 (XX) jako imię pierwsze; imię motywowane imieniem męczennika rzymskiego (zob. 3.2.2.); imię pochodzi od gr. imion *Achilleús* lub *Achileús*, w łacinie funkcjonowały w formach *Achilleus*, *Achilles*, pierwotne znaczenie tego imienia nie jest znane, ale może pochodzić od *áchos* ‘ból, cierpienie’ lub od nazwy rzeki *Acheloos* (por. Grzenia 2006: 34).

Adam

12 (1 – XVII; 1 – XVIII; 10 – XX) jako imię pierwsze; imię motywowane imieniem biblijnym (zob. 3.1.1.); etymologia imienia nie jest jasna. Hebrajskie *adam* oznacza ‘ludzie’ i jest spokrewnione z *adhamah* ‘ziemia’ (Grzenia 2006: 35). Od Flawiusza sądzono, że imię to oznacza *czerwony* (A. miał być ulepiony z czerwonej gliny). W Biblii *Adam* oznacza imię własne, ale i człowieka w ogóle (jednostkę i zbiorowość) (zob. Fros i Sowa I: 30).

Adeodat

3 (1 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia łacińskiego, *Adeodatus* ‘dany przez Boga’¹⁵⁸ (imię *Bożydar* uważa się za znaczeniowy odpowiednik).

Adolf

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię złożone pochodzenia germańskiego, od *adal* ‘szlachetny’ i *wolf//wulf* ‘wilk’ (po spółgłosce *olf//ulf*) (Fros i Sowa I: 41).

¹⁵⁸ <https://deon.pl/imiona-swietych/deusdedit,2144> (dostęp dnia 18.07.2020).

Adrian

7 (1 – XVII; 3 – XVIII; 1 – XIX; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); łaciński przydomek utworzony został od toponimu *Hadria* (lub *Adria*), oznaczał kogoś, kto z tego miasta pochodził (Grzenia 2006: 38). „Oboczność *Hadrianus* // *Adrianus*, poświadczona jest na gruncie łacińskim, była wynikiem ludowej wymowy, w której początkowe h- uległo zanikowi” (Fros i Sowa I: 42).

Agataniół

1 (XVII) jako imię pierwsze; motywowane imieniem męczennika (zob. 3.2.2.); imię to pochodzi od greckiego imienia *Agatangelus* (będącego złożeniem od wyrazów *agathos* ‘dobry, szlachetny’ i *angelos* ‘zwiastun, poseł, anioł’ (Fros i Sowa I: 53).

Alan

3 (1 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); niejasna etymologia. Rodowód temu imieniu przypisywany jest celtycki, *alun* ‘harmonia’ (zob. Grzenia 2006: 40; por. Fros i Sowa I: 71) lub rzymski, od nazwy etnicznej Alanów (Fros i Sowa I: 71).

Albert

[13] 12 (2 – XVII; 4 – XIX; 6 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem jednego ze świętych Albertów (zob. 3.2.1.); imię pochodzenia germańskiego, powstało wskutek skrócenia imienia *Adalbert*.

Albin

2 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (od cognomen *Albinus*, utworzone od imienia rodowego *Albus*, łac. *albus* ‘biały’) (Grzenia 2006: 42; Fros i Sowa I 82).

Aleksander

13 (2 – XVII; 2 – XVIII; 9 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego z licznych świętych Aleksandrów (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia greckiego (należy do starych dwuczłonowych imion greckich), od *aléksō* ‘bronień, wspomagam’ oraz *anér* ‘mąż, mężczyzna’ (Fros i Sowa I: 88).

Aleksy

6 (1 – XVII; 2 – XVIII; 3 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); pochodzi od greckiego *Aleksis* (spieszczenia imienia dwuczłonowego *Aleksidemos*).

Alfons

8 (1 – XVII; 1 – XVIII; 1 – XIX; 5 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia germańskiego; *al* ‘szlachetny’ i *funs* ‘szybki, życzliwy, chętny’ (Fros i Sowa I: 103).

Alfred

2 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej, od *aelf-//alp-//alf-//elf-‘elf’* oraz *-raed* ‘rada, konsylium’ (Fros i Sowa I: 110).

Alojzy

[11] 10 (1 – XVIII; 2 – XIX; 7 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XVIII) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.1.); imię o etymologii germańskiej (*a-wis* ‘wszystko wiedzący’).

Amadeusz

[3] 2 (1 – XVII; 1 – XVIII) jako imię pierwsze; 1 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem zakonnym noszonym przez świętych Kościoła katolickiego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej, pochodzi od słów *amo* ‘kochać’ i *Deus* ‘Bóg’. To średniowieczne imię łacińskie powstało w kręgach zakonnych (Fros i Sowa I: 128).

Ambroży

5 (2 – XVIII; 1 – XIX; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię pochodzące od rzymskiego cognomen *Ambrosius* (to zaś pochodzi z gr. *ambrósios* ‘niesmiertelny’ (Fros i Sowa I: 137).

Anaklet

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej, od *klētós* ‘wybrany, wezwany’ (Fros i Sowa III: 498).

Anastazy

5 (1 – XVII; 2 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (pochodzi od żeńskiego imienia *Anastasis*; to zaś od *anastasis* ‘zmarłychwstanie’) (zob. Fros i Sowa I: 152).

Anatol

4 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego A. biskupa Laodycei lub A. patriarchy konstantynopolitańskiego (zob. 3.2.2.); imię o greckiej etymologii (pochodzi od *anatolios* ‘wschodni’ lub *Anatole* ‘wschód słońca, strona świata, gdzie słońce wschodzi, wschód’) (zob. Fros i Sowa I: 155-156).

Andrzej

[27] 26 (2 – XVII; 1 – XVIII; 3 – XIX; 20 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XX) jako imię trzecie; motywowane imieniem postaci biblijnej (zob. 3.1.1.); imię o greckiej etymologii. Genetycznie jest zdrobnieniem dwuczłonowych imion męskich typu: *Andróbulos*, *Androgénes*, *Androkrátes*, *Andromedes* itd. (zawierają one wyraz *anēr* ‘maż, mężczyzna’.

Angel

1 (XVIII) jako imię pierwsze; motywowane jest nazwaniem anioła, odsyła do treści angelologicznych (zob. 3.1.3.); etymologicznie imię pochodzi od gr. *ángelos* ‘posłaniec’ (por. etymologia imienia *Angela*, np. Grzenia 2006: 52).

Anioł

9 (2 – XVIII; 1 – XIX; 6 – XX) jako imię pierwsze; odsyła do treści angelologicznych (zob. 3.1.3.); etymologicznie imię pochodzi od gr. *ángelos* ‘posłaniec’ (Fros i Sowa I: 187).

Antoni

[13] 12 (1 – XVII; 2 – XVIII; 9 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XVIII) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię to pochodzi od nazwy starorzymskiego rodu *Antonii* (Grzenia 2006: 55).

Antonin

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); etymologicznie wywodzi się od łacińskiego cognomen *Antoninus* (Fros i Sowa I: 230).

Anzelm

7 (1 – XVIII; 2 – XIX; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej, należało do imion teoforycznych (*Ans* ‘bóg’; *helm* ‘hełm, tarcza ochronna’ (Fros i Sowa I: 238).

Apolinary

6 (1 – XVIII; 5 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); imię pochodzące z łaciny (*Apollinarus* ‘należący do Apolina’) (Fros i Sowa I: 243).

Apoloniusz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); męski odpowiednik żeńskiego *Apolonia* (Fros i Sowa I: 249).

Apostoł

1 (XX) jako imię drugie; motywowane przydomkiem św. Pawła (zob. 3.2.3.); etymologicznie wywodzi się z języka greckiego (*apostolos* ‘ktoś, kto został posłany’ – SWB: 27); ten grecki termin bardzo rzadko występuje w klasycznej grece, ale 80 razy występuje w NT, gdzie oznacza „posłańca” Chrystusa i „zwiastuna” Ewangelii (zob. SWB: 27).

Archanioł

4 (1 – XVII; 3 – XVIII) jako imię pierwsze; odsyła do treści angelologicznych (zob. 3.1.3.); etymologicznie imię pochodzi od gr. *archángelos*.

Arkadiusz

[9] 8 (XX) jako imię pierwsze; 1 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem jednego z sześciu świętych (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia greckiego (*Arkádios* od *Arkas* ‘mieszkaniec Arkadii, Arkadyjczyk’ (Grzenia 2006: 59).

Arnold

3 (1 – XVII; 1 – XVIII; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych Arnoldów (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*arn-//aro-* ‘orzeł’ i *-old* od czas. oznaczającego ‘władać, panować’ – Fros i Sowa I: 264–265).

Arseniusz

5 (1 – XVII; 3 – XVIII; 1 XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego Arseniusza (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia greckiego (od *arsénios* lub *arsēn* ‘mężny, silny’) (Fros i Sowa I: 270).

Artur

6 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o rodowodzie celtyckim (*art-* ‘niedźwiedź’ i *-ur* ‘nowy, młody, piękny, kwitnący’) (Fros i Sowa I: 275).

Atanazy

3 (1 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (A. Wielki; A. bp Neapolu; A. Atonita); imię o greckiej etymologii (imię greckie *Athanásios* ‘niesmiertelny’) (Fros i Sowa I: 289).

August

1 (XVIII) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia łacińskiego, utworzone od przydomka *Augustus* (pierwotnie oznaczał ‘uświęcony przez (dobre) przepowiednie, znaki’ lub ‘przedsięwzięty pod sprzyjającymi znakami’) (Fros i Sowa I: 301).

Augustyn

8 (1 – XVII; 1 – XVIII; 1 – XIX; 5 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego z licznych świętych (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia łacińskiego, utworzone od przydomka *Augustus* (pierwotnie oznaczał ‘uświęcony przez (dobre) przepowiednie, znaki’ lub ‘przedsięwzięty pod sprzyjającymi znakami’) (Fros i Sowa I: 301).

Aureliusz

[5] 4 (1 – XVIII; 1 – XIX; 2 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XVIII) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia łacińskiego od gentilicium *Aurelius* (Fros i Sowa I: 312).

Awertan

4 (2 – XVIII; 1 – XIX; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego karmelitańskiego (zob. 3.2.1.); Etymologia niejasna.

Baltazar

4 (XVIII) jako imię pierwsze; motywowane imieniem biblijnym (zob. 3.1.1.); imię pochodzenia semickiego (*Bel-balatsu-usur* 'niech Bel zachowa jego życie' lub *Bel-szar-usur* 'niech Bel chroni króla' – Grzenia 2006: 66).

Barnaba

6 (1 – XVII; 3 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem postaci biblijnej (zob. 3.1.1.); imię o etymologii aramejskiej (*Bar-ne-buch* 'syn prorocstwa, pocieszenia') (Fros i Sowa I: 355).

Bartłomiej

[12] 11 (1 – XVII; 2 – XVIII; 1 – XIX; 7 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XX) jako imię trzecie; motywowane imieniem postaci biblijnej (zob. 3.1.1.); imię o etymologii aramejskiej, genetycznie patronimicum (*Bar-Tholomai* 'syn Tolmy') (Fros i Sowa I: 361).

Bazyli

6 (2 – XVIII; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia greckiego (*basileús* 'wódz, król, cesarz') (Fros i Sowa I: 375).

Benedykt

[11] 10 (1 – XVII; 1 – XVIII; 2 – XIX; 6 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XVIII) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię *Benedykt* to pierwotnie łac. przydomek *Benedictus* (od *bene dicere* 'dobrze, pięknie mówić; kogoś chwalić, także 'dobrze życzyć komuś') (Grzenia 2006: 70).

Beniamin

3 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem postaci biblijnej (zob. 3.1.1.); imię o etymologii hebrajskiej *Ben-jamin* 'syn prawicy' (Fros i Sowa I: 410).

Benignus

5 (1 – XVII; 2 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); etymologicznie pierwotnie cognomen rzymskie (od *benignus* 'uprzejmy, życzliwy, dobroczynny') (Fros i Sowa I: 412).

Benon

1 (XIX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia germańskiego, skrócenie od *Bernhard* (*bern* 'niezdźwiedz i *hard* 'mocny, potężny') (Fros i Sowa I: 415; 427).

Berchmans

2 (XX) jako imię drugie; imię motywowane nazwiskiem św. Jana Berchmansa (zob. 3.2.3.); imię powstałe wskutek transonimizacji, przeniesione z nazwiska *Berchmans*.

Bernard

7 (1 – XVII; 1 – XVIII; 5 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia germańskiego (*bern* 'niezdźwiedz i *hard* 'mocny, potężny') (Fros i Sowa I: 427).

Bernardyn

6 (1 – XVII; 2 – XVIII; 2 – XIX; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); jest to imię łacińsko-włoskie, pierwotnie forma zdrobniła na *-ino* od germańskiego imienia *Bernardus* (Fros i Sowa I: 437).

Bertold

9 (3 – XVIII; 2 – XIX; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego z zakonu karmelitańskiego (zob. 3.2.1.); imię o etymologii germańskiej (*berht* 'znany, znakomity' i *waltan* 'panować, rządzić') (Fros i Sowa I: 445).

Błażej

3 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia łacińskiego, pierwotnie nomen gentilicium (nazwa rodu pochodzi od przezwiska *Blasio*) (Fros i Sowa I: 465).

Bogdan

9 (XX) jako imię pierwsze; imię przyjęte jako zakonne najprawdopodobniej ze względu na znaczenie etymologiczne (zob. 3.3.); imię o rodowodzie słowiańskim (o znaczeniu 'dany przez Boga') (Fros i Sowa I: 470).

Bogumił

4 (1 – XIX; 3 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem błogosławionego (zob. 3.2.2.); imię o rodowodzie słowiańskim (spotykane u wszystkich Słowian) ('ten, który jest miły Bogu') (Fros i Sowa I: 474; Grzenia 2006: 79).

Bogusław

7 (1 – XVII; 1 – XVIII; 5 – XX); imię przyjęte jako zakonne najprawdopodobniej ze względu na znaczenie etymologiczne (zob. 3.3.); imię o rodowodzie słowiańskim (znane we wszystkich językach słowiańskich) ('ten, kto ma sławić Boga') (Fros i Sowa I: 476; Grzenia 2006: 79).

Bolesław

4 (XX) jako imię pierwsze; motywacja niejasna (zob. 3.3.); imię słowiańskie ('ten, który będzie miał dużo sławy') (Fros i Sowa I: 478).

Bonawentura

9 (1 – XVII; 3 – XVIII; 2 – XIX; 3 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego, najbardziej znanym jest B. biskup i doktor Kościoła z XIII w. (zob. 3.2.2.); imię to jest sztucznym imieniem klasztorным, „utworzone na podstawie łac. *bona ventura* 'dobra przyszłość', może najpierw o charakterze indywidualnego przydomka (...)” (Fros i Sowa I: 482).

Bonifacy

4 (1 – XVII; 1 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*bonum* 'dobro' i *fatum* 'wróżba, los') (Fros i Sowa I: 488).

Brokard

6 (2 – XVIII; 2 – XIX; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego karmelitańskiego (zob. 3.2.1.); imię o etymologii germańskiej (*burg* 'miasto, miejsce obronne' i *hard* 'mocny, trwały') (Fros i Sowa I: 506).

Bronisław

6 (1 – XIX; 5 – XX) jako imię pierwsze; imieniu może patronować błogosławiona Bronisława (zob. 3.2.2.); słowiańskie imię złożone (*broni* i *stawa*; 'ten, który ma bronić (walczyć o) sławy') (Grzenia 2006: 84).

Bruno; Brunon

5 (2 – XVIII; 3 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia germańskiego (*brūn* ‘brunatny’ lub ‘niedźwiedź’) (Grzenia 2006: 85).

Cecyliusz

3 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia łacińskiego, genetycznie forma męska nomen gentilicium *Caecilii* (Fros i Sowa I: 527).

Celestyn

5 (1 – XVIII; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego z papieży (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia łacińskiego, utworzone od przydomka *Caelestinus* (Grzenia 2006: 87).

Cezariusz

1 (XX) jako imię pierwsze; imieniu patronuje któryś ze świętych (zob. 3.2.2.); łacińska postać imienia Cezary (etymologia zob. *Cezary*).

Cezary

1 (XVII) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (formalnie utworzone od imienia *Caesar*, które ma etymologię niejasną) (Fros i Sowa I: 542).

Cherubin

5 (1 – XVII; 2 – XVIII; 1 – XIX; 1 – XX) jako imię pierwsze; imię odsyła do treści angelologicznych (zob. 3.1.3.); nazwa *cherubin* to określenie ‘jednego z cenniejszych aniołów’ (L I: 239), które do języka polskiego dostało się z gr. $\chiερουβ$ ¹⁵⁹ (*cherub*) za pośrednictwem łac. *cherubin* (por. Fros i Sowa I: 549).

Chrystian

2 (1 – XVIII; 1 – XX) jako imię pierwsze; imię motywowane przydomkiem mesjańskim *Chrystus* (zob. 3.1.4.); imię pochodzenia łacińskiego. *Chrystian* – tak jak spolszczony wariant *Krystyn* –

¹⁵⁹ Słowem $\chiερουβ$ (*cherub*) tłumacze LXX oddali hebr. słowo כרוב (kerüb), które natomiast pochodzi od asyryjskiego *karibu* oznaczającego modlącego się.

pochodzi od *Christinus* 'należący do Chrystusa', co natomiast jest utworzone od *Christus* (por. Fros i Sowa III: 536; zob. też Horyń, Zmuda 2017: 130–131).

Chryzolog

1 (XX) jako imię drugie; motywowane przydomkiem świętego doktora Kościoła (zob. 3.2.3.); przydomek ów wywodzi się z języka greckiego (Chryzolog w gr. „oznacza o złotych słowach. W ten sposób Kościół zachodni chciał podkreślić, że jak Wschód miał swojego Jana Złotoustego (zm. 407), tak Zachód ma swojego złotoustego Piotra”¹⁶⁰).

Chryzostom

6 (2 – XVIII; 2 – XIX; 2 – XX) jako imię drugie; imię motywowane przydomkiem świętego (zob. 3.2.3.); przydomek wywodzi się z języka greckiego (*chrisos stomas* 'złotousty')¹⁶¹.

Chrzyciel

3 (1 – XVIII; 1 – XIX; 1 – XX) jako imię drugie; imię motywowane przydomkiem postaci biblijnej (zob. 3.2.3.); imię przeniesione z przydomka (por. łac. *Ioannes Baptista*, hebr. *Jehohanan ben Zekarijahu*).

Corsini

3 (2 – XIX; 1 – XX) jako imię drugie; imię motywowane przydomkiem (zob. 3.2.3.); imię powstałe przez transnimizację.

Cyprian

[6] 5 (1 – XVIII; 4 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XVIII) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (przydomek *Cyprianus* oznaczał 'Cypryjczyk, człowiek wywodzący się z Cypru' – Grzenia 2006: 89).

Cyryl

[9] 8 (2 – XVIII; 6 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XVIII) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia greckiego (*kyrios* 'pan') (Fros i Sowa I: 568).

¹⁶⁰ https://pl.wikipedia.org/wiki/Piotr_Chryzolog (dostęp dnia: 15.01.2021).

¹⁶¹ [https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Chryzostom_\(imi%C4%99\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Chryzostom_(imi%C4%99)) (dostęp dnia: 15.01.2021).

Czesław

8 (2 – XIX; 6 – XX) jako imię pierwsze; imię motywowane imieniem (zob. 3.2.2.); imię słowiańskie ('ten, który ma czcić i szanować sławę, dobre imię rodu') (Grzenia 2006: 90).

Damazy

2 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); etymologicznie wywodzi się z j. gr. (*damao* 'ujarzmiam, oswajam') (Fros i Sowa II: 4).

Damian

[11] 10 (2 – XVII; 2 – XVIII; 6 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XVII) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); jest to imię przejęte z j. łac. *Damianus* („Było to rzymskie cognomen, utworzone na podstawie greckiej: *Damios*. Łączy się więc z imieniem starożytniej bogini *Damia*” Fros i Sowa II: 6).

Daniel

[6] 5 (XX) jako imię pierwsze; 1 (XVIII) jako imię drugie; motywowane imieniem biblijnym (zob. 3.1.1.); etymologicznie wywodzi się z hebr. (*dani'el* 'Bóg osądził lub 'Bóg jest sędzią' – Grzenia 2006: 94).

Dariusz

11 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); etymologicznie jest to imię pochodzenia staroperskiego ('ten, kto jest bogaty; władca bogactw; stróż skarbu') (Fros i Sowa II: 14).

Dawid

[4] 3 (1 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem postaci biblijnej (zob. 3.1.1.); imię pochodzenia hebrajskiego (*dud* 'kochanie' lub *dod* 'kochania godny') (Fros i Sowa II: 15).

Demetriusz

1 (XVIII) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię wywodzące się z greckiego *Demetrios*, co było pierwotnie przymiotnikiem od *Demeter* (oznaczało 'należący do Demeter'; grecki przym. *Demetrios* znaczył też 'rolniczy, wiejski') (Grzenia 2006: 103–104).

Dezyderiusz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia łacińskiego (cognomen *Desiderius* od rzecz. *desiderium* 'pragnienie') (Fros i Sowa II: 28).

Dionizy

6 (1 – XVII; 1 – XVIII; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego karmelitańskiego (zob. 3.2.1.); imię o etymologii greckiej (pochodzi od imienia boga Dionizosa oznaczało 'należący do Dionizosa') (Grzenia 2006: 98).

Dominik

15 (3 – XVII; 2 – XVIII; 2 – XIX; 8 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*dominicus*, *-a*, *-um* 'pański, należący do pana'); jest to chrześcijańskie imię teoforyczne (Fros i Sowa II: 50).

Doroteusz

2 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia greckiego (*dōron* 'dar' i *theós* 'bóg'), przejęte do polszczyzny z łac. *Dorotheus* i spolszczone na *Doroteusz* (Fros i Sowa II: 72).

Dozyteusz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem mnicha (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia greckiego (*dósis* 'dar' i *theós* 'bóg') (Fros i Sowa II: 73–74).

Dydak

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego z błogosławionych (zob. 3.2.2.); „Imię to można traktować jako hiszpańską postać imienia *Jakub* (...) lub jako pochodzące z greki, ze słowa *didaxē* 'doktryna, dyscyplina nauki'. Nie można też wykluczyć iberyjskiego pochodzenia imienia” (Fros i Sowa II: 80).

Edmund

6 (1 – XVII; 2 – XIX; 3 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*ed-* 'majątek, dziedzictwo' i *-mund* 'opieka') (Fros i Sowa II: 101).

Edward

7 (1 – XIX; 6 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia germańskiego (*ed-* ‘majątek, dziedzictwo’ i *-wart//ward* ‘opiekun, obrońca, stróż’) (Fros i Sowa II: 106).

Edwin

3 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia germańskiego (*ed-* ‘majątek, dziedzictwo’ i *-win* ‘przyjaciel’) (Fros i Sowa II: 110).

Efrem

3 (1 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem postaci biblijnej (zob. 3.1.1.); imię o etymologii hebrajskiej (*ephraim* ‘kurz, piasek, popiół, ziemia’) (Fros i Sowa II: 114).

Eliasz

[14] 13 (2 – XVIII; 4 – XIX; 7 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XVIII) jako imię drugie; imię motywowane biblijnym imieniem teoforycznym (zob. 3.1.1.); imię pochodzenia hebrajskiego (*El-iyajahu* ‘Bogiem jest Jahwe’) (Fros i Sowa II: 130).

Eligiusz

2 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*eligo, elegii, electum* ‘wybrać’) (Fros i Sowa II: 136).

Elizeusz

5 (2 – XVIII; 3 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem postaci biblijnej (zob. 3.1.1.); imię pochodzenia hebrajskiego (*Elis-ha* ‘Bóg wybawił, Bóg jest wybawieniem’) (Fros i Sowa II: 137).

Emanuel

5 (1 – XVIII; 4 – XX) jako imię pierwsze; imię motywowane teoforycznym imieniem biblijnym (zob. 3.1.4.); imię pochodzenia hebrajskiego (*Im-anu-el* ‘Bóg z nami’) (Fros i Sowa II: 150).

Emeryk

2 (1 – XVII; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (od imienia *Amalaryk*, które oznaczało ‘władca Amalów’) (Grzenia 2006: 113).

Emil

3 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*Aemilus* 'wywodzący się z rodu rzymskiego *Aemilia*'; łac. *aemulus* 'gorliwy, żarliwy, pilny') (Fros i Sowa II: 158).

Emilian

[3] 2 (XX) jako imię pierwsze; 1 (XVIII) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (cognomen *Amelianus* utworzone od *Aemilus* 'wywodzący się z rodu rzymskiego *Aemilia*') (Fros i Sowa II: 161).

Epifaniusz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię będące męską formą imienia *Epifania* (gr. *Epipháneia* 'objawienie, ukazanie się bóstwa' (Fros i Sowa II: 175-176).

Erazm

5 (1 – XVII; 2 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*Erasμός* 'godny miłości') (Fros i Sowa II: 158).

Ernest

1 (XX) jako imię trzecie; imię motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia germańskiego (*ernust//ernost//ernest* 'bitwa, siła surowość') (Fros i Sowa II: 187).

Eudes

1 (XX) jako imię drugie; imię motywowane nazwiskiem świętego (zob. 3.2.3.); imię transnimizowane z nazwiska.

Eufrazjusz

2 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*eu-* 'dobry' i *-phrasis* 'słowo, wyrażanie się') (Fros i Sowa II: 206).

Eugeniusz

8 (3 – XVIII; 5 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych o tym imieniu (zob. 3.2.2.); imię o etymo-

logii greckiej (pierwotnie zdrobnienie imienia *Eugénés* ‘dobrze urodzony, z dobrego rodu’) (Fros i Sowa II: 211).

Eustachy

6 (1 – XVII; 3 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*eústachys* ‘pięknie kłoszący się [o zbożu], kwitnący’) (Fros i Sowa II: 219).

Euzebiusz

3 (1 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*eusebés* ‘pobożny, sprawiedliwy’) (Fros i Sowa II: 236).

Ewald

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętych (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia germańskiego (*e-* [*ewa, ewe, eo, eu*] ‘prawo, układ, sprzężenie’ i *-wald* ‘kierowanie, panowanie’ (Fros i Sowa II: 244).

Ewangelista

1 (XX) jako imię drugie; imię motywowane przydomkiem świętego (zob. 3.2.3.); imię transnimizowane z przydomka (cognomen ma źródło greckie).

Ewaryst

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*euáristos* ‘najlepszy, miły, najprzyjemniejszy’) (Fros i Sowa II: 246).

Ezechiel

5 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem biblijnego proroka (zob. 3.1.1.); imię o etymologii hebrajskiej (o znaczeniu ‘Bóg uczyni mocnym; niech Bóg uczyni mocnym’ – Fros i Sowa II: 255).

Fabian

9 (2 – XVII; 2 – XVIII; 5 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem papieża (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (utworzone od nomen gentilicium *Fabius*; to zaś od *faba*, *-ae* ‘bób’) (Fros i Sowa II: 261).

Faustyn

7 (2 – XVIII; 1 – XIX; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem męczennika (zob. 3.2.2.); imię łacińskie (od *faustus* ‘błogi, szczęśliwy’) (Fros i Sowa II: 269; 272).

Felicjan

4 (1 – XVII; 2 – XVIII; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (pochodne od *Felix*; *felix* ‘urodzajny lub szczęśliwy’) (Fros i Sowa II: 285).

Feliks

7 (2 – XVIII; 1 – XIX; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*felix* ‘urodzajny lub szczęśliwy’) (Fros i Sowa II: 285).

Ferdynand

5 (3 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*ferd* ‘pokój’ i *nand* ‘ośmielić się’) (Fros i Sowa II: 291).

Fidelis

3 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*fidelis* ‘wierny, pewny’) (Fros i Sowa II: 298).

Filip

6 (1 – XVIII; 1 – XIX; 4 – XX) jako imię pierwsze; imię motywowane imieniem biblijnym (zob. 3.1.1.); imię o etymologii greckiej (*philos* ‘przyjaciel, miłośnik’ i *hippos* ‘koń’) (Fros i Sowa II: 307).

Flawiusz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (genetycznie nomen gentili-cium *Flavius*, to zaś od *flavus* ‘płowy, żółty’) (Fros i Sowa II: 334).

Florencjusz

2 (1 – XVIII; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*floreo* ‘błyszcząć, kwitnąć’) (Fros i Sowa II: 337).

Florian

6 (2 – XVIII; 1 – XIX; 3 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o łacińskim pochodzeniu (od łac. imienia *Florus*; to zaś od *florus* ‘kwitnący’) (Fros i Sowa II: 340).

Florus

1 (XVIII) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*florus* ‘kwitnący’) (Fros i Sowa II: 343).

Fortunat

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*fortunatus* ‘błogi, szczęśliwy’) (Fros i Sowa II: 353).

Franciszek

[23] 18 (2 – XVIII; 3 – XIX; 13 – XX) jako imię pierwsze; 5 (1 – XVII; 3 – XVIII; 1 – XX) jako imię drugie; imię motywowane imieniem świętego karmelitańskiego (zob. 3.2.1.); „Jest to imię wywodzące się z języka włoskiego. Pochodzi ono od określenia *francesco* ‘Francuz, Francuzik’, jakim kupiec P. Bernardone nazwał swojego syna Jana, kiedy wrócił z Francji” (Fros i Sowa II: 357).

Franek

1 (XVIII) jako imię drugie; imię motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); etymologia zob. *Franciszek*.

Frank

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o pochodzeniu germańskim (‘człowiek wolny’) (Fros i Sowa II: 384).

Fryderyk

4 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*fridu* ‘pokój’ i *rihhi* ‘panowanie, władza’) (Fros i Sowa II: 398).

Fulgencjusz

3 (2 – XVIII; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (genetycznie cognomen *Fulgentius* ‘błyskający, skrzący się’) (Fros i Sowa II: 404).

Fulgenty

[2] 1 (XVII) jako imię pierwsze; 1 (XVIII) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (spolszczona forma imienia *Fulgentius* ‘błyskający, skrzący się’) (Fros i Sowa II: 404).

Gabriel

[10] 8 (1 – XVII; 1 – XVIII; 3 – XIX; 3 – XX) jako imię pierwsze; 2 (1 – XVIII; 1 – XX) jako imię drugie; motywowane imieniem biblijnym (zob. 3.1.3.); imię o etymologii hebrajskiej (*geber* ‘mąż silny’ i *el* ‘Bóg’; *Gabriel* tłumaczy się więc ‘mąż Boży’ lub ‘Bóg jest moim mężem’) (Fros i Sowa II: 413).

Gaudenty

1 (XVIII) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*gaudens* ‘radujący się’) (Fros i Sowa II: 432).

Gerard

7 (3 – XVII; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*ger* ‘oszczep’ i *hard* ‘mężny, odważny, trwały, mocny’) (Fros i Sowa II: 463).

Gerwazy

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (od *gērúō* ‘uroczyście obchodzę, wielbię’ lub od przymiotnika *gērúsios* ‘stary’) (Fros i Sowa II: 483).

Godfryd

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*gode* ‘Bóg’ i *frid* ‘pojój, pewność’) (Fros i Sowa II: 499).

Gracjan

6 (1 – XVII; 1 – XVIII; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia łacińskiego (genetycznie cognomen od gentilicium *Gratius* [*gratia* ‘łaska, uczynność, wdzięk’]) (Fros i Sowa II: 516).

Grzegorz

19 (1 – XVIII; 18 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*gregórios* ‘gorliwy, czuwający’) (Fros i Sowa II: 523).

Gustaw

1 (XX) jako imię pierwsze; imię motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię germańskie pochodzenia szwedzkiego (*gote* ‘Got’ i *staf* ‘łaska, podpora’) (Fros i Sowa II: 549).

Gwidon

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*witu* ‘las’) (Fros i Sowa II: 552).

Hadrian

2 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (3.2.2.); łaciński przydomek utworzony został od toponimu *Hadria* (lub *Adria*), oznaczał kogoś, kto z tego miasta pochodził (Grzenia 2006: 38). „Oboczność *Hadrianus* // *Adrianus*, poświadczona jest na gruncie łacińskim, była wynikiem ludowej wymowy, w której początkowe *h-* uległo zanikowi” (Fros i Sowa I: 42).

Henryk

8 (1 – XVIII; 7 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*heim* ‘ojczyzna’ i *rihhi* ‘władca’) (Fros i Sowa III: 26).

Herman

2 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*her-* ‘wojsko’ i *mann* ‘człowiek’, ‘mąż’) (Fros i Sowa III: 43).

Hermengild

2 (1 – XVIII; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię pochodzenia germańskiego (*hermen-* /od imienia boga Hermina, Irmina/ i *-gild* ‘nagroda, ofiara’ (Fros i Sowa III: 49).

Hieronim

8 (2 – XVII; 1 – XVIII; 1 – XIX; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*hierós* ‘święty, poświęcony bóstwu’ i *ónyma* ‘imię’) (Fros i Sowa III: 61).

Hilarion

7 (2 – XVII; 1 – XVIII; 2 – XIX; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); imię o etymologii grecko-łacińskiej (genetycznie spieszczenie imienia Hilaros; *hilarus* ‘wesoły, pogodny, radosny’ (Fros i Sowa III: 66).

Hilary

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*hilarus* ‘wesoły, pogodny, radosny’) (Fros i Sowa III: 68).

Hipolit

3 (1 – XVII; 1 – XVIII; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*hippos* ‘koń’ i *lyo* ‘rozwiązuję, uwalniam’) (Fros i Sowa III: 85).

Honorat

3 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*honoratus* ‘czczony, szanowany’) (Fros i Sowa III: 88).

Honoriusz

3 (2 – XVIII; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*honor* ‘cześć, godność, honor’) (Fros i Sowa III: 92).

Hubert

3 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*hugo* ‘rozum’ i *bert* ‘sławny’) (Fros i Sowa III: 96).

Idzi

3 (1 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); „Jest to polska postać łacińskiego *Aegidius*. Do łaciny przeszło z języka greckiego, w którym było jednym z przydomków Dzeusa (...) Grecki przymiotnik *aigidios* wywodzi się z rzeczownika *aigis* ‘tarcza drewniana, pokryta skórą kozią’, a to z kolei od *aiks* ‘koza’” (Fros i Sowa III: 112).

Ignacy

8 (1 – XVII; 2 – XVIII; 1 – XIX; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); imię o niejasnej etymologii. Być może od łac. *ignis* ‘ogień’ (Fros i Sowa III: 117).

Igor

2 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); „Jest to ruska forma staronordyckiego imienia *ingvarr*. Na Rusi należało do imion dynastycznych. Genetycznie jest to imię teoforyczne złożone. W części pierwszej zawarte jest imię *Yngvi* stisl. boga Freja z grupy Asów, a w części drugiej *-varr* ‘czujny’ od czasownika *vera* ‘czuwać’” (Fros i Sowa III: 128).

Ildefons

2 (1 – XVIII; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*hild* ‘walka’ i *funs* ‘gotowy’) (Fros i Sowa III: 129).

Innocenty

5 (1 – XVII; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*innocens* ‘niewinny, prawy’) (Fros i Sowa III: 137).

Ireneusz

5 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*eirenaíos* ‘spokojny’) (Fros i Sowa III: 147).

Izajasz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem proroka (zob. 3.1.1.); imię biblijne o etymologii hebrajskiej (o znaczeniu ‘zbawienie Pana, Jahwe Zbawicielem’) (Fros i Sowa III: 164).

Izydor

9 (1 – XVII; 1 – XVIII; 2 – XIX; 5 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię wywodzące się z Egiptu (nie wiadomo, czy to przekład grecki imienia egipskiego, czy utworzone przez tamtejszych Greków) (imię złożone, od 1. *Izyda* i 2. *dōron* ‘dar’) (Fros i Sowa III: 169).

Jacek

[19] 17 (2 – XVII; 3 – XVIII; 1 – XIX; 11 – XX) jako imię pierwsze; 2 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię wywodzi się od łacińskiej formy imienia *Hiacynt* (Fros i Sowa III: 177).

Jakobin

2 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem błogosławionego karmelitańskiego (zob. 3.2.1.); imię to pochodzi od włoskiej wersji (*Jacopone*) imienia *Jakub* (imię *Jacopone* zob. Fros i Sowa III: 179).

Jakub

[9] 8 (1 – XVII; 1 – XVIII; 1 – XIX; 5 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XVII) jako imię drugie; motywowane imieniem jednej z postaci biblijnych (zob. 3.1.1.); imię biblijne o etymologii hebrajskiej (znaczące ‘niech Bóg strzeże’) (Fros i Sowa III: 187).

Jan

[63] 59 (5 – XVII; 11 – XVIII; 7 – XIX; 36 – XX) jako imię pierwsze; 4 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem jednej z postaci biblijnych (zob. 3.1.1.); teoforyczne imię biblijne o etymologii hebrajskiej (o znaczeniu ‘Bóg jest łaskawy’) (Fros i Sowa III: 205).

Jan od Krzyża

1 (XVIII) jako imię pierwsze; motywowane imieniem zakonnym (zob. 3.2.1.); imię przeniesione z imienia zakonnego (etymologia por. też imię *Jan*).

January

2 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej, genetycznie cognomen, który pierwotnie oznaczał chłopca urodzonego w styczniu (Fros i Sowa III: 275).

Janusz

6 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.1.1.); jest to polskie spieszczenie imienia *Jan* (Fros i Sowa III: 277).

Jarosław

6 (XX) jako imię pierwsze; motywowane najprawdopodobniej imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii słowiańskiej (*jaro-* 'ostry, surowy' i *ślaw* 'sława') (Fros i Sowa III: 279).

Jeremiasz

6 (1 – XVII; 2 – XVIII; 3 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem biblijnego proroka (zob. 3.1.1.); imię teoforyczne o etymologii hebrajskiej (o znaczeniu 'Bóg Jahwe dźwiga, Jahwe podnosi, wywyższa' – Fros i Sowa III: 280).

Jerzy

10 (1 – XVII; 1 – XVIII; 8 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*geōrgós* 'rolnik') (Fros i Sowa III: 284).

Jędrzej

1 (XX) jako imię pierwsze; wariant imienia *Andrzej* (por. Grzenia 2006: 171); motywacja i etymologia zob. *Andrzej*.

Joachim

7 (1 – XVII; 6 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem apokryficznym (zob. 3.1.5.); imię o etymologii hebrajskiej (skrótowanie hebr. *Jehojaqim*; *Jeho* 'Bóg Jahwe' i *jaqim* 'podnieść') (Fros i Sowa III: 317–318).

Jonasz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem biblijnego proroka (zob. 3.1.1.); imię o etymologii hebrajskiej (*jona* 'gołąb') (Fros i Sowa III: 335).

Jozafat

9 (1 – XVII; 1 – XVIII; 3 – XIX; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem biblijnym (zob. 3.1.1.); imię o etymologii hebrajskiej (*Jehoszafat* 'Jahwe sądzi') (Fros i Sowa III: 340).

Józef

[22] 18 (1 – XVII; 3 – XVIII; 3 – XIX; 11 – XX) jako imię pierwsze; 4 (1 – XVIII; 3 – XX) jako imię drugie; motywowane imieniem biblijnym (zob. 3.1.1.); imię teoforyczne o etymologii hebrajskiej (o znaczeniu ‘niech pomnoży Bóg dobra’ albo ‘niech przyda Bóg syna’) (Fros i Sowa III: 343).

Julian

14 (2 – XVII; 2 – XVIII; 2 – XIX; 8 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (pochodzi od imienia *Juliusz*) (Fros i Sowa III: 374).

Juliusz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*Iulius* to ‘pochodzący z rodu *Julia*’) (Fros i Sowa III: 381).

Justyn

7 (2 – XVIII; 1 – XIX; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (utworzone od imienia *Just*) (Fros i Sowa III: 388).

Justynian

[3] 2 (1 – XVIII; 1 – XIX) jako imię pierwsze; 1 (XVIII) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (genetycznie cognomen utworzone od *Iustinus*) (Fros i Sowa III: 391).

Kajetan

4 (1 – XVIII; 3 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (genetycznie cognomen od nazwy miasta *Caieta*) (Fros i Sowa III: 399).

Kalasanty

1 (XIX) jako imię drugie; imię motywowane przydomkiem świętego (zob.); cognomen pochodzi od nazwy miejscowości (*Calasanza*) w Hiszpanii¹⁶².

¹⁶² <https://pl.wikipedia.org/wiki/Kalasanty> (dostęp dnia: 16.01.2021).

Kalikst

4 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*kálistos* ‘bardzo piękny’) (Fros i Sowa III: 403).

Kamil

[8] 7 (XX) jako imię pierwsze; 1 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (od rzymskiego cognomen *Camillus*) (Fros i Sowa III: 411).

Kandyd

3 (2 – XVIII; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*candidus* ‘jasnobiały, śnieżnobiały, czysty, prosty’) (Fros i Sowa III: 414).

Kanty

5 (1 – XVII; 3 – XVIII; 1 – XIX) jako imię drugie; imię motywowane przydomkiem świętego (zob. 3.2.3.); genetycznie to przydomek odmiejscowy.

Karol

11 (2 – XVII; 3 – XVIII; 2 – XIX; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*karl* ‘małżonek, mąż’) (Fros i Sowa III: 425).

Kasjan

3 (1 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (cognomen od nomen gentilium *Cassius*) (Fros i Sowa III: 443).

Kasper

5 (1 – XVII; 1 – XVIII; 3 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię prawdopodobnie pochodzi od perskiego słowa *gizbar* ‘stróż skarbcza’ (Fros i Sowa III: 448).

Kazimierz

[19] 17 (2 – XVII; 2 – XVIII; 1 – XIX; 12 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XX) jako imię drugie; 1 (XX) jako imię trzecie; motywowane

imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii słowiańskiej (*kazi-* ‘kazić, niszczyć’ i *mir* ‘pokój’) (Fros i Sowa III: 471).

Klaudiusz

3 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (utworzone od nomen gentilicium *Claudius*) (Fros i Sowa III: 485).

Klemens

9 (3 – XVII; 6 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*clemens* ‘łagodny, spokojny, cichy’) (Fros i Sowa III: 490).

Kolumban

3 (2 – XVIII; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); „forma *Columbanus*, nie zaświadczona w łacinie klasycznej, jest latynizacją – irlandzką zapewne – celtyckiego imienia *Koloman*, nawiązującą do łac. *Columba* ‘gołębica’ (jako symbol Ducha Świętego) (Fros i Sowa III: 506).

Konrad

6 (1 – XVIII; 5 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*kuoni-* ‘śmiały’ i *rat* ‘rada’) (Fros i Sowa III: 513).

Konstanty

5 (1 – XVII; 1 – XVIII; 1 – XIX; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (wtórne cognomen od *Constans*) (Fros i Sowa III: 518).

Kordian

1 (XX) jako imię pierwsze; motywacja trudna do ustalenia (zob. 3.3.); polskie imię literackie, utworzone przez J. Słowackiego (Fros i Sowa III: 522).

Kornelian

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem św. (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (od nazwy rodu *Cornelia*) (Fros i Sowa III: 524).

Korneliusz

6 (2 – XVIII; 1 – XIX; 3 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem św. (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (wywodzące się z pierwotnego nomen gentilicium *Cornelius*) (Fros i Sowa III: 524).

Kosma

2 (1 – XVIII; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem św. (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*kósmios* ‘uporządkowany, porządny, cnotliwy’) (Fros i Sowa III: 526).

Kostka

3 (1 – XIX; 2 – XX) jako imię drugie; motywowane nazwą rodową (zob. 3.2.3.); przeniesione do kategorii imienia z cognomen.

Kryspin

2 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (cognomen *Crispinus* ‘syn *Crispusa*’, od łac. *crispus* ‘kędzierzawy’) (Fros i Sowa III: 534).

Krystian

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane znaczeniem teologicznym od tytułu chrystologicznego (zob. 3.1.4.); imię o etymologii łacińskiej (utworzone od *Christianus* ‘należący do Chrystusa, Chrystusowy, chrześcijanin’) (Grzenia 2006: 197).

Krystyn

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane znaczeniem teologicznym od tytułu chrystologicznego (zob. 3.1.4.); imię o etymologii łacińskiej (utworzone od *Christinus* ‘należący do Chrystusa, Chrystusowy’) (Fros i Sowa III: 536).

Krzysztof

[15] 14 (XX) jako imię pierwsze; 1 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (gr. *Christophóros* ‘przynoszący, rodzący Chrystusa’ lub ‘wyznający Chrystusa’) (Fros i Sowa III: 540).

Ksawery

3 (2 – XIX; 1 – XX) jako imię drugie; imię motywowane przydomkiem świętego (zob. 3.2.3.); imię pochodzenia hiszpańskie-

go; powstało od nazwy zamku *Xavier* w Nawarze; pierwotnie dodawane do imienia jezuitę św. Franciszka Ksawerego, który stamtąd pochodził, potem usamodzielnione (zob. Grzenia 2006: 200).

Kwintyn

1 (XVIII) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (spieszczenie imienia *Quintus* 'piaty z kolei' lub cognomen oznaczający przynależność') (Fros i Sowa III: 555).

Lambert

3 (1 – XIX; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*land-* 'kraj' i *berth* 'sławny, znakomity') (Fros i Sowa III: 561).

Leon

2 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (greckie *Leon* było pierwotnie zdrobnieniem imion dwuczłonowych typu: *Leo-chares*, *Auto-leon*, *Panta-leon*) (Fros i Sowa III: 589).

Leonard

5 (1 – XVIII; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię powstałe na gruncie germańskim (*Leon* 'lew' – element przejęty z łaciny – i germ. *hard* 'mocny, silny') (Fros i Sowa III: 598).

Leopold

8 (1 – XVIII; 2 – XIX; 5 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*Leut* 'lód, naród, plemię' i *bald* 'odważny') (Fros i Sowa III: 607).

Leszek

3 (XX) jako imię pierwsze; motywacja trudna do ustalenia (zob. 3.3.); imię o spornej etymologii (np. wiąże się je z czas. *łścić* 'działać podstępnie'; *Lestek* występuje w Kronice Galla Anonima) (Grzenia 2006: 209).

Liberiusz

3 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem św. (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (genetycznie nomen gentilicium utworzone od przydomka boga Dionizosa *Liber*) (Fros i Sowa III: 618).

Longin

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem św. (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (genetycznie cognomen rzymskie, będące spieszzeniem *Longus* lub formą posesywną 'należący do Longusa') (zob. Fros i Sowa III: 630).

Lucjan

6 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (z pierwotnego cognomen *Lucianus* utworzonego od imienia *Lucius*) (Fros i Sowa III: 635).

Lucjusz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (to stare imię łacińskie, które nadawano chłopcom urodzonym o wschodzie słońca – *prima luce*) (Fros i Sowa III: 637).

Ludwik

14 (1 – XVII; 2 – XVIII; 2 – XIX; 9 – XX) jako imię pierwsze; 2 (1 – XVII; 1 – XVIII) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*hlut* 'sławny'; *wik* 'walka, bitwa') (Fros i Sowa III: 646).

Łazarz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem biblijnym (zob. 3.1.1.); imię powstałe ze skrócenia pełnej formy *Eleazar* 'bóg wspomógł' (Fros i Sowa III: 669).

Łukasz

7 (1 – XIX; 6 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem ewangelisty (zob. 3.1.1.); imię o etymologii greckiej (pochodzi najprawdopodobniej od skróconego imienia greckiego *Lukanos*) (Fros i Sowa III: 675).

Maciej

12 (1 – XVII; 3 – XVIII; 8 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem biblijnym (zob. 3.1.1.); imię teoforyczne hebrajskie (o znaczeniu ‘dar Jahwe’) (Fros i Sowa IV: 7).

Makary

4 (3 – XVII; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (od przym. *makários* ‘szczęśliwy’) (Fros i Sowa IV: 20).

Maksymilian

7 (1 – XVIII; 6 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (genetycznie wtórne cognomen od *Maximillus*) (Fros i Sowa IV: 41).

Malachiasz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem biblijnego proroka (zob. 3.1.1.); imię biblijne teoforyczne o etymologii hebrajskiej (o znaczeniu ‘posłaniec Jahwe, zwiastujący Jahwe’) (Fros i Sowa IV: 46).

Marceli

5 (1 – XIX; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej, utworzone od nazwy starorzymskiego rodu *Marcelli* (l. poj. *Marcellus*) (Grzenia 2006: 227).

Marcelin

2 (1 – XVIII; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (wywodzi się z cognomen utworzonego od nomen gentilicium *Marcelli*) (Fros i Sowa IV: 78).

Marcin

18 (4 – XVII; 2 – XVIII; 12 – XX) jako imię pierwsze; imię motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię teoforyczne o etymologii łacińskiej (utworzone od imienia boga wojny *Marsa*) (Fros i Sowa IV: 85).

Marcjan

1 (XVIII) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (wywodzi się z cognomen *Martianus*) (Fros i Sowa IV: 94).

Marek

[22] 19 (1 – XVIII; 18 – XX) jako imię pierwsze; 3 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem biblijnego ewangelisty (zob. 3.1.1.); imię o etymologii łacińskiej (imię *Marcus* znane w Rzymie od czasów archaicznych) (Fros i Sowa IV: 97).

Maria

115 (1 – XVII; 2 – XVIII; 112 – XX) jako imię drugie; motywowane imieniem Matki Jezusa (zob. 3.1.2.); imię pochodzi ze zgrecyzowanego hebrajskiego *Mirjam*¹⁶³; najprawdopodobniej łączy się z akadyjskim słowem *marjam* 'napawa radością' (Fros i Sowa IV: 103-104; Grzenia 2006: 230)¹⁶⁴.

Marian

[12] 11 (2 – XVIII; 1 – XIX; 8 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (wywodzące się z cognomen utworzonego od nomen gentilicium *Marius* (gens *Maria*) (Fros i Sowa IV: 198).

Mariusz

7 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (nomen gentilicium (gens *Maria*) (Fros i Sowa IV: 200).

Mateusz

8 (2 – XVIII; 6 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem apostoła i ewangelisty (zob. 3.1.1.); imię biblijne z hebrajskiego *Mattaj* (o znaczeniu 'dar Boga') (Fros i Sowa IV: 215).

Maur

1 (XVIII) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*Maurus* genetycznie

¹⁶³ „Ponieważ jednak u autorów greckich w pierwszej zgłosce stale występuje *a* a nie *i*, a dalej także w targumie i Koranie czytamy *marjam* uważa się dzisiaj za fakt naukowy, że imię to wymawiano *marjam* a nie *mirjam*. Forma *mirjam* pochodzi od masoretów (VII–VIII wiek po Chr.), którzy do tekstu spółgłoskowego dodali znaki samogłoskowe według wymowy wśród nich przyjętej” (Klawek 1948: 177).

¹⁶⁴ Badania etymologii tego imienia doczekały się przeszło 80 wyjaśnień – zob. Klawek 1948: 178n. Dalej zwraca się uwagę na niepewność ustalonych etymologii (zob. Szewczyk 1990: 26).

cognomen etniczne, oznaczające człowieka z północno-zachodniej Afryki) (Fros i Sowa IV: 224).

Maurycy

6 (3 – XVIII; 1 – XIX; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (wtórne cognomen od *Maurus*) (Fros i Sowa IV: 232).

Medard

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*math* 'męstwo, potęga, moc' i *hard* 'silny, odważny, śmiały') (Fros i Sowa IV: 239).

Melchior

3 (1 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem apokryficznym (zob. 3.1.5.); imię biblijne teoforyczne o etymologii hebrajskiej (o znaczeniu 'król/Bóg jest moją światłością') (Fros i Sowa IV: 248).

Metody

6 (1 – XIX; 5 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*mēthodos* 'metoda, naśladowanie, badanie') (Fros i Sowa IV: 273).

Michał

[16] 15 (2 – XVII; 4 – XVIII; 9 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem archanioła (zob. 3.1.3.); imię biblijne, pierwotnie imię sztuczne, utworzone na wzór innych imion semickich (imię teoforyczne o znaczeniu 'Któż jak Bóg') (Fros i Sowa IV: 280).

Mieczysław

4 (1 – XIX; 3 – XX) jako imię pierwsze; motywacja trudna do ustalenia (zob. 3.3.); „Jest to imię sztuczne, które upowszechniło się w Polsce w wyniku błędnego odczytania słowiańskiego imienia złożonego *Miecislaw* // *Mietsław*, zapisywanego *Mieczsław*” (Fros i Sowa IV: 292).

Mikołaj

7 (2 – XVII; 1 – XVIII; 1 – XIX; 3 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*nike* ‘zwycięstwo’ oraz *laós* ‘lód’) (Grzenia 2006: 244).

Milan

1 (XX) jako imię pierwsze; motywacja nie jest jasna, imię przeniesione z imienia chrzestnego (zob. 3.3.); imię o etymologii słowiańskiej, które powstało z przymiotnika *miły* (Grzenia 2006: 245).

Miłosław

1 (XX) jako imię pierwsze; motywacja nie jest jasna, przeniesione z imienia chrzestnego (zob. 3.3.); imię o etymologii słowiańskiej (*miło* ‘miły’ i *staw*) (Fros i Sowa IV: 312–313).

Miłosz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywacja nie jest jasna, przeniesione z imienia chrzestnego (zob. 3.3.); imię o etymologii słowiańskiej (forma spieszczona powstała od imienia dwuczłonowego z elementem *miło*) (Fros i Sowa IV: 313).

Mirosław

10 (XX) jako imię pierwsze; motywacja nie jest jasna; przeniesione z imienia chrzestnego (zob. 3.3.); imię o etymologii słowiańskiej (*mir* ‘pokój’ i *staw*) (Fros i Sowa IV: 317).

Modest

3 (1 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (genetycznie cognomen od słowa pospolitego *modestus* ‘umiarkowany, skromny’) (Fros i Sowa IV: 321).

Narcyz

1 (XVIII) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (od mitycznego *Narcyza*) (Fros i Sowa IV: 351).

Natalis

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (genetycznie cognomen; *natalis* ‘odnoszący się do urodzin’) (Fros i Sowa IV: 353).

Nazariusz

2 (1 – XIX; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (od nazwy miasta *Nazaret*) (Fros i Sowa IV: 356).

Nepomucen

[5] 2 (XVIII) jako imię pierwsze; 3 (1 – XVIII; 1 – XIX; 1 – XX) jako imię drugie; motywowane przydomkiem świętego (zob. 3.2.3.); utworzone od przydomka odmiejscowego *Nepomucen* (od nazwy miejscowej *Nepomuk* [wcześniej *Pomuk*]) (por. Malec 1997: 185).

Nikodem

5 (1 – XVIII; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem biblijnym (zob. 3.1.1.); imię o etymologii greckiej (*nikē* ‘zwycięstwo’ i *dēmos* ‘lud’) (Fros i Sowa IV: 388).

Noniusz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego karmelitańskiego (zob. 3.2.1.); imię o etymologii łacińskiej (*Nonius* to męzczyzna z rodu *Nonia*) (Fros i Sowa IV: 408).

Norbert

8 (2 – XVIII; 6 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem św. (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*nord* ‘północny’ i *bert* ‘sławny, znakomity’) (Fros i Sowa IV: 411).

Oktawian

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (cognomen utworzone od nazwy rodu *Octavia*) (Fros i Sowa IV: 435).

Oktawiusz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (utworzone od nazwy rodu *Octavia*) (Fros i Sowa IV: 436).

Oleg

1 (XX) jako imię pierwsze; motywacja nie jest jasna, przeniesione z imienia chrzestnego (zob. 3.3.); rosyjskie imię męskie po-

chodzące od skandynawskiego imienia *Helge* (*heil* ‘szczęśliwy’) (Grzenia 2006: 259).

Onufry

[6] 5 (1 – XVII; 2 – XVIII; 1 – XIX; 1 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XIX) jako imię drugie; motywowane imieniem św. (zob. 3.2.2.); imię o etymologii egipskiej (w Egipcie było to imię teoforyczne, bowiem takim przydomkiem określano *Ozyrysa*, a znaczył ‘zawsze szczęśliwy’) (Fros i Sowa IV: 449).

Otto

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (skrótowa forma niemiecka od *Odward*) (Fros i Sowa IV: 467).

Pachomi

1 (XVII) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię powstałe od imienia *Pachomiusz* (zob. *Pachomiusz*) poprzez usunięcie łacińskiej końcówki.

Pachomiusz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii egipskiej (o znaczeniu ‘orzeł, sokół’) (Fros i Sowa IV: 477).

Pacyfik

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*pacificus* ‘spokojny, czyniący pokój’) (Fros i Sowa IV: 479).

Pafnucy

3 (XVIII) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii egipskiej (o znaczeniu ‘sługa Boży’) (Fros i Sowa IV: 482).

Pankracy

2 (XVIII) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (utworzone na podstawie greckiego przymiotnika *pankratēs* ‘wszechmogący, zwycięski’) (Fros i Sowa IV: 498).

Pantaleon

1 (XVIII) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*pan* 'cały, wszystek' i *léōn* 'lew') (Fros i Sowa IV: 501).

Paschalis

3 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego lub znaczeniem teologicznym (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej („Jest to imię powstałe w kręgach chrześcijańskich u schyłku państwa rzymskiego. Wywodzi się ono od łacińskiej nazwy Wielkanocy *Pascha*”) (Fros i Sowa IV: 514).

Patrycjusz

3 (1 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (cognomen *patricius* 'członek rodu, którego ojciec zasiadał w senacie') (Fros i Sowa IV: 530).

Patryk

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (cognomen *patricius* 'członek rodu, którego ojciec zasiadał w senacie') (Fros i Sowa IV: 530).

Paulin

3 (1 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (cognomen utworzone od imienia *Paulus*, czyli 'pochodzący od *Paulusa*'; 'należący do *Paulusa*') (Fros i Sowa IV: 539).

Paweł

[26] 24 (1 – XVII; 3 – XVIII; 20 – XX) jako imię pierwsze; 2 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem biblijnym (zob. 3.1.1.); imię o etymologii łacińskiej (pierwotnie tzw. praenomen (imię właściwe) nadawane dziecku zgodnie z jakąś cechą fizyczną; imię to oznaczało 'mały') (Fros i Sowa IV: 548).

Petroniusz

3 (1 – XVII; 1 – XVIII; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej

(pierwotnie gentilicium *Patronius* 'członek rodu Petroniuszów') (Fros i Sowa IV: 587).

Piotr

[49] 45 (3 – XVII; 4 – XVIII; 2 – XIX; 36 – XX) jako imię pierwsze; 4 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem apostoła (zob. 3.1.1.); imię o etymologii greckiej (*pétra* 'skała, opoka') (Fros i Sowa IV: 595).

Pius

2 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (rzymskie cognomen oznaczające człowieka oddanego innej osobie, zwłaszcza rodzicom) (Fros i Sowa IV: 644).

Placyd

[4] 3 (2 – XVIII; 1 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XVIII) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*placidus* 'spokojny, łagodny, dobrotliwy') (Fros i Sowa IV: 651).

Polikarp

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*polykarpos* 'urodzajny') (Fros i Sowa IV: 665).

Prosper

2 (1 – XVII; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (genetycznie cognomen *Prosperus* 'pomyślny, pożądaný') (Fros i Sowa IV: 706).

Protazy

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (genetycznie forma spieszczona imion dwuczłonowych typu *Protarchos*) (Fros i Sowa IV: 710).

Prudencjusz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*prudens* 'roztropny, doświadczony') (Fros i Sowa IV: 713).

Przemysław

3 (XX) jako imię pierwsze; motywacja nie jest jasna (zob. 3.3.); imię o etymologii słowiańskiej (imię wtórnie utworzone; pierwotna poprawna forma to *Przemysł*) (Fros i Sowa IV: 727).

Radosław

1 (XX) jako imię pierwsze; motywacja nie jest jasna, imię przeniesione z imienia chrzestnego (zob. 3.3.); imię o etymologii słowiańskiej (*rado-* 'rad, zadowolony' i *-sław* 'sława') (Grzenia 2006: 275).

Rafał

19 (1 – XVII; 1 – XVIII; 2 – XIX; 15 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem biblijnego Rafała archanioła (zob. 3.1.3.); imię hebrajskie teoforyczne (oznaczające 'Pan uzdrawia') (Fros i Sowa V: 14).

Rajmund

[6] 5 (2 – XVIII; 3 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XVIII) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*ragil/rani* 'rada, zebranie' i *-munt* 'opieka') (Fros i Sowa V: 20).

Rajnald

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*rain/ragin* 'rada, postanowienie, uchwała' i *wald* 'władać, panować') (Fros i Sowa V: 30).

Redempt

3 (XX) jako imię pierwsze; imię motywowane znaczeniem teologicznym (zob. 3.1.4.); imię o etymologii łacińskiej (podstawę stanowi czas. *redimo* 'odkupić, wykupić') (Fros i Sowa V: 43).

Reginald

1 (XVIII); motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*ragin/regin-* 'rada, zebranie' i *walt* 'panować, władać') (Fros i Sowa V: 46).

Remigian

1 (XVII) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*remigium* 'wiosło') (por. imię *Remigiusz* Fros i Sowa V: 54).

Remigiusz

4 (1 – XVII; 1 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*remigium* ‘wiosło’; *Remigiusz* to pierwotnie ‘wiosłarz’) (Fros i Sowa V: 54).

Robert

[13] 12 (1 – XVIII; 11 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*hrot/rod* ‘sława’ i *berth* ‘znakomity’) (Fros i Sowa V: 70).

Rodryg

5 (2 – XVIII; 3 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*rod* ‘sława’ i *rich* ‘potężny, bogaty’) (Fros i Sowa V: 86).

Roman

8 (1 – XVIII; 7 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (genetycznie cognomen utworzone od przymiotnika *Romanus* ‘rzymski’) (Fros i Sowa V: 98).

Romeusz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem błogosławionego karmelitańskiego (zob. 3.2.1.); imię o etymologii łacińskiej (późnorzymskie *Romaeus*), w tej formie być może pojawia się w polszczyźnie również za pośrednictwem włoskiego *Romeo*¹⁶⁵ (*Romeo* od wł. *Roma* ‘Rzym’ – zob. Grzenia 2006: 283).

Romuald

10 (1 – XIX; 9 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*hrom* ‘sława’ i *walt* ‘rządzić, panować’) (Fros i Sowa V: 107).

Rudolf

5 (2 – XVII; 1 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*hrud* ‘sława’ i *wolf* ‘wilk’) (Fros i Sowa V: 121).

¹⁶⁵ “Italian form of the Late Latin *Romaeus* or Late Greek *Ρωμαῖος* (*Romaios*)” – <https://www.behindthename.com/name/romeo> (dostęp dnia: 8.09.2020).

Rupert

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); jest to niemiecka forma imienia *Robert* (Fros i Sowa V: 133); zob. *Robert*.

Ryszard

15 (1 – XVII; 1 – XVIII; 13 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*rich* ‘bogaty’ i *hard* ‘mocny, trwały’) (Fros i Sowa V: 145).

Salezy

2 (1 – XVIII; 1 – XX) jako imię drugie; imię motywowane przydomkiem świętego (zob. 3.2.3.); nazwa transnimizowana (cognomen *Salezy* od n. *Sales* – zob. Malec 1997: 184).

Salwator

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane znaczeniem teologicznym imienia lub imieniem świętego (zob. 3.1.5.); imię o etymologii łacińskiej (*salvator* ‘Zbawiciel’) (Fros i Sowa V: 181).

Samuel

7 (3 – XVIII; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem biblijnym (zob. 3.2.2.); imię biblijne teoforyczne o etymologii hebrajskiej (o znaczeniu ‘Jego imieniem jest Bóg, Pan’) (Fros i Sowa V: 189).

Savio

1 (XX) jako imię drugie; motywowane nazwiskiem świętego (zob. 3.2.3.); imię transnimizowane.

Sebastian

7 (1 – XVII; 1 – XVIII; 5 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*sebastós* ‘święty, znakomity’) (Fros i Sowa V: 210).

Serafin

7 (1 – XVII; 1 – XVIII; 5 – XX) jako imię pierwsze; motywowane nazwą biblijnej istoty anielskiej (zob. 3.1.3.); imię o etymologii hebrajskiej (*seraphim* ‘płonący, palący’) (Fros i Sowa V: 228).

Serapion

5 (1 – XVIII; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (od imienia boga *Serapisa*) (Fros i Sowa V: 232).

Sergiusz

3 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (pierwotnie nomen gentilicium *Sergius*) (Fros i Sowa V: 238).

Seweryn

3 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*Severinus* ‘pochodzący od Sewera’) (Fros i Sowa V: 257).

Sławomir

6 (XX) jako imię pierwsze; motywacja nie jest jasna, w niektórych przypadkach imię przeniesione z imienia chrzestnego (zob. 3.3.); imię o etymologii słowiańskiej (*slawo* ‘sława’ i *mir* ‘pokój’) (Fros i Sowa V: 274).

Spiridion

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (od *spyridos* ‘koszyczek’) (Fros i Sowa V: 292).

Stanisław

[22] 21 (3 – XVII; 1 – XVIII; 3 – XIX; 14 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XIX) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii słowiańskiej (*stani-* od czas. ‘stać’ i *-slaw*) (Fros i Sowa V: 294).

Stefan

11 (1 – XVII; 1 – XVIII; 1 – XIX; 8 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*stéphanos* ‘wieniec, korona’) (Fros i Sowa V: 300).

Sulpicjusz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (etymologia nie jest

jasna, przyjmuje się, że od nazwy rodu *Sulpicia*) (Fros i Sowa V: 324).

Sykstus

2 (1 – XVII; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (to łac. forma imienia *Ksystus*) (Fros i Sowa V: 334).

Sylwan

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem biblijnym (zob. 3.1.1.); imię o etymologii łacińskiej (*silva* 'las') (Fros i Sowa V: 338).

Sylweriusz

2 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (od *silva* 'las') (Fros i Sowa V: 343).

Sylwester

11 (2 – XVII; 1 – XVIII; 8 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (od *silvestris* 'leśny, mieszkający w lesie') (Fros i Sowa V: 344).

Symeon

3 (1 – XVII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem biblijnym (zob. 3.1.1.); imię o etymologii hebrajskiej (to oboczna forma imienia semickiego *Szymon*) (Fros i Sowa V: 352).

Symforian

4 (1 – XVIII; 3 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*symphoros* 'korzystny, pożyteczny, wspierający') (Fros i Sowa V: 362).

Symplicjusz

2 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (wywodzi się z cognomen *Simplicius*) (Fros i Sowa V: 368).

Szczepan

[6] 5 (XX) jako imię pierwsze; 1 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem biblijnym (zob. 3.1.1.); imię o etymologii greckiej (*stéphanos* 'wieniec, korona') (Fros i Sowa V: 381).

Szymon

[12] 11 (3 – XVII; 3 – XVIII; 5 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego apostoła (zob. 3.1.1.); imię o etymologii hebrajskiej (występuje w dwóch formach *Symeon* i *Szymon*, znaczy 'Jahwe wysłuchał') (Fros i Sowa V: 385).

Szymon z Lipnicy

1 (XX) jako pierwsze imię; motywowane imieniem i przydomkiem św. Szymona z Lipnicy (zob. 3.2.2.); imię przeniesione, etymologia zob. *Szymon*.

Świętosław

1 (XX) jako imię pierwsze; motywacja nie jest jasna, o wyborze tego imienia mogło zadecydować znaczenie etymologiczne (zob. 3.3.); imię o etymologii słowiańskiej (złożony z członów *święto* 'święty' i *staw*) (Fros i Sowa V: 397).

Tadeusz

[20] 19 (2 – XVII; 3 – XVIII; 1 – XIX; 13 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem biblijnym (zob. 3.1.1.); imię biblijne o etymologii aramejskiej (*thad-daj* 'człowiek o szerokiej piersi') (Fros i Sowa V: 404).

Tarzcjusz

4 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (cognomen utworzone na podstawie greckiego wyrazu *tharsos* 'odwaga') (Fros i Sowa V: 415).

Telesfor

3 (1 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*Thelesphoros* 'doprowadzony do końca; doprowadzony do doskonałości') (Fros i Sowa V: 425).

Teodor

4 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię teoforyczne o etymologii greckiej (*theó* 'Bóg' i *dōros* 'dar') (Fros i Sowa V: 433).

Teodozjusz

2 (1 – XVIII; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (o znaczeniu ‘dany przez Boga’) (Fros i Sowa V: 458).

Teofan

2 (XX) jako imię pierwsze; imię motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*the* ‘Bóg’ i *phanes* ‘objawić się, ukazać się’) (Fros i Sowa V: 467).

Teofil

5 (2 – XVIII; 3 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (*theo* i *philos* można tłumaczyć jako przyjaciel Boga) (Fros i Sowa V: 470).

Terezjusz

8 (1 – XVIII; 3 – XIX; 4 – XX) jako imię pierwsze; imię motywowane imieniem świętej karmelitanki (zob. 3.2.1.); imię derywowane od imienia *Teresa* (etymologia imienia *Teresa* nie jest jasna, jedno z wyjaśnień to pochodzenie od nazwy *Thera* – wyspy na Morzu Egejskim; według innej hipotezy pochodzi od gr. wyrazu *teresis* ‘obrona, opieka’ – Grzenia 2006: 308–309).

Tobiasz

2 (1 – XVIII; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem postaci biblijnej (zob. 3.1.1.); imię biblijne o etymologii hebrajskiej (o znaczeniu ‘Bóg jest dobry’) (Fros i Sowa V: 509).

Tomasz

[24] 18 (1 – XVII; 2 – XVIII; 1 – XIX; 14 – XX) jako imię pierwsze; 6 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem biblijnego apostoła (zob. 3.1.1.); imię o etymologii aramejskiej (*toma* ‘bliźniak’) (Fros i Sowa V: 511).

Tomasz z Akwinu

2 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego Tomasza z Akwinu (zob. 3.2.2.); imię przeniesione, etymologia por. *Tomasz*.

Tyburcjusz

2 (XVII) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej o niepewnej etymologii (być może od nazwy *Tiburius*) (Fros i Sowa V: 565). M. Malec wskazuje łac. przydomek *Tiburtius* pochodzący przypuszczalnie od n. miasta *Tibor* (SEMot: 129).

Tymoteusz

4 (1 – XVII; 3 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem biblijnym (zob. 3.1.1.); imię teoforyczne o etymologii greckiej (*time* ‘cześć’ i *theos* ‘Bóg’) (Fros i Sowa V: 575).

Tytus

2 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem biblijnym (zob. 3.1.1.); imię o etymologii łacińskiej (*titus* ‘dziki gołąb’) (Fros i Sowa V: 586).

Ubald

1 (XIX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*uodal-* ‘ojcowizna, dziedzictwo, majątek dziedziczny’ i *-wald* ‘władać, panować’) (Fros i Sowa V: 593).

Urban

7 (1 – XVIII; 6 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem biblijnego Urbana (zob. 3.1.1.); imię o etymologii łacińskiej (z pierwotnego cognomen od *urbanus* ‘miejski, mieszkaniec miasta’) (Fros i Sowa V: 605).

Vianney

[2] 1 (XX) jako imię drugie; 1 (XX) jako imię trzecie; imię motywowane nazwiskiem świętego Jana Vianneya; imię transonimizowane.

Wacław

8 (1 – XVII; 1 – XVIII; 2 – XIX; 4 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię słowiańskie zapożyczone z języka czeskiego (odpowiadała mu polska forma *Więcław*) (Fros i Sowa VI: 1).

Waldemar

3 (XX) jako imię pierwsze; motywacja imienia nie jest jasna (zob. 3.3.); imię o etymologii germańskiej (*wald* 'panować, władać' i *-mar* 'sławny, szlachetny') (Fros i Sowa VI: 10).

Walenty

2 (1 – XIX; 1 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego ze świętych (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (z pierwotnego cognomen *Valens*) (Fros i Sowa VI: 15).

Walerian

3 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (genetycznie cognomen od nomen gentilicium *Valerius*) (Fros i Sowa VI: 22).

Waleriusz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (genetycznie nomen gentilicium; *Valerius* to pierwotnie 'członek rodu *Valeria*') (Fros i Sowa VI: 25).

Wawrzyniec

3 (1 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego z licznych świętych o tym imieniu (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (*Laurentinus*, genetycznie cognomen utworzone od nazwy miasta *Laurentum*) (Fros i Sowa VI: 48).

Wenancjusz

3 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (genetycznie cognomen od *venans* 'polujący') (Fros i Sowa VI: 60).

Wiesław

[8] 7 (XX) jako imię pierwsze; 1 (XX) jako imię drugie; motywacja nie jest jasna (zob. 3.3.); imię o etymologii słowiańskiej (to skrócona wersja imienia *Wielisław*) (Fros i Sowa VI: 97).

Wiktor

10 (1 – XVIII; 9 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (pierwotnie cognomen, od *victor* 'zwycięzca') (Fros i Sowa VI: 102).

Wiktoryn

5 (4 – XVIII; 1 – XIX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (utworzone sufiksem *-inus* od *Victor*) (Fros i Sowa VI: 115).

Wilhelm

5 (2 – XVIII; 3 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem jednego z wielu świętych (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*wille* ‘chęć, wola’ i *helm* ‘opieka, pomoc’) (Fros i Sowa VI: 126).

Wincenty

10 (1 – XVII; 2 – XVIII; 2 – XIX; 5 – XX) jako imię pierwsze; imię motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (od *vinco* ‘zwycięzać’) (Fros i Sowa VI: 157).

Wirgiliusz

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (z łac. nomen gentilicium *Virgilius*, czyli ‘członek rodu *Virgilia*’) (Fros i Sowa VI: 180).

Wit

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (od przydomka *Vitus*) (Grzenia 2006: 328).

Witalis

1 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii łacińskiej (pierwotnie cognomen *Vitalis* ‘życiowy, zdolny do życia’) (Fros i Sowa VI: 191).

Witold

4 (XX) jako imię pierwsze; motywacja nadania tego imienia jako zakonnego nie jest jasna (zob. 3.3.); imię pochodzenia litewskiego (*Vy* [od czas. *vyti* ‘gnać’] i *tautas* [*tauta* ‘lud’]) (Grzenia 2006: 328).

Władysław

[11] 10 (2 – XVIII; 8 – XX) jako imię pierwsze; 1 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii słowiańskiej (tj. czeska forma, w Polsce znane jako *Włodzisław*) (Fros i Sowa VI: 202).

Włodzimierz

5 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii słowiańskiej (*włodzi* 'władać, panować' i *mir* 'pokój') (Fros i Sowa VI: 206).

Wojciech

16 (3 – XVIII; 13 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii słowiańskiej (*woj* 'wojownik' i *ciech* ten sam człon, co w wyrazach *uciecha*, *pociecha*) (Fros i Sowa VI: 210).

Zachariasz

[2] 1 (XX) jako imię pierwsze; 1 (XX) jako imię drugie; motywowane imieniem biblijnym (zob. 3.1.1.); imię teoforyczne o etymologii hebrajskiej (o znaczeniu 'pamięć Jahwe, Jahwe pamięta') (Fros i Sowa VI: 231).

Zbigniew

7 (XX) jako imię pierwsze; motywacja nadania tego imienia jako zakonnego nie jest jasna (zob. 3.3.); imię o etymologii słowiańskiej (*zby* 'zbyć' i *gniew* 'gniew') (Fros i Sowa VI: 238; Grzenia 2006: 333).

Zdenek

1 (XX) jako imię pierwsze; jest to czeski wariant imienia *Zdzisław*. Motywacja i etymologia zob. *Zdzisław*.

Zdzisław

3 (XX) jako imię pierwsze; być może motywowane imieniem świętej (zob. 3.2.2.); imię o etymologii słowiańskiej (*zdi* 'kłaść' i *staw* 'sława') (Grzenia 2006: 335).

Zefiryn

2 (1 – XVII; 1 – XVIII) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii grecko-łacińskiej (powstało od imienia *Zefir*) (Grzenia 2006: 335; por. Fros i Sowa VI: 242).

Zenon

5 (XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii greckiej (powstało z łac. *Zeno*//*Ze-*

non, które było skróconą formą złożonych imion starogreckich typu *Zenodoros* (Grzenia 2006: 336).

Zygmunt

3 (1 – XVIII; 2 – XX) jako imię pierwsze; motywowane imieniem świętego (zob. 3.2.2.); imię o etymologii germańskiej (*sigi* ‘zwycięstwo’ i *mund* ‘opieka, pomoc, obrona’) (Fros i Sowa VI: 269).

Wykaz skrótów

- BJ *Biblia Jerozolimska* (2006). Poznań: Wydawnictwo Pallotinum.
- Dizionario Pelliccia G., Rocca G. (red.). (1980). *Dizionario degli istituti di perfezione*. Roma: Edizioni Paoline.
- NT Nowy Testament
- LM Dinzelbacher P. (2002). *Leksykon mistyki*, B. Widła (przeł.). Warszawa: Verbinum.
- LPTK O'Collins G., Farrugia E.G. (2002). *Leksykon pojęć teologicznych i kościelnych z indeksem angielsko-polskim*, J. Ożóg, B. Żak (przeł.). Kraków: Wydawnictwo WAM.
- SEMot Malec M. (oprac.) (1995). *Słownik etymologiczno-motywacyjny staropolskich nazw osobowych. Cz. 2.: Imiona chrześcijańskie*. Kraków: IJP PAN.
- SMTK Kopaliński W. (1985). *Słownik mitów i tradycji kultury*. Warszawa: PIW.
- SNT Léon-Dufour X. (1998). *Słownik Nowego Testamentu*, K. Romaniuk (przeł. i oprac. polskie). Poznań: Księgarnia Świętego Wojciecha.
- ST Stary Testament
- STB Leon-Dufour X. (red.). (1990). *Słownik teologii biblijnej*. K. Romaniuk (przeł. i oprac. polskie). Poznań: Pallotinum.
- SWB Metzger B.M., Coogan M.D. (red.). (1999). *Słownik wiedzy biblijnej*, W. Chrostowski (konsult. wyd. pol.). Warszawa: Vocatio.

Bibliografia

- Abramowicz Z. (1993). *Imiona chrzestne białostoczan w aspekcie socjolingwistycznym (lata 1885–1985)*. Białystok: Dział Wydawnictw Filii UW.
- Abramowicz Z. (2003). Imiona Adam i Ewa i ich kulturowe implikacje i konotacje. W: Z. Abramowicz (red.), *Chrześcijańskie dziedzictwo duchowe narodów słowiańskich*. Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, s. 607–612.
- Abramowicz Z. (2006). Kulturowy aspekt onimizacji. W: Z. Abramowicz, E. Bogdanowicz (red.), *Onimizacja i apelatywizacja*. Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, s. 23–29.
- Abramowicz Z. (2007). Nazwy własne a symbolika narodowa. W: A. Cieślikowa, B. Czopek-Kopciuch, K. Skowronek (red.), *Nowe nazwy własne – nowe tendencje badawcze*. Kraków: PAN-DIT, s. 113–122.
- Anusiewicz J. (1994). *Lingwistyka kulturowa. Zarys problematyki*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Bauer Z., Leszkiewicz A. (2003). *Wielka Księga Świętych*, t. III. Kraków: Wydawnictwo Pinnex.
- Biblia Jerozolimska* (2006). Poznań: Wydawnictwo Pallotinum. [BJ]
- Bieńkowska D. (1993). Miłosierdzie. W: J. Bartmiński, M. Mazurkiewicz-Brzozowska (red.), *Nazwy wartości. Studia leksykalno-semantyczne*. Lublin: UMCS, s. 65–73.
- Bijak U. (2013). *Nazwy wodne dorzecza Wisły. Potamonimy odapelatywne*. Kraków: PAN. Instytut Języka Polskiego.
- Bijak U. (2017). Transonimizacja, czyli „wędrówki nazw”. *Folia Onomastica Croatica XXVI*, s. 1–14.
- Biolik M. (2003). Badania onomastyczne na Warmii i Mazurach. Problemy badawcze i metodologiczne. W: M. Biolik (red.),

- Metodologia badań onomastycznych*. Olsztyn: Towarzystwo Naukowe i Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, s. 83–90.
- Biolik M. (2009). Imiona męskie używane w dobrach kamedułów wigierskich na Suwalszczyźnie w XVII wieku. *Onomastica*, LIII, s. 64–79.
- Biolik M. (2016). *Słownictwo antroponimów nieoficjalnych*. Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.
- Bizior R. (2010). O imionach nadawanych w Częstochowie w latach 2000–2009. *Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Filologia Polska. Językoznawstwo*, 7, s. 23–36.
- Bocian M. (2000). *Leksykon postaci biblijnych: ich dalsze losy w judaizmie, chrześcijaństwie, islamie oraz literaturze, muzyce i sztukach plastycznych*. Kraków: Wydawnictwo Znak.
- Borek H. (1978). Socjolingwistyczne aspekty imiennictwa. *Onomastica*, XXIII, s. 163–175.
- Borkowska M. (1996). *Życie codzienne polskich klasztorów żeńskich w XVII–XVIII wieku*. Warszawa: PIW.
- Breza E. (1991). Polszczyzna Ojciec nasz i Zdrowaś Maryjo. *Język Polski*, LXXI, 1–5, s. 2–9.
- Breza E. (2009). Imiona pochodzące od pojęcia dobroć ‘bonitas’. W: P. Bortkiewicz, S. Mikołajczak, M. Rybka (red.), *Język religijny dawniej i dziś (w kontekście teologicznym i kulturowym)*. T. V. Poznań: Wydawnictwo „Poznańskie Studia Polonistyczne”, s. 295–310.
- Breza E. (2013). Nazwy zakonów i zgromadzeń zakonnych żeńskich. *Slavia Occidentalis*, 70/1, s. 35–62.
- Brzegowy T. (1999). *Prorocy Izraela*, cz. I. Tarnów: Academica.
- Bubak J. (1983). Nadawanie imion w Polsce. *Socjolingwistyka*, V, s. 145–164.
- Bubak J. (1993). *Księga naszych imion*. Wrocław – Warszawa – Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Bubak J. (1998). Zmiany w zasobie imion chrześcijańskich współczesnych Polaków. W: E. Jakus-Borkowa, K. Nowik (red.), *Najnowsze przemiany nazewnicze*. Warszawa: Energeia, s. 47–55.
- Bystron J. (1938). *Księga imion w Polsce używanych*. Warszawa: Towarzystwo Wydawnicze „Rój”.
- Cieślakowa A. (1988). Sposoby przenoszenia apelatywów do kategorii nazw osobowych. W: K. Zierhoffer, *V Ogólnopolska konferencja onomastyczna. Poznań 3-5 września 1985*. Poznań:

- Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, s. 85–89.
- Cieślíkowa A. (1993). Nazwy własne w różnych gatunkach tekstów literackich. W: M. Biolik (red.), *Onomastyka literacka*. Olsztyn: Wydawnictwa Wyższej Szkoły Pedagogicznej, s. 33–39.
- Cieślíkowa A. (1994). O motywacji w onomastyce. *Polonica*, XVI, s. 193–199.
- Cieślíkowa A. (1996). Metody w onomastycznych badaniach różnych kategorii nazw własnych. *Onomastica*, XLI, s. 5–19.
- Cieślíkowa A. (2003). O współczesnych słowotwórczych analizach onomastycznych. W: M. Biolik (red.), *Metodologia badań onomastycznych*. Olsztyn: Towarzystwo Naukowe i Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, s. 50–57.
- Cieślíkowa A. (2005). Pseudonimy. W: E. Rzetelska-Feleszko (red.), *Encyklopedia. Polskie nazwy własne*. Kraków: PAN, s. 135–141.
- Cieślíkowa A. (2006). Onimizacja, apelatywizacja a derywacja. W: Z. Abramowicz, E. Bogdanowicz (red.), *Onimizacja i apelatywizacja*. Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, s. 47–56.
- Citko L. (1999). Imiona mnichów Ławry Supraskiej. W: Z. Abramowicz, L. Dacewicz (red.), *Nazewnictwo na pograniczach etniczno-językowych*. Białystok: Uniwersytet w Białymstoku, Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej, s. 75–80.
- Citko L. (2000). Imiona zakonne oo. Bazylianów z Supraśla (XVII w.). W: Z. Abramowicz, L. Dacewicz (red.), *Nazwy własne na pograniczach kulturowych: materiały z Międzynarodowej Konferencji Onomastycznej, Białystok-Białowieża, 12–13 VI 2000*. Białystok: Uniwersytet w Białymstoku, Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej, s. 57–61.
- Crystal D. (1965). *Linguistics, Language and Religion*. New York: Burns & Oats.
- Crystal D. (1997). *The Cambridge encyclopedia of language*. New York: Cambridge University Press.
- Czaplicka-Jedlikowska M. (2008). Preferowane wartości w wyborze imienia zakonnego w Zgromadzeniu Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego w prowincji poznańskiej. W: E. Laszkowska, I. Benenowska, M. Jaracz (red.), *Język, społeczeństwo, wartości, Prace Komisji Językoznawczej Bydgoskiego Towarzystwa Naukowego XVIII*. Bydgoszcz: Bydgoskie Towarzystwo Naukowe, s. 97–115.

- Dacewicz L. (2001). *Antroponimia Białegostoku w XVII–XVIII wieku*. Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku.
- Derwich M. (1995). Monastycyzm w kulturze Polski średniowiecznej. Uwagi problemowe. W: A. Pobóg-Lenartowicz, M. Derwich (red.), *Klasztor w kulturze średniowiecznej Polski*. Opole: Wydawnictwo Św. Krzyża, s. 17–27.
- Dinzelbacher P. (2002). *Leksykon mistyki*, B. Widła (przeł.). Warszawa: Verbinum. [LM].
- Drozd J. (1983). *Maryja w roku kościelnym*. Kraków: Michalineum.
- Dziwiątkowski J.A. (2002). *Analiza onomastyczno-językowa wezwuań kościołów i kaplic w archidiecezji gnieźnieńskiej*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Encyklopedia katolicka* (2000). T. 8. Lublin: Wyd. Naukowe KUL.
- Forstner D. (1990). Świat symboliki chrześcijańskiej, W. Zakrzewska, P. Pachciarek, R. Turzyński (przeł. i oprac.). Warszawa: Instytut Wydawniczy PAX.
- Fros, H., Sowa, F. (2004–2007). *Księga imion i świętych*, t. I–VI. Kraków: WAM.
- Gadomski A. (2014). Teolingwistyka polska w kontekście teolingwistyki słowiańskiej. *Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie*, X, s. 2–24.
- Gajda S. (1973). Socjologia imion na przykładzie Opola i okolicy. *Studia Śląskie*, seria nowa XXIII, s. 267–296.
- Gil Cz. (2002). *Historia karmelu terecjańskiego*. Kraków: Wydawnictwo Karmelitów Bosych.
- Gil Cz. (2005). Cztery lata Karmelitów bosych w Polsce (1605–2005). W: Cz. Gil (red.), *Karmelici bosy w Polsce 1605–2005. Księga jubileuszowa*. Kraków: Wydawnictwo Karmelitów Bosych, s. 13–48.
- Gil Cz. (2005). Prowincja Polska w latach 1911–1947. W: Cz. Gil (red.), *Karmelici bosy w Polsce 1605–2005. Księga jubileuszowa*. Kraków: Wydawnictwo Karmelitów Bosych, s. 293–347.
- Gil H. (1997). *Historia zakonu karmelitów bosych*. Kraków: b. wyd. (skrypt dostęp online: <https://archivecarmel.pl/wp-content/uploads/2019/02/VAR12.pdf>).
- Giorgi R. (2007). *Aniołowie i demony*. Warszawa: Arkady.
- Głuchowski G. (1995). Wstęp. W: G. Głuchowski (red.), *Symbol w kulturze*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, s. 7–14.
- Górny H. (2003). Badania apelatywów antroponimicznych metodą pól semantycznych. W: M. Biolik (red.), *Metodologia badań onoma-*

- stycznych. Olsztyn: Towarzystwo Naukowe i Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, s. 231–239.
- Górny H. (2013). *Nazwy własne w piśmiennictwie pamiętnikarskim XIX wieku. Perspektywa funkcjonalno-tekstologiczna*. Kraków: Wydawnictwo: LEXIS.
- Górny H., Skowronek K. (2017). „Antroponimia Polski od XVI do końca XVIII wieku” – czy „Koniec historii”. *Onomastica*, LXI, s. 241–253.
- Grabias S. (2003). *Język w zachowaniach społecznych*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Grodziński E. (1973). *Zarys ogólnej teorii imion własnych*. Warszawa: PWN.
- Grodziński E. (1979). Imiona własne, imiona pospolite a deskrypcje jednostkowe. *Poradnik Językowy*, z. 1, s. 19–13.
- Grzegorzczkowska R. (1984). *Zarys słowotwórstwa polskiego. Słowotwórstwo opisowe*. Warszawa: PWN.
- Grzegorzczkowska R. (2002). *Wprowadzenie do semantyki językoznawczej*. Warszawa PWN.
- Grzenia J. (2006). *Słownik imion*. Warszawa: PWN.
- Horyń E., Zmuda E. (2017). O imieniu Krystyna – szkic onomastyczno-teologiczny *Annales Universitatis Paedagogica Cracoviensis*. *Studia Linguistica*, XII, s. 130–139.
- Horyń E., Zmuda E. (2018). Andrzej w perspektywie (nie tylko) językowej (Częstochowa). W: U. Wójcik, V. Jaros (red.), *Przeszłość w języku zamknięta. In memoriam Andrae Bańkowski*. Częstochowa: Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego Akademii im. Jana Długosza, s. 273–288.
- Jakus-Borkowa E. (1987). *Nazewnictwo polskie*. Opole: Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Powstańców Śląskich.
- Janicka-Krzywda U. (1988). *Atrybut – Patron – Symbol, czyli co o świętych i błogostawionych powinien wiedzieć przewodnik*. Kraków: Oddział Akademicki PTTK.
- Jankowski E., Świerczyńska D. (1994-1996). Pseudonimy, pseudonimografia, pseudonimologia. W: E. Jankowski (red.), *Słownik pseudonimów pisarzy polskich. XV w. – 1970*, t. I. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, s. V–XXXII.
- Jaros V. (2008). Funkcjonowanie nazw osobowych (imion) we współczesnej polszczyźnie. W: Z. Cygal-Krupa (red.), *Współczesna polszczyzna. Stan – perspektywy – zagrożenia*. Kraków-Tarnów: Księgarnia Akademicka.

- Kaleta Z. (1991). *Ewolucja nazwisk słowiańskich. Studium teoretyczno-porównawcze*. Kraków: PAN.
- Kaleta Z. (2003). Wartości i antywartości w staropolskich odapełatywnych nazwach osób (wiek XIV-XV). W: Z. Kaleta (red.), *Nazwy własne a kultura. Polska i inne kraje słowiańskie*. Warszawa: Sławistyczny Ośrodek Wydawniczy, s. 21–48.
- Kaleta Z. (2005a). Kierunki i metodologia badań. Terminologia. W: E. Rzetelska-Feleszko (red.), *Polskie nazwy własne. Encyklopedia*. Kraków: PAN, s. 45–81.
- Kaleta Z. (2005b). Teoria nazw własnych. W: E. Rzetelska-Feleszko (red.), *Polskie nazwy własne. Encyklopedia*. Kraków: PAN, s. 15–36.
- Kalita T.A. (2019). *Jan od Krzyża*. Kraków: nakładem autora.
- Karaś M. (1976). Imię, nazwisko, przezwisko = nazwa osobowa w polszczyźnie. *Onomastica*, XXI, s. 19–40.
- Karplukówna M. (1973). *Polskie imiona słowiańskie*. Kraków: PAN.
- Kiejzik L. (red.). (1994). *Człowiek – Język – wartości (studium antropologiczne)*. Zielona Góra: Wydawnictwo WSP.
- Klawek A. (1925). Imię Jezus w świetle filologii biblijnej. *Sprawozdania Towarzystwa Nauk we Lwowie*, V, s. 3–4.
- Klawek A. (1948). Etymologia imienia Maria. *Polonia Sacra*, R. I, z. 2, s. 176–184.
- Klawek A. (1961). Onomastyka biblijna. *Onomastica*, VII, z. 1–2, s. 403–416.
- Klawek A., 1951, Imię Maryja. *Ruch Biblijny i Liturgiczny*, IV, s. 56–58.
- Klemensiewicz Z. (1974). *Historia języka polskiego*. Warszawa: PWN.
- Klisiewicz E. (1994). Żeńskie imiona chrzestne w podkrakowskiej parafii Rudawa z lat 1570–1897 (na podstawie ksiąg metrykalnych). *Rocznik Naukowo-Dydaktyczny WSP w Krakowie. Prace Językoznawcze*, VIII, z. 168, s. 77–82.
- Kobylińska J. (2018). Imiona oo. dominikanów w „Księgach gromadzkich wsi Kasina Wielka” (XVII–XVIII w.). *Onomastica*, LXII, s. 145–181.
- Kopaliński W. (1985). *Słownik mitów i tradycji kultury*. Warszawa: PIW [SMTK].
- Kopertowska D. (1994). Ewolucja motywacji w imiennictwie. *Język Polski*, LXXIV, z. 1, s. 22–33.
- Kosyl C. (2001). Nazwy osobowe. W: J. Bartmiński (red.), *Współczesny język polski* [wyd. 2.]. Lublin: Wyd. UMCS, s. 431–445.

- Krawczyk-Tyrpa A. (2004). Imiona zakazane i unikane. W: M. Pająkowska-Kęsik, M. Czachorowska (red.), *Nazwy mówią*. Bydgoszcz: Wyd. Akademii Bydgoskiej, s. 80–94.
- Kucała M. (1967). Co już jest, a co jeszcze nie jest nazwą własną. *Onomastica*, XII, s. 153–161 (przedruk: *Polszczyzna dawna i współczesna. Studia i szkice*. Kraków 2000, s. 235–240).
- Kucała M. (1988). Od „Bogurodzicy” do „Madonny”. Nazywanie Matki Boskiej w historii polszczyzny. W: M., Karpluk, J., Sambor (red.), *O języku religijnym*. Lublin: Redakcja Wydawnictw KUL, s. 133–144.
- Kucała M. (1999). Nazywanie Chrystusa w historii polszczyzny. W: B. Kreja (red.), *Tysiąc lat polskiego słownictwa religijnego*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, s. 205–212.
- Kucharska-Dreiss E. (2004). Teolingwistyka – próba popularyzacji terminu. W: S. Mikołajczak, T. Węclawski (red.), *Język religijny dawniej i dziś*. Poznań: Wydawnictwo „Poznańskie Studia Polonistyczne”, s. 23–30.
- Laszczak M. (2006). *Historia różańca*. Kraków: Wydawnictwo WAM.
- Léon-Dufour X. (1998). *Słownik Nowego Testamentu*, K. Romaniuk (przeł. i oprac. polskie). Poznań: Księgarnia Świętego Wojciecha [SNT].
- Leon-Dufour X. (red.). (1990). *Słownik teologii biblijnej*. K. Romaniuk (przeł. i oprac. polskie). Poznań: Pallotinum [STB].
- Levinas E. (2000). *Imiona własne*, J. Margański (przeł.). Warszawa: Wydawnictwo KR.
- Litwin J. (1930). Pseudonim wojskowy i jego legalizacja w Polsce. *Pamiętnik Historyczno-Prawny*, VIII, z. 3.
- Lurker M. (1989). *Słownik obrazów i symboli biblijnych*, K. Romaniuk (przeł.). Poznań: Pallotinum.
- Ławrynowicz J. (2000). Duchowości zakonne a obyczajowość chrześcijan. W: E. Woźniak (red.), *Inspiracje chrześcijańskie w kulturze Europy*, cz. II. Łódź: Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, s. 63–77.
- Malec M. (1988). Imiona chrześcijańskie w średniowiecznej Polsce jako odbicie uniwersalistycznych cech ówczesnej kultury. W: K. Zierhoffer (red.), *V Ogólnopolska konferencja onomastyczna. Poznań 3–5 września 1985*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, s. 197–202.

- Malec M. (1992). Miejsce imion biblijnych w antroponimii polskiej. W: M. Kamińska, E. Małek (red.), *Biblia a kultura Europy*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, s. 86–94.
- Malec M. (1994). *Imiona chrześcijańskie w średniowiecznej Polsce*. Kraków: Instytut Języka Polskiego PAN.
- Malec M. (1996). *O imionach i nazwiskach w Polsce. Tradycja i współczesność*. Kraków: Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego.
- Malec M. (1997). Przydomki hagianimiczne w funkcji samodzielnych imion osobowych. W: H. Popowska-Taborska, J. Duma (red.), *Onomastyka i dialektologia. Prace dedykowane Pani Profesor Ewie Rzetelskiej-Feleszko*. Warszawa: Slawistyczny Ośrodek Wydawniczy, s. 182–186.
- Malec M. (1998). Zjawisko geminacji w polskiej antroponimii. W: E. Jakus-Borkowa, K. Nowik (red.), *Najnowsze przemiany nazewnicze*. Warszawa: Energeia, s. 299–305.
- Malec M. (2001). *Imię w polskiej antroponimii i kulturze*. Kraków: DWN.
- Malec M. (2004). Nazwy osobowe – ich rodzaje, pochodzenie i funkcje. W: R. Mrózek (red.), *Nazwy własne w języku, kulturze i komunikacji społecznej*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, s. 47–63.
- Malec M. (2005). Imiona. W: E. Rzetelska-Feleszko (red.), *Polskie nazwy własne. Encyklopedia*. Kraków: PAN. s. 97–118.
- Malec M. (2007). Stopnie otwartości systemu imion w Polsce. W: A. Cieślikowa, B. Czopek-Kopciuch, K. Skowronek (red.), *Nowe nazwy własne – nowe tendencje badawcze*. Kraków: PAN-DIT, s. 125–137.
- Malec M. (oprac.) (1995). *Słownik etymologiczno-motywacyjny staropolskich nazw osobowych. Cz. 2.: Imiona chrześcijańskie*. Kraków: IJP PAN [SEMot].
- Mańczak W. (1998). Onomastyka a ogólne prawidłowości językowe. W: E. Jakus-Borkowa, K. Nowik (red.), *Najnowsze przemiany nazewnicze*. Warszawa: Energeia, s. 217–222.
- Marecki J. (1997). *Zakony żeńskie w Polsce*. Kraków: Universitas.
- Metzger B.M., Coogan M.D. (red.). (1999). *Słownik wiedzy biblijnej*. W. Chrostowski (konsult. wyd. pol.). Warszawa: Vocatio (SWB).
- Milewski T. (1969). *Indoeuropejskie imiona osobowe*. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Mrózek R. (1998). System onimiczny i jego subsystemy. W: E. Jakus-Borkowa, K. Nowik (red.), *Najnowsze przemiany nazewnicze*. Warszawa: Energeia, s. 11–19.

- Mrózek R. (2003). Metodologiczno-terminologiczne aspekty rozwoju onomastyki. W: M. Biolik (red.), *Metodologia badań onomastycznych*. Olsztyn: Towarzystwo Naukowe i Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, s. 11–19.
- Mrózek R. (2007). Innowacyjność onimiczna a innowacje badawcze. W: A. Cieślakowa, B. Czopek-Kopciuch, K. Skowronek (red.), *Nowe nazwy własne – nowe tendencje badawcze*. Kraków: PANDIT, s. 21–28.
- Neumann P.F. (2005). Karmelici bosy w klasztorach polskich w okresie ich przynależności do austriackiej prowincji zakonu (1875–1911). W: Cz. Gil (red.), *Karmelici bosy w Polsce 1605–2005. Księga jubileuszowa*. Kraków: Wydawnictwo Karmelitów Bosych, s. 159–291.
- Niewęglowski W. (2006). *Anioły*. Warszawa: Rosikon press.
- Noppen van J.-P. (1991). Interpretation fallacies in geographic communication. W: C. Wassermann, R. Kirby, B. Rordorff (red.), *The science and theology of information*. Genewa: Labor & Fides, s. 142–148.
- Noppen van J.-P. (1996). Language, space and geography: The case of “height vs. depth”. W: M. Pütz, R. Dirven (red.), *The Construal of Space in Language and Thought*. Berlin-New York: Mouton de Gruyter, s. 679–690.
- Noppen van J.-P. (2006). From Theolinguistics to Critical Theolinguistics: the Case for Communicative Probity. *Australian Research Council*, 34, s. 47–65.
- Noppen van J.-P. (red.). (1981). *Theolinguistics, Studiereeks Tijdschrift*. Brussels: Vrije Universiteit Brussel, New Series 8.
- Nowak A.J. (2006). *Osoba konsekrowana*. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Nowik K. (1998). Zmiany frekwencyjne w zasobie imion w Polsce powojennej. W: E. Jakus-Borkowa, K. Nowik (red.), *Najnowsze przemiany nazewnicze*. Warszawa: Energeia, s. 57–72.
- O’Collins G., Farrugia E.G. (2002). *Leksykon pojęć teologicznych i kościelnych z indeksem angielsko-polskim*, J. Ożóg, B. Żak (przeł.). Kraków: Wydawnictwo WAM [LPTK].
- Ogrodowska B. (2000). *Święta polskie. Tradycja i obyczaj*. Warszawa: Alfa.
- Ogrodowska B. (2001). *Zwyczaje, obrzędy i tradycje w Polsce. Mały słownik*. Warszawa: Verbinum.
- Ogrodowska B. (2006). *Ocalić od zapomnienia. Polskie obrzędy i zwyczaje doroczne*. Warszawa: Sport i Turystyka – Muza.

- Pacan-Bonarek L. (2010). *Nazwy osobowe w księgach parafialnych Tropia*. Kraków: Wydawnictwo Lexis.
- Paknys M. (2016). Imiona zakonne kamedułów prowincji polsko-litewskiej w XVII i XVIII w. W: K. Guttmejera i A.S. Czyż (red.), *Kameduli w Warszawie 1641–2016. 375 lat fundacji eremu na Bielanach*. Warszawa: Miasto Stołeczne Warszawa, s. 433–448.
- Pałęcki W.J. (2012). *Śłużba Boża kamedułów polskich. Tradycje życia pustelniczego w świetle potrydenckiej liturgii rzymskiej (1605–1963)*. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Pelliccia G., Rocca G. (red.). (1980). *Dizionario degli istituti di perfezione*. Roma: Edizioni Paoline. [Dizionario]
- Praśkiewicz S.T. (2018). *Niebo Karmelu. Święci i błogostawieni rodziny karmelitańskiej lub z nią związani*. Wadowice – Przemyśl: Biuro Postulatorskie Krakowskiej Prowincji Zakonu Karmelitów Bosych.
- Przybylska R. (2017). Imię i jego formy w kręgach ziemiańskich – na materiale wspomnień. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica*, XII, s. 219–225.
- Przyczyna W., Przybylska R. (2011). *Pisownia słownictwa religijnego*. Tarnów: Biblos.
- Puzynina J. (1992). *Język wartości*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Puzynina J. (1993). O znaczeniu WARTOŚCI. W: Bartmiński J., Mazurkiewicz-Brzozowska M. (red.), *Nazwy wartości. Studia leksykalno-semantyczne*. Lublin: Wydawnictwo UMCS, s. 9–21.
- Puzynina J. (2003). Wokół języka wartości. W: Bartmiński J. (red.), *Język w kręgu wartości*. Lublin: Wydawnictwo UMCS, s. 19–34.
- Puzynina J. (2013). *Wartości i wartościowanie w perspektywie językoznawstwa*. Kraków: PAU.
- Rospond S. (1956). Onomastyka słowiańska. Osiągnięcia badawcze i postulaty metodologiczne. *Onomastica*, II, s. 242–248.
- Rospond S. (1957). *Klasyfikacja strukturalno-gramatyczna słowiańskich nazw geograficznych*. Wrocław: PWN.
- Rospond S. (1965). Struktura i klasyfikacja nazwiska słowiańskiego na podstawie „Słownika nazw śląskich”. *Rozprawy Komisji Językowej WTN*, 5, s. 9–63.
- Rospond S. (1972). Słowotwórstwo onomastyczne a apelatywne. W: W. Doroszewski i in. (red.), *Prace na VII Międzynarodowy Kongres Slawistów w Warszawie 1973. Językoznawstwo. Z polskich studiów slawistycznych 4*. Warszawa: PWN, s. 109–119.

- Rospond S. (1976). *Mówią nazwy*. Warszawa: WSiP.
- Rudnicka-Fira E. (2013). *Imiennictwo krakowian od XVI do XVIII wieku na tle historii i kultury*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.
- Rutkiewicz M. (2002). Imiona zakonne serafitek z prowincji poznańskiej. *Acta Onomastica*, XLIII, s. 58–75.
- Rutkiewicz M. (2006). Sacrum w onomastyce. W: Z. Abramowicz, E. Bogdanowicz (red.), *Onimizacja i apelatywizacja*. Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, s. 565–579.
- Rutkowski M., Skowronek K. (2010). Onomastyka dyskursu. Zakres, problematyka i metody badawcze. W: R. Łobodzińska (red.), *Nazwy własne a społeczeństwo*. T. I. Łask-Pruszków: Oficyna Wydawnicza Leksem, s. 87–95.
- Rymut K. (red.). (1983). *Bibliografia onomastyki polskiej od roku 1971 do roku 1980 łącznie*. Wrocław: Ossolineum.
- Rymut K. (wyd.). (1995). *Słownik imion współcześnie w Polsce używanych*. Kraków: IJP PAN.
- Rzetelska-Feleszko E. (1988). Znaczenie nazw własnych w procesie komunikacji językowej. W: K. Zierhoffer (red.), *V Ogólnopolska konferencja onomastyczna. Poznań 3-5 września 1985*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, s. 109–117.
- Rzetelska-Feleszko E. (2004). Kontynuacja i innowacyjność w nazewnictwie doby współczesnej. W: R. Mrózek (red.), *Nazwy własne w języku, kulturze i komunikacji społecznej*. Katowice: Wydawnictwo UŚ, s. 131–140.
- Rzetelska-Feleszko E. (2006). Czy nazwy własne mają wartość? W: Z. Abramowicz, E. Bogdanowicz (red.), *Onimizacja i apelatywizacja*. Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, s. 591–599.
- Seibicke W. (1977). *Vornamen*. Wiesbaden: Verlag für deutsche Sprache.
- Skowronek K. (2003). O niektórych funkcjach nazw własnych w dyskursie religijnym. Na materiale „Listów pasterskich Episkopatu Polski”. *Onomastica*, XLVIII, s. 79–114.
- Skowronek K. (2008). Religijne i społeczne funkcje tytułów Maryi w listach pasterskich Konferencji Episkopatu Polski (1945–2005). *Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica*, III, s. 312–321.
- Skulina T. (1988). Imiona kobiet w Wielkopolsce XVII i XVIII wieku. *Slavia Occidentalis*, 45, s. 45–60.

- Skulina T. (2008). *Z przeszłości imion i nazwisk oraz dawnych form polskich*, K. Zierhoffer (wstęp i dobór tekstów). Poznań: Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza.
- Sochacka S. (2001). Uwarunkowania kulturowo-religijne nadawania imion w zgromadzeniach zakonnych (na przykładzie Śląska). *Studia Śląskie*, t. LX, s. 113–128.
- Sochacka S. (2003). Imiennictwo żeńskich zgromadzeń zakonnych. W: M. Biolik (red.), *Metodologia badań onomastycznych*. Olsztyn: Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, s. 245–254.
- Szczurek J. (2003). *Trójjedyny*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe PAT.
- Szewczyk Ł.M. (1990). *Kultowe i kulturowe znaczenie imienia Maria*. *Studia Gnesnensia*, tom IX. Gniezno: Prymasowskie Wydawnictwo Gaudentinum, s. 25–40.
- Szewczyk Ł.M. (1996). Jednostkowe deskrypcje określone w onomastyce literackiej. *Poznańskie Spotkania Językoznawcze*, t. I, s. 83–87.
- Szewczyk, Ł.M. (2000a). Kultowe i kulturowe znaczenie imiennictwa wybranych polskich zakonów żeńskich (na przykładzie imion sióstr franciszkanek). W: E. Woźniak (red.), *Inspiracje chrześcijańskie w kulturze Europy*. Łódź: Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, s. 429–444.
- Szewczyk Ł.M. (2000b). Imiona sióstr klarysek od wieczystej adoracji (problem motywacji). W: J. Krško, M. Majtan (red.), *14. slovenska onomasticka konferencia. Vlastne mena v jazyku a spoločnosti*. Bratislava-Banskó Bystrica: Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, s. 177–188.
- Szulowska W. (2003). O antroponimii szlachty mazowieckiej w XVI wieku. W: M. Biolik (red.), *Metodologia badań onomastycznych*. Olsztyn: Towarzystwo Naukowe i Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, s. 157–166.
- Szulowska W. (2004). *Dawna antroponimia Mazowsza (XV–XVII w.)*. Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.
- Šrámek R. (2009). Onomastica sacra – jej status i cele. W: P. Bortkiewicz, S. Mikołajczak, M. Rybka (red.), *Język religijny dawniej i dziś*. Poznań: Wydawnictwo „Poznańskie Studia Polonistyczne”, s. 287–293.
- Tajemnice biblijnych imion* (2015). Kraków: Wydawnictwo M.

- Taszycki W. (1963). Stosunek onomastyki do innych nauk humanistycznych. *Onomastica*, VIII, s. 1–18.
- Taszycki W. (red.). (1965–1983). *Słownik staropolskich nazw osobowych*. T. 1–6. Wrocław: Ossolineum.
- Topolińska Z. (1984). Składnia grupy imiennej. W: Z. Topolińska (red.), *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Składnia*. Warszawa: PWN, s. 301–385.
- Tronina A. (2008). Tajemnice maryjne w imionach zakonnych. *Salvatoris Mater*, 10/3, s. 294–302.
- Umińska-Tytoń E. (1986). Sposoby tworzenia form pochodnych od imion chrzestnych, *Onomastica*, XXXI, s. 87–113.
- Umińska-Tytoń E. (2003). Niektóre kulturowe aspekty imiennictwa polskiego. W: Z. Kaleta (red.), *Nazwy własne a kultura – Polska i inne kraje słowiańskie*. Warszawa: Sławistyczny Ośrodek Wydawniczy, s. 121–147.
- Vaux R. (2002). O cherubinach i Arce Przymierza, o sfinksach-strażnikach i boskich tronach w tradycji Starożytnego Wschodu. W: H. Oleschko (red.), *Księga o aniołach*. Kraków: Wydawnictwo WAM, s. 25–32.
- Wagner A. (2009). Theolinguistik. W: O. Wischmeyer (red.), *Lexikon der Bibelhermeneutik*. Berlin: De Gruyter, s. 599–600.
- Wanat B.J. (1979). *Zakon karmelitów bosych w Polsce*. Kraków: Wydawnictwo oo. Karmelitów Bosych.
- Wanat B.J. (2014). Zarys rozwoju klasztorów karmelitanek bosych w Rzeczypospolitej Obojga Narodów (1612–1782). W: E. Buszewicz, A. Smagacz (red.), *Czterysta lat karmelitanek bosych w Polsce*. Kraków: Wydawnictwo Karmelitów Bosych, s. 30–44.
- Warzecha B. (2013). Nazwy nieoficjalne żeńskich zgromadzeń zakonnych i ich członkiń w Polsce. *Język Polski*, XCIII, s. 196–205.
- Wieczorek E. (2010). Imiona siostr karmelitanek Dzieciątka Jezus z drugiej połowy XX wieku. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica*, V, nr 80, s. 277–289.
- Wieczorek E. (2011). Męskie imiona zakonne jako specyficzna warstwa antroponimii polskiej. W: I. Fijałkowska-Janiak i in. (red.), *Zbliżenie. Literatura – kultura – język – translatoryka*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, s. 204–212.
- Wieczorek U. (1999). *Wartościowanie. Perswazja. Język*. Kraków: Księgarnia Akademicka.

- Wojtkowski J. (1958). *Wiara w Niepokalane Poczęcie NMP w Polsce w świetle średniowiecznych zabytków liturgicznych*. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL.
- Wolnicz-Pawłowska E., Borkowska M. (2000). Z dziejów imiennictwa ormiańskiego w Polsce. Imiona ormiańskich benedyktynek we Lwowie. W: E. Wolnicz-Pawłowska, W. Szulowska (red.), *Kontakty językowe polszczyzny na pograniczu wschodnim*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Semper, s. 281–289.
- Wolnicz-Pawłowska E., Szulowska W. (1998). *Antroponimia polska na kresach południowo-wschodnich. XV–XIX w.* Warszawa: Sławistyczny Ośrodek Wydawniczy.
- Zaręba A. (1979). Osobowe nazwy własne i ich miejsce w systemie językowym. *Poradnik Językowy*, z. 1.
- Zarębski R. (2005). O rytualnym aspekcie zmiany imion w Biblii. W: Idem. *Rytuał – Język – Religia. Materiały z konferencji 17–19 maja 2004 r.* Łódź: Wyd. Archidiecezjalne, s. 611–622.
- Zarębski R. (2006). Nowotestamentowe osobowe określenia identyfikacyjne. W: Z. Abramowicz, E. Bogdanowicz (red.), *Onimizacja i apelatywizacja*. Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, s. 271–282.
- Zawodzińska-Bukowiec K. (2014). *Pseudonim polski od czasów najdawniejszych do dziś*. Kraków: Wydawnictwo LIBRON.
- Zieliński J. (2001). *Tajemnice góry Karmel. U karmelitańskich źródeł*. Kraków: Kuria Krakowskiej Prowincji Karmelitów Bosych.
- Zmuda E. (2012). *Nominacje istot duchowych w pismach wybranych mistyków. Studium teolingwistyczne*. Kraków: Akademia Ignatianum, WAM.
- Zmuda E. (2014). Frazeologia w siedemnastowiecznych modlitewnikach karmelitańskich. W: Mrhačová E., Kolberová U. (red.), *Parémie národů slovanských VII*. Ostrava: Wydział Filozoficzny Uniwersytetu Ostrawskiego, s. 141–154.
- Zmuda E. (2015a). Maria jako imię zakonne. *Onomastica*, LIX, s. 137–151.
- Zmuda E. (2015b). Imię zakonne – znakiem religijności i tożsamości W: G. Cyran, E. Skorupska-Raczyńska (red.), *Język tożsamości*. Gorzów Wielkopolski: Wydawnictwo Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim, s. 209–222.
- Zmuda E. (2016a). Badania nad imionami zakonnymi. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica*, XI, s. 152–159.

- Zmuda E. (2016b). Rękopisy z archiwum karmelitanek bosych w Krakowie na Wesolej jako źródło badań językoznawczych. *Małopolska. Regiony, Regionalizmy, Małe ojczyzny*, t. 18, s. 33–43.
- Zmuda E. (2016c). Miejsce nazw wartości w języku zakonnic (na przykładzie siedemnastowiecznych rozmyślań dla nowicjuszek). *Socjolingwistyka*, t. 30, 2016, s. 173–187.
- Zmuda E. (2016d). Nazywanie istot duchowych w rękopisie klasztornym z XVII w. W: J. Klimek-Grądzka, M. Nowak (red.), *Dawne z nowym łącząc... In memoriam Mariani Kucala*. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, s. 201–215.
- Zmuda E. (2017a). Stare czy nowe podejście badawcze? Teolingwistyka – zarys teorii i perspektywy badań. *Poradnik Językowy*, 8, s. 40–55.
- Zmuda E. (2017b). (Nie)zależność imion zakonnych od chrześcijańskich (na przykładzie imion karmelitów bosych). *Socjolingwistyka*, XXXI, s. 191–204.
- Zmuda E. (2017c). Imiona siostr klarysek w XVII i XVIII w. W: M. Mączyński, E. Horyń, E. Zmuda (red.), *W kręgu dawnej polszczyzny*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum, WAM, s. 187–205.
- Zmuda E. (2018a). ...abym zrzuciwszy z siebie człowieka świeckiego z nałogami jego, stała się prawdziwie duchowną i świętą. Świętość zakonnic w świetle leksyki rozmyślań dla nowicjuszek-benedyktynek. W: H. Leleń, T. Żurawlew (red.), *Święci i świętość w języku, literaturze i kulturze*. Kraków: Universitas, s. 31–45.
- Zmuda E. (2019a). *Imiona zakonne karmelitanek bosych (od XVII do pierwszej połowy XX w.)*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego.
- Zmuda E. (2019b). Imiona krakowskich siostr dominikanek (XVII–XVIII w.). *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica*, XIV, s. 268–279.
- Zmuda E. (2019c). The Reception of Religious Names in Internet Users' Comments. "Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio FF, Philologiae" Vol. 37, nr 2, s. 109–120.

Netografia

- <http://e-civitas.pl/swiety-jozef-w-biblii-i-tradycji-kosciola/> (dostęp: grudzień 2018).
- <http://sjp.pl/predykat> (dostęp dnia: 7.10.2020).
- http://sklep.cerkiew.pl/product_info.php?products_id=534 (dostęp dnia 22.10.2020).
- <http://web.archive.org/web/20121126131703/http://www.jezuici.pl/wb//pages/swieci-i-blogoslawieni/swieci---zyciorysy1.php> (dostęp dnia 15.01.2021).
- <http://wielodzietni.org/discussion/15696/czy-istnieje-%C5%9Bw-zbigniew> (dostęp dnia 6.10.2020).
- <http://www.karmelici.pl/historia-15016/karmelici-w-polsce-15018> (dostęp dnia 17.11.2020).
- <http://www.karmelici.pl/historia-15016/u-zrodel-karmelu-15017> (dostęp: 03.10.2018).
- <https://archivecarmel.pl/wp-content/uploads/2019/02/VAR12.pdf> (dostęp: listopad 2020).
- <https://brewiarz.katolik.pl/czytelnia/swieci/01-03a.php3> (dostęp dnia 18.12.2020 r.)
- <https://brewiarz.pl/czytelnia/nsnmp.php3> (dostęp dnia 17.12.2020 r.)
- <https://brewiarz.pl/czytelnia/nspj.php3> - dostęp dnia 18.12.2020 r.).
- <https://brewiarz.pl/czytelnia/swieci/09-12a.php3> (dostęp dnia 17.12.2020 r.)
- <https://deon.pl/imiona-swietych/deusdedit,2144> (dostęp dnia 18.07.2020).
- <https://deon.pl/wiara/sw-jan-od-krzyza-od-ciemnosci-ku-swiatlu,2781> (dostęp dnia 22.10.2020).
- https://pl.wikipedia.org/wiki/%C5%9Awi%C4%99ty_Pantaleon (dostęp dnia 31.08.2020).
- [https://pl.wikipedia.org/wiki/Gustaw_\(%C5%9Bwi%C4%99ty\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Gustaw_(%C5%9Bwi%C4%99ty)) (dostęp dnia 22.10.2020).
- [https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Chryzostom_\(imi%C4%99\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Chryzostom_(imi%C4%99)) (dostęp dnia: 15.01.2021).
- <https://pl.wikipedia.org/wiki/Kalasanty> (dostęp dnia: 16.01.2021).
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Pawe%C5%82_z_Tarsu (dostęp dnia 15.01.2021).
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Piotr_Chryzolog (dostęp dnia: 15.01.2021).

- https://pl.wikipedia.org/wiki/Wniebowzi%C4%99cie_Naj%-C5%9Bwi%C4%99tszej_Maryi_Panny – dostęp dnia 17.12.2020.
- https://pl.wikisource.org/wiki/%C5%BBywot_%C5%9Bwi%C4%99tobliwego_Mieczys%C5%82awa,_ksi%C4%99cia_polskiego (dostęp dnia: 26.11.2020).
- <https://www.behindthename.com/name/romeo> (dostęp dnia: 29.10.2020).

Wywiady

- Wywiad z o. Jerzym Zielińskim (klasztór: Kraków), przeprowadzony 18 czerwca 2016 r.
- Wywiad z o. Michałem Swarzyńskim (klasztór Zamarte), przeprowadzony 27 maja 2012 r.
- Wywiad z s. Małgorzatą (klasztór: Kraków), przeprowadzony 25 maja 2015 r.
- Wywiad z s. Sylwią od Matki Pięknęj Miłości (klasztór: Zakopane), przeprowadzony 20 sierpnia 2016 r.

Aneks
Spis pełnych imion zakonnych
nadanych w zgromadzeniu karmelitów bosych
od XVII do XX w.¹⁶⁶

Aleksander od św. Franciszka
Aleksander od św. Jadwigi Królowej
Aleksander od św. Jozafata
Abraham od św. św. Piotra i Pawła
Achacjusz od Najświętszego Sakramentu
Achacy od św. Katarzyny
Achilles od Najświętszego Serca Jezusa
Adam Maria od św. Rodziny
Adam od MB Różańcowej
Adam od MB z Góry Karmel
Adam od NMP
Adam od Narodzenia NMP
Adam od Niepokalanego Poczęcia NMP
Adam od Przebicia Serca św. MN Teresy
Adam od Ran Chrystusowych
Adam od Ran Zbawiciela
Adam od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Adeodat od św. Korneliusza i Cypriana
Adeodat od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Adolf od św. Jadwigi
Adrian Maria od św. Józefa
Adrian od Narodzenia NMP
Adrian od św. Imienia Maryi
Adrian od św. Stanisława
Adrian od św. Teresy
Adrian od Wniebowzięcia NMP

¹⁶⁶ Jeśli jakieś imię się powtarzało – jednocześnie zarówno imię (imiona), jak i predykat – w spisie odnotowane jest tylko raz.

Agataniol od Zbawiciela
Alan od Dzieciątka Jezus
Alan od Królowej Karmelu
Alan od Wniebowstąpienia Pańskiego
Albert od Ducha Świętego
Albert od Matki Bożej
Albert od Męki Pańskiej
Albert od Najświętszego Sakramentu
Albert od Nawiedzenia NMP
Albert od Ofiarowania NMP
Albert od św. Bonawentury
Albert-Maria od Dzieciątka Jezus
Albin od Jezusa Hostii
Aleksander Maria od Trójcy Przenajświętszej
Aleksander od Jezusa
Aleksander od Niepokalanego Poczęcia
Aleksander od św. Józefa
Aleksander od św. Michała Archanioła
Aleksander od św. Stanisława Kostki
Aleksander od Wniebowstąpienia Pańskiego
Aleksander-Maria od Opieki św. Józefa
Aleksy od Nawiedzenia NMP
Aleksy od św. Antoniego
Aleksy od św. Bernarda
Aleksy od Trójcy Świętej
Aleksy od Wniebowzięcia NMP
Alfons Józef od Ducha Świętego
Alfons Maria od Ducha Świętego
Alfons Maria od Świętej Rodziny
Alfons od Ducha Świętego
Alfons od św. Józefa
Alfons od św. Wincentego
Alfons-Maria od Ducha Świętego
Alfred od św. Eliasza
Alojzy od Jezusa
Alojzy od Najświętszego Serca Jezusa
Alojzy od Najświętszego Sakramentu
Alojzy od Narodzenia NMP
Alojzy od Oczyszczenia NMP
Alojzy od św. Franciszka

Alojzy od św. Jana Chrzciciela
Alojzy od św. Kazimierza
Amadeusz od Nawiedzenia NMP
Amadeusz od św. Jana Chrzciciela
Ambroży od Najświętszego Serca Jezusa
Ambroży od św. Elizeusza
Ambroży od Trójcy Świętej
Ambroży od św. Telesfora
Anaklet od Wszystkich Świętych
Anastazy od MB z Góry Karmel
Anastazy od św. Agnieszki
Anastazy od św. Eliasza
Anastazy od Trójcy Świętej
Anastazy od Zaślubin NMP
Anatol od Niepokalanego Poczęcia NMP
Anatol od św. Anny
Anatol od św. Józefa
Andrzej Bobola od Królowej Polski
Andrzej Bobola od MB z Góry Karmel
Andrzej Corsini od Matki Bożej
Andrzej Corsini od św. Romualda
Andrzej od św. Teresy
Andrzej Franciszek od św. Józefa
Andrzej od Ducha Świętego
Andrzej od Dusz Czyścicowych
Andrzej od Jezusa
Andrzej od Jezusa Boskiego Mistrza
Andrzej od Jezusa Zmartwychwstałego
Andrzej od MB Bolesnej
Andrzej od MB Loretańskiej
Andrzej od Matki Bożej
Andrzej od Najświętszego Serca Jezusa
Andrzej od Niepokalanego Serca NMP
Andrzej od Przemienienia Pańskiego
Andrzej od św. Jana od Krzyża
Andrzej od św. Rodziny
Andrzej od Trójcy Przenajświętszej
Andrzej-Maria od Miłości Ukrzyżowanej
Andrzej-Maria od Narodzenia Pańskiego
Angel od Ofiarowania NMP

Anioł Maria od Jezusa
Anioł Maria od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Anioł od Ducha Świętego
Anioł od Matki Bożej
Anioł od Narodzenia NMP
Anioł od św. Antoniego
Anioł od św. Józefa
Anioł od św. Kazimierza
Antoni od Ducha Świętego
Antoni od Dzieciątka Jezus
Antoni od Jezusa
Antoni od Krzyża
Antoni od MB Szkaplerznej
Antoni od MB z Góry Karmel
Antoni od Narodzenia NMP
Antoni Tadeusz od MB Różańcowej
Antonin od Trójcy Przenajświętszej
Anzelm od Matki Bożej
Anzelm od św. Andrzeja Corsini
Anzelm od św. MN Teresy
Anzelm od św. Wojciecha
Anzelm od Świętego Różańca
Apolinary od Imienia Maryi
Apolinary od Jezusa
Apolinary od MB Różańcowej
Apolinary od św. Anastazego
Apolinary od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Apoloniusz od Niepokalanego Poczęcia NMP
Archanioł od św. Agnieszki
Archanioł od św. Bartłomieja
Archanioł od św. Joachima
Archanioł od św. Wawrzyńca
Arkadiusz Maria od Ducha Świętego
Arkadiusz od św. Jana Kantego
Arkadiusz od św. Józefa
Arkadiusz od św. Pawła
Arkadiusz od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Arkadiusz-Maria od Dzieciątka Jezus
Arkadiusz-Maria od Krzyża
Arnold Maria od Najśw. Sakramentu

Arnold od Jezusa Maryi
Arnold od św. Jana od Krzyża
Arseniusz od Ducha Świętego
Arseniusz od św. Jacka Męczennika
Arseniusz od św. MN Teresy
Arseniusz od św. Stanisława
Arseniusz od św. Teresy
Artur od Chrystusa Wiecznego Kapłana
Artur od Ducha Świętego
Artur od Matki Miłosierdzia
Artur od św. Eliasza
Artur od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Artur-Jan od Najśw. Maryi Panny
Atanazy od Ducha Świętego
Atanazy od Opieki św. Józefa
Atanazy od św. Macieja
August od św. Mateusza
Augustyn Fulgenty od św. Erazma
Augustyn od Chrystusa Króla
Augustyn od Dzieciątka Jezus
Augustyn od MB Jasnogórskiej
Augustyn od MB Pocieszenia
Augustyn od Najśłodszego Serca Maryi
Augustyn od św. Jana Chrzciciela
Aureliusz od Jezusa Maryi
Aureliusz od św. Augustyna
Aureliusz od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Aureliusz od Wniebowzięcia NMP
Awertan od św. Alberta
Awertan od św. Józefa
Awertan od św. Michała
Baltazar od MB Loretańskiej
Baltazar od św. Agnieszki
Baltazar od św. Józefa
Baltazar od Zmartwychwstania Pańskiego
Barnaba Maria od Ducha Świętego
Barnaba od Ducha Świętego
Barnaba od Dzieciątka Jezus
Barnaba od MB Bolesnej
Barnaba od św. Barbary

Barnaba od Wniebowzięcia NMP
Bartłomiej Maria od Chrystusa Ukrzyżowanego
Bartłomiej od MB Nieustającej Pomocy
Bartłomiej od Niepokalanego Poczęcia NMP
Bartłomiej od Oczyszczenia NMP
Bartłomiej od Przebicia Serca św. Teresy
Bartłomiej od św. Anzelma
Bartłomiej od św. Ignacego
Bartłomiej od św. Józefa
Bartłomiej od św. MN Teresy
Bartłomiej od Trójcy Przenajświętszej
Bazyli Maria od Ducha Świętego
Bazyli od św. Anzelma
Bazyli od św. Pawła
Bazyli od św. Wawrzyńca
Bazyli od Zwiastowania NMP
Benedykt Daniel od św. Heleny
Benedykt od Dusz Czyścących
Benedykt od Jezusa
Benedykt od MB Różańcowej
Benedykt od Męki Pańskiej
Benedykt od Nawiedzenia NMP
Benedykt od św. Józefa
Benedykt od św. Kazimierza
Benedykt od Świętej Rodziny
Beniamin od Świętej Rodziny
Benignus od Chrystusa Króla
Benignus od Dobrego Pasterza
Benignus od Nawiedzenia NMP
Benignus od św. Józefa
Benignus od św. NM Teresy
Benon od Zwiastowania NMP
Bernard Maria od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Bernard od MB z Góry Karmel
Bernard od Narodzenia NMP
Bernard od Niepokalanego Poczęcia NMP
Bernard od Niepokalanego Serca Maryi
Bernard od św. Onufrego
Bernard-Maria od Krzyża
Bernardyn Emilian od św. Alberta

Bernardyn od Jezusa
Bernardyn od Królowej Polski
Bernardyn od Najświętszego Sakramentu
Bernardyn od Nawiedzenia NMP
Bernardyn od św. Józefa
Bertold od Jezusa
Bertold od Maryi
Bertold od MB z Góry Karmel
Bertold od Najśłodszego Serca Maryi
Bertold od św. Eliasza
Bertold od św. Jakuba
Bertold od Zwiastowania NMP
Błażej Arkadiusz od MB Loretańskiej
Błażej od Dzieciątka Jezus
Błażej od Narodzenia NMP
Bogdan od Jezusa i Maryi
Bogdan od Krzyża
Bogdan od MB z Góry Karmel
Bogdan od Miłosierdzia Bożego
Bogdan od Najświętszego Sakramentu
Bogdan od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Bogdan-Maria od Trójcy Przenajświętszej
Bogumił Maria od Najświętszego Sakramentu
Bogumił od św. Jozafata
Bogumił od Trójcy Przenajświętszej
Bogusław Maria od Ducha Świętego
Bogusław od Ducha Świętego
Bogusław od Jezusa i Maryi
Bogusław od MB Loretańskiej
Bogusław od Miłosierdzia Bożego
Bogusław od św. Jana Chrzciciela
Bolesław Maria od MB Różańcowej
Bolesław od Dzieciątka Jezus
Bolesław od Matki Bożej
Bolesław od św. Józefa
Bonawentura od Najświętszego Serca Jezusa
Bonawentura od Najświętszego Serca Maryi
Bonawentura od Opieki św. Józefa
Bonawentura od św. Kazimierza
Bonawentura od św. Michała

Bonawentura od św. Stanisława
Bonifacy od św. Anny
Bonifacy od św. Cypriana
Bonifacy od św. Urszuli
Bonifacy od Wszystkich Świętych
Brokard od MB z Góry Karmel
Brokard od Najświętszego Serca Jezusa
Brokard od Narodzenia NMP
Brokard od Niepokalanego Poczęcia NMP
Brokard od św. Eliasza
Bronisław od Matki Kościoła
Bronisław od Matki Miłosierdzia
Bronisław od Świętej Rodziny
Bronisław od Trójcy Przenajświętszej
Bronisław-Maria od Miłosierdzia Bożego
Bruno od św. Jacka
Brunon od św. Elizeusza
Brunon od św. Ignacego
Brunon od św. Józefa
Brunon od św. Rafała Kalinowskiego
Cecyliusz od Dzieciątka Jezus
Cecyliusz-Maria od Najśw. Sakramentu
Celestyn od Matki Bożej
Celestyn od św. Kazimierza
Celestyn od Trójcy Przenajświętszej
Celestyn-Maria od Miłosierdzia Bożego
Cezariusz od Wszystkich Świętych
Cezary od Trójcy Świętej
Cherubin od Dzieciątka Jezus
Cherubin od Najświętszej Maryi Panny
Cherubin od św. NM Teresy
Cherubin od św. Tekli
Cherubin od Wniebowzięcia NMP
Chrystian od Ducha Świętego
Chrystian od św. Augustyna
Cyprian od MB Wszechpośredniczki Łask
Cyprian od św. Alfonsa
Cyprian od św. Kazimierza
Cyprian od św. Michała
Cyryl od Dzieciątka Jezus

Cyryl od Matki Bożej
Cyryl od Matki Miłosierdzia Ostrobramskiej
Cyryl od MB Ostrobramskiej
Cyryl od MB Śnieżnej
Cyryl od MB z Góry Karmel
Cyryl Piotr od MB Loretańskiej
Czesław od Jezusa Miłosiernego
Czesław od MB z Góry Karmel
Czesław od św. Jacka
Czesław od św. Józefa
Czesław od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Czesław od Wniebowzięcia NMP
Damazy od Niepokalanego Poczęcia NMP
Damazy od św. Rodziny
Damian Alojzy od Wniebowzięcia NMP
Damian od Dzieciątka Jezus
Damian od Najświętszej Eucharystii
Damian od Najświętszych Serc Jezusa i Maryi
Damian od Najświętszego Sakramentu
Damian od Najświętszego Serca Jezusa
Damian od Przemienienia Pańskiego
Damian od św. Eliasza
Damian od św. Katarzyny
Damian od św. Teresy
Daniel Maria od Matki Miłosierdzia
Daniel Maria od Najświętszego Serca Jezusa
Daniel od Ducha Świętego
Daniel od św. Faustyny Kowalskiej
Daniel od św. Józefa
Dariusz Maria od Ducha Świętego
Dariusz Maria od MB Czernańskiej
Dariusz od Chrystusa Króla
Dariusz od Chrystusa Zmartwychwstałego
Dariusz od MB Czernańskiej
Dariusz od Miłosierdzia Bożego
Dariusz od Niepokalanej
Dariusz od NMP Królowej Nieba i Ziemi
Dariusz od św. Barbary
Dariusz od św. Jana od Krzyża
Dariusz od św. Klary

Dawid od Jezusa Nazaretańskiego
Dawid od Najśw. Maryi Panny
Dawid od Wszystkich Świętych
Demetriusz od Wszystkich Świętych
Dezyderiusz od św. Józefa
Dionizy od Imienia Maryi
Dionizy od Dzieciątka Jezus
Dionizy od Narodzenia Pańskiego
Dionizy od św. Andrzeja Corsini
Dionizy od św. Jana Kantego
Dominik do MB. Różańcowej
Dominik Franciszek od Narodzenia NMP
Dominik od Dzieciątka Jezus
Dominik od Jezusa i Maryi
Dominik od Krzyża
Dominik od Miłosierdzia Bożego
Dominik od Najświętszej Maryi Panny
Dominik od św. Kajetana
Dominik od św. MN Teresy
Dominik od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Dominik Savio od MB Anielskiej
Doroteusz od Wniebowstąpienia Pańskiego
Dozyteusz od Najświętszego Odkupiciela
Dydak od Dzieciątka Jezus
Edmund od św. Eliasza
Edmund od św. Jana od Krzyża
Edmund od św. Józefa
Edmund od św. Katarzyny
Edmund od św. Tekli
Edmund od Wniebowzięcia NMP.
Edward Maria od Miłosierdzia Bożego
Edward od św. MN Teresy
Edward od św. Mateusza
Edward od Ukrzyżowania Pańskiego
Edward-Maria od Trójcy Przenajświętszej
Edwin od Dzieciątka Jezus
Edwin od Krzyża
Efrem od MB Szkaplerznej
Efrem od Narodzenia NMP
Efrem od św. Józefa

Eliasz Józef od Dziewicy Niepokalanej
Eliasz od Chrystusa Najwyższego Kapłana
Eliasz od Dzieciątka Jezus
Eliasz od MB z Góry Karmel
Eliasz od Matki Bożej
Eliasz od Męki Pańskiej
Eliasz od Najświętszego Sakramentu
Eliasz od św. Dawida
Eliasz od św. Józefa
Eliasz od św. Tadeusza
Eliasz Stanisław od św. Franciszka
Eligiusz od MB z Góry Karmel
Eligiusz od Najświętszego Serca Jezusa
Elizeusz od MB z Góry Karmel
Elizeusz od Miłosierdzia Bożego
Elizeusz od Przebicia Serca św. NM Teresy
Elizeusz od św. Jana Kantego
Elizeusz od Zmartwychwstania Pańskiego
Emanuel Maria od Jezusa Ukrzyżowanego
Emanuel od Niepokalanego Poczęcia NMP
Emanuel od Trójcy Świętej
Emeryk od Dzieciątka Jezus
Emeryk od św. Stefana
Emil Marek od Dzieciątka Jezus
Emil od Wniebowzięcia NMP
Emilian od św. Jana od Krzyża
Emilian od św. Józefa
Epifaniusz od Dzieciątka Jezus
Erazm od Narodzenia Pańskiego
Erazm od św. Franciszka Borgiasza
Erazm od Trójcy Przenajświętszej
Eufrazjusz od Dzieciątka Jezus
Eugeniusz od Chrystusa Króla
Eugeniusz od MB Bolesnej
Eugeniusz od Najśw. Serc Jezusa i Maryi
Eugeniusz od św. Bartłomieja
Eugeniusz od św. Małgorzaty
Eugeniusz od św. Mateusza
Eugeniusz od Zwiastowania NMP
Eustachy do Niepokalanego Serca Maryi

Eustachy od Krzyża
Eustachy od św. Mateusza
Eustachy od św. Tekli
Eustachy od Zwiastowania NMP
Euzebiusz od NMP
Euzebiusz od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Ewald od Królowej Polski
Ewaryst od św. Jana od Krzyża
Ezechiel od Chrystusa Króla
Ezechiel od Najdroższej Krwi Jezusa Chrystusa
Ezechiel od Najświętszego Serca Jezusa
Ezechiel od św. Doroty
Ezechiel od św. Józefa
Fabian od Dzieciątka Jezus
Fabian od Najświętszego Serca Jezusa
Fabian od Najświętszego Zbawiciela
Fabian od Niepokalanego Poczęcia NMP
Fabian od św. Jakuba
Fabian od św. Kazimierza
Fabian od św. MN Teresy
Fabian od św. Sebastiana
Faustyn od św. Antoniego
Faustyn od św. Józefa
Faustyn od św. Mateusza
Faustyn od Trójcy Przenajświętszej
Faustyn od Wniebowzięcia NMP
Faustyn od Zwiastowania NMP
Felicjan od Dzieciątka Jezus
Felicjan od św. Jana Chrzciciela
Felicjan od św. Józefa
Felicjan od Trzech Króli
Feliks od Dzieciątka Jezus
Feliks od Narodzenia NMP
Feliks od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Feliks od Wszystkich Świętych
Ferdynand od Aniołów
Ferdynand od Ducha Świętego
Ferdynand od Wniebowstąpienia Pańskiego
Fidelis od św. MN Teresy
Fidelis od św. Teresy od Dzieciątka Jezus

Filip Maria od Miłosierdzia Bożego
Filip od Aniołów
Filip od Miłosierdzia Bożego
Filip od Opieki św. Józefa
Filip od św. Jakuba
Filip od św. Józefa
Flawiusz od Niepokalanego Serca Maryi
Florencjusz od Opieki NMP
Florencjusz od św. Józefa
Florian od Chrystusa Króla
Florian od Jezusa Ukrzyżowanego
Florian od Oczyszczenia NMP
Florian od Opieki św. Józefa
Florian Onufry od Jezusa
Florus od św. Marcina
Fortunat od Dzieciątka Jezus
Franciszek Ksawery od Najświętszych Serc Jezusa i Maryi
Franciszek Ksawery od św. MN Teresy
Franciszek Ksawery od Świętej Rodziny
Franciszek Ksawery od Trójcy Przenajświętszej
Franciszek od Dzieciątka Jezus
Franciszek od Matki Miłosierdzia
Franciszek od Narodzenia NMP
Franciszek od Nawiedzenia NMP
Franciszek od Niepokalanego Serca Maryi
Franciszek od Pięciu Ran Chrystusa
Franciszek od św. Józefa
Franciszek od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Franciszek Salezy od Jezusa
Franciszek Salezy od Najświętszego Serca Jezusa
Frank od Niepokalanego Poczęcia NMP
Fryderyk od Chrystusa Króla
Fryderyk od Dzieciątka Jezus
Fryderyk od MB Nieustającej Pomocy
Fryderyk od Matki Pięknej Miłości
Fulgencjusz od Narodzenia NMP
Fulgencjusz od św. Marcina
Fulgencjusz od Wniebowzięcia
Fulgenty od Ducha Świętego
Gabriel od Jezusa

Gabriel od Jezusa Maryi
Gabriel od MB Bolesnej
Gabriel od św. Józefa
Gabriel od św. Szczepana
Gabriel od Zwiastowania NMP
Gaudenty od Zwiastowania NMP
Gerard od Aniołów
Gerard od MB Nieustającej Pomocy
Gerard od Najświętszego Sakramentu
Gerard od Przemienienia Pańskiego
Gerard od św. Kazimierza
Gerard od św. Łukasza
Gerwazy od Zmartwychwstania Pańskiego
Godfryd od św. MN Teresy
Gracjan Cyprian od św. NM Teresy
Gracjan od Dzieciątka Jezus
Gracjan od Narodzenia Pańskiego
Gracjan od św. NM Teresy
Gracjan-Maria od św. MN Teresy
Grzegorz Jan od Zesłania Ducha Świętego
Grzegorz od Ducha Świętego
Grzegorz od Dzieciątka Jezus
Grzegorz od Jezusa
Grzegorz od Jezusa Miłosiernego
Grzegorz od Królowej Polski
Grzegorz od Krzyża
Grzegorz od Maryi
Grzegorz od Matki Bożej
Grzegorz od Najświętszego Serca Pana Jezusa
Grzegorz od św. Bazylego
Grzegorz od św. Cecylii
Grzegorz od św. Cyryla
Grzegorz od św. Jana Chrzciciela
Grzegorz od św. Józefa
Grzegorz od św. Rafała Kalinowskiego
Grzegorz od świętych Józefa i Teresy
Gustaw od Królowej Polski
Gwidon od Matki Bożej
Hadrian od św. Benedykta
Henryk od Ducha Świętego

Henryk od Krzyża
Henryk od MB z Góry Karmel
Henryk od Miłości Pańskiej
Henryk od św. Gerarda Majella
Henryk od św. Jana od Krzyża
Henryk od św. Wojciecha
Henryk od Zwiastowania NMP.
Herman od Jezusa i Maryi
Herman od Najświętszego Sakramentu
Hermenegild Franek od św. Innocentego
Hermenegild od MB Bolesnej
Hieronim Marek od Najświętszej Maryi Panny
Hieronim od Aniołów
Hieronim od Jezusa Maryi
Hieronim od MB z Góry Karmel
Hieronim od św. Jacka
Hieronim od św. Michała
Hieronim od św. Różańca
Hilarion od Dzieciątka Jezus
Hilarion od Najświętszego Sakramentu
Hilarion od św. Jana Chrzyciela
Hilarion od św. MN Teresy
Hilarion od św. Wojciecha
Hilary od św. MN Teresy
Hipolit od Najświętszego Sakramentu
Hipolit od Wniebowzięcia NMP
Hipolit od Wszystkich Świętych
Honorat od Najdroższej Krwi Jezusa Chrystusa
Honorat od św. Józefa
Honorat od św. MN Teresy
Honoriusz od Niepokalanego Poczęcia NMP
Honoriusz od św. Elizeusza
Honoriusz od św. Michała
Hubert Maria od Niepokalanego Poczęcia NMP
Hubert od św. Józefa
Idzi od MB Bolesnej
Idzi od św. Franciszka
Idzi od św. Jana od Krzyża
Idzi od św. NM Teresy
Ignacy Ludwik od Jezusa

Ignacy Maria Bartłomiej od Krzyża
Ignacy od Jezusa Maryi
Ignacy od św. Augustyna
Ignacy od św. Jana od Krzyża
Ignacy od św. NM Teresy
Igor od bł. Elżbiety od Trójcy Świętej
Igor od MB Berdyczowskiej
Ildefons od Najświętszego Imienia Maryi
Ildefons od Ofiarowania NMP
Innocenty od Dzieciątka Jezus
Innocenty od MB Ostrobramskiej
Innocenty od Najświętszego Serca Jezusa
Innocenty od św. Jana od Krzyża
Innocenty od św. Mikołaja
Ireneusz od Eucharystii
Ireneusz od NMP
Ireneusz od Niepokalanego Serca Maryi
Ireneusz od św. Jana Apostoła
Izajasz Józef od MB Bolesnej
Izydor od Krzyża
Izydor od MB z Góry Karmel
Izydor od Męki Pańskiej
Izydor od św. Cypriana
Izydor od św. Józefa
Izydor od św. Stanisława
Izydor od Zwiastowania NMP
Jacek Michał od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Jacek od Chrystusa Eucharystycznego
Jacek od Krzyża
Jacek od MB Loretańskiej
Jacek od MB Nieustającej Pomocy
Jacek od MB
Jacek od Miłości Wcielonej
Jacek od NMP
Jacek od Praskiego Dzieciątka Jezus
Jacek od św. Józefa
Jacek od św. MN Teresy
Jacek od św. Stanisława Kostki
Jacek od Wniebowzięcia NMP
Jacek od Zmartwychwstania Pańskiego

Jakobin od św. Gerarda
Jakub od Dzieciątka Jezus
Jakub od Maryi Gwiazdy Morza
Jakub od Najświętszego Serca Jezusa
Jakub od św. Archanioła
Jakub od św. Józefa
Jakub od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Jakub od Zmartwychwstania Pańskiego
Jan Berchmans od Ducha Świętego
Jan Berchmans od Najświętszego Sakramentu
Jan Chryzostom od Najświętszego Sakramentu
Jan Chryzostom od św. Andrzeja Corsini
Jan Chryzostom od św. Jana Kantego
Jan Chryzostom od św. Macieja
Jan Chryzostom od Wniebowzięcia NMP
Jan Chrzciel od Jezusa i Maryi
Jan Chrzciel od św. Elizeusza
Jan Dawid od MB Szkaplerznej
Jan Eudes od Jezusa
Jan Eudes od Najśw. Serca Jezusa
Jan Ewangelista od Niepokalanego Serca Maryi
Jan Franciszek od św. Józefa
Jan Kanty od Matki Bożej z Góry Karmel
Jan Kanty od Nawiedzenia NMP
Jan Kanty od Ofiarowania NMP
Jan Kanty od św. Jakuba
Jan Kanty od św. MN Teresy
Jan Ludwik od MB Wniebowziętej
Jan Marek od Najświętszego Serca Jezusa
Jan Maria od Krzyża
Jan Maria od św. Józefa
Jan Maria Vianney od Królowej Karmelu
Jan Nepomucen od Jezusa
Jan Nepomucen od Oczyszczenia NMP
Jan Nepomucen od św. Eliasza
Jan Nepomucen od św. Elizeusza
Jan od Chrystusa Sługi
Jan od Krzyża
Jan od Krzyża od św. Andrzeja Corsini
Jan od Maryi Matki Kościoła

Jan od Matki Bożej Bolesnej
Jan od Najświętszego Serca Jezusa
Jan od Najświętszego Sakramentu
Jan od Niepokalanego Poczęcia NMP
Jan od św. Dominika
Jan od Wniebowzięcia NMP
Jan Paweł od MB Szkaplerznej
Jan Paweł od Wniebowzięcia NMP
Jan Piotr od Miłości
Jan Vianney od Jezusa
Jan Vianney od św. Józefa
Jan Zachariasz od MB. Nieustającej Pomocy
Jan-Maria od Krzyża
January od św. Jana Bosco
January od Trójcy Przenajświętszej
Janusz od Narodzenia MNP
Janusz od NMP Królowej
Janusz od św. Józefa Rzemieślnika
Janusz od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Janusz od Trójcy Przenajświętszej
Janusz od Zbawiciela
Jarosław Gabriel od Zmartwychwstałego
Jarosław od Ducha Świętego
Jarosław od Krzyża
Jarosław od MB Rożnowskiej
Jarosław od Najświętszej Maryi Panny
Jeremiasz od Jezusa
Jeremiasz od MB
Jeremiasz od Męki Pańskiej
Jeremiasz od Ofiarowania NMP
Jeremiasz od św. Rafała Kalinowskiego
Jeremiasz od Świętej Rodziny
Jerzy od Aniołów
Jerzy od Dzieciątka Jezus
Jerzy od MB Szkaplerznej
Jerzy od Miłości
Jerzy od Najśłodszego Serca Maryi
Jerzy od św. Jana Chrzciciela
Jerzy od św. Józefa
Jerzy od św. Wojciecha

Jerzy od Trzech Królów
Jerzy od Wniebowzięcia NMP
Jędrzej od Krwi Chrystusa
Joachim Maria od Ducha Świętego
Joachim Maria od św. Anny
Joachim od św. Stanisława Biskupa
Joachim od Świętej Rodziny
Joachim od Zwiastowania NMP
Joachim-Maria od Dusz Czyścicowych
Joachim-Maria od św. Anny
Jonasz od Chrystusa Zmartwychwstałego
Jozafat od św. Dominika
Jozafat od św. Eliasza
Jozafat od św. Józefa
Jozafat od św. Kazimierza
Jozafat od św. NO Eliasza
Jozafat od św. Wojciecha
Jozafat od Świętej Rodziny
Józef Kalasanty od Przebicia Serca NM Teresy
Józef Maria od Nawiedzenia NMP
Józef od Ducha Świętego
Józef od Jezusa
Józef od Królowej Polski
Józef od Królowej Różańca
Józef od Krzyża
Józef od MB Ostrobramskiej
Józef od MB z Góry Karmel
Józef od Narodzenia NMP
Józef od Niepokalanego Poczęcia NMP
Józef od NMP
Józef od św. Gabriela
Józef od św. Waleriana
Józef od Zmartwychwstania Pańskiego
Józef od Zwiastowania NMP
Julian od Aniołów
Julian od Jezusa
Julian od MB
Julian od NMP
Julian od Najświętszego Sakramentu
Julian od św. Eliasza

Julian od św. Jakuba
Julian od św. Jana Chrzciciela
Julian od św. Józefa
Julian od Trójcy Świętej
Julian od Wszystkich Świętych
Juliusz od Jezusa Ukrzyżowanego
Justyn od MB Anielskiej
Justyn od Matki Bożej
Justyn od Niepokalanego Poczęcia NMP
Justyn od św. Anzelma
Justyn od św. Jana od Krzyża
Justyn od św. Pawła
Justyn od św. Wawrzyńca
Justynian Gabriel od św. Józefa
Justynian od Niepokalanego Poczęcia NMP
Kajetan od Jezusa Ukrzyżowanego
Kajetan od Najświętszego Serca Jezusa
Kajetan od św. Bartłomieja
Kalikst od Aniołów
Kalikst od Niepokalanego Serca Maryi
Kalikst od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Kalikst-Maria Szczepan od Bożego Miłosierdzia
Kamil od MB Różańcowej
Kamil od Miłosierdzia Bożego
Kamil od św. MN Teresy
Kamil od św. Sylwestra
Kamil od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Kamil-Maria od Bożego Oblicza
Kandyd od Niepokalanego Serca Maryi
Kandyd od św. Franciszka
Kandyd od św. Klary
Karol Eliaz od Ducha Świętego
Karol Maria od Ducha Świętego
Karol od Ducha Świętego
Karol od Imienia Maryi
Karol od Jezusa Maryi
Karol od Matki Miłosierdzia
Karol od Najśłodszyego Serca Maryi
Karol od Najświętszego Serca Jezusa
Karol od Nawiedzenia NMP

Karol od św. Jana Ewangelisty
Karol od Oblubienicy Ducha Świętego
Kasjan od NMP
Kasjan od św. Mateusza
Kasjan od Wniebowstąpienia Pańskiego
Kasper od Narodzenia Pańskiego
Kasper od św. Atanazego
Kasper od św. Józefa
Kasper od Zmartwychwstania Pańskiego
Kasper-Maria od Ducha Świętego
Kazimierz od Dzieciątka Jezus
Kazimierz od Królowej Karmelu
Kazimierz od Krzyża
Kazimierz od MB Bolesnej
Kazimierz od Matki Bożej
Kazimierz od MB z Góry Karmel
Kazimierz od Niepokalanego Poczęcia NMP
Kazimierz od św. Awertana
Kazimierz od św. Eliasza
Kazimierz od św. Grzegorza
Kazimierz od św. Józefa
Kazimierz od Ukrzyżowanego
Kazimierz od Wniebowstąpienia Pańskiego
Kazimierz od Wniebowziętej
Klaudiusz od Najświętszego Serca Jezusa
Klaudiusz od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Klemens Maria od Dusz Czyścowych
Klemens od MB z Góry Karmel
Klemens od św. Hieronima
Klemens od św. Jana od Krzyża
Klemens od św. św. Piotra i Pawła
Klemens od Wniebowstąpienia Pańskiego
Klemens-Maria od św. NM Teresy
Kolumban od Ducha Świętego
Kolumban od św. Ignacego
Kolumban od św. Józefa
Konrad Maria od Krzyża
Konrad od Aniołów
Konrad od MB Różańcowej
Konrad od Oczyszczenia NMP

Konrad od św. Rodziców Karmelu
Konrad-Maria Piotr od Chrystusa Frasobliwego
Konstanty od św. Anny
Konstanty od św. Błażeja
Konstanty od św. Eliasza
Konstanty od św. Hieronima
Konstanty od Trójcy Przenajświętszej
Kordian-Maria od Chrystusa Króla
Kornelian Maria od MB Królowej Polski
Korneliusz od Ducha Świętego
Korneliusz od Oczyszczenia NMP
Korneliusz od św. Józefa
Korneliusz od św. Marii Magdaleny
Korneliusz od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Kosma od Apostołów
Kosma od św. Barbary
Kryspin od Niepokalanego Poczęcia NMP.
Kryspin od św. Jana Ewangelisty
Krystian od MB Królowej Aniołów
Krystyn od Niepokalanego Poczęcia NMP
Krzysztof Kamil od św. Franciszka z Asyżu
Krzysztof Maria od Matki Pięknj Miłości
Krzysztof od Dzieciątka Jezus
Krzysztof od MB Królowej Podhala
Krzysztof od Miłości Bożej
Krzysztof od NMP z Góry Karmel
Krzysztof od Oblubienicy Ducha Świętego
Krzysztof od Przebicia Serca św. MN Teresy
Krzysztof od św. Jana Chrzciciela
Krzysztof od św. Jana od Krzyża
Krzysztof od św. Józefa
Krzysztof od Wniebowzięcia NMP
Krzysztof-Maria od MB Bolesnej
Kwintyn od Ofiarowania NMP
Lambert od bł. Władysława z Gielniowa
Lambert od Najświętszego Sakramentu
Leon od św. Jana od Krzyża
Leon od św. MN Teresy
Leonard od Męki Pańskiej
Leonard od Miłości Bożej

Leonard od św. Ludwika
Leopold od Ducha Świętego
Leopold od Królowej Polski
Leopold od Niepokalanej
Leopold od św. Awertana
Leopold od św. Jana od Krzyża
Leopold od św. Józefa
Leopold od św. Katarzyny
Leszek od Maryi Matki Zbawiciela
Leszek od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Leszek-Maria od Najświętszego Sakramentu
Liberiusz Maria od Jezusa
Liberiusz od św. MN Teresy
Liberiusz od Wniebowzięcia NMP
Longin od Najświętszego Serca Pana Jezusa
Lucjan od Ducha Świętego
Lucjan od Matki Bożej
Lucjan od Najświętszego Serca Jezusa
Lucjan od św. Eliasza
Lucjan od św. MN Teresy
Lucjusz od Ducha Świętego
Ludwik Aureliusz od św. Floriana
Ludwik od MB z Góry Karmel
Ludwik od MB Nieustającej Pomocy
Ludwik od św. Eliasza
Ludwik od św. Gerwazego
Ludwik od św. Jana od Krzyża
Ludwik od św. Józefa
Ludwik od św. NM Teresy
Ludwik od św. Rozalii
Ludwik-Maria Andrzej od Krzyża
Łazarz Tomasz od Trójcy Przenajświętszej
Łukasz od Ducha Świętego
Łukasz od NMP
Łukasz od Przemienienia Pańskiego
Łukasz od Ran Chrystusowych
Łukasz od św. Anny
Łukasz od Wszystkich Świętych Naszego Zakonu
Łukasz-Maria od Bolesnej Królowej Polski
Maciej Maria od Najświętszego Serca Jezusa

Maciej od Ducha Świętego
Maciej od Krzyża
Maciej od Męki Pańskiej
Maciej od Miłosierdzia Bożego
Maciej od Niepokalanego Poczęcia NMP
Maciej od św. Franciszka
Maciej od św. Józefa
Maciej od Zmartwychwstania Pańskiego
Maciej Placyd od św. Teresy
Makary od Najświętszego Sakramentu
Makary od NMP
Makary od św. Wojciecha
Makary-Maria od Dusz Czyścowych
Maksymilian od Królowej Polski
Maksymilian od Matki Miłosierdzia
Maksymilian od MB Królowej Męczenników
Maksymilian od Najświętszego Sakramentu
Maksymilian od Narodzenia NMP
Maksymilian od św. MN Teresy
Maksymilian od św. Tomasza z Akwinu
Malachiasz od Chrystusa Zmartwychwstałego
Marceli od Królowej Polski
Marceli od Miłości Miłosiernej
Marceli od Najświętszego Serca Jezusa
Marceli od św. Samuela
Marceli od Zmartwychwstania Pańskiego
Marcelin od św. Wawrzyńca
Marcelin od Wszystkich Świętych
Marcin Jan od Róży Duchownej
Marcin od Aniołów
Marcin od Dzieciątka Jezus
Marcin od Jezusa Płomienia Miłości
Marcin od MB Bolesnej
Marcin od NMP
Marcin od Najświętszego Serca Jezusa
Marcin od Niepokalanego Serca NMP
Marcin od Różańca św.
Marcin od św. Błażeja
Marcin od św. Cyryla
Marcin od św. Jana od Krzyża

Marcin od św. św. Szymona i Judy
Marcin od św. Teresy
Marcin od Ukrzyżowanego
Marcin od Wniebowzięcia NMP
Marcin od Wszystkich Świętych
Marcjan od św. Teresy
Marek od Dzieciątka Jezus
Marek od Królowej Polski
Marek od MB Śnieżnej
Marek od MB Zwycięskiej
Marek od Matki Bożej
Marek od Najświętszych Ran Pana Jezusa
Marek od Niepokalanego Serca Maryi
Marek od św. Faustyny
Marek od św. Jana od Krzyża
Marek od św. Maksymiliana
Marek od św. Rafała Kalinowskiego
Marek od św. Stanisława Kostki
Marek od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Marek od Trójcy Przenajświętszej
Marek od Zwiastowania Pańskiego
Marek-Maria od Dzieciątka Jezus
Marian od Chrystusa Dobrego Pasterza
Marian od Królowej Pokoju
Marian od Miłosierdzia Bożego
Marian od Najświętszego Serca Jezusa
Marian od Narodzenia NMP
Marian od Niepokalanego Serca Maryi
Marian od św. Aleksego
Marian od św. Józefa
Marian od św. Stanisława Kostki
Marian od Wniebowzięcia NMP
Mariusz od Archaniołów
Mariusz od Jezusa
Mariusz od MB Nieustającej Pomocy
Mariusz od NMP
Mariusz od Najświętszego Sakramentu
Mariusz od Wniebowziętej
Mateusz od Anioła Stróża
Mateusz od Dobrego Pasterza

Mateusz od Ducha Świętego
Mateusz od Jezusa Maryi
Mateusz od Matki Miłosierdzia
Mateusz od Najświętszego Serca Jezusa
Mateusz od św. Apolonii
Mateusz od św. Józefa
Maur od św. Alberta
Maurycy Maria od Nawiedzenia NMP
Maurycy od Ducha Świętego
Maurycy od Dzieciątka Jezus
Maurycy od Oczyszczenia NMP
Maurycy od św. Pawła
Medard od Trójcy Przenajświętszej
Melchior od Niepokalanego Poczęcia NMP
Melchior od św. Feniksa
Melchior od św. Józefa
Metody Maria od Męki Pańskiej
Metody od Bożej Radości
Metody od MB Ostrobramskiej
Metody od Niepokalanego Poczęcia NMP
Metody od św. Cyryla
Michał od Jezusa
Michał od Jezusa, Maryi, Józefa
Michał od Najświętszych Serc Jezusa i Maryi
Michał od Nawrócenia św. Pawła
Michał od św. Bartłomieja
Michał od św. Macieja
Michał od św. Mateusza
Michał od św. Stanisława Biskupa
Michał od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Michał od św. Tomasza z Akwinu
Michał od św. Walentego
Michał od Trójcy Przenajświętszej
Michał od Wniebowstąpienia Pańskiego
Michał-Maria od MB Świętogórskiej
Mieczysław Maria od Ducha Świętego
Mieczysław Maria od Matki Miłosierdzia
Mieczysław od Najświętszych Serc Jezusa i Maryi
Mieczysław od Najświętszego Zbawiciela
Mikołaj od Krzyża

Mikołaj od Miłosierdzia Bożego
Mikołaj od Niepokalanego Poczęcia NMP
Mikołaj od św. Bartłomieja
Mikołaj od św. Wojciecha
Milan od NMP z Góry Karmel
Miłosław Maria od Miłosierdzia Bożego
Miłosz od Siedmiu Boleści Matki Bożej
Mirośław Maria od Imienia Jezus
Mirośław Maria od św. Rafała Kalinowskiego
Mirośław Maria od Trójcy Przenajświętszej
Mirośław od Bolesnego Serca Maryi
Mirośław od Dzieciątka Jezus
Mirośław od Królowej Karmelu
Mirośław od MB Zawierzenia
Mirośław od Najświętszego Serca Jezusa
Mirośław od Trójcy Przenajświętszej
Mirośław-Maria od św. Rodziny
Modest od Oczyszczenia NMP
Modest od św. Józefa
Modest od św. Macieja Apostoła
Narcyz od Wniebowzięcia NMP
Natalis od Dzieciątka Jezus
Nazariusz od Ducha Świętego
Nazariusz od Nawiedzenia NMP
Nepomucen od Wszystkich Świętych
Nepomucen od Ducha Świętego
Nikodem od Jezusa
Nikodem od Matki Pięknej Miłości
Nikodem od Najświętszego Oblicza Chrystusa
Nikodem od NMP
Nikodem od św. MN Teresy
Noniusz od Ducha Świętego
Norbert od Dzieciątka Jezus
Norbert od MB Różańcowej
Norbert od Najświętszego Sakramentu
Norbert od św. Idziego
Norbert od św. Józefa
Norbert od św. Michała Archanioła
Norbert od św. Stanisława
Oktawian od Dzieciątka Jezus

Oktawiusz od Trójcy Przenajświętszej
Oleg od Trójcy Przenajświętszej
Onufry od św. Bonawentury
Onufry od św. Nikodema
Onufry od św. Stanisława
Onufry od św. Teresy
Onufry od św. Wincentego Ferreriusza
Otto od Aniołów
Pachomi od Jezusa
Pachomiusz od Przemienienia Pańskiego
Pacyfik Maria od Ducha Świętego
Pafnucy od Ducha Świętego
Pafnucy od św. Anny
Pafnucy od Wszystkich Świętych
Pankracy od św. NM Teresy
Pantaleon od Oczyszczenia NMP
Paschalis od Najświętszego Sakramentu
Paschalis-Maria Ernest od Eucharystii
Patrycjusz od MB z Góry Karmel
Patrycjusz od Najświętszego Sakramentu
Patrycjusz od Opieki św. Józefa
Ptryk od Niepokalanej
Paulin od Krzyża
Paulin od Matki Miłosierdzia
Paulin od św. Wawrzyńca
Paweł Apostoł od MB Różańcowej
Paweł od Chrystusa Frasobliwego
Paweł od Jezusa
Paweł od MB Różańcowej
Paweł od Najświętszego Serca Jezusa
Paweł od NMP z Góry Karmel
Paweł od św. Dominika
Paweł od św. Jakuba
Paweł od św. Piotra
Paweł od św. Teresy Benedykty od Krzyża
Paweł od Świętych Młodzianków
Paweł od Wniebowzięcia NMP
Paweł od Wszystkich Świętych
Paweł Piotr od Jezusa Ukrzyżowanego
Paweł Wiesław Kazimierz od Matki Bożej

Paweł-Maria od św. Rafała Kalinowskiego
Petroniusz od Imienia Maryi
Petroniusz od św. Barbary
Petroniusz od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Piotr Albert od św. Jana Bosco
Piotr Antonin od Niepokalanego Poczęcia NMP
Piotr Chryzolog od Świętych Męczenników
Piotr Damian od św. Tomasza z Akwinu
Piotr Franciszek od św. NM Teresy
Piotr Jakub od Jezusa
Piotr Maria od Jezusa
Piotr od Boga
Piotr od Bożej Miłości
Piotr od Jezusa
Piotr od Krzyża
Piotr od MB Miłosierdzia
Piotr od MB Królowej Tatr
Piotr od MB z Góry Karmel
Piotr od Maryi Matki Kościoła
Piotr od Matki Bożej
Piotr od Matki Miłosierdzia
Piotr od MB
Piotr od Miłosierdzia Bożego
Piotr od Miłości Chrystusowej
Piotr od Miłości Najmiłosierniejszej
Piotr od Najświętszych Serc Jezusa i Maryi
Piotr od NMP Wspomożycielki Wiernych
Piotr od Przebicia Serca św. MN Teresy
Piotr od św. Ambrożego
Piotr od św. Andrzeja
Piotr od św. Idziego
Piotr od św. Jana od Krzyża
Piotr od św. Katarzyny Sieneńskiej
Piotr od św. Pawła
Piotr od Trójcy Przenajświętszej
Piotr od Wszystkich Świętych
Piotr Tomasz od MB z Góry Karmel
Piotr Tomasz od Najświętszego Serca Jezusa
Piotr Tomasz od św. MN Teresy
Piotr-Maria od Jezusa

Piotr-Maria od Niepokalanej
Pius od Ducha Świętego
Pius od św. Józefa
Placyd od Narodzenia NMP
Placyd od św. Jana od Krzyża
Placyd od św. św. Piotra i Pawła
Polikarp od św. Józefa
Prosper od Ducha Świętego
Prosper od NMP
Protazy od Wniebowstąpienia Pańskiego
Prudencjusz od św. Eliasza
Przemysław Maria od Boskiego Dzieciątka
Przemysław od Krzyża
Przemysław-Maria od św. Michała Archanioła
Radosław-Maria od Jezusa
Rafał Maria od Najdroższej Krwi Chrystusa
Rafał od Chrystusa Boskiego Mistrza
Rafał od Krzyża
Rafał od Maryi Matki Kościoła
Rafał od Matki Miłosierdzia
Rafał od Miłosierdzia Bożego
Rafał od Najświętszego Sakramentu
Rafał od Najświętszego Serca Jezusa
Rafał od Niepokalanego Poczęcia NMP
Rafał od Niepokalanego Serca Maryi
Rafał od św. Józefa
Rafał od św. Teresy
Rafał od św. Tomasza z Akwinu
Rafał-Maria od Świętej Rodziny
Rajmund Jan od Królowej Pokoju
Rajmund od Ran Chrystusowych
Rajmund od św. Jacka
Rajmund od św. Michała
Rajmund od Znalezienia Krzyża świętego
Rajnald od Ducha Świętego
Redempt Krzysztof od Miłosierdzia Bożego
Redempt od Krzyża
Reginald od Wniebowstąpienia Pańskiego
Remigian od Ducha Świętego
Remigiusz od MB z Góry Karmel

Remigiusz od Trójcy Świętej
Remigiusz od Wniebowzięcia NMP
Robert od Dobrego Pasterza
Robert od Ducha Świętego
Robert od Jezusa
Robert od MB z Góry Karmel
Robert od Matki Bożej
Robert od Matki Miłosierdzia
Robert od Najświętszej Maryi Panny
Robert od św. Anny
Robert od Zwiastowania NMP
Robert-Maria od Bożego Miłosierdzia
Robert-Maria od Jezusa Eucharystycznego
Robert-Maria od św. Eliasza
Rodryg od św. NM Teresy
Rodryg od św. Teresy
Roman od Królowej Nieba i Ziemi
Roman od MB Szkaplerznej
Roman od Przemienienia Pańskiego
Roman od Ran Chrystusowych
Roman od św. Benedykta
Roman od św. Wawrzyńca
Roman od Świętej Rodziny
Roman-Maria od Jezusa Miłosiernego
Romeusz od św. Awertana
Romuald od Chrystusa Króla
Romuald od Niepokalanej
Romuald od św. Eliasza
Romuald od św. Elizeusza
Romuald od św. Jacka
Romuald od św. Stanisława Kostki
Rudolf od Niepokalanego Serca NMP
Rudolf od Przebicia Serca św. MN Teresy
Rudolf od św. św. Apostołów Piotra i Pawła
Rudolf od św. Walentego
Rudolf od Wszystkich Świętych
Rupert od Zwiastowania NMP
Ryszard Kazimierz od MB Szkaplerznej
Ryszard od Aniołów
Ryszard od Królowej Karmelu

Ryszard od Krzyża
Ryszard od MB Królowej Podhala
Ryszard od Matki Bożej
Ryszard od Matki Miłosierdzia
Ryszard od Narodzenia Pańskiego
Ryszard od NMP
Ryszard od św. Andrzeja Boboli
Ryszard od św. Jana Ewangelisty
Ryszard od św. Józefa
Ryszard od Wniebowzięcia NMP
Salwator od św. Józefa
Samuel Józef od Zmartwychwstania Pańskiego
Samuel od Chrystusa Sługi
Samuel od MB Nieustającej Pomocy
Samuel od św. Agnieszki
Samuel od św. Kazimierza
Samuel od św. Marcina
Samuel od Zmartwychwstania Pańskiego
Sebastian od Chrystusa Zmartwychwstałego
Sebastian od Dzieciątka Jezus
Sebastian od św. Józefa
Sebastian od św. Mikołaja
Sebastian od Wszystkich Świętych
Sebastian od Zmartwychwstałego
Sebastian od Zmartwychwstania Pańskiego
Serafin do św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Serafin Maria od Trójcy Przenajświętszej
Serafin od Królowej Aniołów
Serafin od MB Bolesnej
Serafin od św. MN Teresy
Serafin od św. Michała
Serapion od MB Bolesnej
Serapion od MB z Góry Karmel
Serapion od św. Jana Chrzciciela
Serapion od św. MN Teresy
Serapion od Wszystkich Świętych
Sergiusz od bł. Maksymiliana Kolbego
Sergiusz od MB Bolesnej
Sergiusz od Opatrzności Bożej
Seweryn od Dusz Czyścowych

Seweryn od MB Nieustającej Pomocy
Seweryn od NMP
Sławomir Maria od Krzyża
Sławomir od MB Berdyczowskiej
Sławomir od MB Jasnogórskiej
Sławomir od Matki Bożej
Sławomir od Najświętszego Serca Pana Jezusa
Sławomir od św. Faustyny
Spiridion od Dzieciątka Jezus
Stanisław Kostka od Dzieciątka Jezus
Stanisław Kostka od Królowej Podhala
Stanisław Kostka od Najświętszego Serca Jezusa
Stanisław Maria od Najświętszego Serca Jezusa
Stanisław od Jezusa
Stanisław od Królowej Polski
Stanisław od Maryi Pokornej Służebnicy Pana
Stanisław od Matki Bożej
Stanisław od Miłosierdzia Bożego
Stanisław od Narodzenia Pańskiego
Stanisław od Ofiarowania NMP
Stanisław od św. Adama
Stanisław od św. Augustyna
Stanisław od św. Bernadetty
Stanisław od św. Jana Chrzciciela
Stanisław od św. Józefa
Stanisław od Wniebowzięcia NMP
Stanisław od Zmartwychwstania Pańskiego
Stefan od Matki Bożej
Stefan od Matki Bożej Szkaplerznej
Stefan od Matki Miłosierdzia
Stefan od Najświętszego Sakramentu
Stefan od Niepokalanego Poczęcia NMP
Stefan od św. NM Teresy
Stefan od Wniebowzięcia NMP
Stefan od Wszystkich Świętych
Sulpicjusz od św. Eliasza
Sykstus od św. Marcina
Sykstus od Świętej Rodziny
Sylwan od MB z Góry Karmel
Sylweryusz od św. MN Teresy

Sylweryusz od Wniebowzięcia NMP
Sylwester Maria od Ofiarowania Pańskiego
Sylwester od Jezusa Mesjasza
Sylwester od MB Jasnogórskiej
Sylwester od Ofiarowania NMP
Sylwester od św. Alberta
Sylwester od św. Elizeusza
Sylwester od św. Hieronima
Sylwester od św. Józefa
Sylwester od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Symeon Jacek od Matki Miłosierdzia
Symeon od Ducha Świętego
Symeon od Oczyszczenia NMP
Symforian od Ducha Świętego
Symforian od MB Ostrobramskiej
Symforian od Narodzenia NMP
Simplicjusz od Jezusa-Hostii
Simplicjusz od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Szczepan od Dzieciątka Jezus
Szczepan od MB Loretańskiej
Szczepan od NMP
Szczepan od Narodzenia Pańskiego
Szymon Cyryl od Trójcy Świętej
Szymon od Jezusa
Szymon od MB z Góry Karmel
Szymon od Ofiarowania NMP
Szymon od św. Agnieszki
Szymon od św. Macieja
Szymon Stock do MB z Góry Karmel
Szymon z Lipnicy od Matki Bożej
Świętosław od Ducha Świętego
Tadeusz od Bożej Mądrości
Tadeusz od Chrystusa Ukrzyżowanego
Tadeusz od MB Bolesnej
Tadeusz od MB Różańcowej
Tadeusz od MB z Góry Karmel
Tadeusz od Matki Bożej
Tadeusz od Mądrości Bożej
Tadeusz od Najświętszego Serca Jezusa
Tadeusz od Nawrócenia św. Pawła

Tadeusz od Opatrzności Bożej
Tadeusz od św. Franciszka
Tadeusz od św. Jakuba
Tadeusz od św. Józefa
Tadeusz od św. MN Teresy
Tadeusz od św. Stanisława
Tadeusz od św. Szymona Stocka
Tadeusz od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Tarzycjusz od Najświętszego Sakramentu
Tarzycjusz od Najświętszej Eucharystii
Telesfor od Imienia Jezus
Telesfor od Najświętszego Serca Jezusa
Telesfor od św. Augustyna
Teodor od Królowej Polski
Teodor od św. Michała
Teodor od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Teodor od Trójcy Przenajświętszej
Teodozjusz od św. MN Teresy
Teodozjusz od św. Szymona Stocka
Teofan Maria od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Teofil od Dzieciątka Jezus
Teofil od Narodzenia NMP
Teofil od Ofiarowania NMP
Teofil od św. NO Jana od Krzyża
Teofil od św. Stanisława
Terezjusz od Dzieciątka Jezus
Terezjusz od Jezusa
Terezjusz od Męki Pańskiej
Terezjusz od Narodzenia Pańskiego
Terezjusz od św. Agnieszki
Terezjusz od św. Józefa
Tobiasz od MB z Góry Karmel
Tobiasz od św. Antoniego
Tomasz Marian od Trójcy Przenajświętszej
Tomasz od bł. Franka
Tomasz od Dzieciątka Jezus
Tomasz od Jezusa Dobrego Pasterza
Tomasz od Jezusa w Ogrójcu
Tomasz od MB Bolesnej
Tomasz od MB z Góry Karmel

Tomasz od Miłosierdzia Bożego
Tomasz od Serca Maryi
Tomasz od Najświętszych Serc Jezusa i Maryi
Tomasz od Najświętszego Serca Jezusa
Tomasz od św. Barbary
Tomasz od św. NM Teresy
Tomasz od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Tomasz od Ukrzyżowanego Przyjaciela
Tomasz z Akwinu od MB Różańcowej
Tomasz z Akwinu od MB z Góry Karmel
Tyburcjusz od św. Anny
Tyburcjusz od św. Klary
Tymoteusz od św. Damazego
Tymoteusz od św. Józefa
Tymoteusz od św. Pawła
Tymoteusz od Zwiastowania NMP
Tytus od Jezusa Ukrzyżowanego
Tytus od MB Berdyczowskiej
Ubald od Wniebowstąpienia Pańskiego
Urban od Ducha Świętego
Urban od MB z Góry Karmel
Urban od Najświętszego Sakramentu
Urban od św. Józefa
Urban od św. Karola
Wacław od Jezusa i Maryi
Wacław od Najświętszego Sakramentu
Wacław od ściegania św. Jana Chrzciciela
Wacław od św. Eliasza
Wacław od św. MN Teresy
Wacław od św. Rafała Kalinowskiego
Wacław od św. Stanisława
Waldemar od Eucharystii
Waldemar od Jezusa Miłosiernego
Waldemar od św. Anioła
Walenty od św. Józefa
Walenty od Świętej Rodziny
Walerian od Krzyża
Walerian od MB Piekarskiej
Walerian od św. MN Teresy
Waleriusz od Ducha Świętego

Wawrzyniec Justynian od św. Marcina
Wawrzyniec od św. Eliasza
Wawrzyniec od św. Roberta
Wenancjusz od Niepokalanego Serca Maryi
Wenancjusz od św. Pankracego
Wiesław Maria od Jezusa Hostii
Wiesław od bł. Maksymiliana Kolbe
Wiesław od MB Różańcowej
Wiesław od Maryi Matki Najmilszej
Wiesław od Niepokalanego Poczęcia NMP
Wiesław od Trójcy Przenajświętszej
Wiesław-Maria od Dzieciątka Jezus
Wiktor od Opieki św. Józefa
Wiktor od bł. Czesława
Wiktor od Ducha Świętego
Wiktor od Dzieciątka Jezus
Wiktor od Krzyża
Wiktor od MB Różańcowej
Wiktor od Męki Pańskiej
Wiktor od Niepokalanego Poczęcia NMP
Wiktor od NMP Królowej
Wiktor od św. Rodziny
Wiktor od Zmartwychwstania Pańskiego
Wiktoryn od Najświętszego Sakramentu
Wiktoryn od Opieki NMP
Wiktoryn od św. Teresy
Wiktoryn Rajmund od Męki Pańskiej
Wilhelm od Ducha Świętego
Wilhelm od Narodzenia NMP
Wilhelm od św. Alberta
Wilhelm od św. Franciszka Serafickiego
Wincenty Benedykt od Jezusa Ukrzyżowanego
Wincenty od Dzieciątka Jezus
Wincenty od Matki Bożej
Wincenty od MB z Góry Karmel
Wincenty od Nawrócenia św. Pawła
Wincenty od NMP z Góry Karmel
Wincenty od Opieki św. Józefa
Wincenty od św. Franciszka
Wincenty od św. Pawła

Wincenty Robert od MB Bolesnej
Wirgiliusz od św. Jana od Krzyża
Wit Maria od Jezusa
Witalis od św. Józefa
Witold Maria od św. MN Teresy
Witold od Chrystusa Sługi
Witold od MB Szkaplerznej
Witold od św. Jana od Krzyża
Władysław Jacek od św. Jana od Krzyża
Władysław od Ducha Świętego
Władysław od Jezusa Maryi
Władysław od MB Bolesnej
Władysław od MB Czernerńskiej
Władysław od MB Nieustającej Pomocy
Władysław od Matki Bożej
Władysław od Narodzenia NMP
Władysław od św. Elizeusza
Włodzimierz Maria od św. Rafała
Włodzimierz od Oczyszczenia NMP.
Włodzimierz od Pięciu Ran Pana Jezusa
Włodzimierz od Ran Chrystusowych
Włodzimierz od św. Eliasza
Wojciech Amadeusz od Najświętszego Serca Jezusa
Wojciech Maria od Miłosierdzia Bożego
Wojciech od Ducha Świętego
Wojciech od Jezusa Ukrzyżowanego
Wojciech od MB Piekarskiej
Wojciech od Matki Bożej
Wojciech od Matki Miłosierdzia
Wojciech od MB
Wojciech od Opieki św. Józefa
Wojciech od św. Jerzego
Wojciech od św. Józefa
Wojciech od Wszystkich Świętych
Wojciech-Maria od Bożego Baranka
Wojciech-Maria od Jezusa w Ogrójcu
Wojciech-Maria od Krzyża
Wojciech-Maria od Narodzenia Pańskiego
Zachariasz od Miłosierdzia Bożego
Zbigniew Jan od Niepokalanego Serca Maryi

Zbigniew Maria od Jezusa
Zbigniew od Jezusa Miłosiernego
Zbigniew od Jezusa Ukrzyżowanego
Zbigniew od Trójcy Przenajświętszej
Zbigniew-Maria od Dzieciątka Jezus
Zbigniew-Maria od św. Józefa
Zdenek od Matki Stworzyciela
Zdzisław Maria od Jezusa
Zdzisław od Królowej Karmelu
Zdzisław Szymon od Opatrzności Bożej
Zefiryn od Krzyża
Zefiryn od św. Ludwika
Zenon od św. MN Teresy
Zenon od MB Loretańskiej
Zenon od Ofiarowania NMP
Zenon od św. Teresy od Dzieciątka Jezus
Zygmunt od św. Józefa
Zygmunt od Zmartwychwstania Pańskiego
Zygmunt od Zwiastowania NMP

Summary

The main purpose of the monograph *Imiona zakonne karmelitów bosych (od XVII do XX wieku)* was to analyze the collected religious names of the Discalced Carmelites from all Polish monasteries from the seventeenth to the twentieth century (full onimic material for each of the periods). The work has an interdisciplinary nature by design, which is caused by the specificity of the social group in which the discussed anthroponyms functioned and function nowadays.

The presented monograph consists of an *Introduction* which includes: the most important information about the purpose and assumptions of the work; methodological basis of the description and the description of used sources. The subsequent section of the *Introduction* clarifies the term religious name, followed by presentation of the present state of research on Polish religious names.

Further part of the dissertation presents the most important information about the Carmelite Order – its historical outline, including the reform carried out in the 16th century, significance (both in the Catholic Church and on the Polish lands) and also the crucial points of Carmelite spirituality, which are closely connected with analyzed material. Following section of *Chapter two* describes the practice of changing name in the order.

The next chapter of the dissertation begins the analytical part of the work on the collected religious names of the Discalced Carmelites. It discusses the origin and motivation of the analyzed anthroponyms.

In the four chapter, a diachronic analysis was carried out (each subsection is a discussion of names from a given age, from the seventeenth to the twentieth century, including the first, second and third names). Subsequent section of chapter four describes the dependence of the religious names of the Discalced Carmelites

from their Christian names. Next section of this chapter presents the results of research on the predicates of religious names of the Discalced Carmelites.

The fifth chapter compares the scope of religious names of the Discalced Carmelites from male and female monasteries.

The Summary includes the most important conclusions regarding the religious names of the Discalced Carmelites and the most important features of religious names.

The monograph is closed with a dictionary of discussed religious names of the Discalced Carmelites, a bibliography and an appendix presenting a list of full religious names given in the congregation of the Discalced Carmelites from the seventeenth to the twentieth century.

Praca pani Ewy Zmudy budzi uznanie ze względu na umiejętne wykorzystanie interdyscyplinarnych metod badawczych do wieloaspektowego opisu imiennictwa zakonnego, rzetelność i precyzyjność analiz, bardzo dobrą orientację w literaturze przedmiotu. Omówione w monografii męskie imiona zakonne karmelitów bosych wraz z żeńskim imiennictwem karmelitańskim, opisanym w książce Autorki z 2019 r., stanowią kompendium wiedzy zarówno na temat imiennictwa danego zgromadzenia, jak i nazewnictwa zakonnego w ogóle. Badania tego typu mogą być inspiracją do dalszych studiów nad onimią zakonną.

dr hab. Halszka Górny, prof. IJP PAN

Książka pani dr hab. Ewy Zmudy stanowi bardzo rzetelne i wartościowe pod względem merytorycznym opracowanie z zakresu onomastyki czy też dokładniej: antroponomastyki religijnej, oparte na wieloaspektowym (interdyscyplinarnym) podejściu do analizowanego materiału, który stanowią imiona zakonne używane przez karmelitów bosych od XVII do XX wieku włącznie. (...) Wraz z wcześniejszą publikacją tej autorki, dotyczącą imion zakonnych karmelitanek bosych (2019), której jest kontynuacją, składa się ona na pełny opis imiennictwa zakonu karmelitańskiego, wypełniając tym samym istniejącą do niedawna lukę badawczą w obszarze antroponimii.

dr hab. Adam Siwiec, prof. UMCS

ISBN 978-83-8084-603-6

9 788380 846036